

Karkkilan kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2024

Kaupunginhallitus 5.5.2025

Kaupunginvaltuusto 26.5.2025

SISÄLLYS

1	Johdanto	1
2	Karkkilalaisten hyvinvoinnin tila 2021–2024	2
2.1	HYTE-kerroin	2
2.2	TEAvisari	7
2.3	Asukaskysely 2024.....	13
2.4	Pakka-päihdetilannekysely 2024	23
2.5	Kouluterveyskysely.....	27
2.6	Move!	29
3	Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen Karkkilan kaupungissa	32
3.1	Liikuntapalvelut ja liikkumisen edistäminen	33
3.2	Kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriharrastamisen tuki	34
3.3	Lähiluonnossa liikkumisen mahdollistaminen	35
3.4	Elintapaohjaus ja terveystaitojen edistäminen.....	36
3.5	Terveellisen ravitsemuksen edistäminen.....	36
3.6	Osallisuuden edistäminen	37
3.7	Mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistäminen	38
3.8	Päihdehaittojen ja riippuvuuksien ehkäiseminen	39
3.9	Aineellisen elintason tukeminen	39
3.10	Kotoutumisen tukeminen.....	40
3.11	Työ- ja toimintakyvyn edistäminen	41
3.12	Itse- ja omahoidon edistäminen	41
3.13	Turvallisuuden edistäminen.....	42
3.14	Karkkilan kaupungin HYTE-rakenteet	42
3.15	Yhteistyö ja yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä	44
4	Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen	46
4.1	Kasvun ja elinvoiman edistäminen	46
4.2	Hyvinvoinnin vahvistaminen	48
4.3	Jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen	51
4.4	Laadullinen itsearviointi	52
5	Suositukset valtuustokaudelle 2025-2029	60
5.1	Suosituksia HYTETU-kartoituksen pohjalta.....	60
5.2	Kuntalaisten toiveita vuoden 2024 asukaskyselyn pohjalta	61
5.3	Vaikuttajatoimielinten ehdotukset ja kannanotot	61
	LÄHTEET	65
	LIITTEET	67
	LIITE 1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeisiä käsitteitä.....	67
	LIITE 2 Karkkilan onnettomuusanalyysi, 3/2025	74
	LIITE 3. Kestävän kehityksen katsaus 2024	77
	LIITE 4: Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit	85
	LIITE 5: Diak 2023 Huono-osaisuus Suomessa -karttasivusto	121
	LIITE 6: Vammaisneuvoston esteettömyyskävelyraportti 2024	128
	LIITE 7: Kirjaston asiakastytytyväisyyskyselyn tulokset 2024	134

1 JOHDANTO

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntien lakisääteinen perustehtävä Suomessa (kuntalaki 410/2015, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021). Kunnalla on vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Kuntien lakisääteinen hyvinvointikertomustyö voidaan jakaa kahteen osaan: hyvinvointikertomukseen, joka on nykytilan kuvaus, sekä hyvinvointisuunnitelmaan. Kunnissa on valmistettava kerran valtuustokaudessa molemmat asiakirjat.

Kuntien on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Valtuustokaudella 2021–2025 Karkkilan kaupungissa hyvinvoinnin edistäminen nostettiin kaupunkistrategiaan. Strategian yhtenä kolmesta muutostemasta oli ”Hyvinvoinnin vahvistaminen”. Useat valtuustokauden tavoitteet tai toimenpiteet ovatkin linkittyneet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Näitä tavoitteita tarkennettiin hyvinvointisuunnitelmaan 2024–2025, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 27.5.2024 (§ 64).

Tämä asiakirja on Karkkilan kaupungin valtuustokausittainen eli laaja hyvinvointikertomus 2021–2024. Tämä hyvinvointikertomus toimii samalla myös vuosittaisena hyvinvointiraporttina vuodelta 2024. Hyvinvointikertomuksessa on tarkoitus tarkastella valtuustokautta hyvinvointisuunnitelmassa olleiden tavoitteiden ja toimenpiteiden valossa. Hyvinvointikertomus kokoaa tietoa karkkilalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin liittyvistä tekijöistä.

Hyvinvointikertomus sisältää suosituksia ja ajatuksia Karkkilan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyölle valtuustokaudelle 2025–2029. Toiveita on nostettu muun muassa vuoden 2024 lopulla toteutetusta asukaskyselystä sekä vaikuttajatoimielimiltä pyydetyistä kannanotoista.

Vuosiin 2021–2024 osui merkittäviä hallinnollisia muutoksia, kuten hyvinvointialueiden perustaminen ja TE-uudistus. Hyvinvointialueuudistus muutti kuntien roolia siirtämällä terveys- ja sosiaalipalvelut hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Kuitenkin kunnilla säilyi vastuu asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä on alkanut yhteistyön rakentuminen kuntien ja hyvinvointialueen välillä.

Vuosiin 2021–2024 osui monia muitakin erityispiirteitä. Vuonna 2021 koronapandemia vaikutti vahvasti Suomessa. Pandemialla ja siihen liittyvillä rajoitustoimilla oli laajoja vaikutuksia väestön hyvinvointiin. Osa vaikutuksista on ollut voimakkaita, osa lieviä. Vaikutukset vaihtelivat väestöryhmittäin ja osa vaikutuksista jää nähtäväksi pidemmällä aikavälillä. Kielteiset vaikutukset ovat olleet voimakkaimmillaan muun muassa lapsilla, nuorilla, ikääntyneillä sekä monilla jo ennen pandemiaa haavoittuvassa asemassa olevilla ryhmillä. Korona teki entistä näkyvämmäksi yhteiskunnassa vallitsevaa eriarvoisuutta. Haavoittuvassa asemassa oleville hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut ja toiminnot ovat usein arkea rakentavia ja kannattelevia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Helmikuussa 2022 Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti turvallisuusympäristöä. Karkkilan kaupunki on pyrkinyt parantamaan kokonaisturvallisuutta panostamalla varautumiseen. Lisäksi on työskennelty kriittisten palvelujen ja infrastruktuurin turvaamiseksi normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tätä työtä tullaan jatkamaan tulevallakin valtuustokaudella.

2 KARKKILALAISTEN HYVINVOINNIN TILA 2021–2024

Tässä luvussa kuvataan karkkilalaisten hyvinvointia vuosina 2021–2024 erilaisen mittarien ja lähteiden pohjalta. Tilastotietoa on haettu muun muassa Sotkanet- ja TEA-viisari-palveluista.

Asiakirjan liitteiksi on laitettu eri tahoilta saatuja raportteja ja katsauksia, jotka osaltaan kertovat hyvinvoinnin tilasta ja siihen liittyvistä tekijöistä. Esimerkiksi liitteenä 4 on sähköinen hyvinvointikertomustyökalun avulla koostettu indikaattorilistaus, jonka jaottelu on tehty hyvinvointisuunnitelman mittariston pohjalta. Asiakirjan liitteenä 5 on Diakin karttasovelluksen avulla tehty alueprofiili Karkkilasta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on valmistellut ehdotuksen laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi. Vähimmäistietosisältö on tarkoitettu kuntien tueksi, mutta se ei ole velvoittava, eikä sen käyttöä valvota. Tämän asiakirjan indikaattorilistaus on valmisteltu vähimmäistietosisällön suositusten pohjalta pääosin Kuntaliiton sähköinen hyvinvointikertomustyökalua käyttäen. Kuitenkaan kaikkia tietoja ei Karkkilan kaupungin osalta ollut löydettävissä.

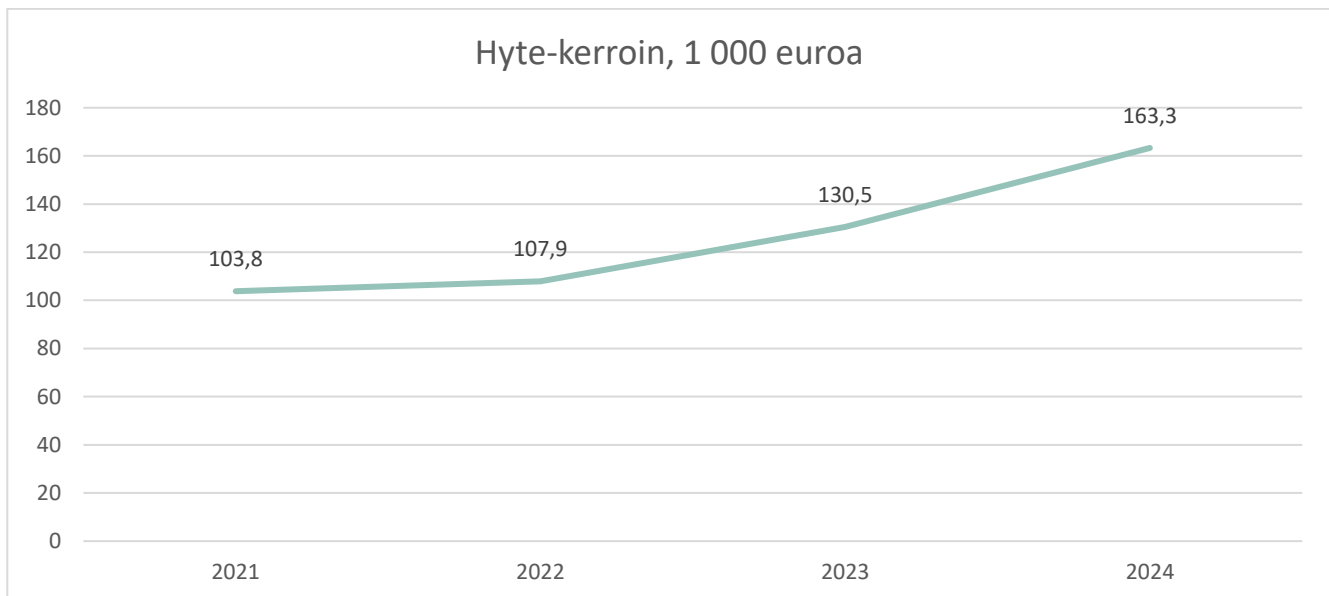
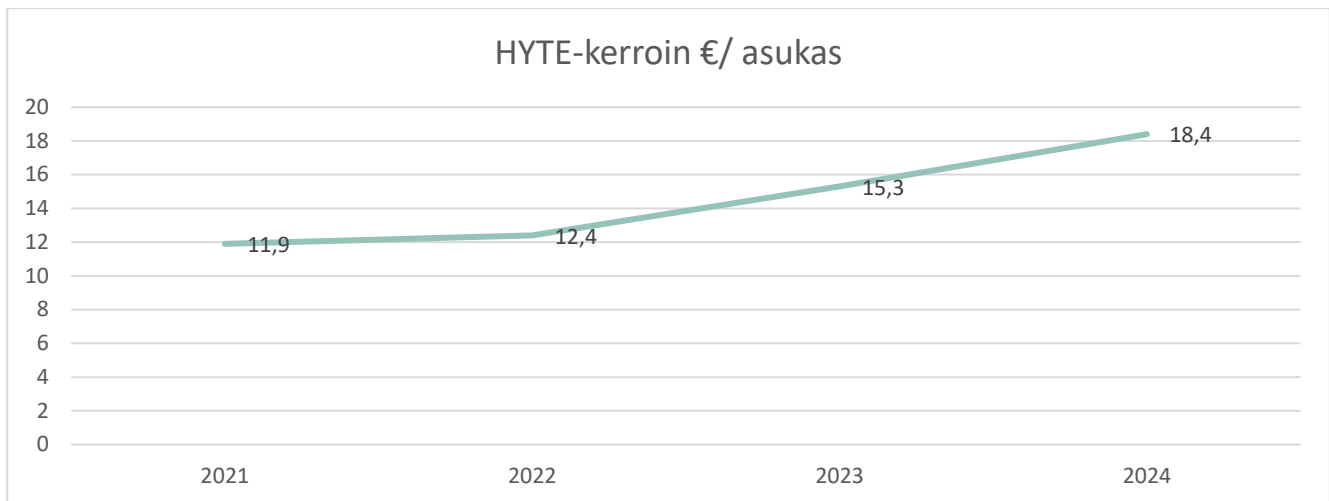
Karkkilalaisten hyvinvoinnin tilasta erilaisten mittarien perusteella on kerrottu valtuustokauden aikana vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksesta voi lukea Länsi-Uudenmaan laajuisesti hyvinvoinnin tilasta.

2.1 HYTE-kerroin

Kunnille otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. Kunnalle myönnetään lisäosana euromäärä, joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määritetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasmäärällä sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella. Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin määritellään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavien indikaattoreiden sekä toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella. Indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen määräytymisperusteista ja laskennasta sekä laskennassa käytettävistä tilastotiedoista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Kertoimen määrittelyssä käytetään viimeisimpiä käytettävissä olevia tietoja. Jos tietoa ei ole lainkaan saatavilla, saa kunta kyseisen tiedon osalta laskennassa alimman mahdollisen arvon. (Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021, 15 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa.)

HYTE-kerroin on kannustin, sillä valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Hyvinvointialueilla ja kunnilla on omat HYTE-kertoimensa. Kunnat voivat itse vaikuttaa kertoimen suuruuteen ja sen perusteena oleviin indikaattoreihin omalla toiminnallaan. HYTE-kertoimen painoarvo on mahdollisesti vuoden 2023 hallitusohjelman mukaan kasvamassa.

**Karkkilan kaupungin HYTE-kerroin vuonna 2024 oli 61 (0–100).
Hyvinvoinnin ja terveyden lisäosa on näin ollen ~163 300 € eli ~18,4 €/ asukas.**

HYTE-kertoimen suuruus lasketaan kahdenlaisten indikaattorien perusteella.

Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan toimintaa ja nykytilannetta. Ne kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Indikaattoreita on suhteellisen monta, jotta toimintaa voidaan tarkastella laajasti. Indikaattorit kuvaavat edellytysten luomista vaikuttavalle ja koordinoitulle hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Prosessi-indikaattoreita on tällä hetkellä 15 ja tulosindikaattoreita 6. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule aina olemaan samoja. Prosessi-indikaattorit kerätään THL:n TEA-tiedonkeruiden yhteydessä suoraan kunnista.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

- [Kulttuuri](#) (1 yksittäinen indikaattori)
- [Kuntajohto](#) (5 yksittäistä indikaattoria)
- [Liikunta](#) (5 yksittäistä indikaattoria)
- [Peruskoulut](#) (4 yksittäistä indikaattoria)

Tulosindikaattorit kertovat kunnan väestön hyvinvoinnissa ja terveydentilassa tapahtuvia muutoksia. Tulosindikaattorit on valittu seuraavien periaatteiden mukaan:

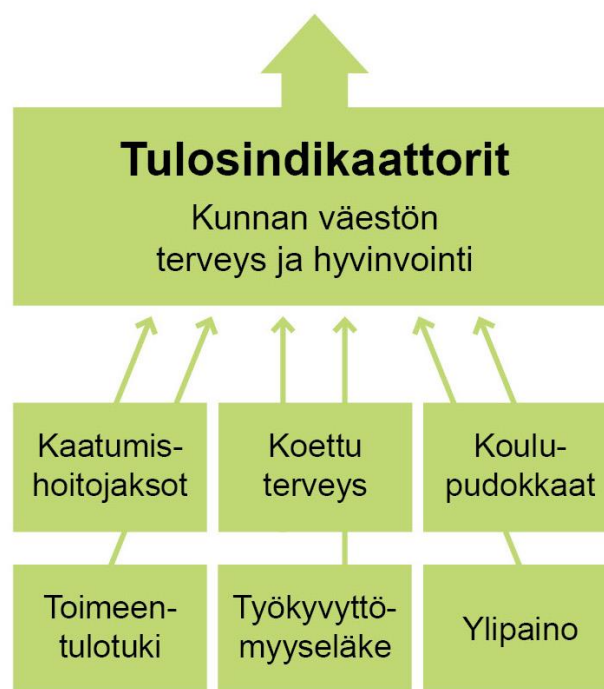
- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- mitataan lähtökohtaisesti muutosta, jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen
- kunnat olisivat mahdollisimman samalla viivalla ja niillä olisi mahdollisuus saada todennettavia muutoksia aikaan

Tulosindikaattorit

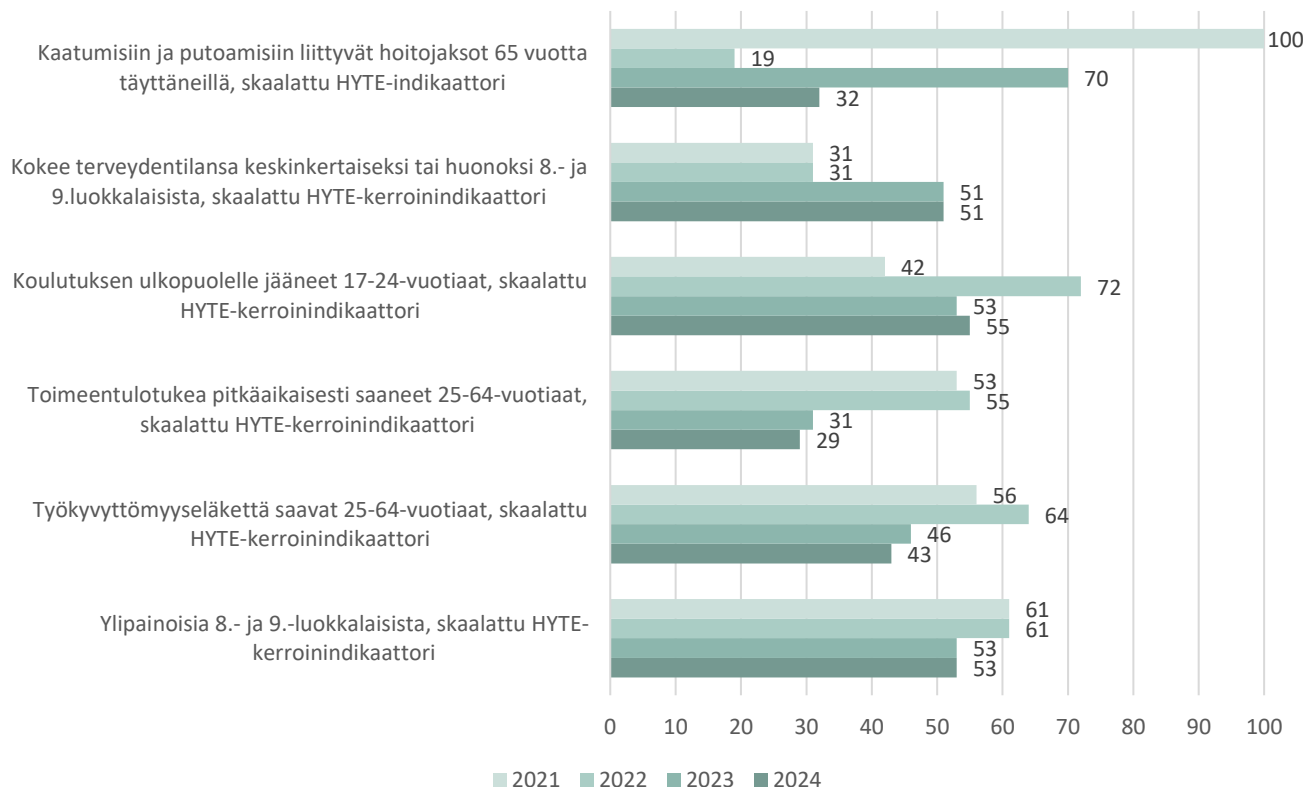
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen.
Indikaattorin tavoitetaso on 230 hoitajaksoa.
Lähde: Erikoissairaanhoidon tilasto/ perusterveydenhuollon tilasto (THL).
Tilastoraportit ilmestyvät kerran vuodessa. Ne sisältävät tietoja kuluvaan vuoteen edeltävältä vuodelta.
- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista.
Indikaattorin tavoitetaso: 5 %.
Lähde: Kouluterveyskysely (THL).
Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keuhkoina, tulokset julkaistaan syksyisin.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä.
Indikaattorin tavoitetaso: 5 %.
Lähde: Tutkimustietokeskus (Tilastokeskus)
Tilasto valmistuu tilastovuotta seuraavan vuoden jälkeen alkuvuodesta. Esimerkiksi vuotta 2021 vuotta koskevat tiedot julkaistaan vuoden 2023 tammikuussa.
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä.
Indikaattorin tavoitetaso: 0,5 %.
Lähde: Toimeentulotukirekisteri (THL)
Tietoja kerätään kunnilta vuosittain tammi-helmikuussa, KELA:lta kuukausitietoina. Tilasto valmistuu tilastovuotta seuraavan vuoden kesällä.
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
Indikaattorin tavoitetaso: 5 %.
Lähde: Eläketilastot (EKT)
Eläkkeensaajia koskevat tiedot ilmestyvät tilastovuotta seuraavan vuoden keuhkoina. Eläkkeelle siirtyneiden tiedot ilmestyvät myöhemmin kyseisen vuoden aikana.
- Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista.
Indikaattorin tavoitetaso: 5 %.
Lähde: Kouluterveyskysely (THL).
Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keuhkoina, tulokset julkaistaan syksyisin.

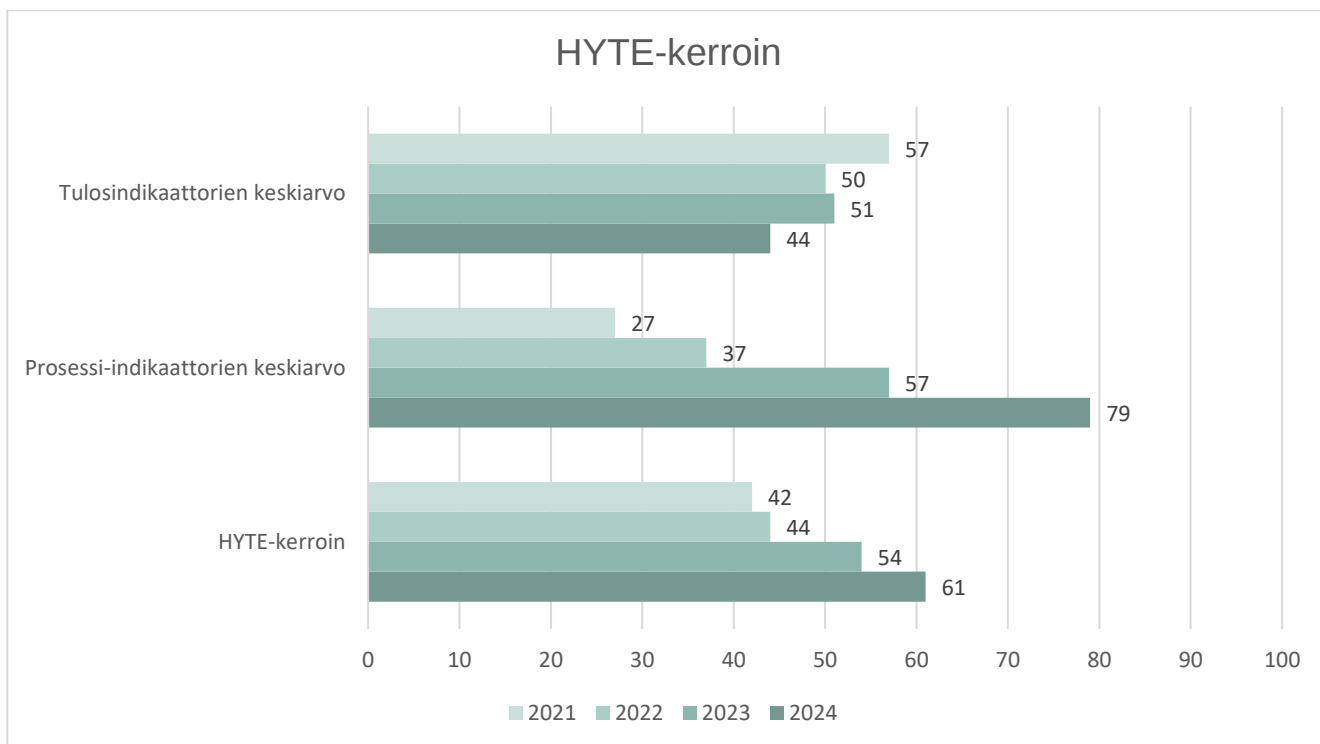
Jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja kaikkien kuntien pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Neljän tulosindikaattorin kohdalla, jos osuus on 5 prosenttia tai alle, muutosta ei enää edellytetä, vaan kunta saa tästä indikaattorista 100 pistettä. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osalta, jos osuus on 0,5 prosenttia tai alle, muutosta ei enää edellytetä, vaan indikaattorista saa 100 pistettä. Jos osuus kaatumisiin liittyvien hoitajaksojen osalta on 230 hoitajaksoa tai vähemmän 10 000 vastaavan ikäistä asukasta kohti, muutosta ei enää edellytetä, vaan indikaattorista saa 100 pistettä.

Kuntien HYTE-kerroin

Tulosindikaattorit 2021-2024

Prosessi-indikaattori: Kulttuuri	
Kulttuurin osallistumisen kynnyksen madaltaminen	100
Prosessi-indikaattori: Kuntajohto	
Kuntalaisten elintapojen raportointi	100
Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit	100
Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus	0
Asiakasraadit tai foorumit	100
Prosessi-indikaattori: Liikunta	
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi	100
Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous	100
Kohdennetut liikkumisryhmät lapsille ja nuorille	100
Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)	100
Liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä	100
Prosessi-indikaattori: Perusopetus	
Kouluympäristön ja -yhteisön tarkastus	81
Oppilaiden poissaolot	100
Liikuntavälitunnit	62
Kouluruokailusuositus	38
Prosessi-indikaattorien keskiarvo	79

2.2 TEAviisari

[TEAviisari](#) on maksuton ja avoin vertailutietojärjestelmä, joka tukee kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. Palveluun kootaan säännöllisesti tiedot suoraan kunnista ja tilastoista. TEAviisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämisaktiivisuutta.

Terveydenedistämisaktiivisuutta mitataan TEAviisarissa perusterveydenhuollon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, liikunnan, kuntajohdon ja kulttuurin alueilla. Terveydenedistämisaktiivisuuden mittaamiseen kehitetty viitekehys on yhteinen eri toimialueille. Sen ulottuvuudet ovat sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnot. Poikkeuksena on kuntajohtoa koskeva tiedon keruu, jossa on sovellettu neljää eri ulottuvuutta.

Sitoutuminen kuvaa strategiatasolla organisaation sitoutumista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Johtaminen kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointia, vastuiden määrittelyä sekä toimeenpanoa. Seuranta ja tarveanalyysi kuvaa väestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seurantaa, tarveanalyysia väestöryhmittäin sekä raportointia. Voimavarat kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen resurssointia. Yhteiset käytännöt kuvaa, missä määrin yhteisistä toimintakäytännöistä on sovittu. Osallisuus kuvaa väestön mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Muut ydintoiminnot ovat toimialakohtaisesti määritettäviä ydintoimintoja terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, jotka jokaisessa organisaatiossa tulisi toteuttaa.

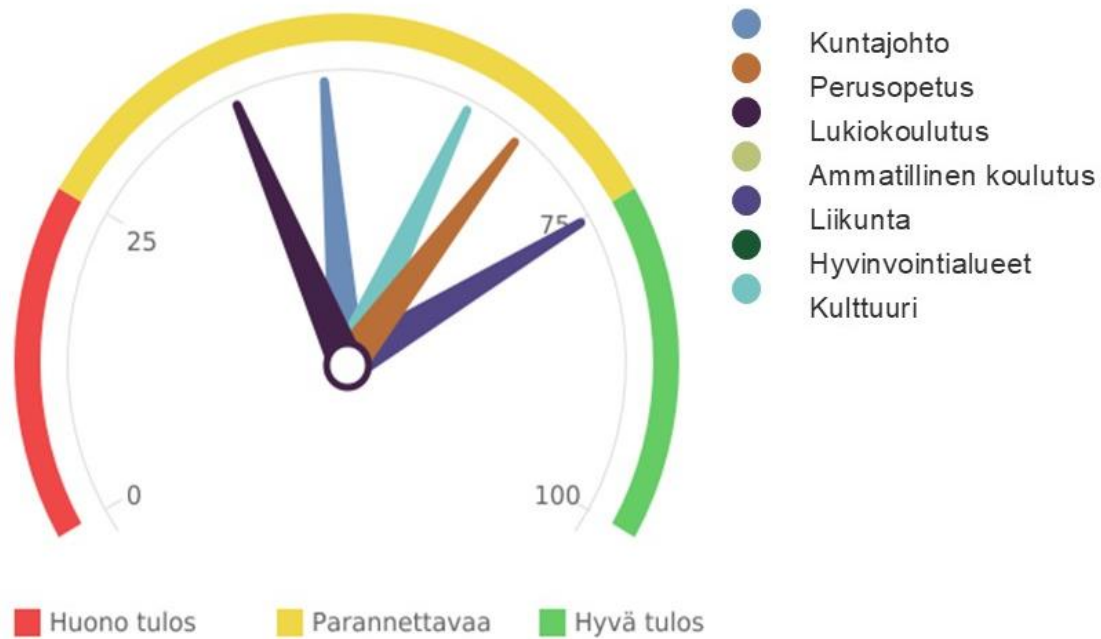
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää kaksi kertaa vuodessa tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedot kerätään säännöllisesti kahden vuoden välein. Linkki sähköisesti täytettävään tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään joko keväällä (maalis-/huhtikuussa) tai syksyllä (lokakuussa). Perusterveydenhuollon, liikunnan, ammatillisten oppilaitosten ja lukiodien tiedonkeruut ovat parillisina vuosina. Peruskoulujen, kuntajohdon ja kulttuurin tiedonkeruut taas ovat parittomina vuosina. Tietoja poimitaan myös kansallisista tilastotiedoista, kuten tilastokeskukselta. Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä. Tiedonkeruut antavat tietoa kunnan tilanteesta suhteessa koko maahan tai vastaaviin kuntiin. Tietoja käytetään hyvinvointijohtamisen välineenä useissa kunnissa.

TEAviisarin tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Tulokset ilmoitetaan pistemäärän 0–100 välillä ja jokainen ulottuvuus jakautuu osakokonaisuuksiin. Näille kokonaisuuksille lasketaan osasummapistemäärät, jotka lopulta skaalataan asteikolle 0–100. Pistemäärät ilmaistaan graafisissa kuvioissa myös liikennevalovärein, joissa vihreä kuvaa hyvää laatua (pisteet 75–100), keltainen kuvaa parannettavaa (pisteet 25–74) ja punainen kuvaa huonoa laatua (pisteet 0–24).

Kaikki sektorit : Karkkila 2024

	Karkkila	Koko maa
Kaikki sektorit	58	70
Kuntajohto	48	83
Perusopetus	66	64
Lukiokoulutus	40	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	75	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	61	72

Kaikki sektorit : Karkkila 2024

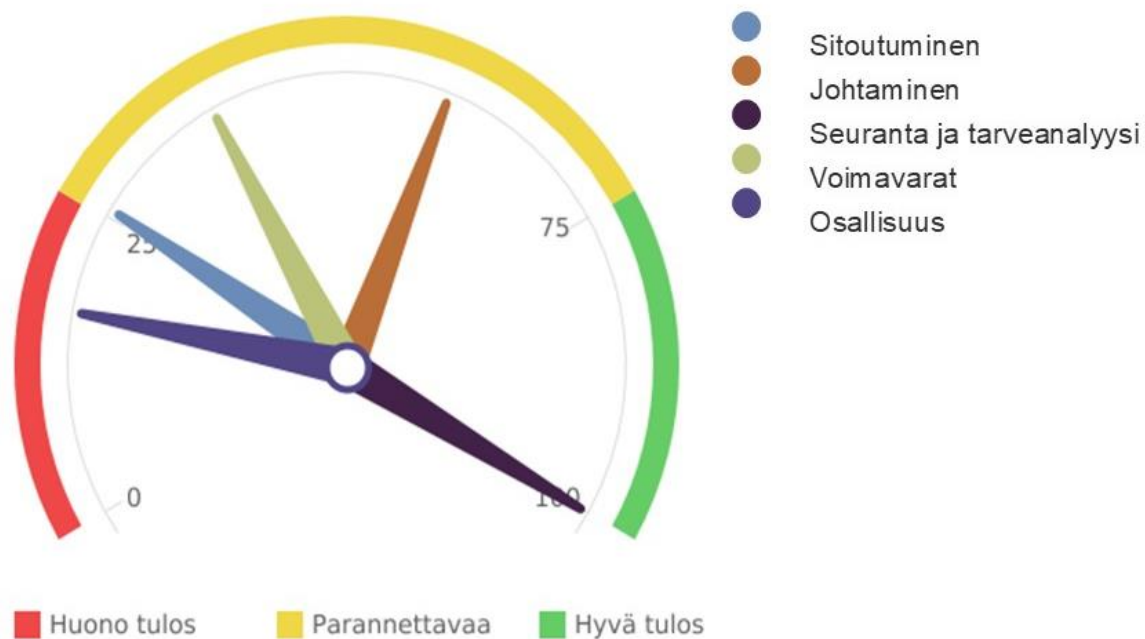
Kuntajohto

THL kerää terveydenedistämisasiivisuuteen liittyvää tietoa kuntajohdolta yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Tiedonkeruulomake lähetetään sähköisenä kunnanjohtajille ja tiedot avustuksista yhteisöille saadaan Valtionkonttorilta. Tulosten avulla seurataan, arvioidaan ja kehitetään kuntien terveydenedistämisasiivisuutta ja siinä tapahtuneita muutoksia. Tiedonkeruussa tarkastellaan erityisesti kuntajohdon roolia ja merkitystä kaikkia toimialoja koskevassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kuntajohto : Karkkila 2023

	Karkkila	Koko maa
Kuntajohto	48	83
Sitoutuminen	26	83
Johtaminen	59	86
Seuranta ja tarveanalyysi	100	90
Voimavarat	38	79
Osallisuus	17	77

Kuntajohto : Karkkila 2023

Kuntajohdon osalta Karkkilan kaupungin tuloksissa on parannettavaa. Karkkilan kokonaistulos vuodelta 2023 on 48, kun koko maan keskiarvo on 83. Karkkilan tulos on kuntajohdon osalta lähes kaikissa viitekehyksen ulottuvuuksissa maan keskiarvon alapuolella. Seuranta ja tarveanalyysi -osiossa Karkkilan tulos on parempi kuin koko maan keskiarvo, ollen 100. Muilta osin Karkkilan tuloksissa on merkittävästi parannettavaa. Osallisuuden osalta Karkkilan tulos on huono (17/100). Jos vertailuun otetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien tulokset, on Karkkilan tulokset hyvinvointialueen keskiarvon tuloksia paremmat vain Seuranta ja tarveanalyysi -osion osalta.

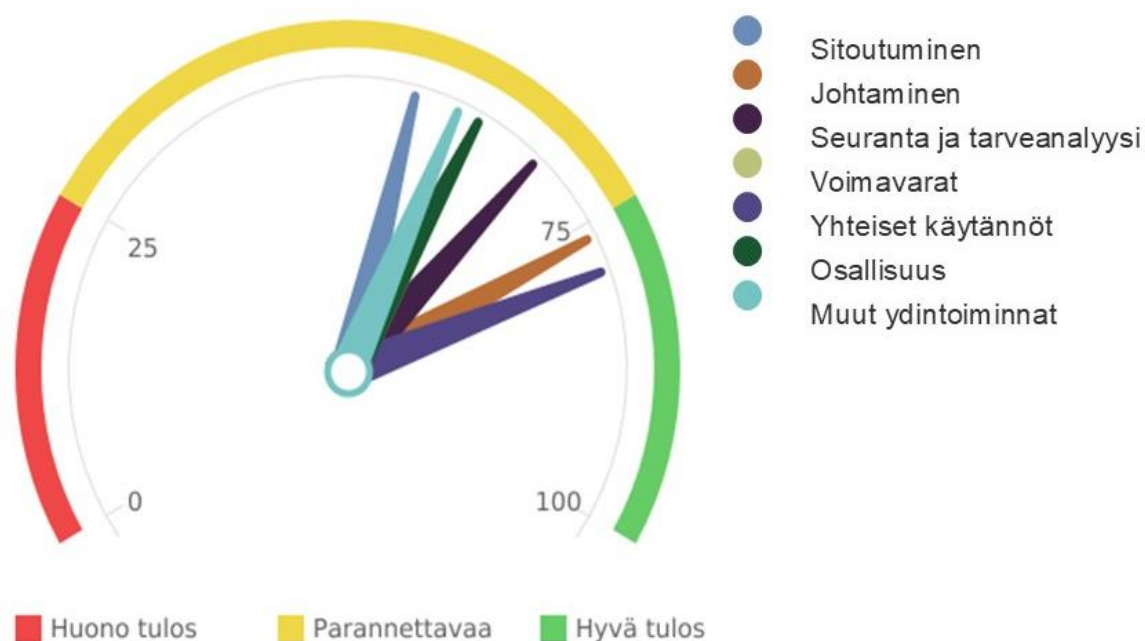
Perusopetus

THL tekee perusopetuksen terveydenedistämiseksi liittyvän tiedonkeruun yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Linkki tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään kunkin oppilaitoksen rehtorille ja tietojen kokoaminen toivotaan tehtävän yhteistyössä opiskeluhuoltoryhmän kanssa. Tulosten avulla tuetaan laaja-alaisen hyvinvointitiedon hyödyntämistä kouluissa ja opiskeluhuollon toiminnan johtamisessa.

Perusopetus : Karkkila 2023

	Karkkila	Koko maa
Perusopetus	66	64
Sitoutuminen	56	57
Johtaminen	76	77
Seuranta ja tarveanalyysi	68	63
Voimavarat	62	61
Yhteiset käytännöt	79	72
Osallisuus	62	60
Muut ydintoiminnot	60	57

Perusopetus : Karkkila 2023

Perusopetuksen osalta Karkkilan kaupungin tuloksissa on pääosin parannettavaa. Kaupungin kokonaistulos vuodelta 2023 on 66, joka on kuitenkin parempi kuin maan keskiarvo 64. Karkkilan tulokset ovat kokonaisuudessaan varsin lähellä koko maan keskiarvoja. Karkkilan kaupunki saa hyvän tuloksen johtamisen ja yhteisten käytäntöjen osalta.

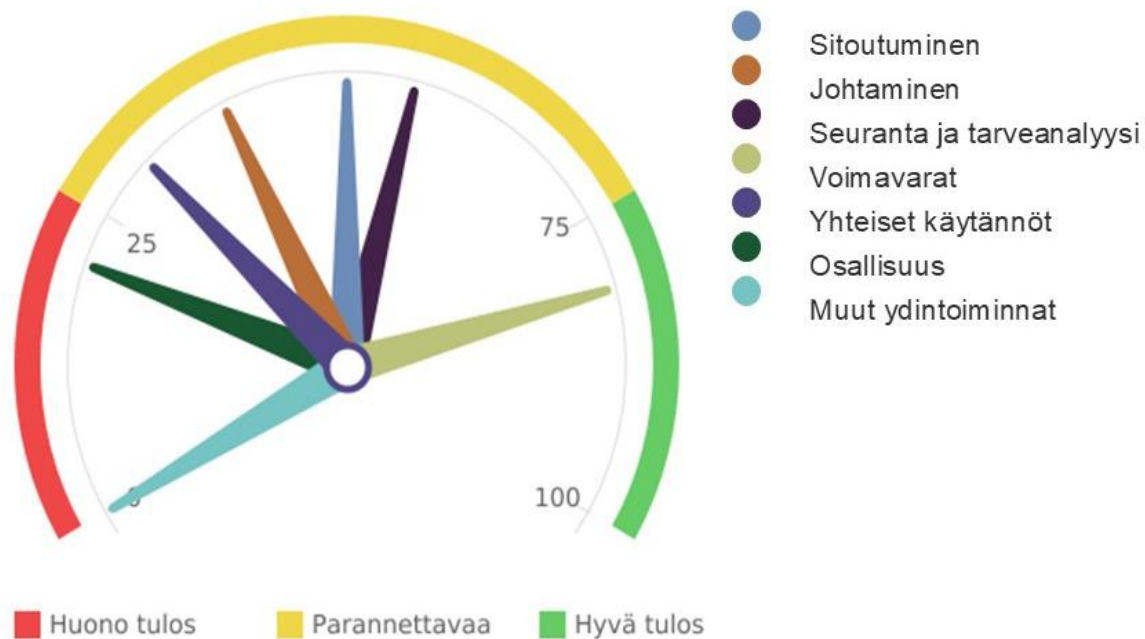
Lukiokoulutus

THL kerää Opetushallituksen kanssa yhteistyössä tietoa toisen asteen oppilaitosten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä. Linkki tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään kunkin toimipisteen rehtorille / johtajalle. Tietojen kokoaminen suositellaan tehtävän oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmän yhteistyönä. Kyselyn tulokset tarjoavat tietopohjaa oppilaitoksen toiminnan arviointiin ja kehittämiseen sekä antavat vertailukelpoista tietoa suhteessa muihin.

Lukiokoulutus : Karkkila 2022

	Karkkila	Koko maa
Lukiokoulutus	40	65
Sitoutuminen	50	77
Johtaminen	39	76
Seuranta ja tarveanalyysi	56	69
Voimavarat	81	57
Yhteiset käytännöt	31	60
Osallisuus	21	69
Muut ydintoiminnot	0	50

Lukiokoulutus : Karkkila 2022

Lukiokoulutuksen osalta kysely on tehty viimeksi syksyllä 2024. Tiedonkeruun tulokset julkaistaan keväällä 2025.

Vuoden 2022 kyselyn tuloksissa oli lukiokoulutuksen osalta parannettavaa. Pisteitä saatiin 40. Vain ”voimavarat”-osiossa tuli hyvä tulos. ”Muut ydintoiminnot” ja ”Osallisuus”-osioissa tulokset olivat huonot. ”Muut ydintoiminnot” -osiossa jäätettiin esimerkiksi kokonaan ilman pisteitä.

Liikunta

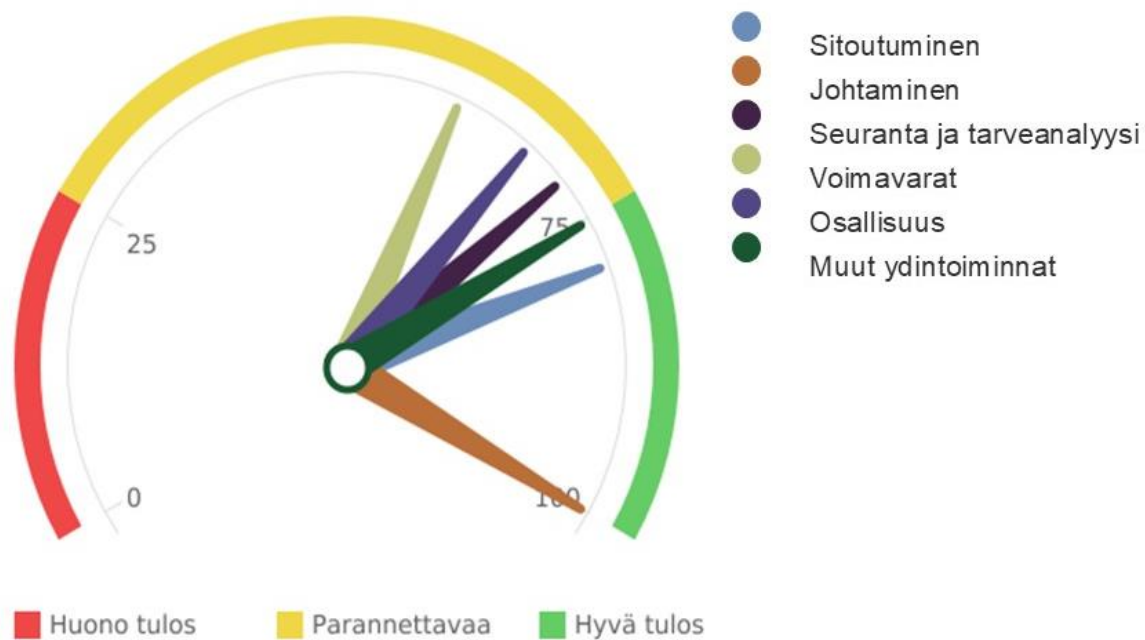
Liikunnan tiedonkeruun THL tekee yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastuualueen, Suomen Kuntaliiton ja Valtion liikuntaneuvoston kanssa. Linkki tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään liikunnan edistämisestä vastaaville viranhaltijoille.

Liikunnan edistämisen osalta tietoja kerätään kunnan toiminnasta terveyttä edistävän liikunnan kehittämiseksi ja sen edellytysten luomiseksi. Lisäksi tarkastellaan kuntalaisten ja yhdistysten osallistumismahdollisuuksia.

Liikunta : Karkkila 2024

	Karkkila	Koko maa
Liikunta	75	69
Sitoutuminen	79	65
Johtaminen	100	61
Seuranta ja tarveanalyysi	71	72
Voimavarat	60	59
Osallisuus	67	80
Muut ydintoiminnot	75	79

Liikunta : Karkkila 2024

Liikunnan osalta Karkkilan kaupungin tulokset olivat hyvät. Parannettavaa oli "seuranta ja tarveanalyysi", "voimavarat" sekä "osallisuus"-osioiden tuloksissa. Liikunnan vastaukset koottiin moniammatillisessa yhteistyössä ja edelliseen vastaukseen verrattuna oli tehty määrätietoisesti toimia tuloksen parantamiseksi.

Kulttuuri

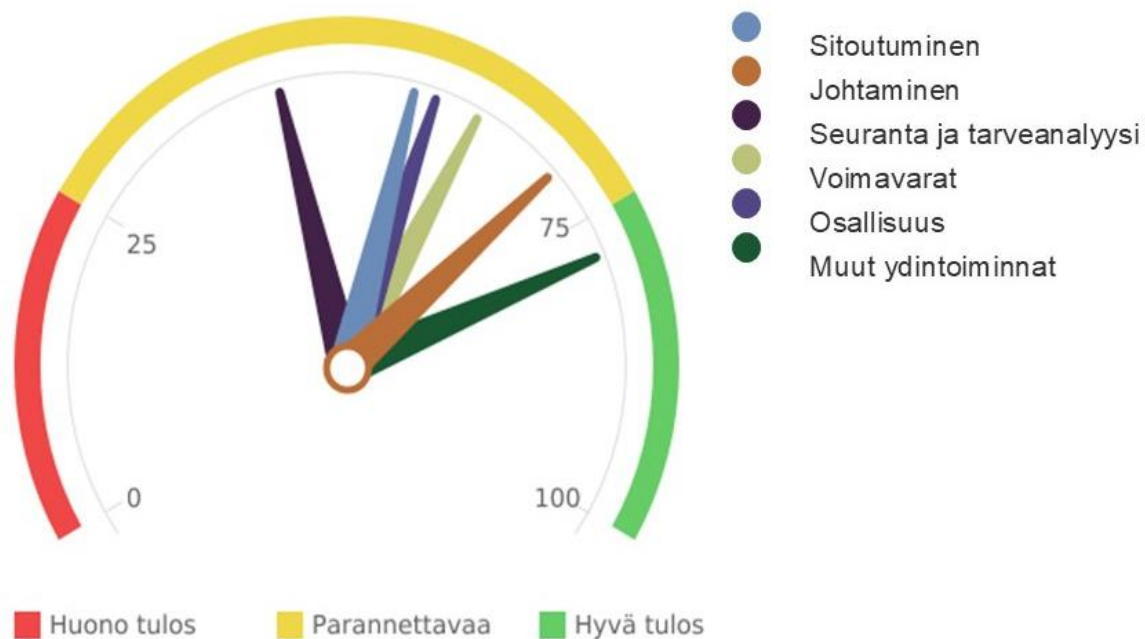
THL tekee terveyttä edistävästä kulttuuritoiminnasta tiedonkeruun yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuri- ja taidepolitiikan osaston, Suomen Kuntaliiton, Opetushallituksen, Tilastokeskuksen, Sosiaali- ja terveysministeriön Hyvinvointi- ja palveluosaston, Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen, Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa. Tiedonkeruulla selvitetään kuntien hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuurin toimenpiteitä, resursseja ja toimintakäytäntöjä. Tiedontuotannon ja tietovarannon kehittäminen liittyy opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan linjauksiin ja niiden seurantaan sekä lain kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) toimeenpanon seurantaan. Kyselyn tietoja täydennetään Suomen yleisten kirjastojen tilastot -tietojärjestelmän, Tilastokeskuksen ja Valtiokonttorin tiedoilla.

Tietopohjan perusteella taiteen ja kulttuurin keinoin tapahtuvaa hyvinvoinnin edistämistä sekä kulttuuritoimintaa voidaan suunnitella, johtaa ja arvioida. Tiedonkeruu antaa tietoa kunnan tilanteesta ja näkemyksen siitä, millainen on sen tilanne suhteessa koko maahan tai vastaaviin kuntiin. Tietoa käytetään johtamisen välineenä myös valtakunnallisella ja alueellisella tasolla.

Kulttuuri : Karkkila 2023

	Karkkila	Koko maa
Kulttuuri	61	72
Sitoutuminen	56	66
Johtaminen	70	72
Seuranta ja tarveanalyysi	44	66
Voimavarat	62	65
Osallisuus	58	78
Muut ydintoiminnot	78	82

Kulttuuri : Karkkila 2023

Kulttuurin osalta Karkkilan kaupungin tuloksissa on parannettavaa. Karkkilan kokonaistulos on 61, kun koko maan keskiarvo on 72. Karkkilan tulos on kulttuurin osalta kaikissa viitekehyksen ulottuvuuksissa maan keskiarvon alapuolella. Muut ydintoiminnot -osiossa Karkkilan tulos on hyvä, ollen 78. Muilta osin Karkkilan tuloksissa on parannettavaa. Jos vertailuun otetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tulokset, on Karkkilan tulokset hyvinvointialueen tuloksia paremmat sitoutumisen ja johtamisen osalta.

Kulttuurin TEAviisari-kysely on tehty kolme kertaa, vuodesta 2019 alkaen. Vuodesta 2019 Karkkilan tulokset ovat parantuneet, mutta vuodesta 2021 vuoteen 2023 Karkkilan tulokset ovat hieman huonontuneet. Huonontuminen on tapahtunut sitoutumisen, voimavarat ja muut ydintoiminnot -osioissa. On kuitenkin huomion arvoista, että kyselyn painopisteet hieman vaihtelevat vuosittain, joten eri vuosien tulokset eivät ole täysin verrannolliset keskenään.

2.3 Asukaskysely 2024

Karkkilan kaupunki teki asukaskyselyn 8.11.–9.12.2024. Kyselyllä haluttiin selvittää, mitä mieltä asukkaat ovat tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta Karkkilassa. Kyselyllä selvitettiin myös, miten tyytyväisiä vastaajat ovat Karkkilan kaupungin palveluihin ja toimintaan. Kyselyn tuloksia käytetään apuna, kun Karkkilan

kaupungin palveluja, markkinointia ja kaupungin taloutta kehitetään. Tuloksia hyödynnetään, kun suunnitellaan toimenpiteitä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistämiseksi. Karkkilan kaupungin seuraava asukaskysely on suunniteltu toteutettavan loppuvuodesta 2025. Kyselyyn oli mahdollista vastata sähköisellä lomakkeella tai paperilomakkeella suomeksi tai englanniksi. Vastauksia toivottiin kaikilta, jotka asuvat Karkkilassa tai käyttävät Karkkilan palveluita, myös vapaa-ajan asukkailta, iästä tai taustasta riippumatta.

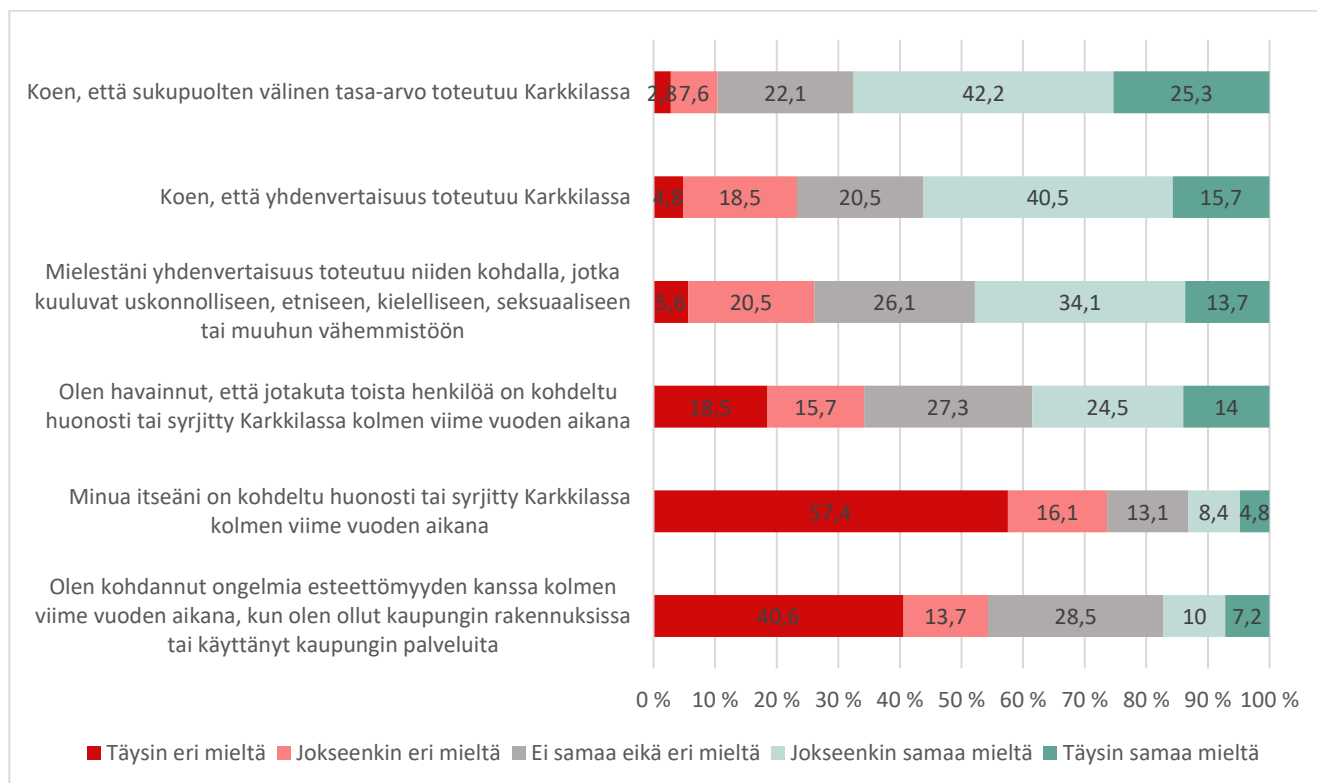
Vastauksia saatiin yhteensä 249 kappaletta. Avovastauksia saatiin lähemmäs 800 kappaletta, joista osa oli englanniksi. Avoimien vastauksien koonnit on tehty hyödyntäen tekoälyä.

Vastaajista 66 % oli naisia, miehiä 33 % ja 1 % vastasi ”muu” tai ei halunnut vastata. Alle 16-vuotiaita oli vastanneista 1 %, 16–29-vuotiaita 12 %, 30–44-vuotiaita 23 %, 45–59-vuotiaita 31 %, 60–74-vuotiaita 26 % ja 75 vuotta tai vanhempia 6 %. 1 % vastanneista ei halunnut kertoa ikäänsä. Vastanneista 97 % ilmoitti äidinkielekseen tai käyttämäkseen kieleksi suomi. 1 % vastasi englanti ja 2 % oli muun kielisiä tai ei halunnut kertoa. Vastanneissa oli venäjän-, saksan- ja vironkielisiä.

Vastanneista 69 % asui Karkkilassa keskustaaajamassa, 22 % haja-asutusalueella, 2 % oli vapaa-ajan asukas ja 7 % ei asunut Karkkilassa, mutta käytti karkkilalaisia palveluita. Vastanneista 35 % asui kahden aikuisen taloudessa ja samoin 35 prosenttia asui kahden aikuisen taloudessa, jossa oli myös lapsia. Yhden aikuisen ja lapsen tai lapsien taloudessa asui 6 % yksin asuvia oli 19 % vastanneista.

Vastanneista 42 % korkein koulutus oli toisen asteen tutkinto. 25 % oli alemman korkeakoulututkinnon ja 15 % ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita. 10 % oli korkeimmalta koulutukseltaan peruskoulun käyneitä. 1 % vastasi ”ei koulutusta”, 7 % ”jokin muu” tai ei halunnut kertoa. Vastanneista 48 % oli kokopäivätyössä ja 26 % oli eläkkeellä. Opiskelijoita oli 10 % vastanneista ja koululaisia 1 %. ”Osa-aikatyössä”, ”perhevapaalla”, ”työttömänä tai lomautettu”, ”jokin muu mikä” tai ”en halua vastata” vastasi jokaiseen 4–1 % vastanneista. Jokin muu mikä -vastanneissa oli valtaosa vastannut toimivansa yrittäjänä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Syrjintään ja huonoon kohteluun liittyvät kokemukset

Syrjinnän ja huonon kohtelun kokemukset liittyvät Karkkilassa erityisesti palveluiden saavutettavuuteen, koulukiusaamiseen, työelämän epätasa-arvoon ja asenteellisuuteen erilaisuutta kohtaan.

Kouluissa ja nuorten keskuudessa on raportoitu kiusaamista, syrjintää ja ulkopuolelle jättämistä. Seksuaalisen suuntautumisen, etnisen taustan tai muun erilaisuuden vuoksi voi joutua epätasa-arvoiseen asemaan, eikä kiusaamiseen aina puututa riittävästi. Nuorten vapaa-ajan viettopaikkojen rajallisuus nostetaan vastauksissa esille.

Kaupungilla ei vastausten mukaan puututa riittävästi kiusaamiseen tai epäasialliseen kohteluun. Vastauksissa kerrotaan kokemuksesta sukupuoleen, ikään sekä poliittisiin mielipiteisiin perustuvasta syrjinnästä. Lisäksi on kohdattu huonoa kohtelua selvittämättömien asioiden takia.

Asenteellisuus eri väestöryhmiä kohtaan näkyy julkisessa keskustelukulttuurissa ja sosiaalisessa mediassa. Erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt sekä maahanmuuttajataustaiset henkilöt ovat kokeneet syrjiviä asenteita ja kommentointia.

Palveluiden osalta ongelmista kerrotaan myös hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lääkäriaikojen saatavuus on heikkoa, ja erityisesti iäkkäät sekä eri kieliryhmiin kuuluvat ihmiset kokevat vaikeuksia palveluiden saannissa ja tiedonsaannissa. Tulkkausta ei ole riittävästi saatavilla. Sosiaalipalveluissa ei vastausten mukaan vastata puheluihin. Mielenterveyskuntoutujien palvelut koetaan puutteellisia. Asuinkunnan tai taloudellisen tilanteen koetaan vaikuttavan palveluiden saatavuuteen.

Ratkaisuehdotuksina esitetään palveluiden yhdenvertaisuuden parantamista, kiusaamiseen puuttumista koulussa ja työpaikoilla sekä syrjintään liittyvän tietoisuuden lisäämistä.

Esteettömyyden parantaminen

Esteettömyyteen liittyvät ongelmat Karkkilassa koskevat erityisesti liikkumisen esteitä ja tiedonsaantia. Monet julkiset tilat, kuten koulut, liikuntahallit, kirjasto ja kulttuuritilat, eivät ole saavutettavia esimerkiksi pyörätuolin tai rollaattorin kanssa liikkuville. Hissien puute, jyrkät luiskat, korkeat kynnykset ja painavat ovet vaikeuttavat pääsyä moniin tiloihin. Esteettömyyttä tulisi kehittää muun muassa ramppeja ja hissejä lisäämällä.

Monien kävelyteiden ja suojateiden kunto vaatisi parannuksia. Erityisesti talvisin, kun lumi ja liukaus vaikeuttavat liikkumista, toivottiin tehokkaampaa aurausta ja hiekoittamista. Suojateiden ylittäminen koettiin monin paikoin hankalaksi korkeiden reunakivien tai huonon valaistuksen vuoksi. Valaistuksen riittämättömyyden katsottiin myös heikentävän turvallisuutta. Kaupungin sisäisen liikenteen ja invataksipalvelujen ei katsottu olevan riittäviä turvaamaan liikkumista kaikille tarvitseville.

Opasteiden puutteet ja kaupungin verkkosivujen epäselvyys vaikeuttavat tiedonsaantia, erityisesti vierailijoille ja erityisryhmille. Tiedot esimerkiksi esteettömistä kulkureiteistä ja tilojen saavutettavuudesta ovat usein puutteellisia. Lisäksi kaivataan enemmän penkkejä erityisesti keskustan alueelle helpottamaan liikkumisrajoitteisten ihmisten liikkumista.

Ongelmien ratkaisemiseksi ehdotetaan muun muassa esteettömien kulkuyhteyksien parantamista, hissien ja luiskien lisäämistä, kaupungin verkkosivujen kehittämistä saavutettavammiksi ja talvikunnossapidon tehostamista.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen

Kaikille lapsille haluttiin mahdollistaa yhtäläiset mahdollisuudet. Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toivottiin huomioitavan eri katsomukset, ja juhlien järjestämisessä olisi hyvä ottaa

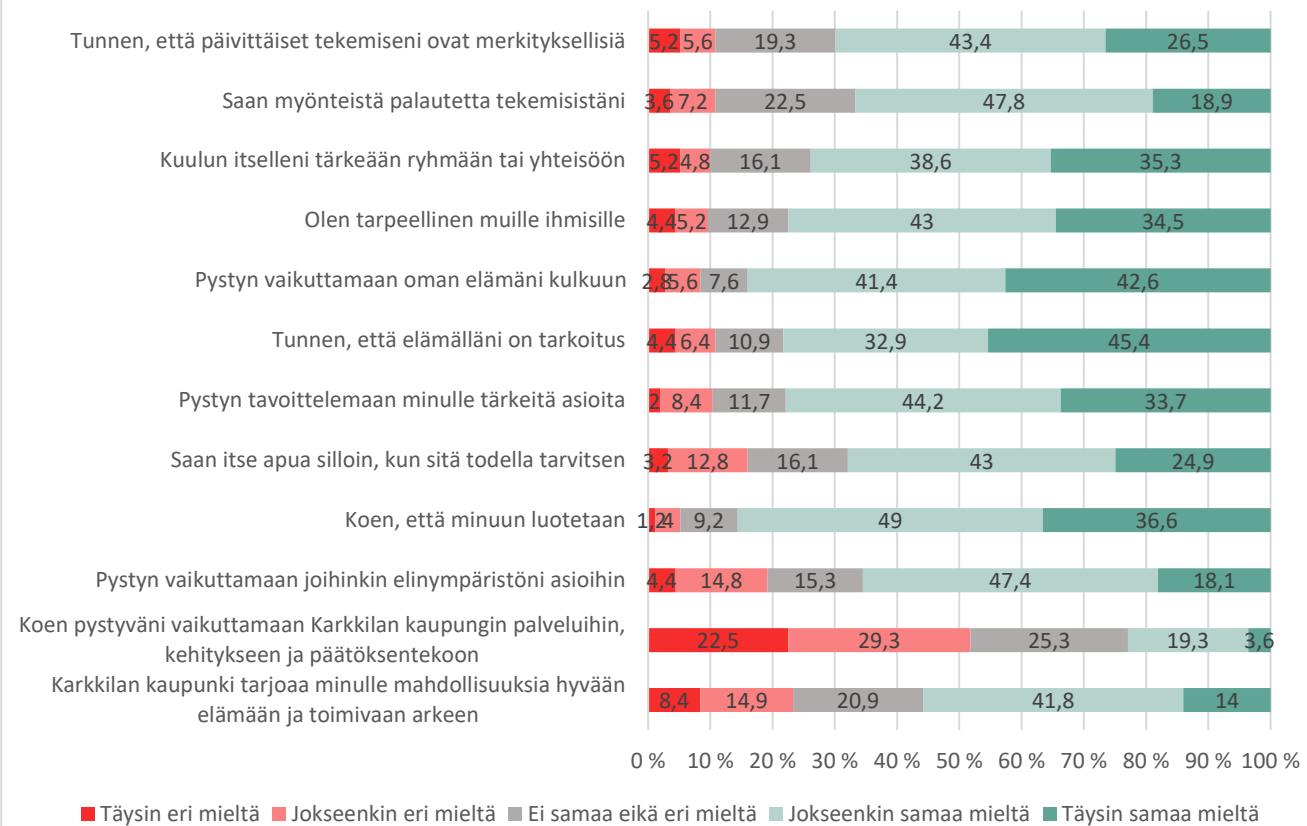
huomioon erilaiset vakaumukset. Syrjintään liittyvä valistus ja asennekasvatus ovat tärkeitä jo varhaiskasvatuksesta lähtien. Kouluihin toivotaan lisää aikuisia ja tukihenkilöitä.

Maahanmuuttajien integrointia voisi edistää monikielisemmällä viestinnällä sekä aktiivisemmalla ohjauksella harrastuksiin ja yhdistystoimintaan.

Yhteenvedona voidaan todeta, että avoimissa vastauksissa toistui tarve esteettömyyden parantamiselle, yhdenvertaisemmille palveluille, vahvemmalle yhteisöllisyydelle ja avoimemmalle hallinnolle. Kaupungin toivottiin nostavan käytännön toimenpiteisiin, kuten esteettömyyskartoituksiin, viestintään ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen.

Osallisuus

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Osallisuuden merkityksestä (n=63)

Osallisuus tarkoittaa kuulumista yhteisöön ja mahdollisuutta vaikuttaa. Se voi liittyä yhdistyksiin, harrastuksiin, työyhteisöön tai naapurustoon. Osallisuus ei ole vain mukana oloa, vaan myös aktiivista osallistumista ja kuulluksi tulemistä. Asukkaille toivotaan enemmän vaikuttamismahdollisuuksia jo suunnitteluvaiheessa.

Osallisuus on kuulluksi ja nähdyksi tulemistä. Osallisuuden tulisi olla mahdollista kaikille riippumatta taustasta, iästä tai muista henkilöön liittyvistä tekijöistä. Osallisuus tarkoittaa sitä, että oma ääni kuuluu ja että päätöksentekijät huomioivat asukkaiden näkökulmat. Monissa vastauksissa koettiin, että asukkailta tulisi kysyä ideoita ja näkemyksiä useammin ja jo suunnitteluvaiheessa, eikä vasta päätöksenteon jälkeen.

Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat osallisuuden ytimessä. Osallistuminen voi vastausten mukaan olla mukana oloa liikuntapalveluissa, työväenopiston toiminnassa, yhdistyksissä, talkootöissä ja muissa paikallisissa aktiviteeteissa. Tärkeä kysymys on myös se, miten yhteisöt voivat tukea toisiaan ja miten uusille ihmisille tarjotaan matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia. Kaupungilta kaivattiin vastauksissa enemmän tukea yhdistyksille sekä matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia.

Osallisuus kuuluu kaikille. Se voi tarkoittaa konkreettisia tekoja tai tunnetta hyväksytyksi tulemisestä. Useassa vastauksessa peräänkuulutettiin kaupungilta aktiivisempaa roolia asukkaiden osallisuuden tukemisessa, esimerkiksi kyselyillä ja kuulemistilaisuuksilla. Kaupungilta toivotaan enemmän vuorovaikutusta ja osallistamisen keinoja, jotta kaikki voisivat kokea itsensä merkitykselliseksi osaksi yhteisöä.

Osallistuminen ja vaikuttaminen päätöksentekoon

- Vastaajista 78–79 % halusi osallistua ja vaikuttaa kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon vastaamalla kyselyihin ja äänestämällä.
- 40 % halusi osallistua keskustelutilaisuuksiin tai asukasfoorumeihin.
- Vähän alle 30 % halusi keskustella kaupungin viranhaltijoiden tai luottamushenkilöiden kanssa.
- 16–18 % halusi osallistua tapahtumiin, kuten asukaskävelyihin, tai osallistuvalla budjetoinnilla.
- Vastausvaihtoehdon ”jollain muulla tavalla, miten?” valitsi 4 % vastanneista.

Avoimista vastauksista löytyy muutama selkeä teema osallistumis- ja vaikuttamistavoista. Vastaajat korostavat vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä, keskustelua, kuuntelua ja toisten huomioimista. Vaikuttaminen nähdään mahdolliseksi myös yhdistystoiminnan kautta sekä paikallislehden kautta. Vastauksissa nousee esiin myös vaikuttaminen työskentelemällä Karkkilassa tai paikallisen elinkeinoelämän kautta. Erityisesti tiedon avoimuuden ja kaupungin päätöksenteon näkyvyyden koetaan kaipaavan parannusta.

Miten Karkkilan kaupunki voisi parantaa asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa? (n=66)

Kuntalaisten kuuleminen ennen isoja päätöksiä, erityisesti päätösten vaikutusten kohteiden kuuleminen mainittiin tärkeänä. Toivottiin tietoa suunnitelmista hyvissä ajoin, eikä vasta päätöksentekovaiheessa. Lisäksi toivottiin tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa ennen päätöksiä.

Päätöksenteosta tiedottamisessa nähtiin parannettavaa monissa vastauksissa. Asukkaille pitäisi tarjota riittävästi tietoa suunnitelmista jo valmisteluvaiheessa, ei vasta päätöksenteon jälkeen. Päätöksentekoprosessista tulisi tiedottaa paremmin ja avoimemmin. Netissä ja lehdissä tapahtuva viestintä voisi olla selkeämpää ja kattavampaa. Toivottiin, että myös ilman internetiä olevat saisivat tietoa, esim. kaupungin viikkotiedotteiden kautta lehdessä.

Kaupungin toivottiin järjestävän enemmän yhteisöllisiä tapahtumia, joissa asukkaat ja päättäjät kohtaavat. Asukasillat, toritapahtumat ja keskustelutilaisuudet nousivat esiin useaan otteeseen. Vastauksissa toivottiin muun muassa lisää kyselyitä ja asukasraateja.

Viranhaltijoiden ja päättäjien pitäisi olla vastausten mukaan helpommin tavattavissa. Toivottiin esimerkiksi kyselytunteja viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Moni koki, että tällä hetkellä yhteydenottoihin ei vastata tai palautteella ei ole vaikutusta. Vastauksissa kaivattiin jotain yksinkertaista foorumia, jossa asiansa voisi saada kuulluksi.

Luottamushenkilöille toivottiin koulutusta omasta roolistaan päätöksenteossa ja lautakuntatyöskentelystä.

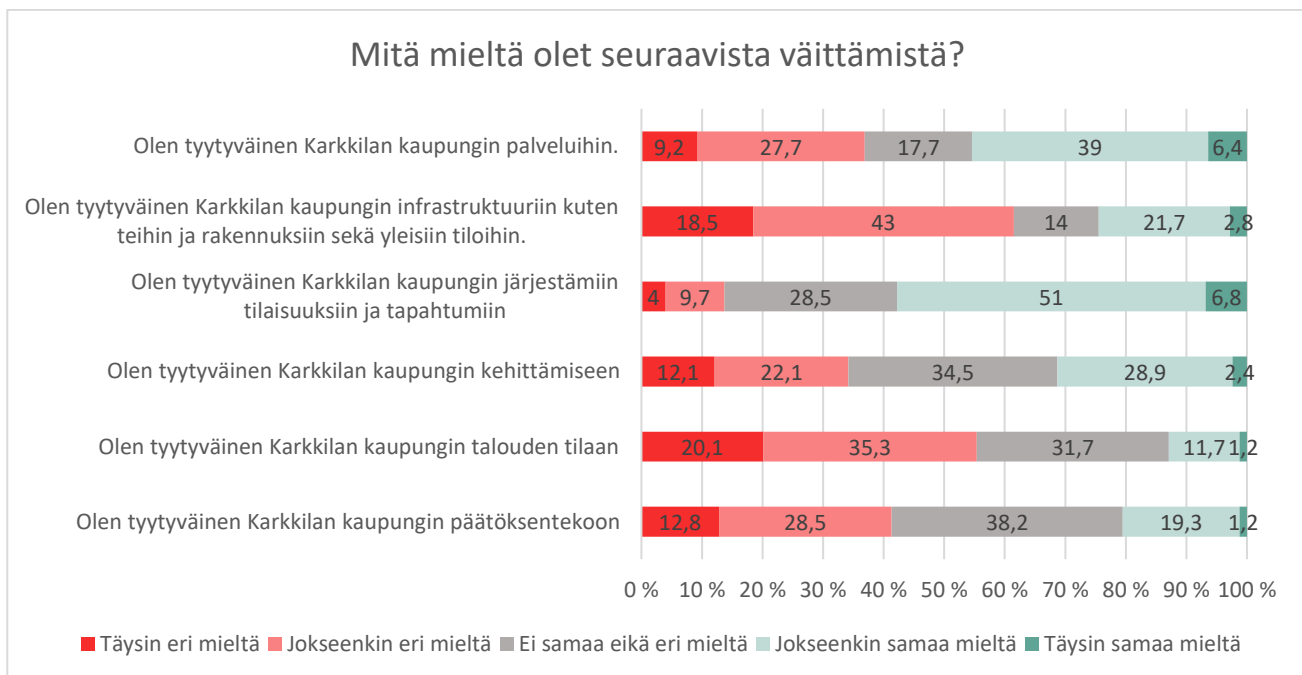
Myös osallistuva budjetointi nähtiin mahdollisena vaikuttamisen keinona. Lisäksi toivottiin helpotettavan aloitteiden tekoa, nopeutettavan tehtyjen käsittelyä sekä huomioitavan päätösten vaikutusten ennakkoarviointi.

Kaupungin vetovoimaa toivottiin lisättävän uusilla palveluilla ja yrityksillä (esim. suuret kaupungit, ammatillinen koulutus). Moni toivoi, että Karkkila panostaisi enemmän lapsiin ja nuoriin, esim. leikkipuistoihin ja harrastusmahdollisuuksiin. Aukkaat haluaisivat mahdollisuuden vaikuttaa enemmän myös kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun.

Vastauksissa tunnistettiin tarve uusille keinoille aktivoida ihmisiä. Kaupungilta toivottiin uusia tapoja asukkaiden osallistumiselle, esimerkiksi digitaalisesti, äänestämällä verkossa tai foorumeilla. Osa koki, että vaikuttaminen on näennäistä ja asukkaiden mielipiteitä ei huomioida riittävästi päätöksenteossa.

Yhteenvetona: Aukkaat kaipaavat lisää avoimuutta, ennakoivaa viestintää ja konkreettisia mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon. Päätäjien ja asukkaiden vuorovaikutusta sekä palautteen huomioimista tulisi kehittää, jotta vaikuttaminen tuntuisi aidosti merkitykselliseltä.

Tyytyväisyys kaupungin palveluihin ja toimintaan

Jos vastasit edellisen kysymyksen johonkin kohtaan täysin tai jokseenkin eri mieltä, voitko kertoa tarkemmin mihin asioihin erityisesti ei ole tyytyväinen. Miten korjaisit tilannetta? (n=85)

- Palveluiden osalta** vastauksissa oli käsitelty paljon myös hyvinvointialueen järjestämiä palveluita.
 - Vastauksissa nousi haasteita lääkäriaikojen saatavuuden suhteen. Hoitojonot koetaan pitkiksi erityisesti kiireettömän hoidon ja erikoissairaanhoidon osalta. Myös suun terveydenhuollon hoitoon pääsy nousee esiin vastauksissa. Sosiaalipalveluissa, kotihoidossa ja vammaispalveluissa on myös tarvetta palveluiden parempaan saatavuuteen. Röntgeniä toivottiin takaisin.
 - Varhaiskasvatuksessa on vastauksissa nostettu esiin henkilöstöpula sekä päiväkotien tiukat resurssit.
 - Joukkoliikenteessä hintojen koetaan olevan liian korkeat suhteessa palvelun laatuun ja kattavuuteen. Reitit ja aikataulut eivät aina vastaa tarpeita. Etenkin toivottiin lisää vuoroja Karkkilan ja pääkaupunkiseudun välille, mutta myös Lohjalle, Hyvinkäälle ja Riihimäelle.

- Liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa toivotaan parempia tiloja ja saavutettavuutta. Erityisesti toivotaan lisää maksuttomia tai edullisia liikuntamahdollisuuksia.
 - Karkkilaan toivottiin muun muassa lisää kauppoja, suutaria sekä ammatillista koulutusta.
 - ”Vähennetään lasten palveluista, eikä toimita sen eteen, että kaupungissa olisi enemmän lapsia.”
2. **Infrastruktuurin** osalta vastauksissa löydettiin parannettavaa.
- Katujen ja teiden kunnossapidossa nähdään paljon parannettavaa, erityisesti talviaikaan. Lumien aeraus ja hiekoitus eivät aina toimi riittävän hyvin. Lumivalleja jätetään suojateiden kohdalle.
 - Pyörätieverkosto ja kevyen liikenteen väylät vaativat kehittämistä, jotta ne palvelisivat paremmin niin työmatkapyöräilijöitä kuin vapaa-ajan käyttäjiä. Takkointien ja Helsingintien kevyenliikenteenväylät toistuivat esimerkkeinä useammissa vastauksissa.
 - Vesi- ja viemäriverkosto ovat huonossa kunnossa.
 - Rakennusten ja yleisten tilojen kunnossa on vaihtelua – osa paikoista kaipaasi kipeästi peruskorjausta ja ylläpitoa. Esimerkkinä mainittiin esimerkiksi kirjaston tilat. Myös suojeltujen museorakennusten kunto huolesti.
 - Kaupungin palvelupisteiden saavutettavuutta toivottiin parannettavan.
 - Kaupungin viheralueet ja puistot ovat tärkeitä, mutta niiden hoitoon kaivataan lisää resursseja.
 - Valaistus haluttiin kuntoon ja toivottiin lisää leikkipuistoja.
 - Viihtyvyyden lisäämiseen ja keskustan kauneuteen toivottiin panostuksia. ”Paikat on rempalan.”
3. **Kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin** vastaajat ovat tyytyväisimpiä.
- Kulttuuritapahtumat koetaan tärkeiksi, mutta tarjonta voisi olla monipuolisempaa ja paremmin saavutettavissa.
 - Suuret urheilutapahtumat ja paikalliset liikuntatapahtumat saavat kiitosta, mutta niiden rahoituksen ja järjestelyjen pitkäjänteisyydessä nähdään puutteita.
 - Pienten paikallisten tapahtumien ja yhteisöllisten tilaisuuksien tukeminen voisi lisätä kaupungin elinvoimaa.
 - Yritysten ja yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä voitaisiin kehittää.
4. **Kaupungin kehittäminen** nähdään tärkeänä.
- Kasvun ja kehittämisen olisi tapahduttava kestäväällä tavalla, huomioiden ympäristö ja luontoarvot.
 - Yritystoiminnan edellytyksiä voisi parantaa – esimerkiksi lupaprosesseja tulisi sujuvoittaa ja yrittäjäturvallisuutta lisätä.
 - Asumisen hinta ja kaavoituspolitiikka vaikuttavat siihen, kuinka houkuttelevaksi kaupunki koetaan uusille asukkaille.
 - Ympäristöystävälliset ratkaisut, kuten uusiutuvan energian hyödyntäminen ja viherrakentaminen, nähdään tärkeinä.
 - ”Kehittäminen vaatii jatkuvia tekoja.”
5. **Kaupungin talouden tilaan** oltiin vähiten tyytyväisiä.
- Vastauksissa nostettiin esiin huolta siitä, että kaupungin talousarvio on tiukka, ja pohdittiin, aiheuttaako se monille palveluille kärsivät resurssipulaa. Ainakin kireän taloustilanteen katsottiin vaikuttavan omaisuuden ja ympäristön hoitoon.
 - Verotulojen kehitys on kriittistä tulevaisuuden investoinneille – asukasluvun kasvu voisi auttaa, mutta sen edellytyksenä on houkutteleva elinympäristö.
 - Menojen karsiminen ja priorisointi nousivat vastauksissa esiin. Esiin nousi huolta siitä, että säästöt kohdistuvat liikaa peruspalveluihin.
 - Investointeja, kuten infrastruktuurihankkeita, tulisi suunnitella pitkäjänteisesti ja huolellisesti, jotta ne tukevat kaupungin kehitystä ilman tarpeetonta taloudellista rasitusta.
 - ”Säästötoimenpiteet kohdistuvat heikommassa asemassa oleviin asukkaisiin.”
6. **Päätöksenteon** vastauksissa nousivat selkeimmin esiin avoimuus ja läpinäkyvyys.
- Vastanneet toivoivat enemmän tietoa päätöksenteosta ja sen perusteista.

- *Päättäjät ja viranhaltijoita on vastausten mukaan vaikea saada kiinni. Vastattaessa voidaan olla tyytyväisiä tai jopa asiattomia.*
- *Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia halutaan lisätä. Esimerkkeinä oli mainittu kansalaisraadit ja digitaaliset vaikuttamiskanavat. Keskustelutilaisuuksia kaivattiin lisää.*
- *Poliittisten päätösten ei koettu vastaavan asukkaiden arjen haasteisiin, mikä näkyy turhautumisena.*
- *Pitkäjänteinen suunnittelu koettiin tärkeänä, jotta vältettäisiin lyhytnäköiset ratkaisut, jotka voivat aiheuttaa ongelmia tulevaisuudessa.*
- *Vastauksissa toivottiin muistettavan, että kaupunki on asukkaitaan varten.*
- *Vastauksissa toistuu kokemus siitä, että päätökset tehdään salassa.*
- *”Päätöksiä tehdään eikä kuunnella kaupunkilaisia.”*

Mihin olet tyytyväinen Karkkilan kaupungin palveluissa, toiminnassa, tapahtumissa ja kehityksessä? (n=95)

1. Palvelut

- *Kirjasto saa kiitosta ystävällisestä palvelustaan ja monipuolisista tapahtumista. Väistötila on koettu hyvänä.*
- *Työväenopistoa arvostetaan monipuolisen tarjontansa vuoksi. Joskin opistotalon kunnosta on huoli.*
- *Liikuntapalvelut ja -paikat saavat kiitosta, erityisesti senioriliikunta, liikuntapaikkojen maksuttomuus alaikäisille sekä ulkoilureitit, hiihtoladut ja luistelukentät.*
- *Kotoutumispalvelut mainitaan erikseen myönteisessä valossa.*
- *Koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut saavat kiitosta. Erityisesti on mainittu pienet ryhmäkoot, laadukas opetus ja turvalliset koulumatkat. Alakouluverkosto ja pienet kyläkoulut mainitaan kaupungin tärkeimpänä vetovoimatekijänä.*
- *Taidekoulut mainitaan hienona asiana Karkkilalle.*
- *Nuorisopalvelut, kuten nuorten illat ja Ruukinpaja mainitaan tärkeinä.*
- *Höökikytyt ja Topijuna on mainittu, kuten myös Matkailuneuvonta.*
- *Hyvinvointialueen terveyspalvelut on mainittu myös, vaikka kysymys koski kaupungin palveluita. Terveyskeskukset palvelut jakoivat mielipiteitä: osa on tyytyväisiä terveyskeskuksen palveluihin, mutta moni kokee, että palvelut ovat huonontuneet ja niiden tulevaisuus huolettaa.*

2. Infrastrukturi (tiet, rakennukset ja yleiset tilat)

- *Helsingintien uusi asfaltti saa kiitosta.*
- *Vanhat rakennukset on kunnostettu hyvin ja ruukkialueen kehitys nähdään positiivisena.*
- *Monessa vastauksessa toivotaan enemmän panostusta keskustan elävöittämiseen.*
- *Liikuntapaikkojen kehityssuuntaa pidetään hyvänä.*

3. Tilaisuudet ja tapahtumat

- *Karkkilassa järjestetään paljon erilaisia tapahtumia, mikä saa vastauksissa kiitosta. Esimerkkeinä nousevat kulttuuritapahtumat, joissa kaupunki on mukana, Joulunavaus, Rompetori, Beach Party, Kulttuuriloikka ja toritapahtumat.*
- *Kulttuuritarjonta nähdään monipuolisena ja kaupungin rooli kulttuurin tukemisessa on tärkeää.*
- *Tiedottaminen tapahtumista on parantunut, ja tapahtumakalenteri on selkeä. Erityisesti on mainittu sometiedotuksen toimivan hyvin ja informatiivisesti.*
- *Vastauksissa ehdotettiin myös uusia tapahtumia, kuten Halloween-teemaista kammotaloa tai laajempia joulumarkkinoita.*

4. Yleinen kehittäminen

- *Tiedottaminen on parantunut, erityisesti somessa.*
- *Tiedotuksessa on edistytty, mutta osa toivoo enemmän huomiota muille kuin kulttuurisektoreille.*
- *Kulttuuriin panostamisen on koettu lisänneen kaupungin vetovoimaa. Erityisesti Ala-Emalin alue on mainittu.*
- *Matkaparkkien kehittämiseen ja paremmin merkitsemiseen esitetään toiveita.*

5. Talouden tila

- Kaupungin talous on parantunut ja vanhoja rakennuksia on kunnostettu, mikä saa positiivista palautetta.
- Yrittäjien välinen yhteistyö ja kaupungin kiinnostus matkailun kehittämiseen nähdään hyvänä asiana.

6. Päätöksenteko

- Kaupunki on lisännyt kuntalaisten osallistamista päätöksentekoon, mikä saa kiitosta.
- Nuorten kotiintuloaikojen käyttöönotto koetaan hyväksi päätökseksi.
- Avoimuuden ja asukkaiden kuulemisen todetaan joissain vastauksissa parantuneen.

Missä asioissa Karkkilan kaupungilla olisi kehitettävää? (n=107)

1. Palveluissa

- Vastaajat toivovat lisää lähipalveluita, kauppoja ja uimahallia.
- Erityisesti lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen nousi vastauksissa esiin – toiveina oli mm. nuorisotilat ja lisää harrastusmahdollisuuksia.
- Myös hyvinvointialueen palveluiden saavutettavuus huolestuttaa vastaajia, esimerkiksi lääkäriaikojen saatavuus ja palveluiden keskittäminen kauemmas.

2. Infrastruktuurissa (mm. tiet, rakennukset ja yleiset tilat)

- Tieverkoston kunto herättää huolta, erityisesti kevyen liikenteen väylät vaativat parannuksia.
- Rakennuskannan kunnostus ja yleisten tilojen siisteys nousivat vastauksissa – esimerkiksi puistojen ja leikkiapaikkojen kunnossapitoon kaivataan panostusta.
- Valaistuksen puutteet koetaan ongelmallisina, erityisesti pimeään aikaan liikkumisen turvallisuuden vuoksi.

3. Tilaisuuksissa ja tapahtumissa

- Yhteisöllisiä tapahtumia toivotaan lisää, kuten markkinoita, konsertteja ja perhetapahtumia.
- Nykyisiä tapahtumia pidetään tärkeinä, mutta osallistumismahdollisuuksia voisi monipuolistaa.
- Kulttuuri- ja liikuntatapahtumille toivottiin enemmän näkyvyyttä ja tiedottamista.

4. Yleisesti kehittämisestä

- Aukkaat toivovat pitkäjänteistä suunnittelua ja avoimuutta kehityshankkeissa.
- Luontoarvoja ja kestävästä kehitystä pidetään tärkeinä – esimerkiksi viheralueiden säilyttäminen ja ympäristön siisteys nousivat vastauksissa.
- Asukkaiden äänen huomioiminen päätöksenteossa mainittiin useissa vastauksissa.

5. Talouden tilassa

- Usea vastaaja toteaa, että investoinnit tulisi priorisoida tarkemmin ja perustella paremmin.
- Verovarojen käyttöä toivotaan läpinäkyvämmäksi, esimerkiksi kuntalaisten osallistamisen kautta.
- Talouden haasteet herättävät huolta erityisesti palveluiden säilymisen kannalta.

6. Päätöksenteossa

- Päätöksenteon avoimuutta ja tiedottamista halutaan parantaa, jotta asukkaat voivat osallistua aktiivisemmin. Osallistaminen mainitaan jopa tärkeimpänä kehitettävänä asiana.
- Kuntalaisten kuulemiselle toivotaan enemmän painoarvoa, esimerkiksi järjestämällä säännöllisiä keskustelutilaisuuksia.
- Nopeasti tehdyt päätökset ilman laajempaa vaikutusten arviointia herättävät epäluottamusta.

Millä keinoilla etsisit tasapainoa kaupunkimme talouteen? (n=88)

- Hallinto- ja konsulttikulujen leikkaaminen, henkilöstörakenteen järjeistäminen, palvelurakenteen uudistus ja turhien hankintojen karsiminen.
- Uusien veronmaksajien houkuttelu markkinoimalla kaupungin vahvuuksia (kouluverkosto, luonto, harrastukset), houkuttelevien tonttien ja asuntojen tarjoaminen, sekä yritysten ja teollisuuden saaminen paikkakunnalle.
- Palveluiden priorisointi. Lasten ja perheiden palveluihin panostaminen vetovoimatekijänä. Enaltaehkäisevien toimien lisääminen. Julkisen liikenteen parantaminen.
- Rakenteelliset muutokset, kuten kiinteistöjen myynti ja tilojen tehokkaampi käyttö, kaavoituksen sujuvoittaminen, yhteistyö naapurikuntien kanssa ja jopa kuntaliitokset.

- *Pieni kunnallisveron korotus, palvelumaksujen tarkistaminen, uusien rahoitusmallien hyödyntäminen (hankerahoitus, vapaaehtoinen lisävero varakkaille) ja matkailun kehittäminen.*
- *Kaupungin vetovoiman lisääminen. Kaupunkikuvan siistiminen, tapahtumien ja kulttuurin edistäminen, työpaikkojen ja opiskelumahdollisuuksien lisääminen, sekä Karkkilan vahvuuksien rohkea markkinointi.*
- *Keskustelutilaisuus asukkaiden kanssa nähtiin myös tärkeänä tapana kehittää ratkaisuja yhdessä.*

Mikä on parasta Karkkilassa? (n=135)

1. *Luonto ja luonnonläheisyys*
 - *Ehdottomasti eniten mainintoja sai luonto: Karkkilan metsät, järvet, joet ja ulkoilureitit.*
 - *Myös rauha, hiljaisuus ja turvallisuus nousivat esiin luontoon liittyvinä tekijöinä.*
2. *Yhteisöllisyys ja ihmiset*
 - *Vastauksissa kehuitiin Karkkilan yhteisöllisyyttä ja sitä, että ihmiset ovat ystävällisiä ja helposti lähestyttäviä.*
 - *Pienen kaupungin "me-henki" ja turvallinen ilmapiiri saivat kiitosta.*
3. *Kulttuuritarjonta ja tapahtumat*
 - *Karkkilassa on paljon kulttuurielämää, tapahtumia ja aktiivisia yhdistyksiä, jotka pitävät kaupungin vireänä.*
 - *Ruukkimiljö ja kulttuurihistoria mainittiin myös merkittävinä tekijöinä.*
4. *Pienen kaupungin edut*
 - *Lyhyet välimatkat ja se, että kaikki palvelut ovat lähellä.*
 - *Kaupunki on kompakti ja helposti saavutettava myös kävellen tai pyörällä.*
5. *Sijainti ja saavutettavuus*
 - *Läheisyys pääkaupunkiseudulle mainittiin useasti, vaikka julkisen liikenteen kehittämistä toivottiin.*
 - *Karkkila on sopivan kokoinen ja tarjoaa maaseudun rauhaa, mutta silti täältä on hyvät yhteydet isompiin kaupunkeihin.*
6. *Palvelut ja harrastusmahdollisuudet*
 - *Peruspalvelut koettiin riittäviksi ja tärkeiksi, erityisesti koulujen ja terveyspalveluiden osalta.*
 - *Myös liikunta- ja harrastusmahdollisuudet saivat kiitosta.*
7. *Historiallinen ja teollinen perintö*
 - *Karkkilan ruukkialue, teollisuushistoria ja vanhat asuinalueet ovat osa kaupungin omaleimaisuutta.*

Yhteenvedona Karkkilan vahvuuksia ovat erityisesti luonto, yhteisöllisyys, kulttuuri ja pienen kaupungin arjen sujuvuus, mutta myös sijainti ja palvelut tekevät siitä viihtyisän paikan asua.

Palaute kyselystä

- *Monet vastaajat pitivät kyselyä hyvänä ja tärkeänä tapana kerätä asukkaiden mielipiteitä.*
- *Useampi vastaaja koki kyselyn osallistavana ja antoi tunteen vaikuttamisen mahdollisuudesta.*
- *Useampi kiitti kyselyä ja toivoi vastaavia lisää tulevaisuudessa.*
- *Jotkut vastaajat kokivat kyselyn liian pitkäksi ja laajaksi.*
- *Osa koki, että kysymyksiä oli liikaa tai ne olivat vaikeita tavalliselle asukkaalle.*
- *Joidenkin mielestä realistisempi arvio vastausajasta olisi ollut tarpeen.*
- *Moni vastaaja toivoi, että kyselyn tuloksista julkaistaisiin yhteenvedo.*
- *Joidenkin mielestä kyselyt eivät johda konkreettisiin toimenpiteisiin, mikä voi tehdä niistä turhia.*
- *Erityisesti toivottiin, että vastauksia todella hyödynnetään päätöksenteossa.*
- *Osa vastaajista koki, että vastaavia kyselyjä on ollut aiemminkin ilman merkittäviä vaikutuksia.*
- *Muutamet ehdottivat, että kyselyitä kohdennettaisiin enemmän nuorille ja vähemmistöryhmille.*

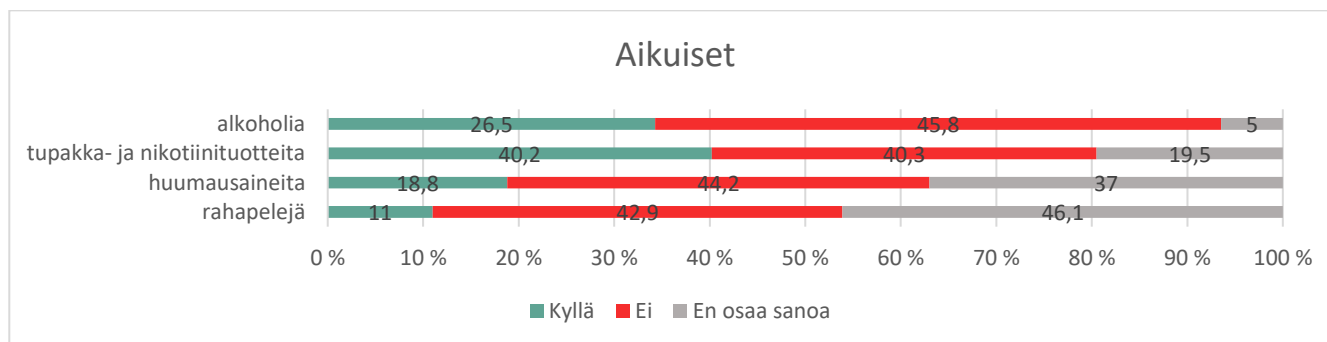
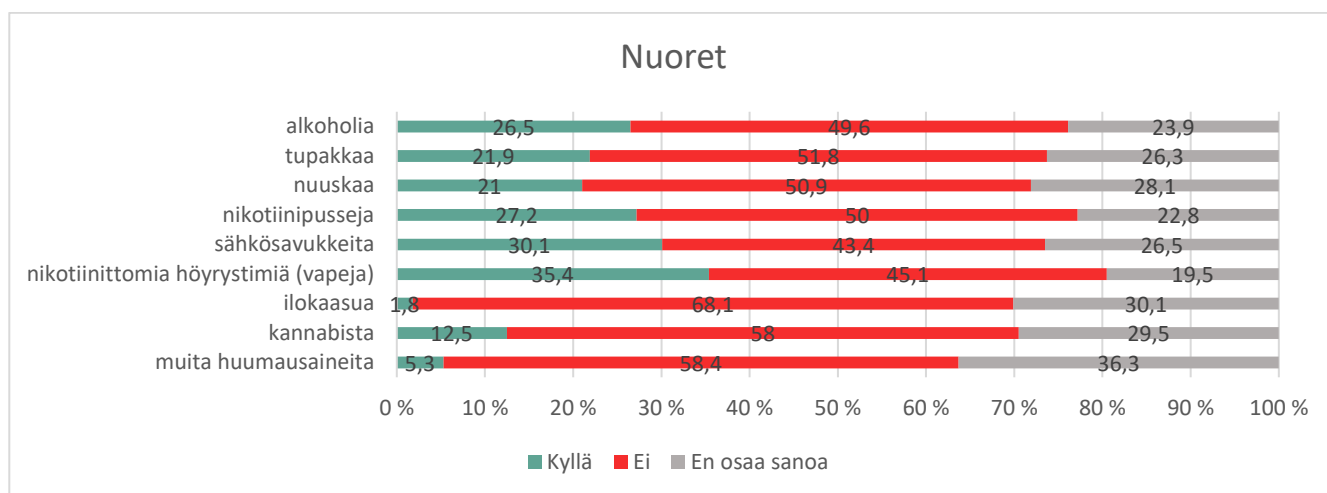
Yhteenvedona voidaan todeta, että asukkaat arvostavat mahdollisuutta osallistua ja antaa mielipiteitään, mutta kyselyn pituus ja sen vaikutusten epävarmuus herättivät kritiikkiä. Jatkossa voisi olla hyödyllistä viestiä selkeämmin, miten vastauksia hyödynnetään, sekä mahdollisesti tiivistää kyselyä.

2.4 Pakka-päihdetilannekysely 2024

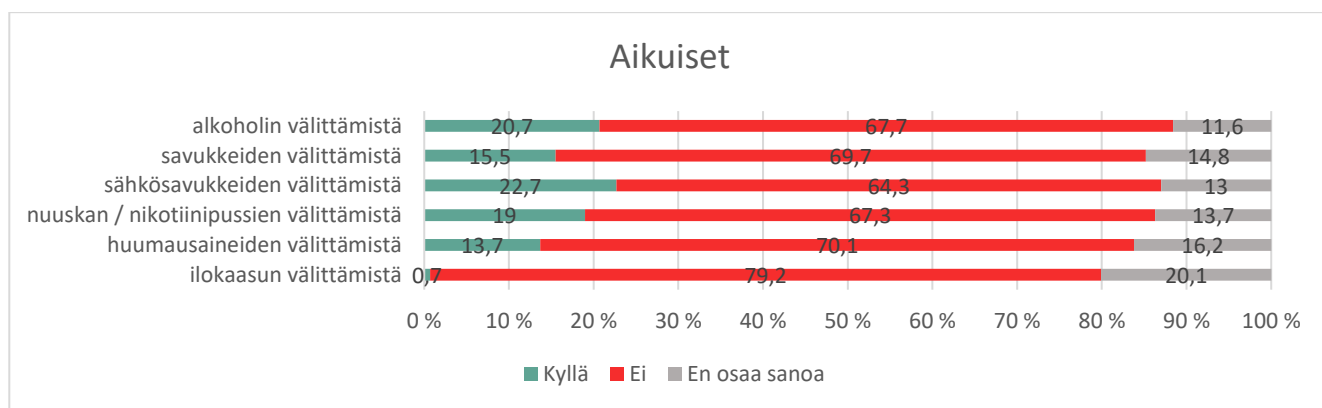
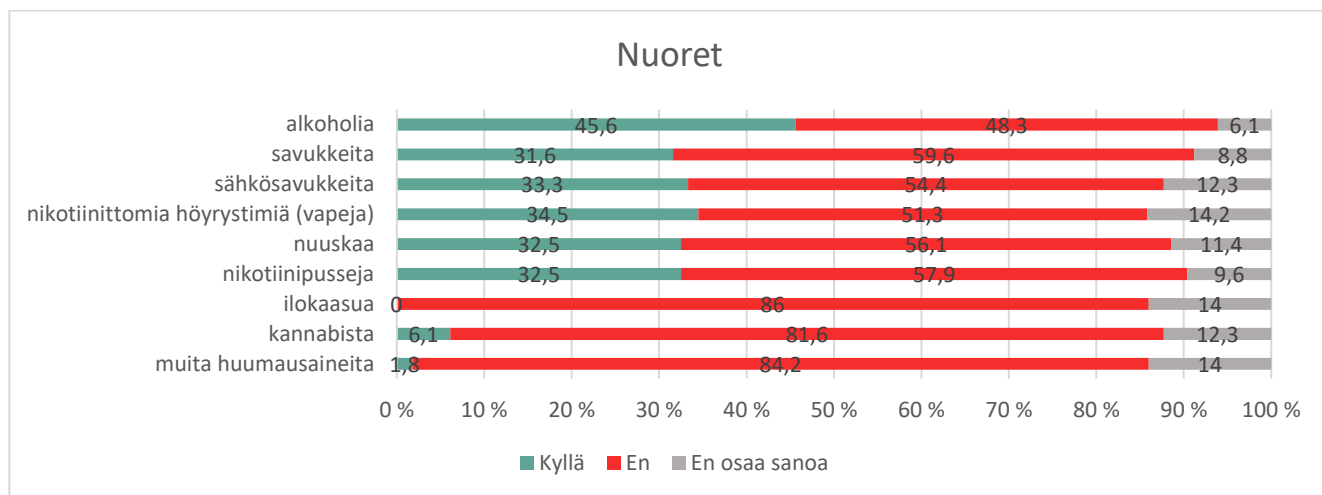
Päihdetilannekyselyllä selvitettiin kaikkien yli 13-vuotiaiden asukkaiden näkemyksiä heidän asuinalueensa ja kuntansa päihdetilanteesta. Kysymysten aiheina olivat eri päihteiden näkyminen julkisissa tiloissa, ikäraja-
vonnnon onnistuminen sekä asuinalueiden turvallisuus päihteiden osalta.

Kysely toteutettiin ensimmäistä kertaa samanaikaisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella, Helsingin kaupungilla sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella. Kyselyyn vastattiin 23.9.-13.10.2024. Kysely on tarkoitettu toistaiseksi vuosittain. Päihdetilanne kyselyn pohjana oli THL:n kyselypohja, joka on muokattavissa. Kysely toteutettiin verkkokyselynä. Osissa alueita oli käytössä myös paperiversio. Karkkilassa kyselyyn vastasi täysi-ikäisistä 155 ja 13–17-vuotiaista 114. Seuraavaksi on muutamia nostoja päihdetilannekyselyn tuloksista Karkkilan osalta. Päihdetilannekysely antaa suuntaviivoja ja kertoo vastanneiden näkemyksistä. Yleistyksiä ei vastaajamäärän perusteella tule tehdä.

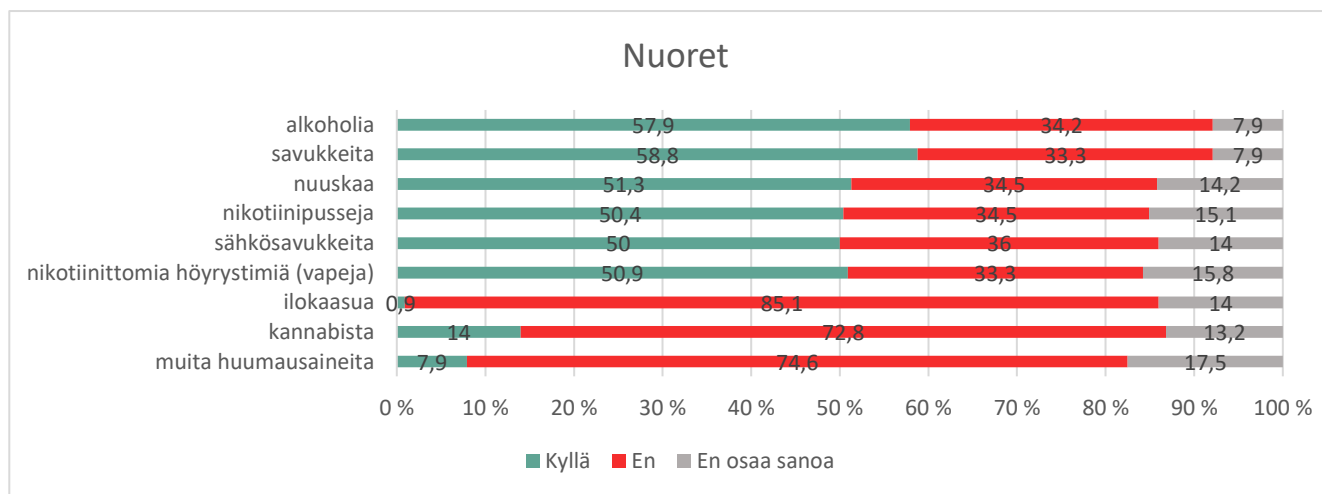
Käytetäänkö asuinalueellasi liikaa...

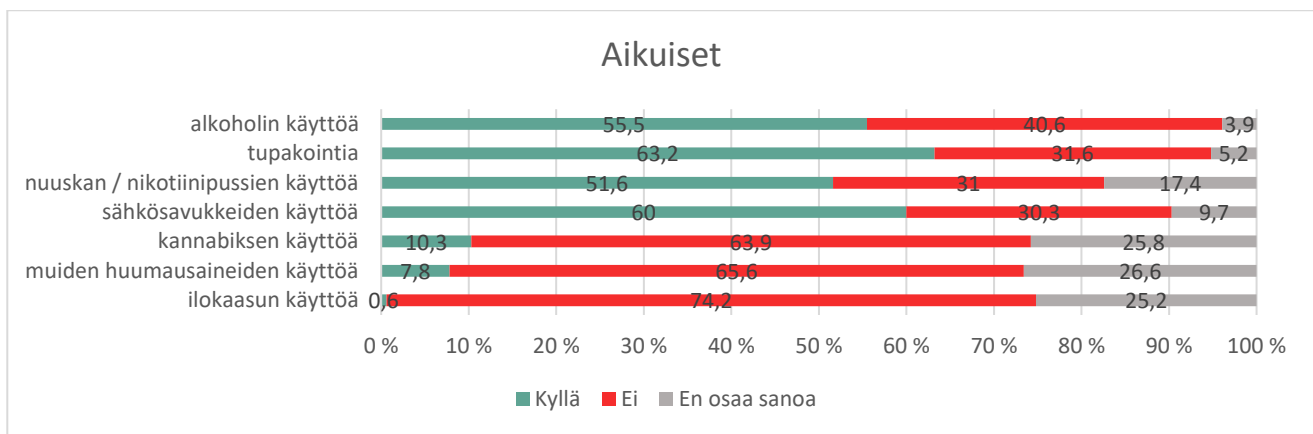

Oletko havainnut päihteiden välitystilanteita alaikäisille viimeisen 12 kk aikana?

Oletko nähnyt, että alaikäiset olisivat käyttäneet viimeisen 12 kk aikana?

Oletko viimeisen 12 kk aikana kunnassasi pelännyt kadulla tai muulla julkisella paikalla kohtaamiasi päihtyneitä henkilöitä?

Nuoret: 113 vastausta, joista 12 % vastasi kyllä ja osa antoi avovastauksen. (LUVN: 19 %)

- Avovastauksissa nousseita paikkoja: Kauppojen läheisyys, kadut, ranta
- Tilanteet: päihtyneet olleet aggressiivisia tai häiritseviä ja heidän käytöksensä on ollut pelottavaa tai arvaamatonta. Päihtyneet ovat huudelleet, huitoneet, tulleet liian lähelle tai seuranneet. Useampi mainitsee kohtaamisia miesten kanssa, kuten vanhemman miehen seuraamisen tai huutelun. Erityisesti tytöt on mainittu kohteina.
- Nuoret kokivat tilanteissa voimakkaita tunteita, kuten paniikkikohtaus, pelko, avuttomuuden tunne.
- Päihtyneiden ihmisten käytös julkisilla paikoilla koetaan usein pelottavana ja arvaamattomana.

Aikuiset: 115 vastausta, joista 21 % vastasi kyllä ja osa antoi avovastauksen. (LUVN: 29 %)

- Avovastauksissa nousseita paikkoja: Kauppojen läheisyys ja piha-alueet, Harjun ympäristö, keskusta ja torin ympäristö
- Tilanteet: Vastaajat ovat kokeneet konkreettisia uhkatilanteita, kuten huutelua, seuraamista, tai jopa suoria uhkauksia (esim. raiskauksella uhkaaminen). Vastaajat kertovat huumeiden käyttäjien arvaamatomasta ja pelottavasta käytöksestä. Joissakin tapauksissa huumeiden käyttö on johtanut näkyviin konflikteihin tai vakaviin tapahtumiin. Nuorten, erityisesti alaikäisten, päihteiden käyttö ja siihen liittyvä häiritsevä käytös, kuten huutelu, isottelu ja aggressiivisuus, on herättänyt huolta. Päihtyneiden henkilöiden käytös aiheuttaa turvattomuuden tunnetta, oli kyseessä sitten aikuiset, nuoret tai huumeidenkäyttäjät.
- Kohtaamiset ovat herättäneet ahdistusta ja vaikuttaneet negatiivisesti arjen kokemukseen kaupunkialueilla.

Onko päihtynyt henkilö viimeisen 12 kk aikana ahdistellut tai häirinnyt sinua kadulla tai muulla julkisella paikalla?

Nuoret: 111 vastausta, joista 13 % vastasi kyllä ja osa antoi avovastauksen. (LUVN (12 %)

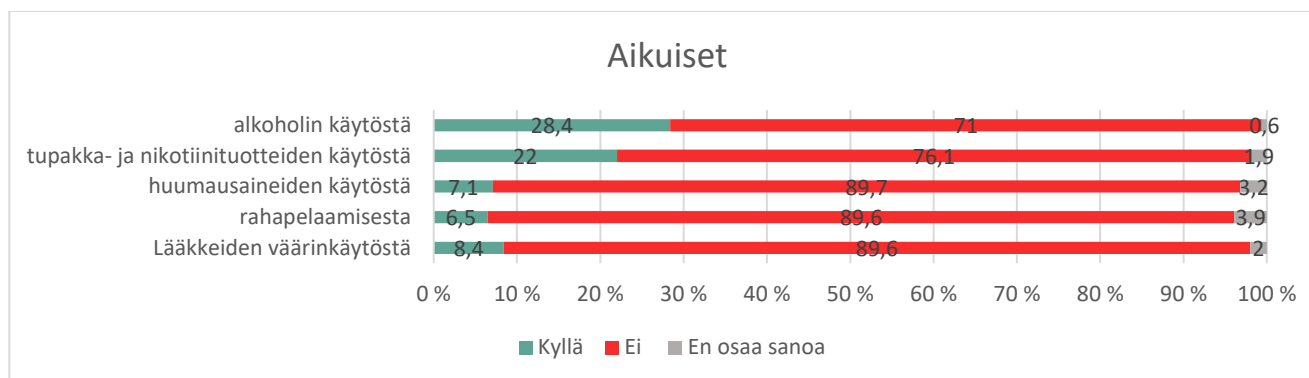
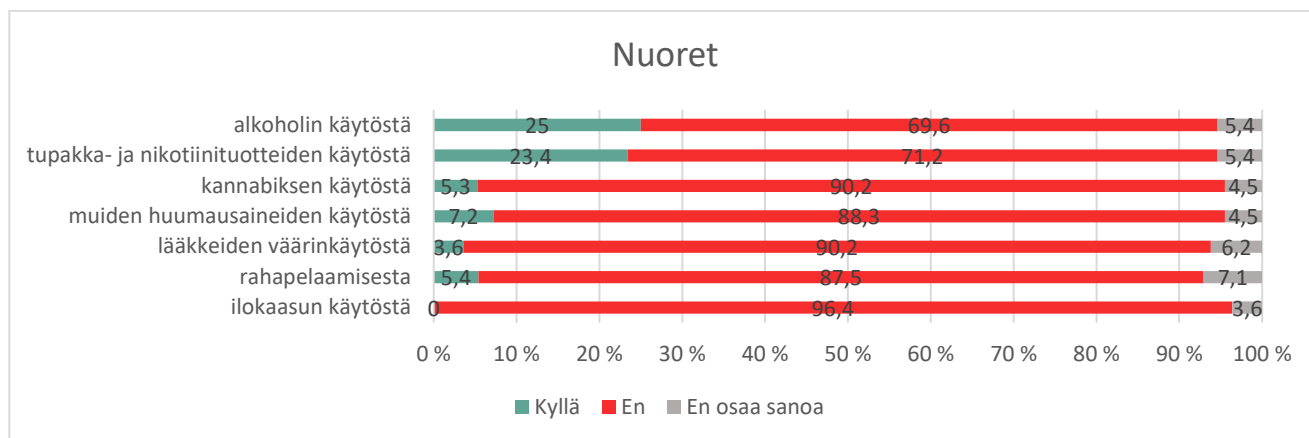
- Avovastauksista nousseita: asiattomat huutelut, kuten epäasialliset kommentit tai tarpeettomat keuhut.
- Joissain tapauksissa päihtyneet ovat tulleet liian lähelle, seuranneet, tulleet juttelemaan tai jopa käyttäytyneet fyysisesti aggressiivisesti.
- Vastaajat kokevat tällaiset kohtaamiset ahdistavina ja epämiellyttävinä.

Aikuiset: 153 vastausta, joista 20 % vastasi kyllä ja osa antoi avovastauksen. (LUVN 17 %)

- Avovastauksissa nousseita: huutelu ja asiattomat kommentit, rahojen, savukkeiden tai muiden asioiden pyytäminen, aggressiivinen käytös, kivien heittäminen, epämiellyttävän lähelle tuleminen, metelöinti ja muu häiriköinti julkisilla paikoilla, kuten kaupoissa, ravintoloissa, terasseilla, grillijonossa ja niiden läheisyydessä, toistuvat häiriöt tietyillä alueilla.

- Osa tilanteista on ollut aggressiivisia, kuten uhkailua väkivallalla tai raiskausuhkauksia.
- Myös alaikäisten nuorten päihtynyt käytös mainitaan häiritsevä.

Oletko ollut huolissasi viimeisen 12 kk aikana sinulle läheisen ihmisen...

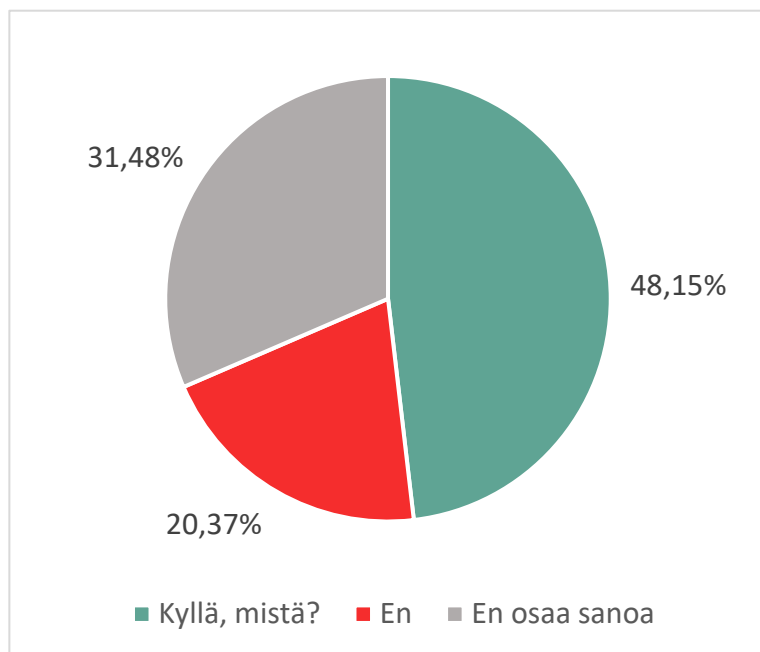

Mistä saat luotettavaa tietoa päihteistä ja niiden haitoista? (Kysytty nuorilta, n=86)

1. **Netti ja verkkosivustot:** Suurin osa vastaajista mainitsee internetin pääasiallisena tiedonlähteenä. Esi-
merkkinä Google, THL, päihdelinkki, terveystalo, mutta myös uutiset ja sosiaalinen media (esim. Tik-
Tok)
2. **Koulu:** Koulussa saatu tieto nousee vastauksissa esiin selvästi.
3. **Terveystieteiden ammattilaiset:** Terveystieteiden edustajat, lääkärit ja muut terveydenhuollon edustajat mai-
nitaan luotettavina tiedonantajina.
4. **Perhe ja läheiset:** Vanhemmat, sisarukset ja muut luotettavat aikuiset lähipiirissä
5. **Muita lähteitä:** Viranomaiset, kuten poliisi, kaverit, media. Osa nuorista kertoo oppivansa omien ha-
vaintojen ja muiden kokemusten kautta. Joissakin vastauksissa mainitaan vähemmän luotettavia ja epä-
selviä lähteitä, kuten Suomi24.

Nuoret arvostavat erityisesti luotettavia ja helposti saatavilla olevia tietolähteitä, kuten koulua ja terveydenhuol-
lon ammattilaisia. Samalla monet turvautuvat internetiin, mutta maininnoissa näkyy myös epätietoisuutta ja epä-
selvyyttä lähteiden luotettavuudesta.

Tiedätkö mistä ikäisesi saa apua ja tukea, jos on huolissaan päihteiden käytöstä? (Kysytty nuorilta, n=41)

Pääasialliset mainitut avun lähteet:

Koulu ja koulun henkilökunta

Perhe ja läheiset

Terveystieteiden ja sosiaalihuollon ammattilaiset, opiskeluhuoltopalvelut

Nuorisotyö ja kriisipalvelut: mm. nuorisopalvelut, etsivä nuorisotyö, nuorten puhelimet ja kriisipuhelimet mainittu vaihtoehtoina.

Netti ja digipalvelut. Myös epäluotettavia lähteitä, kuten Suomi24 mainitaan.

Nuorten vastaukset osoittavat, että apua ja tukea on saatavilla monesta paikasta, mutta kaikki eivät välttämättä tiedä tarkasti, mistä tai miten sitä haetaan. Koulu, terveydenhuolto ja läheiset korostuvat tärkeimpinä tukiverkoina.

Sekä aikuiset että nuoret pitävät tärkeänä tietoisuuden lisäämistä päihteiden käytön haitoista. Selkeä tarve olisi lisätä etenkin nuorten kohdalla tietoa sekä tarjota heille vaihtoehtoja aktiviteettia ja tiloja.

2.5 Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely tuottaa seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi.

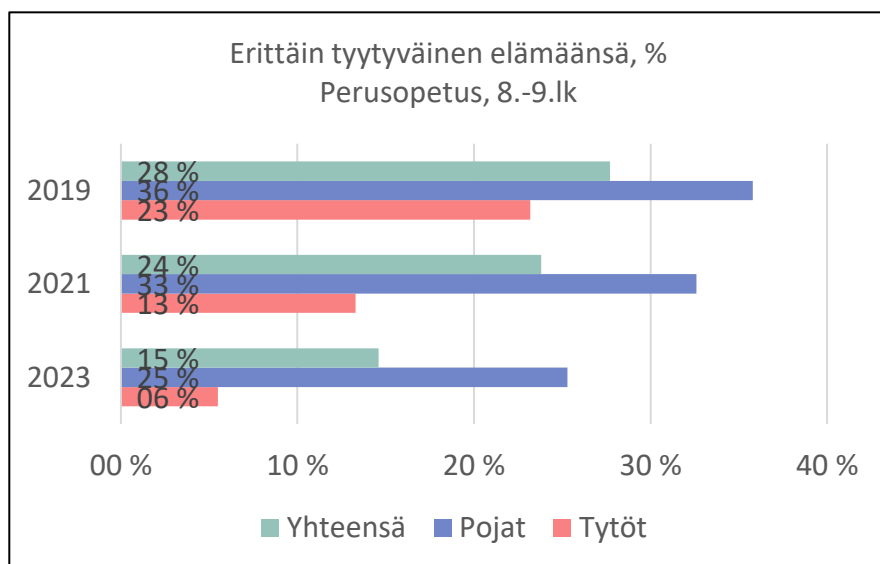
Kyselyyn vastaavat perusopetuksen 4. ja 5.-luokkien oppilaat, perusopetuksen 8. ja 9.-luokkien oppilaat, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Viimeisin kouluterveyskysely (2023) kuvaa muutosta ajalla 2017–2023 alkaen siltä osin kuin tuloksia on kirjattu. Hyvinvoinnin tila on muuttumassa huonompaan suuntaan. Pandemia-aika selittää osittain tulosten huononemista, mutta siitä huolimatta tulee kiinnittää huomiota toimenpiteisiin, joilla tuloksia saataisiin parannettua. Seuraavaksi kerrottuna eri-ikäisten osalta huolestuttavimpia tuloksia. Tulokset on kerrottu aiemmin myös hyvinvointiraportissa 2023.

4.–5.-lk:

Pienempien oppilaiden osalla suurimmat huolenaiheet liittyvät kiusaamiseen ja sen kokemiseen. Seksuaaliseen häirintään liittyvien asioiden kokeminen oli noussut 7 %-yksikköä. Osallisuuden kokeminen yhteisiin asioihin oli laskenut keskimäärin 7 %. Myönteisimpiä asioita olivat tyytyväisyys omaan elämäänsä (+14 %) ja keskusteluyhteyden parantuminen vanhempien kanssa (+15 %). Itsetunto oli parantunut (-15 %) sekä oman terveydentilan kokeminen myös (+10 %).

8.–9.-lk:

Yläkoulun oppilaiden tyytyväisyys oman elämäänsä on laskenut merkittävästi, tytöillä jopa huolestuttavasti. Tämä kaavio kuvastaa useiden indikaattoreiden suuntaa. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus 8. ja 9.-luokan oppilaista on kasvanut edelleen aikavälillä 2019–2023. "Ei yhtään läheistä ystävää" -vastanneiden osuus 8. ja 9. luokan oppilaista on kasvanut edelleen.

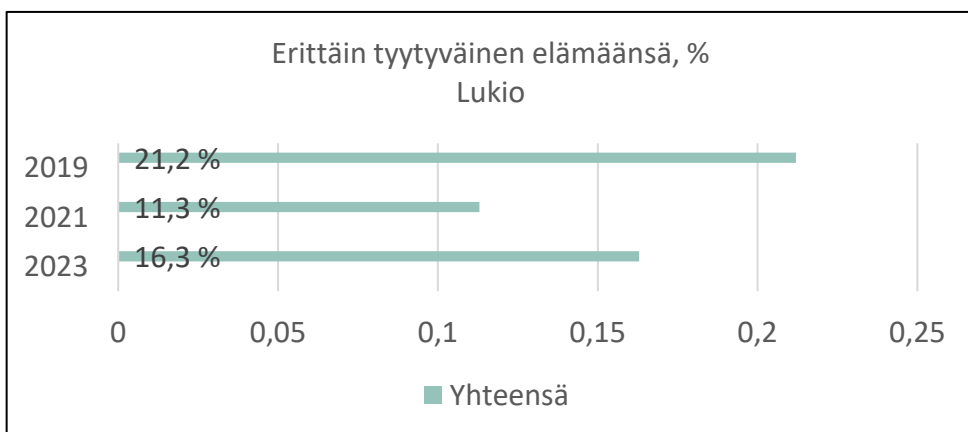
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus sekä masennusoireilu ovat nousseet edellisistä mittauksista. Keskittymis- ja oppimisvaikeudet

ovat myös lisääntyneet. Poikien liikkuminen on lisääntynyt hieman, mutta tyttöjen vähentynyt. Poikien ylipainoisuus on vähentynyt, mutta tyttöjen lisääntynyt. Alkoholin käyttö on lisääntynyt tytöillä 3 % (yht. 12,0 %), mutta pojilla vähentynyt 5 %-yksikköä (4,9 %). Pojista 42,6 % hyväksyy ikäisillään alkoholin juomisen humalaan asti, tytöistä 22,9 %. Laittomien huumeiden ja kannabiksen käyttö on vähentynyt yhteensä 8 %-yksiköllä (5,7 %). Tyttöjen osuus on 9,8 %, poikien 1,2 %.

Koulu-uupumus on lisääntynyt tytöillä (17 → 27 → 35 %), pojilla vähentynyt. (15 → 10 %). Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa on parantunut pojilla 6 % (53,1 %), mutta tytöillä heikentynyt 9 % edellisestä kyselystä ja vuoden 2019 kyselystä 12 %. Koulukiusaaminen on lisääntynyt: 15,3 % kokee kiusaamista, kun edellisessä kyselyssä luku oli 7 %. Häiritsevän seksuaalisen ehdottelun tai ahdistelun kokeminen oli pysynyt samalla tasolla (n. 55 % tytöistä, 12 % pojista).

Yläkouluikäisten tyttöjen seksuaaliväkivallan kokemuksia on 16,3 %:lla, mutta tulos on laskenut 5 %. Pojilla tulos on noussut 3:sta 6:een %:iin.

Lukiolaiset:

Lukiolaisten tyytyväisyys omaan elämänsä on noussut n. 5 %:lla edellisestä kyselystä, mutta on samannäköisenä jäljessä vuoden 2019 kyselystä.

Lukiolaisista 26,7 % kokee terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, vähemmän kuin 8.–9.-luokkalaisten. Lukiolaisten ahdistuneisuus on vähentynyt 6

%:lla (16,6 %). Myös ahdistuneisuutta on lukiolaisilla vähemmän kuin 8.–9.-luokkalaisilla.

Oppimiseen liittyvien ongelmien kokeminen on sama tai hieman vähentynyt. Keskittymisongelmia on 12,8 %:lla.

Tyttöjen liikkuminen on lisääntynyt 2 %:lla, pojilla pysynyt samana edelliseen kyselyyn verrattuna. Pojilla ylipainoisuus on lisääntynyt 7 %:lla (33,3 %), tytöillä puolestaan laskenut 12 %:iin.

Raittius on lisääntynyt koko ikäluokalla 15 %:lla, tytöistä 51,2 % ilmoitti, ettei käytä alkoholia. Myös humalahuiskisuus on vähentynyt 3 %. Viikoittain alkoholia käyttäviä on 1,2 % vastanneista.

48,8 % on käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, mutta päivittäin tupakoivien määrä on laskenut 2,4 %:iin. Nuuskaa käyttää 2,4 % (edellisessä kyselyssä 5,1 %). Laittomien huumeiden (kannabis) kokeilijoiden määrä on laskenut ikäluokassa 4,7 %:iin (ed. yhteensä 16,2 %, pojat 23,3 %, tytöt 10,9 %). Marihuanan polttamisen hyväksyy 15,2 (laskua 7 %) ed. kyselystä.

Lukiolaisten seksuaaliväkivallan kokemuksia on 5,8 %:lla. Tulos on laskenut 13 %. Tyttöjen ja poikien vastauksia ei oltu eritelty.

2.6 Move!

Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä mitataan Move! -mittaus-, palaute- ja seurantajärjestelmällä. Se on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on omatoimiseen fyysiseen toimintakyvystä huolehtimiseen.

Move! -mittaukset ovat osa 5.- ja 8.-luokkalaisten liikunnan opetusta. Oppilailta mitataan kestävyys- ja lihaskuntoa, liikkuvuutta sekä motorisia taitoja. Mittauksia on toteutettu 5.-luokkalaisilla vuodesta 2016 ja 8.-luokkalaisilla vuodesta 2028 lähtien. Move! -mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikuntakasvatuksessa, laajoissa terveystarkastuksissa sekä tiedolla johtamisen työkaluna. Mittaustuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteena.

Move! -järjestelmä on kehitetty laajassa yhteistyössä kansallisten opetus- ja terveystoimijoiden kanssa. Keskeisiä toimijatahoja ovat olleet Opetushallitus, valtion liikuntaneuvosto, opetus- ja kulttuuriministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Jyväskylän yliopisto. Lisäksi kehittämistyössä ovat olleet mukana tieteen tietotekniikan keskus CSC, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissektori LIKES, UKK-instituutti ja Opettajien ammattijärjestö OAJ.

Mittaukset koostuvat kuudesta osiosta. Move! -raportissa esitellään mittausosioittain 5. ja 8. luokkalaisten oppilaiden mediaanitulokset, tulosten jakauma sekä prosenttiosuus eri tulosluokkiin kuuluvista oppilaista. Tulokset esitetään, mikäli mittaustuloksia on vähintään yhdeksän.

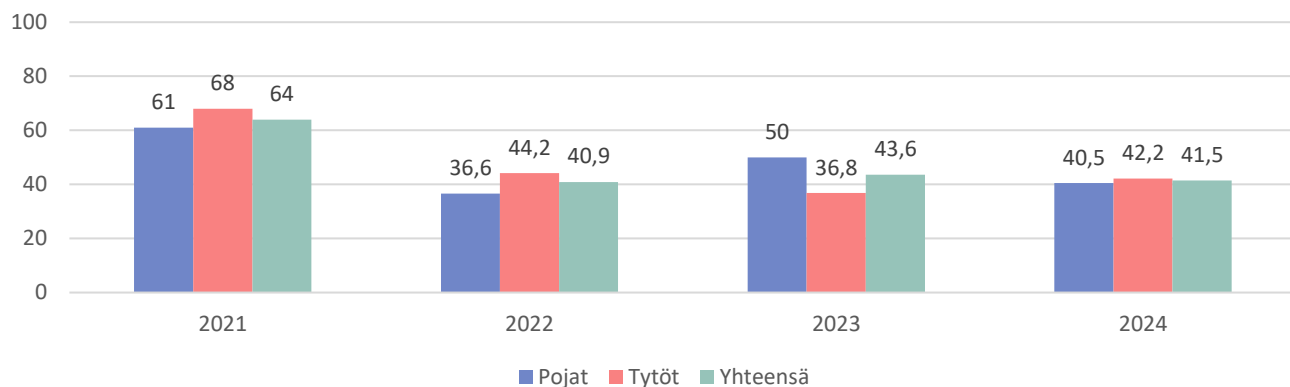
Move! -mittaustulokset kertovat kuntatasolla perusopetusikäisten (5.- ja 8.-luokkalaiset) lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn tilasta. Karkkilan kaupungin nuorten tuloksia tarkastellaan erityisesti liikunnan, toimintakyvyn ja terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämisessä ja seurannassa.

Vuoden 2023 Move! tulokset raportoitiin kyseisen vuoden hyvinvointiraportissa, aiemmissa, vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa tuloksia ei ole raportoitu. Vuoden 2024 Move! -mittausten tulokset julkistettiin joulukuussa 2024.

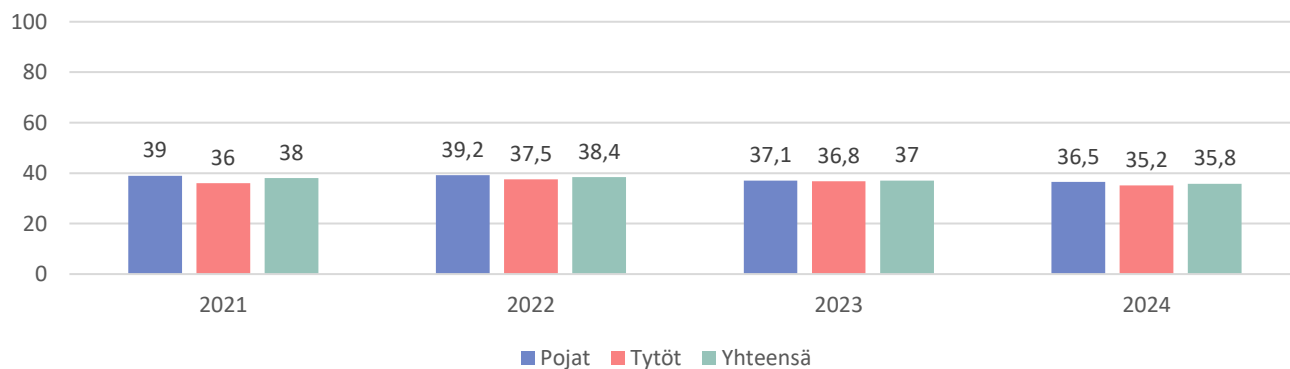
Tähän asiakirjaan on koottu vertailu vuosien 2021–2024 Move! -mittausten tuloksista Karkkilan osalta. Vuoden 2021 ja 2022 osalta ei Karkkilan tasolla ollut tuloksia 8. luokan oppilaiden osalta.

Move! -mittauksen fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystasoa tai hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Laskennassa on huomioitu kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet. Yksityiskohtaisemmat kuntakohtaiset Move! -mittaustulokset löytyvät [Opetushallituksen sivuilta](#).

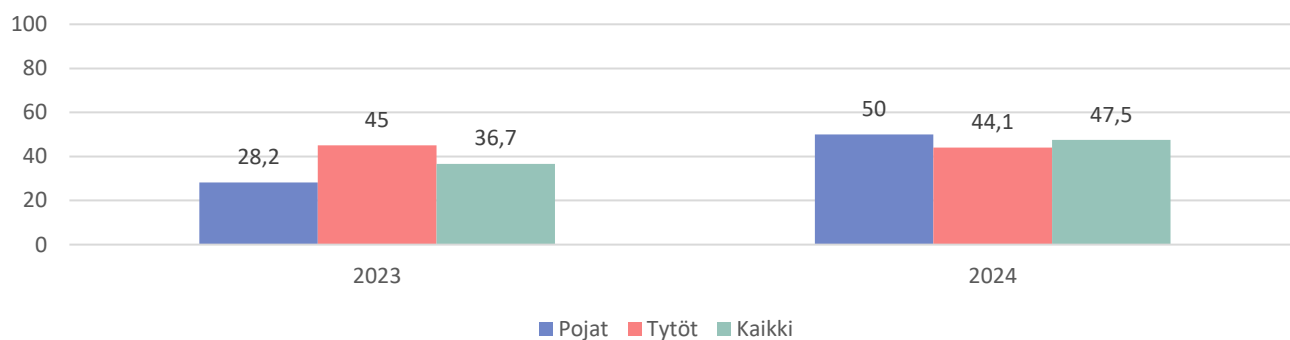
5. luokka / Karkkila

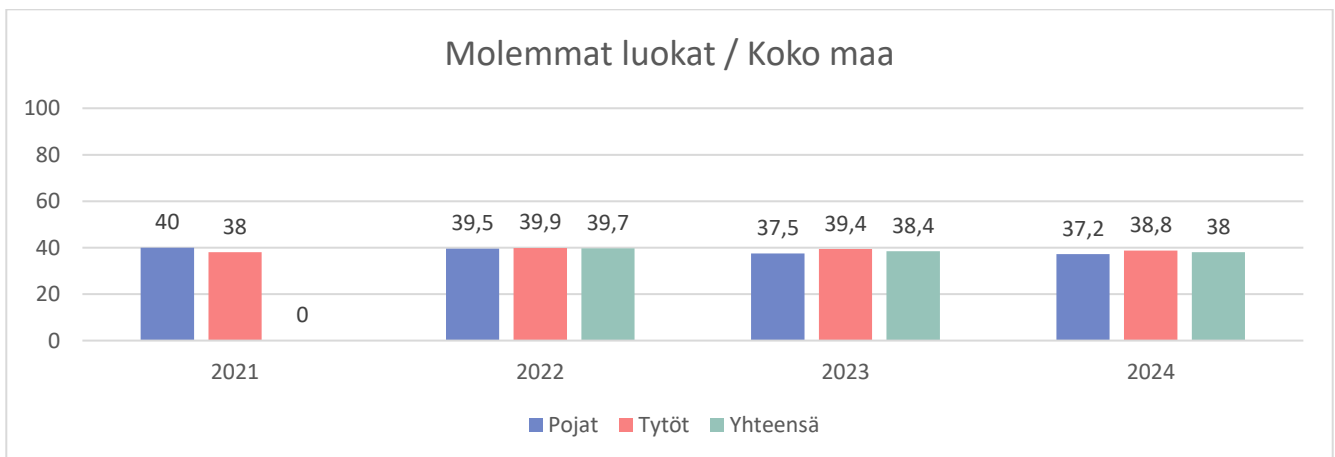
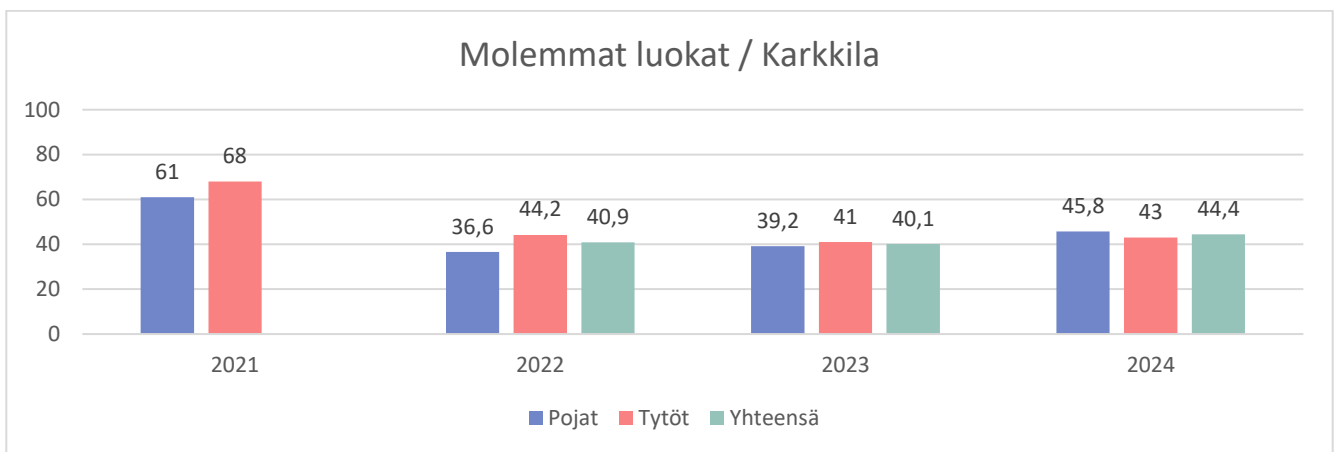
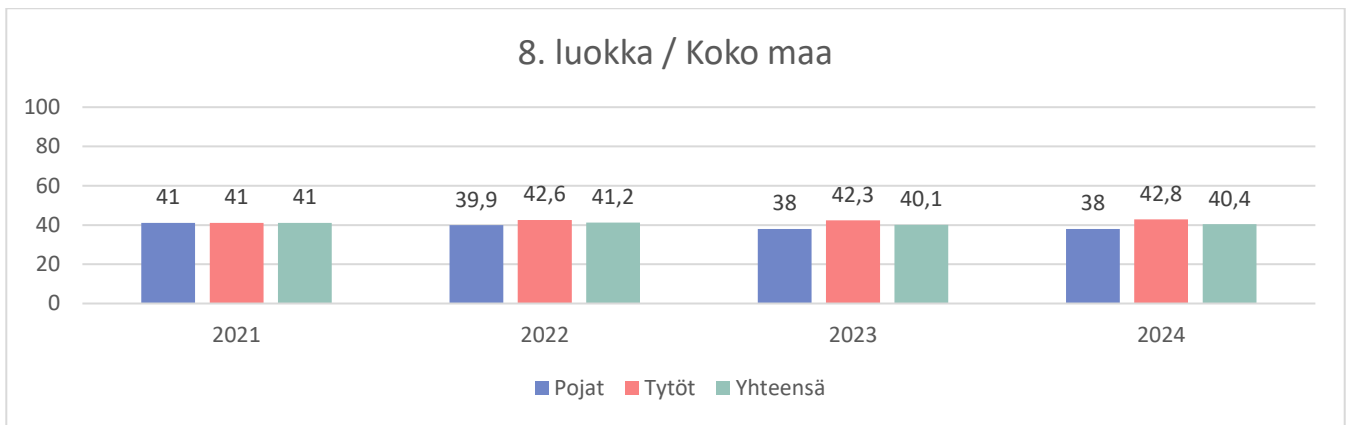

5. luokka / Koko maa

8. luokka / Karkkila

3 HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN KARKKILAN KAUPUNGISSA

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Ympäristö ja liikenne

Varautuminen, yhdyskuntasuunnittelu, turvalliset kadut ja pyöräreitit, lähiluonto ja rakennusvalvonta, melun ja häiriöiden torjunta ja valvonta, vähittäismyyntiin ja ravintoloiden vastuullisuuden tuki, puhdas vesi ja toimiva jätehuolto sekä ilmastomuutokseen varautuminen ja sopeutuminen.

Sivistys, varhaiskasvatus ja koulut

Kirjastojen monipuoliset palvelut, liikunnan lisääminen, terveellinen joukkoruokailu, kiusaamisen ehkäisy, tukea tarvitsevien tunnistaminen ja ohjaaminen palveluihin.

Hyvinvointialue, järjestöt ja muut toimijat

Yhdyspintatyö, neuvottelut, toimintaedellytysten turvaaminen ja järjestämisestä sopiminen ja tilojen moninaiskäyttö.

12/2024

Yhteistyössä

Hyvinvointi- ja terveysvaikutusten tunnistaminen

Hyvinvointi ja terveys osaksi strategioita

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi

Hyvinvointikertomustyö

Vastuuhenkilö(t) ja ryhmät

Yhdyspintatyö alueellisten toimijoiden kanssa

Elinvoima

Yritys-, työllisyys- ja elinkeinopalvelujen mahdollistaminen, työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen sekä kotouttaminen.

Liikunta, kulttuuri ja harrastaminen

Harrastusmahdollisuudet ja lähiliikuntapaikat kaikille, kohdennetut palvelut, museot, kansalaisopistot, koulujen ja päiväkotien saavutettavat ja turvalliset pihat.

Osallisuus

Asukkaiden osallistumisen mahdollisuudet, järjestötoiminnan tuki, tilojen moninaiskäyttö, vanhus- vammais- ym. neuvostot ja asukasraadit.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään läpi kaupunkiorganisaation. Muun muassa varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään lasten, nuorten ja perheiden parissa. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi puolestaan tarjoaa mahdollisuuksia mielekkään tekemisen ja monipuolisen vapaa-ajan viettoon, kulttuuriin ja liikuntaan. Kaupunkikehityksen toimialalla esimerkiksi maankäytön suunnittelussa tehdään merkittäviä kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavia ratkaisuja ja yhdyskuntatekniikalla luodaan edellytyksiä terveelliseen, turvalliseen elämään ja elinympäristöön. Elinvoiman palvelualueella muun muassa maahanmuuttopalveluiden ja työllisyyspalveluiden toimilla tuetaan merkittävässä määrin asukkaiden hyvinvointia. Lisäksi kaupunki edistää kaupunkilaisten hyvinvointia tarjoamalla osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Karkkilan kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyön osana toteutettiin vuoden 2024 lopulla organisaation HYTETU-työtä koskeva kartoitus toimialoilla ja eri yksiköissä. Vastauksia saatiin kaikilta toimialoilta ja vastaamassa oli yli 20 kaupungin viranhaltijaa ja asiantuntijaa.

HYTETU-kartoituksen sisältöalueiden luokittelu pohjautuu STM:n (2021) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuurin palvelukarttaan sekä THL:n (2023) Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi – hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin määrittelyä -julkaisuun (Hakamäki, Nick, Valli, Kuitunen-Kaija 2023). Jaotteluun nostettiin tämän ulkopuolelta omaksi osuudekseen turvallisuuden edistäminen, sillä Karkkilan kaupunkiorganisaatiossa on haluttu pitää mukana myös turvallisuusnäkökulma.

On huomionarvoista, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluita ja toimintaa on mahdoton määritellä kattavasti. Listattujen sisältöalueiden lisäksi muukin palvelu ja toiminta voi edistää hyvinvointia ja terveyttä.

Karkkilan kaupungin HYTETU-työn kartoitus tehtiin loppuvuodesta 2024, joten on huomioitava, että joissain asioissa on tilanne jo voinut muuttua. HYTETU-työn koonti on syntynyt sen pohjalta, mitä asioita organisaation asiantuntijat katsoivat riittävän merkittäväksi nostaa tähän kartoitukseen.

3.1 Liikuntapalvelut ja liikkumisen edistäminen

Liikunta on tärkeää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja kuntien rooli on siinä keskeinen. Kuntien tehtävänä on muun muassa ylläpitää liikuntapaikkoja, järjestää liikuntapalveluja, tukea kansalaistoimintaa liikuntaseuroissa ja -järjestöissä sekä tukea terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa.

Alla esimerkkejä keskeisimmistä palveluista ja toiminnasta:

- Karkkilan kaupunkiorganisaatiossa on liikuntapalvelut-yksikkö, jonka tehtävä on liikuttaa kaupunkilaisia. Liikuntapalvelut järjestävät eri kohderyhmille ohjattua ja omatoimista liikuntaa vauvasta vaariin, huomioiden myös erityisryhmät. Liikkumisen edistämistä on erilainen ohjattu toiminta, kuten eri ikäryhmille tarjottavat liikuntaryhmät.
- Liikuntaneuvonta on kaikille kuntalaisille avoin, maksuton neuvontapalvelu, jossa kannustetaan oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä omien vahvuuksien löytämiseen. Liikuntaneuvonnan avulla pyritään tavoittamaan ne, jotka liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän.
- Liikuntapalvelut jalkauttavat liikkumissuosituksia mm. tiedottamalla niistä sosiaalisessa mediassa, pitämällä aiheesta tunteja vuosittain 7-luokkalaisille sekä liikuntaneuvonnalla. Liikuntapalvelut antavat laiteopastuksia kuntosaleilla sekä ulkokuntosalilla (Sirkan puisto).
- Liikkumista edistetään eri toimialojen yhteistyöllä. Liikuntapalvelut tekevät yhteistyötä monien kaupungin yksiköiden kanssa. Kaupungin eri yksiköt myös tiedottavat asiakkaitaan erilaisista liikuntamahdollisuuksista.
- Varhaiskasvatuksen yksiköissä on myös omat liikuntavastaavat ja tämän lisäksi tehdään yhteistyötä liikuntakoordinaattorin kanssa. Yhdistykset taas käyvät esittelemässä toimintaa päiväkodeissa ja esiopetuksessa. Varhaiskasvatuksella ja esiopetuksella on mahdollisuus käyttää liikuntapaikkoja ja saada omia vuoroja liikuntasaleihin.
- Alakouluissa on ohjattuja liikuntavälitunteja sekä pitkiä välitunteja, jolloin ehtii ulos. Lisäksi on muun muassa välikäritointia, puuhakasseja sekä pöytäjalkapallo. Yläkoululla on liikuntaluokka, jolla on aamuvalmennusta. Lisäksi yläkoululla on mahdollista pelata pingistä sisävälkillä ja ulkona pelata areenalla. Kaikissa kouluissa järjestetään toiminta- ja liikuntapäiviä, tai liikuntaa sisällytetään erilaisiin teemapäiviin. Karkkilan lukiossa voi tavoitteellista harjoittelua hyväksi lukea osana opintoja.
- Nuorisopalvelut toteuttavat erilaisia liikuntakerhoja ala- ja yläkouluikäisille. Lisäksi koulujen loma-aikaan painottuvat päiväleirit on suunniteltu niin, että jokaiselle päivälle tulee liikuntatuokio. Nuorten työpajan arkeen kuuluu myös säännöllinen ohjattu liikunta.
- Työväenopisto järjestää liikunnan opetusta 900–1000 tuntia lukuvuodessa, yhteensä yli 30 ryhmää ja 550 osallistujaa. Liikuntaa järjestetään eri ryhmille, pääasiassa työssäkäyville sekä senioriryhmille. Myös erityisryhmät (esimerkiksi kehitysvammaiset) on huomioitu opetustarjonnassa.
- Karkkilan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma kattaa myös liikunnan toimenpiteitä pyrkien edistämään liikuntakulttuurin ymmärrystä ja tunnistamista (esim. paikalliset olosuhteet ja toimijat, urheiluhistoria tutuksi, liikunnalliset/toiminnalliset kulttuurituokiot, esim. satupiknikit).
- Kirjastosta voi lainata liikuntatoimen frisbeegolfsettejä ja kävelysauvoja. Kirjaston asiakaspalvelussa opastetaan asukkaita liikuntatoimen sekä työväenopiston palveluihin ja heidän esitteitään on kirjastossa jaossa.
- Kotoutumispalveluissa muun muassa autetaan asiakkaita harrastuksen aloittamisessa. Maahan muuttaneille naisille on myös oma kuntosalivuoro, jota ohjaavat vapaaehtoiset.

- Liikkumista edistetään tarjoamalla sitä varten tiloja ja ympäristöjä, kuten rakennetut liikuntapaikat ja luontoympäristö. Liikuntapaikkojen käytön hallinta kuuluu liikuntapalveluille. Liikuntatilojen ja liikuntapaikkojen hoito sekä kiinteistöhallinta kuuluvat kaupunkikehityksen toimialalle. Yhdyskuntatekniikalle kuuluu ulkoilualueiden hoito ja tilapalveluille sisäliikuntatilat.
- Osana kestävästä kaupunkirakenteesta ja -ympäristön kehittämistä mahdollistetaan hyvinvointia tukevat kestävät liikkumistavat ja eri liikennemuodoille turvallinen katu ympäristö. Uusi asuinrakentaminen pyritään sijoittamaan siten, että palvelut ovat saavutettavissa kävelen ja pyörällä. Yhteydet lähiluontoon ja virkistysreiteille turvataan ja näitä kehitetään.
- Liikunnan edistämiseksi tehdään yhteistyötä myös kaupunkiorganisaation rajat ylittäen. Länsi-Uudenmaan alueella toimii muun muassa alueellinen liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla -verkosto. Lisäksi paikallisten yhdistysten ja liikuntaseurojen kanssa tehdään säännöllisesti yhteistyötä ja järjestetään liikunta-seurafoorumi.
- Kaupungin viestintä auttaa toimialoja liikuntapalveluista ja liikkumisen edistämiseksi tiedottamisessa. Myös kaupungin markkinoinnissa nostetaan esiin vetovoimatekijöitä, jotka edistävät liikkumista ja houkuttelevat harrastajia.
- Karkkilan kaupunki jakaa 65 vuotta täyttäneille kaupunkilaisille liukuesteitä. Tämä on nostettu yhdeksi toimenpiteeksi hyvinvointisuunnitelmassa ja jakelusta on tarkoitus tehdä vuosittainen käytäntö.

3.2 Kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriharrastamisen tuki

Kulttuuripalveluiden lakiin perustuva perustehtävä on huolehtia kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriharrastamisen tuesta kunnan toiminnassa. Kulttuuripalvelut-yksikkö toimii kulttuurin ja taiteen aseman edistäjänä koko kaupunkiorganisaatiossa ja valvoo /edistää kulttuurin saatavuuden toteutumista. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi kulttuurinäkökulman tuomista mukaan kaupungin hankkeisiin, tai kulttuuri-toimijoiden toimintamahdollisuuksien edistämistä esim. kaupungin rakennus- ja korjaushankkeiden yhteydessä.

Kulttuurihyvinvoinnin edistämisen työkaluja Karkkilan kaupungissa ovat muun muassa:

- kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku kouluissa ja varhaiskasvatuksessa
- muu Elämyspolkutoiminta (kulttuurin ja taiteen ilmaistapahtumat kohdennetusti eri ryhmille mm. hoivakodeissa + kaikille avoimina tapahtumina)
- Kaikukortti
- Kansankulman maksuton kokoontumistila
- Kulttuurikaveri -toiminta, jonka alla myös hoivakotien Tarinatiistait
- edulliset tilavuokrat + avustukset + muut tuen tavat kulttuuritapahtumien ja -toiminnan järjestämisessä (mm. Karkkilasali, kohde- ja tila-avustukset, tapahtumakalenteri ja -viestintä, verkostoyhteistyö, yhdistysyhteistyö, muu neuvonta ja apu tapahtumien ja toiminnan suunnittelussa sekä käytännön järjestämisessä)
- Kulttuurihyvinvointia edistetään eri toimialojen ja toimijoiden yhteistyöllä. Kulttuuripalvelut tekevät yhteistyötä monien kaupungin yksiköiden kanssa.
- Varhaiskasvatuksen ja opetuksen puolella näkyvät erityisesti kulttuurikasvatussuunnitelman sisältö, tapahtumat ja toiminnot. Perusopetuksessa ja lukiossa on myös muun muassa kirjailijavierailuja, toimittajavierailuja, teatteriesityksiä mahdollisuuksien mukaan, kuten myös konsertteja ja keikkoja. Haukka-mäen koulussa on vuosittain joulukuussa Lucia-kulkue sekä tiernapojat. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään myös runsaasti yhteistyötä esimerkiksi kirjaston kanssa kirjalaatikoiden ja iltasatulaatikoiden myötä.
- Kirjaston kaikki toiminta tukee asukkaiden kulttuurihyvinvointia ja kulttuuriharrastuksia. Kirjasto tarjoaa monipuolisen kokoelman kirjallisuutta, maksuttoman tilan harrastustoiminnalle ja lukuisia tapahtumia, jotka on koottu Elämyspolkuun.
- Työväenopistolla on tarjonnassa useita eri teatteriryhmiä, kuten nuorisoteatteria, näyttelijäntönnön kurssi ja kiinteää yhteistyötä paikallisten teatterien kanssa. Opistolla toimii myös useita eri kuoroja, kuten viihdekuoro, mieskuoro, naiskuoro sekä laulutaidottomien kuoro. Opistolla toimii maalaus- ja kuvataiteen ryhmiä, joista osa on suunnattu erityisryhmille.

- Museo järjestää perus- ja vaihtuvia näyttelyitä sekä opastettuja kierroksia. Uudet museopedagogiset menetelmät ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa ovat tärkeitä museon keinoja vastata erilaisten ryhmien tarpeiden huomioimiseen.
- Nuorisopalvelut toteuttavat erilaisia kerhoja ala- ja yläkouluikäisille, joissa on huomioitu kulttuuritoiminta. Tällaisia ovat mm. elokuvakerho, bändikerho, askartelu ja käsityökerhot. Nuorisopalveluiden päiväleireillä on ohjelmassa kulttuurihyvinvointia tukevaa toimintaa. Vuosittain toteutetaan nuorten taidenäyttely. Etsivän nuorisotyön yhtenä toiminnallisena työmuotona on taidelähtöinen ohjaaminen.
- Kotoutumispalvelut ohjaavat asiakkaitaan kulttuuripalveluihin ja -harrastuksiin, ja osallistuvat Kaiku-korttien myöntämiseen. Kotoutumispalvelut järjestävät kulttuurihyvinvointia tukevaa toimintaa Kotokerkossa, sekä erilaisten retkien muodossa. Asiakkaita kannustetaan myös oman kulttuurinsa ylläpitämiseen.
- Taidekoulut ovat merkittävä kulttuurihyvinvoinnin toimija, jotka ovat hallinnollisesti suoraan sivistysjohtajan alla. Kuvataidekoulu ja musiikkikoulu toimivat kaupungin järjestämisluvalla, tanssiopistolla on oma järjestämis lupa (VOS-koulu). Taidekoulut tarjoavat tärkeän kulttuuriharrastamisen mahdollisuuden ja ovat lisäksi paikallisen kulttuuriekosysteemin keskeinen toimija taiteen ammattilaisten työllistäjänä sekä kulttuurisisältöjen tuottajana. Karkkilan kaupunki tukee kaikkia kolmea taidekoulua tilavuokrin ja toiminta-avutuksin.
- Kaupunkikehittämisessä ja rakentamisessa turvataan rakennetun kulttuuriperinnön ja arvoympäristöjen säilyminen. Kaupunkitilassa ja julkisissa rakennuksissa pyritään tukemaan julkisen taiteen hankkeita.
- Kaupungin viestintä auttaa toimialoja kulttuurihyvinvoinnista ja kulttuuriharrastamisesta tiedottamisessa. Myös kaupungin markkinoinnissa nostetaan esiin vetovoimatekijöitä, jotka liittyvät kulttuurihyvinvointiin ja kulttuuriharrastamisen tukeen sekä houkuttelevat harrastajia.

3.3 Lähiluonnossa liikkumisen mahdollistaminen

Lähiluontokohteet ovat oman asuinalueen lähellä sijaitsevia virkistys- ja viheralueita. Mahdollistamiseen kuuluu, että kohteita ylläpidetään ja ne ovat löydettävissä sekä maastossa että eri palveluista, myös digitaalisesti.

- Kaupungin nettisivuilta löytyvät mm. Kiintorastikartat sekä Toivikkeen alueen latukartta. Kaupunkikehityksen toimialalla huomioidaan ja turvataan yhteydet lähiluontoon sekä virkistysreiteille. Näitä myös kehitetään.
- Karkkilan kaupungissa varhaiskasvatusyksiköissä luonto on lähellä ja tämä mahdollistaa retkien tekemisen jokaisesta yksiköstä. Perusopetuksessa ja lukiossa lähiympäristöä hyödynnetään opetuksessa ja tehdään muun muassa laavuretkiä. Hiihtokoulut varhaiskasvatuksessa ja alakouluikäisille.
- Liikuntapalvelut ovat mukana suunnittelemassa ulkoliikuntareittejä ja paikkoja. Lisäksi liikuntapalvelut toteuttavat erilaisia ohjattuja ulkoliikuntaryhmiä ja kannustavat omaehtoiseen liikkumiseen luonnossa. Liikuntapalveluiden sosiaalisen median kanavissa tuodaan lähiluontokohteita esiin. Liikuntapalvelut kouluttavat ulkoiluystäviä liikuttamaan kotona asuvia ikäihmisiä. Liikuntapalveluilla on myös talviliikuntavälinevuokraamo.
- Kulttuuripalvelut pyrkii määrärahojen puitteissa järjestämään tai ohjaamaan yhteistyötahoja järjestämään kulttuurisisältöjä ja toimintaa myös luontokohteissa ja ulkotapahtumina. Kulttuuripalvelut on mukana reittien suunnittelussa ja tarinallistamisessa luontoliikunnan houkuttelevuuden lisäämiseksi.
- Työväenopisto on järjestänyt ilmaisia kävelyretkiä ja maastopyöräretkiä lähiseudun luontokohteisiin. Maksullisena toimintana järjestetään melontakursseja Karkkilan alueella sekä purjehduskurssi Suomenlahdella ja hiihtovaelluskurssi Lapissa. Myös museo on järjestänyt opastettuja kävelyretkiä Koskireitillä, Högforsin ruukkireitillä sekä Pikkupässin pyöräreitillä. Kirjaston asiakaspalvelu opastaa asukkaita lähiluontoon ja tukee luonnossa liikkumista tarjoamalla tietoa, karttoja ja oppaita. Myös kotoutumispalvelut on järjestänyt ohjattuja luontoretkeä ja liikuntatapahtumia, sekä ohjannut asiakkaitaan lähiliikuntapaikoille.
- Kaupungin viestinnässä autetaan toimialoja lähiluonnossa liikkumisen mahdollistamisesta tiedottamisessa. Tästä esimerkkeinä ovat muun muassa latutiedotteet. Kaupungin markkinoinnissa nostetaan esiin vetovoimatekijöitä, jotka liittyvät lähiluonnossa liikkumisen mahdollistamiseen ja matkailijoiden houkuttelemiseen.

3.4 Elintapaohjaus ja terveystaitojen edistäminen

Elintapaohjauksessa tuetaan yksilöä tai ryhmää tekemään terveyttä ja hyvinvointia edistäviä pysyviä elintapamuutoksia. Elintapaohjaus voi olla kertaluonteinen keskustelu tai vaihteittain etenevä, tavoitteellinen ja ammattilaisen tukema prosessi. Elintapaohjauksessa voi olla monia sisältöjä, kuten liikkuminen, ravitsemus, uniterveys, savuttomuus, nikotiinittomuus, päihteiden käytön ja riippuvuuksien ehkäisy ja vähentäminen sekä kulttuurin ja luontopalveluiden hyödyntäminen.

Karkkilan kaupungissa eri yksiköillä on palveluita ja toimintoja, jotka liittyvät elintapaohjaukseen sekä terveystaitojen edistämiseen.

- Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa lasten hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä tavoitteita toteutetaan yksilöllisesti varhaiskasvatus- ja esiopetus suunnitelmien mukaisesti. Varhaiskasvatuksesta myös osallistetaan perheitä ja osallistutaan erilaisiin kampanjoihin, kuten arkiseikkailu.
- Perusopetuksessa käsitellään perusasioita terveystaidoista, kuten esimerkiksi ravintokasvatuksesta ja unesta. Lisäksi on päihdevalistusta sekä muun muassa MOVE! -testit.
- Lukiossa järjestetään erilaisia teemapäiviä, kuten Elämäni Sankarit -teemapäivä riippuvuuksista.
- Liikuntapalvelut toteuttaa liikuntaneuvontaa, johon kytkeytyy vahvasti myös elintapaohjaus. Liikuntaneuvonta prosessin aikana kartoitetaan myös asiakkaan ateriarytmi, unen määrä sekä muuta terveyteen vaikuttavat elintavat (mm. päihteiden käyttö). Liikuntapalvelut käy puhumassa kaikille 7-luokkalaisille liikuntasuosituksista, jonka yhteydessä keskustellaan myös terveellisistä elämäntavoista ja riittävästä unen määrästä.
- Nuorisopalvelut toteuttaa 5- ja 6-luokkalaisille selväjuttu tunteja, joiden aiheena on suojaavat tekijät, päihdehaitoista ja vaaroista puhuminen. Sekä järjestää ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta valistusta yläkoulu- ja lukioikäisille.
- Kirjaston kokoelmasta löytyy monipuolisesti kirjallisuutta terveydestä ja hyvinvoinnista ja järjestämme tapahtumia kuten kirjastojoogaa. Työväen opiston liikunnan opetusryhmissä on liikunnan lisäksi myös konsultointia ja motivointia elintapamuutokseen.
- Kulttuuripalveluiden hallinnoimassa Kansankulman kokoontumistilassa useita yhdistyksiä/ryhmiä, joiden toiminta liittyy myös elintapaohjaukseen. Kansankulma on maksutta käytössä erilaisten yleishyödyllisten toimijoiden kokouksiin ja tapahtumiin. Kulttuuripalveluiden kautta saatavissa on myös Kulttuurikaveri tueksi/seuraksi kulttuuripalveluihin osallistumiseen.
- Kaikukortti toimii linkkinä sote-palveluiden ja kulttuuritoimijoiden välillä ohjaten kulttuuripalveluiden käyttöön. Kaikukortilla osallistuminen on taloudellisesti mahdollista, mutta lisäksi se toimii sosiaalisen ohjauksen työkaluna. Kaikukortilla sote-toimijat voivat tehdä myös ns. yhteisöikäntejä kulttuurikohteisiin (esim. päihde- ja mielenterveyspalveluiden ryhmä voi käydä tapahtumassa porukalla ohjaajan kanssa).
- Kotoutumispalvelut tekee yhteistyötä hyvinvointialueen terveyspalveluiden kanssa, ja varmistaa, että asiakkaat pääsevät tarvitsemiinsa palveluihin. Kotoutumispalvelut auttaa asiakkaita varaamaan aikoja, välittää tietoa omahoidosta, sekä suunnittelee asiakkaille järjestettäviä terveysinfoja. Kotoutumispalveluiden Kotokerhossa järjestetään asiakkaille erilaisia infotilaisuuksia, esimerkiksi kotiensiapukursseja, sekä asumisohjausiltoja.
- Kaupunkisuunnittelussa ja liikennejärjestelyjen muutoksissa edistetään ratkaisuja, jotka ohjaavat kestäviin, hyvinvointia tukeviin liikkumistapoihin. Kaupungin viestintä auttaa toimialoja elintapaohjauksesta ja terveystaitojen edistämisestä tiedottamisessa. Myös kaupungin markkinoinnissa nostetaan esiin vetovoimakeijöitä, jotka liittyvät elintapaohjaukseen ja terveystaitojen edistämiseen.

3.5 Terveellisen ravitsemuksen edistäminen

Ravitsemusterveyden edistäminen on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ravitsemuksen keinoin eri ikä- ja väestöryhmissä. Ravitsemusterveyden edistämällä voidaan turvata lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, parantaa työikäisten työ- ja toimintakykyä ja lisätä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa väestöryhmien välisiä ravitsemus- ja terveyseroja. Karkkilassa kaupungin ateriapalvelut vastaavat ruokasuosituksiin perustuvien ateriapalvelujen tuottamisesta muun muassa kouluihin ja varhaiskasvatukseen.

Ravitsemusterveyden edistämiseen kuuluu monenlaisia toimia:

- Kaupungin viestinnässä nostetaan esiin terveellisen ravitsemuksen edistämistä, kun toimialoilta tai hyvinvointialueelta saadaan sellaista materiaalia.
- Erikoisruokavaliot ja erityistarpeet huomioidaan yksilöllisesti.
- Alakoulujen iltapäiväkerhoissa on tarjolla välipalaa. Yhteiskoulussa taas on oppilaille tarjolla aamukahvia ja -teetä.
- Liikuntaneuvonnassa keskustellaan ateriarytmistä ja terveellisestä ruokavaliosta.
- Työväenopistolla on tarjolla ruoanvalmistuskursseja ja hygieniapassikoulutusta sekä muita terveellisen ravitsemuksen edistämiseen liittyviä kursseja.
- Kirjastolla on tarjolla ja esillä terveellisen ravitsemuksen edistämiseen liittyvää kirjallisuutta.
- Nuorisopalvelut toteuttaa kokkiskerhoa, jossa lähtökohtaisesti pyritään tekemään terveellisiä välipaloja lasten kanssa. Lasten päiväleireillä tarjotaan päivittäin lämmin ruoka sekä terveellinen välipala.
- Kotoutumispalvelut järjestää Kotokerhossa erilaisia ruokateemaisia iltoja, joissa valmistetaan terveellistä ruokaa ja keskustellaan ravinnon merkityksestä.
- Kaupunkiviljelyä eli kaupunkilaisten omaa ruoantuotantoa tuetaan.

3.6 Osallisuuden edistäminen

Osallisuuden edistämisen tavoitteena on edistää ihmisten osallisuutta omassa elämässä, osallisuutta yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa sekä osallisuutta yhteiseen hyvään. Erityistä huomiota on kiinnitettävä heikossa asemassa olevien osallisuuteen. Osallisuuden edistämässä on tarjottava mahdollisuuksia osallistua ja otettava mukaan suunnitteluun, päätösten valmisteluun ja itse päätöksentekoon.

Jo kuntalaki (410/2015) velvoittaa edistämään asukkaiden osallistumisoikeutta. Kaikkien kaupungin palvelujen ja toimintojen pitäisi edistää asukkaiden osallisuutta.

Osallisuuden edistäminen huomioidaan Karkkilan kaupunkiorganisaatiossa muun muassa seuraavin tavoin:

- Karkkilan kaupungin varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten ja perheiden osallisuutta. Varhaiskasvatuksen esimerkkejä osallistamisesta ovat muun muassa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman ja LEOPS:n tavoitteiden keskustelu, vanhempainillat / perheillat sekä arviointikyselyt / palautekyselyt.
- Perusopetuksessa on oppilaskuntatoimintaa joka koulussa. Lisäksi koulujen esimerkkejä osallisuuden edistämisestä ovat yläkoulun omat ilmaiset kerhot, Kiva-Kyselyt (keväisin), hyvinvointiprofiilit (4.–6. lk), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt sekä lukiolaisbarometri
- Kirjaston kaiken toiminnan lähtökohtana on tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja aktiivisen kansalaisuuden tukeminen. Kirjastotila tarjoaa kaikille avoimen kohtaamispaikan ja kirjaston tapahtumiin ovat kaikki tervetulleita.
- Nuorisotyössä työtä tehdään nuorille ja nuoria varten. Työ on asiakaslähtöistä, yhdenvertaista ja tavoitettavaa. Nuorisopalvelut järjestää ilmaisia kerhoja ja tarjoaa harrastusmahdollisuuksia. Kerhojen sisältöjen suunnittelussa osallistetaan lapset ja nuoret.
- Nuorten työpajalla nuoria kannustetaan osallisuuteen päivittäin. Nuorilla on viikoittain maanantaiporinat, jossa käsitellään esim. koulutukseen ja työllistymiseen liittyviä asioita sekä yhteiskunnallisia asioita. Pajan nuoria kannustetaan myös vaikuttamaan esim. vaaleissa äänestämällä, erilaisiin kyselyihin vastamalla.
- Liikuntapalveluilla on vertaisohjaaja- ja ulkoiluystävällisyyttä, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen ja aktiiviseen osallistumiseen. Liikuntapalveluiden asiakkailta pyydetään palautetta ja toimintaa kehitetään palautteen pohjalta. Säännöllisen seurapalaverit-> urheiluseurat kutsutaan koolle kauden salivuoroja jaettaessa.
- Työväenopisto tarjoaa foorumin osallisuuden edistämiseen ja aktiivisen kansalaisuuden tukemiseen. Yhteisten opintojen lisäksi kursseilla keskustellaan ajankohtaisista yhteiskunnallisista ja poliittisista kysymyksistä sekä kunta- valtio- että maailmanpolitiikan tasolla. Opistolla on myös kansalaistaitoja edistäviä kursseja, kuten esimerkiksi yhdistystoiminnan koulutusta. Osa opiston kursseista on ilmaisia ja Kaikukortti mahdollistaa vähävaraisempien kuntalaisten osallistumisen opiston kursseille.
- Museo toimii muistelun kokoontumispaikkana.

- Kulttuuripalveluiden toiminnan lähtökohtana on yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus. Suunnitellut toiminnot ja palvelut pyritään aina luomaan sellaisiksi, joihin kaikilla on mahdollisuus osallistua (maksuttomuus, saavutettavuus, viestintä ja palvelumuotoilu).
- Kulttuuripalveluiden toiminnan suunnittelussa osallistetaan käyttäjät, kerätään jatkuvaa palautetta ja käydään vuoropuhelua palveluiden kehittämiseksi. Esim. koulujen Kulttuuriloikka on paitsi tapahtuma, johon osallistutaan, myös tapahtuma, jolla osallistetaan: toiminnan kautta kootaan lasten ajatuksia ja mielipiteitä, jotta heidän äänensä kuuluu koko kulttuurikasvatussuunnitelman sisällöissä.
- Positiivisella diskriminaatiolla turvataan heikoimmassa asemassa olevien osallistumisen mahdollisuuksia, esim. kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjä kohdennetaan suoraan eri kohderyhmille, kouluissa ja vakassa sisällöissä on mahdollista räätälöidä oppilaiden ja ryhmien erityisten tarpeiden mukaan.
- Kansankulma, Kaikukortti ja Kulttuurikaverit jatkuvina osallisuutta tukevin rakenteina.
- Työllisyyspalvelut tarjoaa työllistymismahdollisuuksia pitkään työttömänä olleille. Työllistymisiä tuetaan palkkatukityön tai työllistymistuen keinoin. Työhön pääseminen parantaa sosiaalisia suhteita ja yhteiskunnallista ja taloudellista asemaa.
- Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä ja täten osallisuutta yhteiskunnassa ja kaupunkilaisena.
- Kotoutumispalvelut edistävät maahanmuuttajien osallisuutta tukemalla sopeutumista ja aktiivista osallistumista työelämään, koulutukseen ja yhteisölliseen toimintaan. Kotoutumispalvelut tarjoaa neuvontaa arjen asioissa, auttavat hallinnollisissa prosesseissa ja tekevät yhteistyötä syrjinnän ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaupunkikehitys- ja kaavahankkeissa toteutuvat lakisääteiset vaateet vuorovaikutuksesta ja osallisuudesta. Erityisen laajoissa tai keskeisissä kehityshankkeissa vuorovaikutus tehdään tavanomaista vahvemmassa vuorovaikutuksessa asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.
- Kaupunkiympäristön kehittämisessä otetaan huomioon ja pyritään mahdollistamaan kohtaamisen ja omaehtoisen toiminnan paikat.
- Vaikuttajatoimielinten eli nuorisovaltuuston, vammais- ja vanhusneuvoston toiminta
- Yhteistyö Commu-sovelluksen kanssa
- Viestintä itsessään on merkittävä osa osallisuuden edistämistä. Lisäksi viestinnässä nostetaan esiin osallisuuden edistäviä asioita aina saadessaan toimialoilta sellaista materiaalia.

3.7 Mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistäminen

Mielenterveyden edistäminen tukee hyvää mielenterveyttä eli mielen hyvinvoinnin toteutumista. Sen tavoitteena on mielenterveyttä vahvistavien ja suojaavien tekijöiden lisääminen sekä mielenterveyden riskitekijöiden ehkäiseminen.

Mielenterveyden edistäminen on nostettu kuntien tehtäväksi lainsäädännössä. Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 7 b §) velvoittaa kunnan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa kehittämään asukkaiden elinolosuhteita niin, että vahvistetaan mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja ennaltaehkäistään mielenterveyden häiriöiden syntyä. Myös terveydenhuoltolaki (1326/2010, 20 §) säättää, että hyvinvointialueen ja kunnan on yhteistyössä kehitettävä väestön elinolosuhteita siten, että ne vahvistavat mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja ehkäisevät ennalta mielen-terveyden häiriöiden syntyä.

Mielenterveyden edistäminen on monialaista yhteistyötä. Mielenterveyttä edistetään laaja-alaisesti liikunnan, virkistys-, harrastus-, kulttuuri- ja sosiaalisen toiminnan ja osallisuuden edistämisen toimin sekä palveluin.

Karkkilan kaupungissa mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistämiseen liittyvät muun muassa seuraavat palvelut ja toiminnot:

- Varhaiskasvatuksessa tunne ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja opettelu, perheiden ohjaus palveluiden piiriin sekä henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen
- Kirjasto tarjoaa kaikille avoimen kohtaamispaikan sekä rauhallisen ja hiljaisen tilan oleiluun.
- Kulttuuripalveluilla Kaikukortti ja Kulttuurikaverit, lisäksi Kansankulma, joka mahdollistaa myös yhdistysten/vapaaehtoisten toteuttamaa mielenterveystyötä Karkkilassa.

- Opetus: KivaKoulu-toiminta, KouluKunnossa-vuosikello, asiantuntijaluentoja ja -esityksiä, vierailijoita ja kokemusasiantuntijoita (perusopetus ja lukio). Mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistämistä pitävät sisällään myös uusien oppilaiden ryhmäyttäminen sekä yläkoulussa ja lukiossa luokanvalvojien teematunnit.
- Nuorisopalvelujen Selvä juttu tunneilla käsitellään suojaavia tekijöitä ja kaveritaitoja
- Liikuntapalvelut pitävät liikuntatuokioita päihde- ja mielenterveyspuolen ryhmille
- Työllisyyspalvelut toimii kumppanina mielenterveyspalveluiden toimijoille. Edistää työnhakijoiden tietoisuutta palveluista ja neuvoo niihin hakeutumisesta.
- Kotoutumispalvelut pyrkii edistämään maahanmuuttajien mielenterveyttä tunnistamalla haasteita, ohjaamalla oikeiden palveluiden piiriin ja tekemällä yhteistyötä mielenterveysalan toimijoiden kanssa.
- Viestinnällä nostetaan mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistämistä, kun toimialoilta tai hyvinvointialueelta saadaan sellaista materiaalia.

3.8 Päihdehaittojen ja riippuvuuksien ehkäiseminen

Kuntien päihdehaittoja ja riippuvuuksia ehkäisevällä toiminnalla ehkäistään ja vähennetään alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden, huumausaineiden sekä päihtymiseen käytettävien lääkkeiden käyttöä ja rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia haittoja. Kunnan tehtävistä ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä säädetään tarkemmin laissa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015).

Päihdehaittojen ja riippuvuuksien ehkäisemiseen liittyvät Karkkilan kaupungissa muun muassa seuraavat palvelut ja toiminnot.

- Varhaiskasvatuksesta perheiden ohjataan palveluiden piiriin
- Opetustoimessa ohjataan tarvittaessa opiskeluhoitopalveluihin tai Ankkuri-toimintaan. Lisäksi on Selvä Juttu -tunteja alakoululaisille.
- Nuorisopalvelut toteuttavat alakoululaisten Selvä juttu -tunnit. Lisäksi kannustetaan päihteettömiin elämäntapoihin sekä päihteettömään toimintaan. Tarjotaan päihteettömiä tiloja ja tapahtumia. Työpajalle on laadittu oma päihdeohjeistus nuoria varten sekä puheeksi ottoa varten.
- Kaupungin eri yksiköt ohjaavat asiakkaita päihdepalvelujen piiriin.
- Päihteettömyyteen, savuttomuuteen tai nikotiinittomuuteen ja pelaamattomuuteen motivoivaa sekä riskejä ja haittoja koskevaa viestintää
- Viestinnällä nostetaan päihdehaittojen ja riippuvuuksien ehkäisemistä, kun toimialoilta tai hyvinvointialueelta saadaan sellaista materiaalia. Loppuvuodesta 2024 tiedotettiin esimerkiksi Raitis joulu -kampanjasta.

3.9 Aineellisen elintason tukeminen

Aineellista elintasoa tukevat palvelut ja toiminnot vahvistavat taloudellista pärjäämistä silloin, kun oma talous, talouden hallinta tai kyky hankkia elantoa on vaikeutunut tai vaarassa vaikeutua. Toiminta voi olla esimerkiksi taloudellista avustamista tai neuvontaa, jolla tuetaan itsenäistä taloudenhoitoa.

Aineellisen elintason tukemista on muun muassa:

- Subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Lisäksi lapset saavat lämpimän aterian sekä aamu- että välipalat.
- Kirjaston aineisto, yhteiskäyttöiset laitteet ja tilat ovat maksutta asiakkaiden käytettävissä.
- Kouluissa on maksuton opetus ja toiminta sen yhteydessä (esim. retket yms.). Lisäksi on maksutonta harrastus- ja kerhotoimintaa.
- Työväenopiston kursseista osa on ilmaisia ja Kaikukortti mahdollistaa vähävaraisempien kuntalaisten osallistumisen opiston kursseille.
- Osa museon opastetuista on ilmaisia, museo järjestää vuosittain myös useita vapaan sisäänkäynnin päiviä. Kaikukortti mahdollistaa vähävaraisempien kuntalaisten käymisen museon perus- ja vaihtuvissa näyttelyissä.

- Kulttuuripalvelut koordinoi Kaikukorttia Karkkilassa ja pyrkii neuvottelemaan mukaan uusia kohteita myös kaupunkiorganisaation ulkopuolisista toimijoista. Kansankulman kokoontumistila on maksuton, Karkkilasalin vuokrataso edullinen. Elämyspolku mahdollistaa kaikille maksuttomia kulttuuripalveluita kouluissa, vakassa riippumatta esim. perheen tulotasosta. Muu elämyspolkutoiminta myös aina maksutonta (avoimet yleisötapahtumat).
- Kulttuuritoimijoilla mahdollisuus hakea kaupungin kohde- ja tila-avustuksia tai markkinointiyhteistyösopimuksia, sekä saada neuvoja ja tukea tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen, sekä rahoituksen hakeamiseen myös muualta kuin kaupungilta.
- Taidekoulujen tuet
- Nuorisopalvelut ohjaavat velkaneuvontaan tarvittaessa ja talousasioista puhutaan nuorten kanssa
- Liikuntapalvelut järjestävät hyväntekeväisyystapahtumia.
- Kotoutumispalvelut järjestää maksutonta, matalankynnyksen toimintaa, ja ohjaa asiakkaitaan maksuttomiin ja edullisiin tilaisuuksiin.

3.10 Kotoutumisen tukeminen

Kotoutuminen on prosessi, joka tavoittelee sitä, että maahan muuttanut henkilö kokee olevansa täysivaltainen jäsen yhteiskunnassa. Kotoutumisprosessin tavoitteena on tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen, jotta maahan muuttaneella henkilöllä on mahdollisuuksia aktiivisesti osallistua yhteiskuntaan ja esimerkiksi työllistyä.

Kotoutumista edistetään viranomaisten ja toimialojen monialaisena yhteistyönä sekä erilaisin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluin. Kotoutumista edistävät esimerkiksi kunnan peruspalvelut sekä kotoutumislaisissa säädetyt erityiset toimenpiteet ja palvelut, kuten alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä kotoutumiskoulutus.

- Kotoutumispalveluiden tehtävä on edistää kotoutumista kaikessa toiminnassaan. Kotoutumispalvelut tukevat maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla monipuolista apua ja ohjausta uuteen elämään sopeutumisessa.
- Kotoutumispalvelut edistävät yhdenvertaisuutta ja tekevät yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa syrjinnän ehkäisemiseksi ja monimuotoisuuden hyödyntämiseksi. Ne myös tukevat yhteisöllisyyttä ja osallisuutta esimerkiksi järjestämällä ryhmätoimintaa ja tapahtumia.
- Muut kaupungin yksiköt tekevät yhteistyötä kotoutumispalveluiden kanssa, esimerkiksi työllisyyden edistämiseksi. Työllisyyspalveluiden kehittäminen vieraskieliset ja eri kulttuureista tulevat huomioiden.
- Varhaiskasvatuksessa perheitä autetaan varhaiskasvatuksen asioissa (lomakkeet, käytännöt jne.). Tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita ja yksiköissä on kieliharjoittelijoita. Varhaiskasvatuksessa edistetään yhdenvertaisuutta muun muassa tekemällä yhdenvertaisuussuunnitelmat yksiköittäin.
- Kouluissa kotoutumista edistävää toimintaa ovat muun muassa valmistava opetus, integrointi valmistavasta opetuksesta, S2-opetus, Luokan- ja aineenopettajien opetuksen eriyttäminen, kielitietoinen pedagogiikka, tarvittaessa käytettävät tulkkipalvelut sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä työ ja suunnitelmat oppilaitoksittain
- Työväenopisto järjestää maahanmuuttajille suomen kielen alkeis- ja jatkokursseja. Kiinteää yhteistyötä tehdään kaupungin maahanmuuttoyksikön kanssa ja maahanmuuttajat ovat olleet tervetulleita myös opiston muille kursseille. Maahanmuuttajataustaisia kurssilaisia on ollut enenevässä määrin käsityöaineissa ja liikunnassa.
- Karkkilan kaupunginkirjasto on tasa-arvoinen ja matalan kynnyksen peruspalvelu kaikille asukkaille. Kirjastossa voi lukea, viettää aikaa ja tavata ystäviä. Kirjastossa on pääsy tietoverkkoon ja erilaisiin tietolähteisiin. Kirjastosta saa tukea opiskeluun sekä tietoa yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen. Kirjaston tilojen ja laitteiden käyttäminen sekä aineiston lainaaminen on ilmaista.
- Yhdessä maahanmuuttopalveluiden kanssa järjestetään tutustumiskäyntejä kirjastoon, jolloin kerrotaan tarkemmin kirjaston palveluista, tiloista, kokoelmista ja Monikielisestä kirjastosta.
- Kirjastot edistävät aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjastossa järjestetään erilaisia kaikille avoimia ja maksuttomia tapahtumia ja niiden järjestäminen on mahdollista kaikille ihmisoi-keuksia kunnioittaville toimijoille.
- Kulttuurikasvatussuunnitelma turvaa myös S2-oppilaiden osallistumisoikeuden (osin kaikille pakollinen) ja tutustuttaa samalla paikallisiin kulttuurisäilytöihin, toimijoihin, paikkoihin ja palveluihin.

Suunnitelmassa on mahdollisuus räätälöidä sisältöä oppilaiden ja ryhmien tilanteen mukaan, jolloin kotoutumista edistäviä sisältöjä voidaan erikseen kohdentaa tarvittaviin luokkiin/kouluihin.

- Kansankulma tarjoaa matalan kynnyksen tilan kotoutumista edistäviin tapahtumiin ja toimintaan, vapaaehtoistyön suunnitteluun ja kohtaamisiin.
- Yhdessä maahanmuuttopalveluiden kanssa järjestetään tutustumiskäyntejä Karkkilan ruukkimuseon kohteisiin sekä paikkakunnan rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kierrosten aikana voidaan esitellä Karkkilan historiaa ja nykypäivää. Museo antaa mahdollisuuden elinikäisen oppimisen toteutumisen avoimessa ja informaalissa ympäristössä.
- Muun muassa nuorisopalveluiden ja liikuntapalveluiden toiminta on kaikille avointa toimintaa ja kotoutumispalveluiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.
- Kaupunkikehittämisessä huomioidaan kulttuurinen moninaisuus ja yhteisöjen/yksilöiden elintavat ja erilaiset tarpeet.
- Tapahtumat
- Viestinnällä nostetaan kotoutumista tukevia toimia ja palveluita, kun toimialoilta tai hyvinvointialueelta saadaan sellaista materiaalia.

3.11 Työ- ja toimintakyvyn edistäminen

Työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi tuetaan mahdollisuuksia ylläpitää työ- ja toimintakykyä sekä osallistua yhteiskuntaan ja työelämään.

- Karkkilan kaupunkiorganisaatiossa on henkilöstölle käytössä työterveyshuoltopalvelut
- Työhyvinvoinnin tukea saa lähiesihenkilöltä
- Yläkoulussa on oppilailla Työelämään tutustumisjaksoja (TET). Lisäksi ohjausta opiskeluhoitopalveluihin ja opiskeluhoiton kanssa tehtävä tuki
- Nuorten työpajatoiminta edistää nuorten työ- ja toimintakykyä ja valmentaa nuoria kohti työelämää tai opiskelua. Työpajan toiminta on suunnattu 16–29-vuotiaille nuorille.
- Kaupungin toimialat tarjoavat eri alojen opiskelijoille muun muassa harjoittelupaikkoja, kesätyöpaikkoja sekä TET-paikkoja. Lisäksi tehdään tiivistä yhteistyötä nuorten työpajan kanssa.
- Kirjastolla voi maksutta käyttää tietokonetta, tulostinta, kopiokonetta ja skanneria.
- Työväenopisto edistää työ- ja toimintakykyä järjestämällä ensiapukoulutusta, hygieniapassikoulutusta sekä järjestyksenvalvontakursseja.
- Kaupungin henkilöstölle järjestettävä liikuntakoulutus edistää myös työ- ja toimintakykyä.
- Kulttuuripalvelut välittää tietoa ja tarjoaa mm. yhteistyöhankkeiden kautta koulutusta luovan alan osajille ja ammattilaisille työllistymisen edistämiseksi. Luovan alan työolot ja työnhaun tavat poikkeavat merkittävästi totutusta, ja taiteen/kulttuurin ammattilaisten työllistyminen on sidoksissa mm. jatkuviin apurahahakemuksiin, hankkeisiin, projekteihin sekä monipaikkaiseen ja -kanavaiseen työhön. Kulttuuripalvelut edistää luovan alan työolojen tunnistamista ja työllistymisen tukea mm. kaupunkiorganisaation sisällä.
- Kaupunki työllistää 16–18-vuotiaita nuoria kahden viikon kesätyöharjoitteluun eri kaupungin toimipisteisiin. Lisäksi nuorille järjestetään kesätyöpassikoulutuksia.
- Työllisyyspalvelut etsii ja tarjoa työ- ja työkokeilupaikkoja osa- tai täsmätyökykyisille. Verkostotyö eri toimijoiden kanssa, jotka edistävät työttömän työ- ja toimintakykyä.
- Kotoutumispalvelut ohjaa asiakkaitaan työllisyyspalveluihin, ja on tarvittaessa mukana asiakkaiden kotoutumissuunnitelmia laadittaessa yhdessä te-toimijoiden kanssa.

3.12 Itse- ja omahoidon edistäminen

Itsehoito on henkilön oma-aloitteista toimintaa terveydentilansa ja hyvinvointinsa arvioimiseksi, edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Itsehoito on esimerkiksi sitä, että etsii luotettavaa tietoa tai tekee hyvinvointi- tai terveystarkastuksen ja aloittaa siihen liittyvän toiminnan itsenäisesti. Omahoito pitää sisällään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa yhteistyössä valitun hoidon tai hoitolinjan.

Karkkilan kaupunkiorganisaatiossa tunnistetaan itse- ja omahoidon edistämisen palveluita ja toimintoja:

- Liikuntaneuvonta
- Kotokerhon teemaillat terveys- ja hyvinvointiasioista. Lisäksi kotoutumispalvelut neuvoa ja ohjaa asiakkaitaan omahoitoon liittyvissä asioissa.
- Kirjastolla on tarjolla ja esillä itsehoitoon ohjaavaa kirjallisuutta.
- Työväenopistolla on tarjolla itsehoitoa edistäviä kursseja.
- Viestinnällä nostetaan itsehoidon edistämistä, kun toimialoilta tai hyvinvointialueelta saadaan sellaista materiaalia.

3.13 Turvallisuuden edistäminen

Turvallisuuden edistäminen on laajaa. moniulotteista ja monialaista työtä. Se on osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Turvallisuuden edistäminen tarkoittaa monia arjen turvallisuuteen liittyviä näkökulmia, esimerkiksi tapaturmien ja väkivallan ehkäisyä. Turvallisuussuunnittelu on paikallista tai alueellista toimintaa, jonka tarkoituksena on ennaltaehkäistä ja torjua onnettomuuksia, tapaturmia, rikoksia, häiriöitä sekä parantaa turvallisuuden tunnetta.

Kun turvallisuus paranee, ihmisten fyysinen, henkinen ja sosiaalinen terveys, hyvinvointi sekä elämänlaatu vahvistuvat. Kaikilla kansalaisilla tulee olla turvallinen ympäristö riippumatta siitä, mikä heidän sosioekonominen taustansa on.

- Viihtyisän ja toimivan kaupunkitilan lisäksi turvallisuutta edistävät sujuvat peruspalvelut, sillä peruspalveluissa ilmenevät poikkeamat ja puutteet heijastuvat arjen turvallisuuteen.
- Kuntalaisten tietoisuuden ja osaamisen parantaminen turvallisuuteen vaikuttavista ja sitä parantavista tekijöistä on tärkeää turvallisuuden tunteen sekä turvallisuuteen liittyvien asenteiden muovaamisessa. Tässä viestintä on keskeisessä roolissa.
- Terveelliset ja turvalliset tilat ja ympäristö.
- Turvallisuuskoulutukset
- Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyn suunnitelma tehdään joka varhaiskasvatustilassa ja kouluissa
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmat varhaiskasvatuksessa ja kouluissa
- Väkipalvasta ja läheltä piti tilanteiden raportointi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa
- Liikenneturvallisuustyöryhmä
- Kouluissa Someturva-palvelu
- Eri yksiköiden yhteistyö ankkuritiimin kanssa
- Yksintyöskentelyohjeet, ohjeet väkipalvasta- ja uhkatilanteisiin
- Nuorisopalveluiden ja liikuntatoimen eri toimintoihin laaditaan turvallisuusasiakirjat (esim. Kerhot, avointoiminta, leirit)
- Leiri ja kerhotoimintaan on laadittu kiusaamisen ja syrjinnän estämisen ohjeistus
- Kotoutumispalvelut pyrkii lisäämään tietoisuutta antirasismista, ~~sekä turvallisemman tilan periaatteista.~~
- Kaupunkikehittämisessä ja -suunnittelussa tähdätään viihtyisän ja turvallisen lähiympäristön luomiseen. Kaupunkitilassa ja uudisrakentamisessa huomioidaan esteettömyys. Liikenteen, kasvillisuuden ja valaistuksen suunnittelu on osa kaupunkitilan parannusten suunnittelua.

3.14 Karkkilan kaupungin HYTE-rakenteet

Jokaisessa kunnassa tulee määritellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet. Kunnissa tulee lakisääteisesti olla nimetty erilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahoja. Kunnissa tulee olla nimetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho (612/2021, 6 §), ehkäisevän päihdetyön toimielin (523/2015, 5 §), nuorisolain (1285/2016, 9 §) mukainen monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten oleva ohjaus- tai palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä sekä oppilas- ja

opiskelijahuoltolain (1287/2013, 14 §) mukainen koulutuksen järjestäjäkohtainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Lisäksi kansallisissa suosituksissa ehdotetaan monia muita vastuutahoja, kuten esimerkiksi organisaation sisäinen poikkihallinnollinen HYTETU-työryhmä, muut mahdolliset työryhmät (kuten ehkäisevän päihdetyön ryhmä, ikääntyneiden työryhmä), nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, nimetty HYTETU-vastuuhenkilö, nimetty järjestöyhteistyön vastuutaho, osallisuuden vastuutaho sekä esteettömyyden vastuutaho. Suositusten mukaan monialaisen ehkäisevän työn yhteensovittamiseksi tarvitaan koordinaatiota, jossa yhdyshenkilön tehtävä on olennainen.

Hyvinvoinnin johtaminen Karkkilassa on lähtökohtaisesti pyritty toteuttamaan olemassa olevien rakenteiden pohjalle. Lakisääteiset hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät ohjataan jo niitä ennestään hoitaville tai jaetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kaupunginhallitus

Karkkilan kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan (6.11.2023, § 97) nimetä kaupunginhallituksen Karkkilan kaupungin lakisääteiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahoksi. Kaupunginhallitus toimii myös lakisääteisenä ehkäisevän päihdetyön vastaavana toimielimenä.

HYTETU-työryhmä

Karkkilan kaupunkiin perustettiin apulaiskaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksellä § 1 06.02.2024 määräaikaikainen HYTETU-työryhmä, johon on nimetty seuraavat viran- ja tehtävänhaltijat:

Sivistysjohtaja, joka toimii myös ryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana, suunnittelija, joka toimii myös ryhmän sihteerinä, liikunta- ja nuorisopäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuurisihteerä, työväenopiston rehtori, lukion rehtori, elinvoimapäällikkö, mittaus- ja kiinteistöpäällikkö, kaa-voitus- ja tiedotuspäällikkö sekä tiedotussihteerä. Samalla päätettiin, että liikunta- ja nuorisopäällikkö toimii EPT-yhdyshenkilönä ja suunnittelija toimii HYTE-yhdyshenkilönä.

Kaupungin HYTETU-työryhmä toimii poikkihallinnollisena asiantuntijaryhmänä. organisoii HYTETU-työn toimeenpanoa ja ohjaa hyvinvointikertomustyötä. HYTETU-työryhmä toimii myös **nuorisolain (1285/2016) 9 §:n mukaisena yhteistyöryhmänä**. HYTETU-työryhmän lisäksi Karkkilan kaupungilla toimii myös aiemmin nimetty ehkäisevän päihdetyön työryhmä sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 14 §:n mukainen **monialainen opiskeluhuollon työryhmä**.

HYTETU-työryhmä nimitettiin määräaikaisena vuoden 2024 loppuun. Joulukuussa 2024 kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksellä työryhmän määräaikaaisuutta jatkettiin 30.6.2025 asti.

EPT-työryhmä

Karkkilan kaupungin ehkäisevän päihdetyön monialainen työryhmä suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ehkäisevää päihdetyötä yhteensovittaen eri toimijoiden työtä. Ehkäisevän päihdetyön työryhmän on kaupunginjohtaja nimenyt viranhaltijapäätöksellään 4.2.2019. Työryhmään on nimetty tuolloin seuraavat viran- tai tehtävänhaltijat:

- Yhteiskoulun Jopo-luokan ohjaaja
- Liikunta- ja nuorisopäällikkö
- Vastaava nuoriso-ohjaaja (koollekutsuja)
- Etsivä nuorisotyöntekijä
- Hallintopäällikkö
- Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja

Työryhmää täydennetään lisäksi terveydenhuollon ammattilaisilla sekä muiden toimijoiden asiantuntijoilla. Ehkäisevän päihdetyön työryhmän pyynnöstä vanhusneuvosto on 26.9.2022 valinnut edustajan työryhmään. Lisäksi työryhmää on täydennetty järjestöjen edustajilla (mm. MLL).

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan laadittavan vuosikellon mukaisesti. Työryhmä kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa. Työryhmä on asettanut itselleen ehkäisevän päihdetyön ennaltaehkäisevän työn tavoitteeksi seuraavat asiat:

- päihitteettömien elämäntapojen tukemisen
- mielen hyvinvoinnin vahvistamisen
- peliriippuvuuden torjumisen

Liikenneturvallisuusryhmä

Karkkilassa toimii poikkihallinnollinen liikenneturvallisuusryhmä, joka kokoontui ensi kerran helmikuussa 2022. Ryhmä perustettiin liikenneturvallisuussuunnitelman valmistumisen myötä. Tavoitteena parantaa liikenneturvallisuutta yhteistyön voimalla. Liikenneturvallisuusryhmässä on edustajia kaupungin eri toimialoilta ja palvelualueilta kuten elinvoimasta, työväenopistolta, varhaiskasvatuksesta ja nuorisopalveluista. Mukana ryhmässä on myös edustus eri sidosryhmiltä ja viranomaisilta, kuten ELY-keskuksesta, Liikenneturvasta, Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta, Karkkilan Seudun Invalidit ry:stä sekä Karkkilan Latu ry:stä. Poikkihallinnollisen ryhmän avulla halutaan tavoittaa kuntalaiset laajasti, jolloin liikenneturvallisuustyö on aidosti vaikuttavaa.

Liikenneturvallisuusryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja suunnittelee toimialoilla tehtävää liikenneturvallisuuksuustyötä sekä käy yhdessä läpi liikenneturvallisuuteen liittyviä ongelmia ja pohtii niihin parannuskeinoja. Tiedottaminen ja erilaiset tempaukset ovat liikenneturvallisuuksuustyössä tärkeässä osassa, koska kuntalaiset tarvitsevat ajantasaista tietoa liikenneturvallisuudesta sekä noston ajankohtaisista aiheista. Esimerkiksi heijastinten jakaminen syksyisin on luonteva tapa muistuttaa asukkaita turvallisesta liikkumisesta pimeällä. Liikenneturvallisuusryhmä suunnittelee ja toteuttaa tempauksia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

3.15 Yhteistyö ja yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen yhteistyön tekeminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on noussut entistä suurempaan rooliin. Lainsäädännössä vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on annettu yhteisesti kunnille ja hyvinvointialueille. Kuntien ja hyvinvointialueiden on tehtävä toistensa kanssa yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6 § ja 7 §.)

Lainsäädännössä on kahdenlaisia **neuvotteluvetoja** kunnille ja hyvinvointialueille. Hyvinvointialueen tulee järjestää vuosittain alueelliset neuvottelut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista, toteutuksesta ja seurannasta ja kunnilla on velvollisuus osallistua näihin (Järjestämislaki 612/2021). Lisäksi vähintään kerran valtuustokaudessa tulee pitää kunnan ja hyvinvointialueen väliset neuvottelut tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta (Hyvinvointialuelaki 611/2021, 14 §).

Yhdyspinnat voidaan määritellä kahden tai useamman organisaation toiminnallisiksi rajoiksi ja yhteistyön paikoiksi. Hyvin toimivat yhdyspinnat takaavat oikea-aikaiset ja oikeatasoiset palvelut, joten yhdyspintatyössä onnistuminen on kuntalaisten näkökulmasta tärkeää. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on yhteiset asukkaat ja tätä kautta monia yhteistyötarpeita ja yhdyspintoja. Etenkin kuntien ja hyvinvointialueiden näkökulmasta onnistuneen yhdyspintatyön edellytyksenä on, että tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit perustuvat yhteiseen tietopohjaan, jaettuun tilannekuvaan ja tulevaisuuden näkymiin.

Muun muassa näissä rakenteissa hyvinvointialue ja Karkkilan kaupunki tekevät yhteistyötä:

- Sivistysjohtajien ja LANUPE:n yhteistyöryhmä
- LU-opiskeluhoollon yhteistyöryhmä
- Länsi-Uudenmaan HYTE-verkosto
- Hyvinvointitieto -työryhmä
- Alueellinen liikuntaneuvonnan verkosto
- Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkosto

- Kuntien ja hyvinvointialueiden on lakisääteisesti tehtävä yhteistyötä alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan ja hyvinvointialueen on edistettävä järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6 § ja 7 §.) Toimintaa voidaan edistää monin tavoin, esimerkiksi antamalla tiloja käyttöön, tukemalla muita toimintaedellytyksiä ja jakamalla avustuksia.

Esimerkiksi toisen asteen oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien rooli on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä merkittävä erityisesti nuorten aikuisten kohdalla. Järjestöjen rooli on merkittävä niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisella tasolla. Seurakuntien rooli on myös tunnistettu yhteistyötahona. Monessa tapauksessa eri tahojen yhteistyö ja monialaisuus tuovat lisäarvoa kuntalaisen näkökulmasta.

A word cloud of Finnish organizations and services. The most prominent words are 'poliisi' (police), 'järjestöt' (organizations), 'seurat' (clubs), 'LUVN' (a large acronym), 'opiskelu' (education), 'huolto' (maintenance), 'palvelut' (services), 'ankkuritiimi' (anchor team), 'teatterit' (theaters), 'urheilujärjestöt' (sports organizations), 'urheiluseurat' (sports clubs), 'Sosped-säätiö' (Sosped Foundation), 'TE-palvelut' (TE services), 'Kuntaliitto' (Municipal Association), 'omaiset' (relatives), 'ministeriöt' (ministries), 'HUS' (Helsinki University Hospital), 'FGM-verkosto' (FGM network), 'paikalliset yhdistykset' (local associations), 'THL' (Finnish Institute for Health and Welfare), 'Hyte ry.' (Hyte Association), 'HUS Hyvä kierre -verkosto' (HUS Good Circle Network), 'Lohjan monitoimikeskus' (Lohja Multi-purpose Center), 'LU-Hynte-verkosto' (LU-Hynte Network), 'Uudenmaan muistiluotsi' (Uusimaa Memory Guide), 'Uudenmaan liitto' (Uusimaa Region), 'yrittäjät' (entrepreneurs), 'oppilaitokset' (educational institutions), 'kuorot' (choirs), 'katukappeli' (street band), 'AVI' (Finnish Social Insurance Institution), 'perheet' (families), 'huoltajat' (caregivers), 'hanketyöryhmät' (task groups), 'valtakunnalliset taide- ja kulttuurialan järjestöt ja toimijat' (national organizations and actors in the arts and cultural fields), 'yksityiset hoivakodit' (private care homes), 'Taiteen edistämiskeskus' (Finnish Cultural Foundation), 'vammaispalvelut' (disability services), 'LUVN vammaispalvelut' (LUVN disability services), 'vapaa-ajan toimijat' (leisure time actors), 'taiteen ammattilaiset' (professional artists), 'kulttuuritoimijat' (cultural actors), and 'Karkkilan seurakunta' (Karkkilan Church).

4 HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Karkkilan kaupunkistrategia 2022–2025 ”Rautainen kotikaupunki” hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 20.12.2021 (§ 139) ja sen päivitys 6.11.2023 (§ 94). Karkkilan kaupungin strategia antaa suunnan myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Karkkilan kaupungin muutosteemat kertovat kaupunkistrategian tärkeimmät alueet, jotka ohjaavat koko kaupungin toimintaa ja kehittämistä. Karkkilan kaupungin muutosteemat ovat

- Kasvun ja elinvoiman edistäminen
- Hyvinvoinnin vahvistaminen
- Jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen

Muutosteemat ohjaavat koko kaupunkiorganisaation toimintaa ja kehittämistä. Jokaiselle muutosteemalle on määritetty keskeiset strategiset tavoitteet, jotka ohjaavat onnistumiseen. Karkkilan kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan asetettiin erityisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä kuusi kappaletta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet	
✓	Mielen hyvinvointi ja kulttuurihyvinvointi
✓	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
✓	Esteettömyys ja saavutettavuus
✓	Terveelliset elämäntavat
✓	Turvalliset tilat ja ympäristö
✓	Yhteistyö ja tiedolla johtaminen

4.1 Kasvun ja elinvoiman edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
Kaupunkilaisilla on mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen	Edistetään ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.	Työväenopisto	Opiston kurssien, opetustuntien ja kurssilaisten määrä: <i>Kursseja toteutui 146, tunteja 4.334 ja opiskelijamäärä oli 2010.</i>
Kulttuurihyvinvointia ja mielen hyvinvointia lisääviä palveluita, tapahtumia ja toimintamalleja on saatavilla eri ikäisille kaupunkilaisille	Kulttuuriohjelman laatimiseen osallistetaan asukkaat Julkisen taiteen periaatteiden valmistelu kulttuuriohjelman osaksi Kulttuurikasvatussuunnitelman vakiinnuttaminen Järjestetään maksuttomia ja kaikille avoimia kulttuuritapahtumia sekä -sisältöjä Kulttuurikaveritoiminnan vakiinnuttaminen	Kulttuuripalvelut Kaupunkikehitys kulttuuripalvelut Kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus, opetus Kulttuuripalvelut, museo, kirjasto, työväenopisto, liikunta- ja nuorisopalvelut Kulttuuripalvelut	Kulttuuritekoja-kampanjan toteutuneiden tapahtumien määrä: <i>9 tapahtumaa</i> Selvitetty muutostarpeet ja vaikutukset nykyisiin kaavoituksen ja rakentamisen ohjeistuksiin: <i>Selvitystyö tehty</i> Tapahtumien ja osallistujien määrä: <i>215 tapahtumaa, 5 180 osallistujaa</i> Elämyspolku-tapahtumien ja osallistujien määrä: <i>354 tapahtumaa, 11 658 osallistujaa</i>

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
	Vahvistetaan Kaikukortti yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa	Kulttuuripalvelut, HYTE-yhdys-henkilö	Kulttuurikaverien ja tapahtumien määrä: 4 kulttuurikaveria, 31 tapahtumaa Jaettujen korttien ja käyttökertojen määrä: 201 käyttökertaa, 57 jaettua korttia (sis. vain muut Karkkilan alueen jakajat, mutta ei LUVN:a. Kuntakohtaisen jakotiedon saamisen mahdollisuutta selvitetään.
Työllisyys lisääntyy	Työllisyydenhoidon toimintamallin ja yhteistyöverkostojen kehittäminen Lisätään työllisyyttä työllisyyden kehittämissuunnitelman keinoin TE24-uudistuksen yhteydessä turvataan lähipalvelut ja henkilökohmainen ohjaus	Elinvoima, työllisyyspalvelut	Kontaktoitujen, työttömien työnhakijoiden määrä Itsearviointi: <i>Palkkatukityöllistettyjä kaupungilla oli 2023–2024 oli 45 henkilöä. Lisäksi matalankynnyksen ohjausta ja neuvontaa sai n. 80 henkilöä.</i> <i>TE24 valmistelua tehtiin yhdessä Lohjan kanssa ja Lohja-Karkkila työllisyyspalvelut käynnistyivät Karkkilassa lähipalveluna. Vuosien aikana on kehitetty työllisyydenhoidon yhteistyöverkostoja eri toimijoiden, kuten kolmannen sektorin kanssa.</i>
Varhaiskasvatuksen palvelurakenne monipuolistuu	Kehitetään ja lisätään avointa varhaiskasvatusta ja parkkitoimintaa	Varhaiskasvatus	Avoimeen varhaiskasvatukseen osallistuneiden määrän kasvu: <i>Vuonna 2023 (elo-joulukuu) kävijöitä 2,37 / päivä. Vuonna 2024 kävijöitä 3,19 / päivä.</i> Parkkitoimintaan osallistuneiden määrä: <i>Parkkikertoja oli 8 kertaa syys-joulukuussa 2024 ja niissä oli yhteensä 14 lasta.</i>
Edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaisen työtä	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käsikirja valmis ja käytössä	Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen yksiköissä ja ryhmissä on tehty toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat sekä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaisen työn suunnitelmat: <i>Suunnitelmat tehty yksikkötasolla.</i>

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
Esteettömyys ja saavutettavuus paranee	Huomioidaan alueiden (mm. keskustan kehittämisen) suunnittelussa ikääntyneet ja erityisryhmät. Lisätään reittien, levähdyspaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen esteettömyyttä.	Kaupunkikehitys liikuntapalvelut	Valmiit, esteettömät ja saavutettavat reitit sekä levähdyspaikat <i>Liikkuva Karkkila -ohjelma hyväksytty kaupunginhallituksessa 27.1.2025. Ohjelma sisältää myös suunnitelman liikuntapaikkojen kehittämisestä.</i> <i>Keskusta-alueen kehittämistä varten on laajassa paikallistiedonkeruussa kartoitettu parannustarpeita koskien mm. katutilaa, puistoja ja muuta julkista ulkotilaa. Tarpeet saavutettavuuden ja esteettömyyden parantamiselle sekä uusille kalusteille huomioidaan tarkemman tason suunnittelussa.</i>
Yksiköissä toteutetaan kestävän kehitystä	Kaupungin toimipisteissä parannetaan jätteiden lajittelua/ kierrätystä	Kaikki yksiköt	Toimipisteiden jätteiden lajittelu- pisteet kunnossa sekä sisällä että ulkona <i>2023 alkaen uusittu jätekatoksia yksiköihin, kuten kouluihin ja päiväkoteihin, jotta niihin mahtuisi useampia kierrätysastioita</i>

4.2 Hyvinvoinnin vahvistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
Osallisuuden kokemus vahvistuu ja kaupunkilaiset tietävät vaikutusmahdollisuuksistaan	Kaupungin sivuille päivitetään osallistu ja vaikuta -osio Toteutetaan osallistuvan budjetoinnin (OSBU) kokeilu ja tehdään jatkosuunnitelma	Strateginen kehittäminen, konsernipalvelut	Kaupungin www-sivut päivitetty "osallistu ja vaikuta" -osio <i>Asioi, osallistu ja vaikuta -sivu lisätty 2024.</i> OSBU:n kokeilu toteutuu 2025 <i>OSBU:n kokeilua valmisteltu, mutta ei ole vielä toteutunut.</i>
Mielenterveysosaaminen lisääntyy	Lisätään henkilöstön mielenterveysosaamista järjestämällä Mielenterveyden ensiapu -koulutusta	Konsernipalvelut	Koulutus toteutunut, koulutukseen osallistuneiden määrä <i>Koulutus ei toteutunut vuonna 2024.</i>
Edistetään suunnitelmallisesti tasa-arvoa	Tehdään kartoitus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytilasta ja niiden edistämiseen liittyvistä tarpeista Karkkilassa	Strateginen kehittäminen	Kartoitus tehty syksyllä 2024 ja otetaan huomioon tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa ja tulevissa toimenpiteissä.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
ja yhdenvertaisuutta			<i>Asukaskyselyllä 2024 kartoitettu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytilaa ja edistämisen tarpeita.</i>
Terveelliset elämäntavat /liikkuminen lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Tarjotaan kaiken ikäisille liikuntaneuvontaa, ohjattua liikuntaa sekä arkiliikkumisen, itsenäisen ja tuetun ulkoilun mahdollisuuksia. Edistetään liikuntaneuvonnassa terveellisiä ravitsemussuosituksia.	Liikuntapalvelut	Liikuntaneuvontaan osallistuneiden määrä 2024: <i>Yksilöneuvontaan osallistunut 146.</i> <i>Ryhmäneuvontaan osallistunut 672.</i>
Tuetaan terveellisiä ja turvallisia elämäntapoja Päihteiden haitat yksilölle ja yhteisölle vähenvät	Toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä EPT-työryhmän vuosikellon mukaan. Toiminnasta raportoidaan vuosittaisen hyvinvointiraportin yhteydessä	EPT-työryhmä, nuorisopalvelut	Toteutunut raportointi ja itsearviointi vuosittaisen hyvinvointiraportin yhteydessä. <i>Kts. itsearviointi, luku 4.4.</i>
Oppilaiden ja opiskelijoiden haitalliset riippuvuudet vähenevät	Oppilaitokset ehkäisevät alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja rahapelaamisen haittoja suunnitelmallisesti osana opiskeluhoitoa	EPT-työryhmä, nuorisotoimi, opetustoimi	Toteutuneet valistustapahtumat: <i>23 kpl</i>
Lisätään lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta	Määritellään suositus yhteisistä kotiintuloajoista lapsille ja nuorille	EPT-työryhmä	Kotiintuloaikojen suositus määriteltä ja lanseerattu <i>Toteutui syksyllä 2024, muistutetaan kotiintuloajoista keväällä 2025.</i>
Kaupungin tiloissa ja tapahtumissa on kaikkien turvallista olla	Valmistellaan Karkkilan kaupungin turvallisemman tilan ja tapahtumien periaatteet sekä vakiinnutetaan ne osaksi toimintaa. Tiloissa ja tapahtumissa määritellään ja huomioidaan turvallisemman tilan periaatteet.	Strateginen kehittäminen, koko organisaatio	Turvallisemman tilan periaatteet valmisteltu ja lanseerattu. <i>Periaatteet valmistelu ja ovat kommenttikierroksella organisaatiossa.</i>
Edistetään ikääntyneiden monipuolisia asumisvaihtoehtoja	Kaupungin vuokra-asuntoja muokataan tarpeen mukaan ikäystävällisemmiksi Selvitetään mahdollisuuksia yhteisöllisen asumisen kehittämiseen	Kaupunkikehitys	Vuokra-asuntoihin tehty kehittämis-toimet kuten luiskien lisääminen <i>2024 käyty laittamassa luiskia ja kaiteita tarpeen mukaan hyvinvointialueen pyynnöstä</i>

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
Ikääntyneiden kaatumistapa- turmat vähene- vät	Liukuesteiden jakamisesta ikään- tyneille tehdään säännöllistä toi- mintaa	Elinvoima	Jaetut liukuesteet (lkm.) <i>2023–2024 kaudella: 472 kpl</i> <i>2024–2025 kaudella: 87 kpl</i>
Edistetään ikäntyneen vä- estön hyvinvoin- nin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäistä suo- riutumista	Kohdennettuja, matalan kynnyk- sen liikuntaryhmiä Vertaisveturit, ulkoiluystävätoi- minta, kulttuurikaverit, elämyspo- lun ikääntyneille kohdennetut ta- pahtumat	Liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut	Liikuntaryhmien määrä, liikunta- ryhmiin osallistuneiden määrä: <i>Osallistujia 9330/ ryhmiä 51kpl</i> Kulttuurikaverien määrä: <i>4 kulttuurikaveria, 31 tapahtumaa</i> Elämyspolulla ikääntyneet -koh- deryhmälle järjestettyjen tapahtu- mien ja osallistujien määrä <i>47 tapahtumaa, 532 osallistujaa</i>
Kotoutuminen onnistuu	Kotoutumista edistetään kotoutta- misohjelman mukaisesti	Elinvoima, maahanmuutto- palvelut	Maahanmuuttopalvelujen asiak- kaat siirtyvät vahvan tuen piiristä peruspalvelujen piiriin <i>Kts. luku 4.4. kotoutumisen itsear- viointi</i>
Kehitetään suunnitelmalli- sesti liikunta- mahdollisuuksia	Liikkuva Karkkila-ohjelmaan koo- taan liikuntatilojen ja ulkoliikunta- paikkojen kehittämissuunnitelma, sis. luontoliikuntakohteet sekä luonnon virkistyskäytön	Liikuntapalvelut	Valmis suunnitelma / Liikkuva Karkkila <i>Liikkuva Karkkila -ohjelma hyväk- sytty kaupunginhallituksessa</i> <i>27.1.2025.</i>
Madalletaan lii- kuntaan osallis- tumisen kyn- nystä	Ohjataan kaikukorttiasiakkuuteen ja vertaistoimintaan Uusien liikuntakohteiden houkut- telu Kaikukortti-kohteiksi	Liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut	Vertaisohjaajien määrä: 27 Kaikukortin käyttökerrat liikunta- kohteissa: <i>34 kirjausta</i> Kaikukortin piirissä olevien liikun- takohteiden määrä: <i>4 kohdetta (työväenopisto, liikun- tapalvelut, KaU Koris, Tans- siopisto Vinhan kurssit)</i>
Luonnossa liik- kumisen ja vir- kistytymisen edellytyksen pa- ranevat	Ulkoilureittien ja lähiluonnon kehit- täminen	Kaupunkikehitys Liikuntapalvelut Elinvoima	Liikkuva Karkkila -ohjelma <i>Liikkuva Karkkila -ohjelma hyväk- sytty kaupunginhallituksessa</i> <i>27.1.2025.</i>
Lasten ja nuor- ten harrastustoiminnan	Olemassa olevan kerhotoiminnan suunnitelmallinen kehittäminen	Vapaa-aikatoimi	Saadun palautteen pohjalta teh- dään uusi suunnitelma <i>Kerhotoiminnan kysely teetettiin</i> <i>keväällä ja vastauksia kyselyyn</i>

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
kehittäminen ja järjestäminen			saatiin 406 kpl. Kerhojen sisältö kilpailutettiin kyselyn vastausten pohjalta ja kerhotarjotin rakennettiin lasten ja nuorten toiveiden mukaan.
Liikenneturvallisuus parantuu	Edistetään turvallista liikkumista kaupungin liikenneturvallisuus-suunnitelman mukaisesti	Kaupunkikehitys	Toteutuneet parannustoimenpiteet Vuonna 2024 toteutuneita toimenpiteitä olivat muun muassa Helsingintien uusi pinta, Vihdintien korotettu suojatie, tiemerkintöjä uusittu, kuten pysäytysviivoja risteysalueille sekä pysäköintikielto-merkintöjä.

4.3 Jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
HYTETU-työn suunnitelmallinen kehittäminen jatkuu ja toiminta vahvistuu	Hytetu-rakenteemme ja yhdyspintamme ovat selkeät sekä erilaiset roolit on määritetty. Nimetyt vastuutahot ja yhdyshenkilöt	Strateginen kehittäminen HYTETU-työryhmä	Selkeät toimintamallit ja rakenteet Hytetu-työryhmän määräaikaista jatkettu. Vuonna 2025 esitys vakituksista rakenteista.
HYTE-palvelut ovat löydettävissä ja saavutettavissa	Vahvistetaan PTV:n käyttöä	Koko organisaatio	WWW-sivujen uudistuksen yhteydessä PTV yhteensopivuus Verkkosivu-uudistus työn alla ja valmistumassa 2025. PTV-integraation toteutuminen on vielä epävarma. Opiskelijaresurssi tulossa määräaikaaisesti vahvistamaan PTV:n tietoja.
Järjestöyhteistyötä kehitetään suunnitelmallisesti	Organisaatiossa nimetty järjestöyhteistyön yhdyshenkilö	Kaupunginjohtaja, HYTETU-työryhmä	Yhdyshenkilö nimetty Ei vielä toteutunut.
EPT:ä kehitetään suunnitelmallisesti	Organisaatiossa nimetty EPT-yhdyshenkilö	Kaupunginjohtaja, HYTETU-työryhmä	Yhdyshenkilö nimetty Nimetty määräaikaaisesti 2/2024.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2024
Tiedolla johtamisen kehittäminen	HYTETUn määrittelemisen organisaation eri alueilla	Strateginen kehittäminen, HYTETU-työryhmä koko organisaatio	Tehty kartoitus ja määritelmä yksiköiden HYTETU-työstä <i>Kartoitus tehty loppuvuodesta 2024.</i>
HYTETU-työn toiminnan vahvistaminen	Kaupungilla käytössä HYTETU-vuosikello	HYTETU-ryhmä	Ajantasainen vuosikello käytössä <i>HYTETU-työryhmällä ollut vuosikello.</i>
Tiedolla johtamisen lisääminen	EVA:n käyttöönoton laajentaminen ja vakiinnuttaminen	Koko organisaatio	EVA laajemmassa käytössä / tehdyt ennakoarvioinnit <i>Päätös tehty kokeilujaksosta, kokeilujakson puitteissa ei tehtyjä EVAuksia henkilöstömuutoksista johtuen.</i>
HYTE-yhteistyö parane	Säännölliset yhteydenpito ja HYTE-neuvottelut Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen yhteistyössä LUVN:n kanssa	Kaupunginjohtaja, strateginen kehittäminen	Säännölliset yhteistyöpalaverit Sovitut yhteiset tavoitteet ja toteutussuunnitelma <i>LU-hyte-verkoston tapaamisia säännöllisesti 2024,</i> <i>HYTE-neuvottelut pidetty 11/2024, yhteisistä hyte-painopisteistä neuvoteltu</i> <i>Ikääntyneiden olkkaritoiminta eteenässä vuonna 2025.</i>

4.4 Laadullinen itsearviointi

Osana hyvinvointisuunnitelman mittaristoa ja minimitietosisältöä on myös suunniteltu tehtävän laadullisia itsearviointeja, jotka on koottu tähän lukuun.

Itsearviointi kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista

Karkkilan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuista, HYTE-rakenteista ja yhteistyötahoista on tarkemmin luvuissa 3.14 ja 3.15.

Karkkilan kaupungin toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on kuluneen valtuustokauden aikana muuttunut suunnitelmallisemmaksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen resursseja on vahvistettu ja tehtävää työtä on pyritty tekemään näkyvämmäksi. Karkkilan kaupungissa on 06/2023 alkaen toiminut määräaikainen suunnittelija, jonka tehtäviin on kuulunut muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskoordinointi. Tehtävä sijoitettiin kaupungin johtaminen ja strateginen kehittäminen -kokonaisuuteen kaupunginjohtajan alaisuuteen. Suunnittelijan ydintehtäviin on kuulunut muun muassa hyvinvointitilanteen seuranta ja raportointi, kansallisten

ohjelmien seuranta ja niistä tiedottaminen, yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden alueen kuntien kanssa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyshenkilönä toimiminen. Suunnittelija on toiminut myös tarpeen mukaan asiantuntija-apuna asioiden valmistelussa organisaation sisällä.

Karkkilan kaupungilla on nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, mutta kaupungilla ei ole esimerkiksi turvallisuuskoordinaattoria, osallisuuskoordinaattoria tai nimettyä järjestöyhteistyön vastuutahoa.

Yhteistyö ja vuorovaikutus hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä hyvinvointialueen ja muiden Länsi-Uudenmaan alueen kuntien kanssa on vahvistunut valtuustokauden aikana. Tähän on vaikuttanut erityisesti yhteiset hankkeet ja projektit. Karkkilan kaupunkioorganisaation sisällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä tulisi edelleen lisätä ja pyrkiä luomaan toimialarajoja ylittäviä käytäntöjä.

Vuosittaiset hyte-neuvottelut on käyty ainakin loppuvuodesta 2023, jolloin neuvotteluihin oli kutsuttu vain apulaiskaupunginjohtaja, sekä loppuvuodesta 2024, jolloin neuvotteluihin osallistui kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja, elinvoimapäällikkö sekä suunnittelija. Hyvinvointialuelaki (611/2021) § 14 velvoittaa käymään valtuustokausittaiset yhteistyöneuvottelut. Tämä neuvottelut toteutuivat ensimmäistä kertaa tammikuussa 2025 ja niihin osallistui viranhaltijajohdon lisäksi myös luottamushenkilöjohtoa.

Karkkilan kaupungin näkökulmasta yhdyspintojen, työnjaon ja roolien määrittelyssä on alueen kuntien ja hyvinvointialueen kesken kuitenkin vielä tehtävää. Tärkeistä asioista pitää tiedottaa sekä käydä keskustelua ja kuntia tulisi kuulla asioista hyvissä ajoin.

Karkkilan kaupungin tulisi myös lisätä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Esimerkiksi järjestöyhteistyössä olisi kehitettävää. ja järjestöyhteistyön edistäminen olisi syytä vastuuttaa organisaatiossa jollekin taholle.

HYTE-kerrointa ja TEAviisaria on pyritty hyödyntämään kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä aiempaa enemmän. TEAviisaria voidaan käyttää muun muassa ohjaamaan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimia. HYTE-kertoimen parantaminen vaatii osaltaan muutoksia organisaation toimintaan, mutta myös suunnitelmallista työtä väestötasolla.

Karkkilan kaupungissa on tällä valtuusokaudella laajemmin tunnistettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön merkitys. Tämä on nähtävissä konkreettisesti ainakin lisätyissä resursseissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on vielä kehitettävää ja etenkin jo nyt tehtävää työtä tulisi tehdä näkyvämmäksi. Tavoitetilä olisi, että hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyö olisi pitkäjänteistä ja systemaattisesti tavoitteista johdettua, nostettu osaksi strategiaa ja talouden suunnittelua. Työ olisi aktiivista ja jatkuvaa toiminnan kehittämistä läpi organisaation. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöllä voidaan vähentää korjaavien palveluiden tarvetta ja sitä kautta hillitä pitkällä aikavälillä myös kustannuksia.

Itsearviointi kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä

Karkkilan kaupungin alkuperäinen hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 24.5.2021 (§ 33). Kuluvalle valtuustokaudella vuonna 2021 hyväksytty hyvinvointisuunnitelma ei kuitenkaan ole ollut kovinkaan aktiivisessa käytössä.

Karkkilan kaupungin vuosien 2021–2023 tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi suunniteltiin kaupunkistrategiaan pohjautuen talousarviotyön ja vuosisuunnitelmien

yhteydessä. Tästä syystä ko. vuosien tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioinnin ovat toimielimet suurelta osin tehneet jo osana tilinpäätöstä.

Päivitetyn hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistyi vuonna 2022 lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osalta. Suunnitelma laajennettiin vuonna 2023 koskemaan koko kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Hyvinvointisuunnitelman valmisteluun osallistui tuolloin moniammatillisesti asiantuntijoita organisaatiosta. Lisäksi suunnitelman valmistelussa kuultiin kuntalaisia, järjestöjä, kaikkia kaupungin vaikuttajatoimielimiä sekä valtuustoryhmiä ja luottamushenkilöitä.

Karkkilan kaupungin hyvinvointikertomustyön prosessin aikataulua uudistettiin vuodesta 2023 lähtien. On pidetty tarkoituksenmukaisena erottaa hyvinvointikertomus ja -suunnitelma omiksi dokumenteikseen. Näistä hyvinvointisuunnitelma tehdään valtuustokauden alussa ja (laaja) hyvinvointikertomus valtuustokauden lopulla.

Seuraava hyvinvointisuunnitelma laaditaan tämän hyvinvointikertomuksen ehdotuksiin ja uuteen kaupunkistrategiaan pohjautuen seuraavan valtuustokauden alussa vuosille 2025–2029.

Olisi tärkeää miettiä, miten tulevilla valtuustokaudella saadaan huomioitua hyvinvointisuunnitelma paremmin taloutta ja toimintaa suunniteltaessa. Asiakirja on jäänyt irralliseksi ja onkin syytä pohtia, millä tavoin organisaatio saadaan sitoutettua huomioimaan hyvinvointisuunnitelmaa. Olisiko tarkoituksenmukaista linkittää hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus vahvemmin osaksi talouden raportointia? Hyvinvointisuunnitelma olisi nähtävä kaupunkistrategian osana, joka kuvaa valtuustokausittaiset tavoitteet ja toimenpiteet sekä voi sisältää myös muita lakisääteisiä tai vapaaehtoisia hyvinvointia tukevia suunnitelmia. Valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä voisi tarkentaa ja painopisteitä miettiä vuosittain osana talousarviota ja vuosisuunnitelmia.

Hyvinvointikertomusprosessia pyrittäneen seuraavalla valtuustokaudella myös alueellisesti yhtenäistämään. HyteData 2.0 -hankkeen avulla on tarkoitus yhdenmukaistaa alueen hyvinvointikertomusprosessia yhdistämällä prosessiin hankkeen muiden tavoitteiden ja tekemisen tuottamaa osaamista. Lisäksi tarkoitus on vahvistaa hyvinvointikertomusprosessin ja kuntien strategiatyön yhteen toimivuutta eli ajallista ja temaattista synkronointia.

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä

Karkkilan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu vaatii kehittämistä. Tämä tiedostettiin hyvinvointisuunnitelmaa 2024–2025 tehdessä.

Hyvinvointisuunnitelmassa ensimmäiseksi askeleeksi tuli nykytilanteen kartoitus, joka aloitettiin asukaskyselyllä. Asukaskyselyn pohjalta tulee tulevaan hyvinvointisuunnitelmaan saada konkreettisempia toimia, joiden avulla edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Karkkilan kaupungissa on oppilaitoksissa ja varhaiskasvatusyksiköissä omat toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Organisaation sisäinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olisi myös syytä päivittää.

Itsearviointi kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen rakenteista

Kunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteet: a) johtamisvastuu, b) koordinaatio ja c) suunnitelmallisuus:

- a) Miten ehkäisevää päihdetyötä johdetaan kunnassa (kuten toimielin ja sen tehtävät sekä jäsenet, toiminnan yhteys päätöksentekoon)?

Karkkilan kaupungin ehkäisevän päihdetyön vastaavana toimielimenä toimii kaupunginhallitus (Karkkilan kaupungin hallintosääntö 22 §). Liikunta- ja nuorisopäällikkö on nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöksi ja ehkäisevää päihdetyötä suunnittelee ja toteuttaa ehkäisevän päihdetyön työryhmä.

- b) Miten kunnan ehkäisevän päihdetyön toimeenpanoa koordinoidaan (kuten monialaisen toimeenpanevan työryhmän/vastaavan tehtävät ja jäsenet, ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin/vastaavan tehtävät)?

Karkkilan kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmä on moniammatillinen ryhmä, jonka jäsenistön on kaupunginjohtaja nimennyt päätöksellään 4.2.2019.

Työryhmään on nimetty seuraavat tehtävänhaltijat:

- Liikunta- ja nuorisopäällikkö (ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö)
- Vastaava nuoriso-ohjaaja (koollekutsuja ja sihteeri)
- Yhteiskoulun Jopo- luokan ohjaaja
- Etsivä nuorisotyöntekijä
- Hallintopäällikkö
- Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja

Lisäksi työryhmää on täydennetty eri asiantuntijoilla, vanhusneuvoston edustajalla, järjestöjen edustajalla (mm. MLL) sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajilla nuorisoasemalta ja koulukuraattoreilla.

- c) Millä tavoin ehkäisevä päihdetyö näkyy kunnan toimintaa ohjaavissa suunnitelmissa (kuten nykytilan arviointi, tavoitteet, toimet, vastuutahot)?

Hyvinvointisuunnitelmaan 2024–2025 on kirjattu ehkäisevän päihdetyön kehittäminen yhdeksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteeksi. Toimenpiteenä on ollut nimetä EPT-yhdyshenkilö. Ehkäisevälle päihdetyölle on laadittu vuosikello, johon on kirjattu ept-työn toimenpiteitä ja työtä tukevia teemaviikkoja/ -päiviä. Lisäksi työryhmä on asettanut itselleen kolme ennaltaehkäisevän työn tavoitetta: päihteettömien elämäntapojen tukeminen, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja peliriippuvuuden torjuminen.

Ehkäisevän päihdetyön toimivuus ja tuloksellisuus:

- a) Miten ehkäisevän päihdetyön toimivuus ja tuloksellisuus on varmistettu kunnassa (kuten eri kohderyhmien ja sisältöjen huomiointi, kuvaus eri toimijoiden työn yhteensovittamisesta ja yhteistyöstä, työn resursointi, käytössä olevat toimivat EPT-menetelmät (esim. peruskoulujen EPT, Sotkanet ind. 471), ehkäisevän päihdetyön huomioivat palveluketjut/-kokonaisuudet, osaamisen johtaminen, kansalaisviestintä, asukkaiden osallistamistavat toimintaan ja suunnitteluun sekä kunnan ehkäisevän päihdetyön kokonaisuuden seuranta, arviointi ja raportointi).

Ehkäisevän päihdetyön työryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa, ja työryhmän jäsenet ovat sitoutuneet ryhmän tapaamisiin. Ehkäisevän päihdetyön työtä tehdään kentällä ja se on liitetty osan henkilöstön työnkuvaan. Myös tarvittaessa koulutetaan henkilöstöä/ työryhmää ept:n osalta. Resurssointi mm. (valistustoimintaan) on toisinaan haastavaa ja sen kehittäminen olisi tarpeellista.

- b) Mitä asiantuntijatuesta ehkäisevässä päihdetyössä on sovittu kunnan ja hyvinvointialueen välillä? Miten sote-palveluiden asiantuntijuutta ja tuottamaa tietoa on tarjolla ehkäisevään päihdetyöhön?

Työryhmässä on edustaja hyvinvointialueelta ja häneltä saatu asiantuntijuus tukee toimintaa. Lisäksi tarvittaessa on kutsuttu hyvinvointialueelta EPT- asiantuntija kokoukseen.

Yhteenveto kunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteiden vahvuudesta ja kehittämiskohteista, kuten:

- a) perusrakenteiden olemassaolo (K/E), kuten lakisääteinen ehkäisevän päihdetyön toimielin, monialainen ehkäisevää päihdetyötä toimeenpaneva työryhmä, ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava yhdyshenkilö tai koordinaattori, ehkäisevän päihdetyön huomioiva toimintasuunnitelma: KYLLÄ

- b) em. perusrakenteiden laadukkuus

Ehkäisevän päihdetyön työryhmä on moniammatillinen ja edustus löytyy kaikista ikäluokista. Toimintasuunnitelmana on vuosikello.

- c) kunnan toteuttama yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Karkkila kaupungilla on edustus LU-alueen ept-ryhmässä sekä hyvinvointialueen edustaja on kunnan ept-ryhmässä. Yhteistyö sujuu hyvin.

- d) tunnistetut kehittämiskohteet ehkäisevässä päihdetyössä

Määrärahaa ept-työhön ei ole riittävästi. Työtä tehdään osana työnkuvia, mutta kohdennetun toiminnan esim. luennon tai asiantuntijan kutsumiseen ei ole varattu määrärahoja budjettiin kuin nuorisopuolella. Tarkemman toimintasuunnitelman laatiminen olisi tarpeellista.

Itsearviointi kaupungin elinvoiman edistämisestä

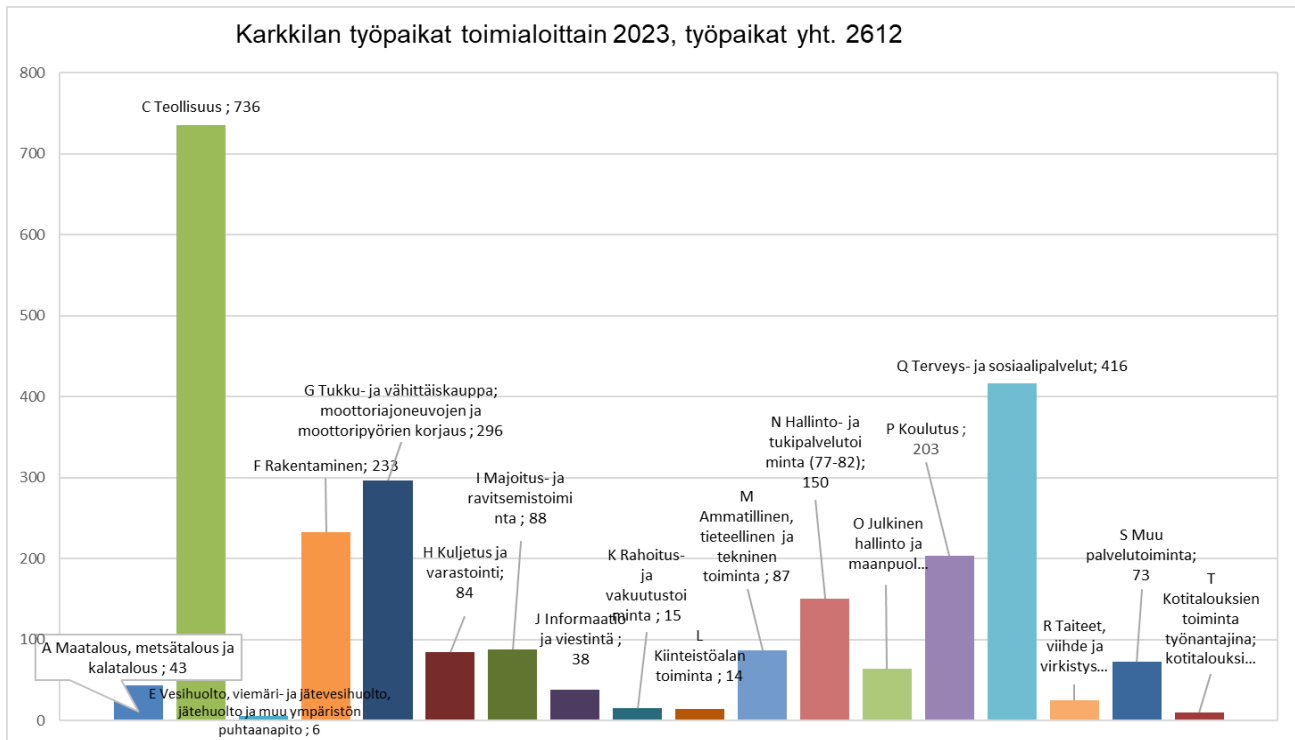
Karkkilaan perustettiin 2024 uusia yrityksiä 48 kpl, lakkautettiin 39, yritysten nettokasvu oli 9.

Tuorein tilastotieto Karkkilan työpaikkarakenteesta, elinkeinorakenne, on vuodelta 2023. Ohessa tilastotiedot viideltä vuodelta 2019–2023.

Karkkilan elinkeinorakenne	2023		2022		2021		2020		2019	
	työpaikat	%	työpaikat	%	työpaikat	%	työpaikat	%	työpaikat	%
Alkutuotanto	43	2 %	39	1 %	67	2 %	58	2 %	59	2 %
Jalostus	975	37 %	1078	39 %	1031	38 %	968	37 %	1080	39 %
Palvelut	1563	60 %	1618	58 %	1606	59 %	1564	59 %	1561	57 %
Tuntematon	31	1 %	35	1 %	39	1 %	47	2 %	53	2 %
Yhteensä	2612	100 %	2770	100 %	2743	100 %	2637	100 %	2753	100 %
Työpaikkojen kasvu edellisvuodesta	-158		27		106		-116		-56	

Karkkilan työpaikat toimialoittain vuonna 2023	Vuosi 2023
Yhteensä	2612
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	43
B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)	1
C Teollisuus	736
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)	0
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	6
F Rakentaminen	233
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	296
H Kuljetus ja varastointi	84
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	88
J Informaatio ja viestintä	38
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	15
L Kiinteistöalan toiminta	14
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	87
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77–82)	150
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	64
P Koulutus	203
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	416
R Taiteet, viihde ja virkistys (90–93)	25
S Muu palvelutoiminta	73
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroitten ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	10
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)	0
Tuntematon	31

Itsearviointi maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä

Alkuvaiheen palvelut ja peruspalveluiden soveltuvuus Karkkilan kotoutumispalvelut vastasi kotoutumista edistävien toimien koordinoinnista, kehittämisestä ja käytännön toteutuksesta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kotoutumispalvelut ovat avoinna kaikille Karkkilan vieraskielisille asukkaille, joita vuoden 2023 lopussa oli 766. Vuonna 2024 palveluiden piirissä oli yli 200 asiakasta, joista noin 110 asioi säännöllisesti. Kasvokkain tapahtuvia asiakastapaamisia kertyi vuoden aikana noin 700.

Kotoutumisen alkuvaiheessa uusille asukkaille tarjottiin neuvontaa ja ohjausta esimerkiksi viranomaispalveluihin, asumiseen, terveyspalveluihin, varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja työelämään.

Peruspalveluiden saavutettavuutta varmistettiin tarjoamalla matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta toimistolla, oppilaitoksissa, kotikäynneillä ja Kotokerhossa. Kerhossa järjestettiin monipuolista ohjelmaa, kuten retkiä ja asiantuntijavierailuja, sekä suomen kielen harjoittelua Toisto-menetelmällä. Syksyllä 2024 pilotoitiin kielikahvila yhteistyössä Lohjan monitoimikeskuksen kanssa, jonka toiminta jatkui keväällä 2025.

Kotoutumisen strateginen kehittäminen ja yhteistyö Vuoden aikana laadittiin Karkkilan kaupungin kotoutumisohjelma vuodelle 2025 uuden kotoutumista edistävän lain mukaisesti. Kotoutumispalvelut osallistuivat aktiivisesti Länsi-Uudenmaan kotouttamista edistäviin työryhmiin ja verkostoihin, kuten KiLoViKaRa-verkostoon, sekä ELY-keskuksen ja ministeriöiden tilaisuuksiin. Kotoutumispalvelut olivat mukana myös Koto-digi-asiakashallintajärjestelmän valmistelutyöryhmässä.

Paikallisesti kotoutumistyön asiantuntijaryhmä kokoontui säännöllisesti, ja sille järjestettiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokoulutus. Yhteistyötä tehtiin aktiivisesti Vihdin maahanmuuttopalveluiden ja LUVN:n kotoutumista edistävän sosiaalityön kanssa.

Etniset suhteet, osallisuus ja kielen sekä kulttuurin kehittäminen Kotoutumista tuettiin laajalla yhteistyöverkostolla, johon kuuluivat seurakunnat, yhdistykset ja vapaaehtoistoimijat. Karkkilan seurakunnan kanssa jatkettiin toiminnallista yhteistyötä Pappilan puutarhan osalta, ja Helluntaiseurakunnan sekä vapaaehtoisten kanssa tehty yhteistyö mahdollisti Kotokerhon viikoittaisen toiminnan. Kotokerhossa yhdistyivät suomen kielen opetus, sosiaalinen kanssakäyminen ja kotoutumista tukevat neuvontapalvelut.

Resurssi ja osaamisen kehittäminen Karkkilan kaupungin kotoutumispalveluissa työskenteli vuonna 2024 kotoutumiskoordinaattorin lisäksi määräaikainen kotoutumistyöntekijä sekä ukrainankielinen kotoutumisohjaaja. Henkilöstö osallistui aktiivisesti alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin ja tapahtumiin, joilla vahvistettiin osaamista ja verkostoitumista.

5 SUOSITUKSET VALTUUSTOKAUDELLE 2025-2029

Kuluneella valtuustokaudella Karkkilan kaupunkioorganisaatiossa tunnistettiin, että hyvinvointisuunnitelma olisi linkitettävä aiempaa vahvemmin strategiaan. Tulevan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma olisikin suositeltavaa valmistella heti valtuustokauden alussa yhdessä kaupunkistrategian kanssa.

Kaupunginvaltuustolle tulee lakisääteisesti raportoida vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. On pidetty tarkoituksenmukaisena rytmittää hyvinvointiraportointi alkuvuoteen, jotta tarkastuslautakunta voi halutessaan arviointikertomuksessa ottaa myös kantaa hyvinvointiraporttiin. Tätä rytmitystä suositellaan myös tulevalle valtuustokaudelle.

Kaupunkioorganisaation hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ja resurssit tulisi vakiinnuttaa. Vielä keväällä 2025 HYTETU-työryhmä toimii määräaikaisena. Samoin kuin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan tehtävä on edelleen määräaikainen. Nämä rakenteet olisi syytä huomioida myös organisaatiouudistuksessa sekä hallintosääntöä päivittäessä vuonna 2025. Organisaatiossa määritellyt rakenteet eivät vielä turvaa käytännön toimintaa, vaan poliittisen päätöksenteon tehtävänä on varmistaa, että HYTETU-työhön varataan riittävät resurssit lakien noudattamiseksi, kaupungin toimielimissä hyväksytyjen hyvinvointiin vaikuttavien suunnitelmien ja -ohjelmien toteuttamiseksi sekä strategian toimeenpanoon asetettavien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehdotuksia valtuustokaudelle 2025–2029:

- Hyvinvointikertomustyö osaksi strategiatyötä
- Pidetään kiinni aloitetusta hyvinvointiraportoinnin vuosikellosta
- Hyvinvointiraportointi vahvemmin osaksi talouden raportointia
- Turvataan HYTETU-työn resurssit ja vakiinnutetaan rakenteet

5.1 Suosituksia HYTETU-kartoituksen pohjalta

Useita toimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehdään kaupunkioorganisaatiossa jokapäiväisessä työssä, mutta jotkut osiot jäävät kartoituksen perusteella vähemmälle huomiolle. Näitä voisi lisätä esimerkiksi hyte-viestinnän kautta. Viestinnässä voidaan nostaa muun muassa terveiden elämäntapojen edistämistä, terveellisen ravitsemuksen edistämistä sekä itsehoitoa. Olisikin suositeltavaa ottaa käyttöön hyte-viestinnän vuosikello, johon aikataulutetaan monikanavaista viestintää tieteelliseen näyttöön perustuvasta, hyvinvointia ja terveyttä edistävästä toiminnasta ja palveluista.

Esimerkiksi mielenterveystaitojen lisäämisen ja vahvistamisen osalta toimissa ja palveluissa on kartoituksen perusteella kehitettävää. Hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä kehitettävä väestön elinolosuhteita siten, että ne vahvistavat mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja ehkäisevät ennalta mielenterveyden häiriöiden syntyä (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 7 b §). Vaikka mielenterveystaitoja vahvistetaan varsin monialaisesti erilaisten tapahtumien sekä kulttuuri- ja liikuntatoiminnan kautta, ei tätä tunnisteta. Myös osallisuuden edistäminen sekä turvallisuuden edistäminen tulisi huomioida paremmin tulevan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa.

Ehdotuksia valtuustokaudelle 2025–2029:

- Otetaan käyttöön hyte-viestinnän vuosikello
- Osallisuuden edistämisen vuosikello

- Mielenterveyden edistäminen sekä turvallisuuden edistäminen tulisi kytkeä paremmin kaupunkiorganisaation strategiaan asiakirjoihin ja suunnitelmiin ja sitä kautta käytännön toimintaan.
- Mielenterveyden edistämisen osaamista ja yhteistyötä tulisi vahvistaa.
- Vahvistetaan PTV:n käyttöä ja varmistetaan, että sieltä löytyvät tiedot esimerkiksi lähiluontokohteista ja reiteistä.

5.2 Kuntalaisten toiveita vuoden 2024 asukaskyselyn pohjalta

Osana vuoden 2024 asukaskyselyä vastaajilta pyydettiin käytännön kehitysehdotuksia muun muassa tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen, esteettömyyteen ja syrjintään liittyen.

Vastauksissa nousi konkreettisia esimerkkejä esimerkiksi invaparkkipaikkojen puutetta ja rakennetun ympäristön esteettömyyden parantamiseksi. Lisäksi toivottiin muun muassa kielitietoisuuden lisäämistä viestintään. Kouluissa toivottiin puhuttavan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista.

Asukaskyselyssä kysyttiin myös, miten Karkkilan kaupunki voisi parantaa asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Vastauksissa toivottiin muun muassa kyselyitä ja äänestyksiä asioista, asukastapahtumia sekä osallistuvaa budjetointia. Vaikuttajatoimielinten toimintaa toivottiin kehitettävän, jotta niillä olisi enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa. Edellä mainitut asiat olisi mahdollista liittää esimerkiksi osaksi osallisuuden edistämisen vuosikelloa ja sitä kautta aikatauluttaa toistuvaksi toiminnaksi.

Avoimia tilaisuuksia ja kohtaamismahdollisuuksia tulisi lisätä, jotta myös uudet asukkaat pääsisivät mukaan yhteisöön. Yhteisöllisyyttä ja erilaisten ryhmien välistä vuorovaikutusta tulisi edistää esimerkiksi kulttuuritapahtumien ja avoimien keskustelutilaisuuksien kautta. ”Asukasillat takaisin!”

Kaupungin päätöksentekoon toivottiin lisää avoimuutta. Kaupunkilaisten tulee saada paremmin vastauksia kysymyksiinsä. Tiedonsaantia tulee parantaa, myös eri kielillä. Päättäjienkin olisi hyvä kohdata asukkaita yleisötilaisuuksissa.

Ehdotuksia valtuustokaudelle 2025–2029 asukaskyselyn pohjalta:

- Säännölliset asukaskyselyt
- Osallistuva budjetointi käyttöön
- Kotisivujen selkeyttäminen ja mahdollisuus löytää tietoa eri kielillä
- Opasteet ja kyltit ajan tasalle
- Kaupungin tilojen esteettömyystiedot tulisi olla löydettävissä
- Keskustan alueella jalkakäytävien korkeat reunakivet ja laatoitukset haastavia
- Lisää penkkejä kulkureittien varsille
- Katuvalaistusta lisää, erityisesti suojateiden kohdalla
- Esteettömyyden osalta parannettavaa myös muun muassa kaupungintalon painavissa ovissa ja kynnyksissä, palvelukeskuksen ovien sulkeutuminen liikuntahallin katsomon portaiden kaiteet, yhteiskoulun hissien korjaaminen, liikuntahallin ja Karkkilasalin ja kaupungintalon invapysäköinti

5.3 Vaikuttajatoimielinten ehdotukset ja kannanotot

Nuorisovaltuusto käsittelee kokouksessaan 10.12.2024 lasten ja nuorten asioita valtuustokaudelle 2025–2029. Nuorisovaltuusto kirjasi seuraavia ehdotuksia:

- *seurat mainostaisivat kaikissa kouluissa toimintaansa esim. keväällä ja syksyllä.*
- *opettajat veisivät oppilaita tutustumaan eri lajeihin, joita Karkkilassa mahdollisuus harrastaa.*
- *koulujen liikuntatunteja monipuolisemmaksi, kaikki eivät pidä kuntosalista.*
- *järjestettäisiin koulujen välisiä hyväntuulisia kilpailuita eri lajeissa.*

- mahdollistetaan vapaa-ajan tekemistä nuorille sisätiloissa.
- kerrotaan perheille/huoltajille harrastustuen saamisen mahdollisuudesta.
- mietitään, miten saadaan vanhemmat/huoltajat mukaan tapahtumiin ja harrastuksiin. Perheessä motivoitaisiin lasta/nuorta harrastamaan ja samalla sosiaaliset taidot kehittyvät. Tutustutaan uusiin lapsiin ja nuoriin, ehkäistään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.
- paikallislehdessä kirjoitetaan koko perheen tapahtumista.
- some vahvemmin käyttöön seuroissa/yhdistyksissä.

Vammaisneuvosto käsitteli asiaa kokouksessaan 25.11.2024 ja kirjasi kannanottonaan seuraavaa:

Vuodet 2021–2024

Vuosiin 2021–2024 osui muun muassa Korona-aika. Silloin oltiin yksimielisiä suojautumisesta ja varotoimet organisoitiin hyvin Karkkilan kaupungin toimesta. Etäopiskeluja oli järjestetty hyvin ja otettiin digiloikka. Korona-aikana ikäihmiset ja riskiryhmät eristäytyivät, eivätkä kaikki ole sen jälkeen palanneet yhtä aktiivisiksi. Ikääntyneiden yksinäisyys on vammaisneuvoston mielestä haaste.

Saavutettavuus

Kaupungin saavutettavuudessa on parannettavaa ja palvelut ovat hankalia esimerkiksi näkövammaisten osalta. Heillä on erikoislaitteita tekstin lukemiseen, mutta kuvaan upotettuja tekstejä näkövammaiset eivät kuitenkaan pysty lukemaan erikoislaitteillaan. Kaupungin infotekstien tulisi olla pelkästään tekstimuotoisia, eikä kuvien upotusta. Silloin teksti esimerkiksi kotisivuilla olisi kuunneltavissa.

Karkkilan palveluista ja tiloista

Kansankulman järjestötilan olemassaolo ja maksuttomuus koetaan vammaisneuvostossa todella tärkeäksi. Myös työväenopiston toiminta on liikuntaesteisille ja ikääntyville merkityksellistä. Voisiko Kaikukortin saatavuutta laajentaa niin, että sitä voisi käyttää mahdollisimman moni ikääntynyt ja liikuntaesteellinen? Voisivatko eri yhdistykset, seurat tai työväenopisto jakaa Karkkilassa Kaiku- korttia? Myös vanhus- ja vammaisjärjestöt voisivat toimia Kaikukortin jakajina.

Tilavuokrat ovat monille pienille järjestöille mahdollisuus hoitaa. Ilmaiset tilat ovat järjestöille tärkeitä. Karkkilassa varsinaiset järjestöavustukset puuttuvat. Haavoittuvat ryhmät ovat aina hankaluuksissa maksujen kanssa. Missä esimerkiksi ukrainalaiset voisivat kokoontua, jos ei olisi maksuttomia tiloja? Vammaisneuvosto pitää hyvänä asiana, että Nyhkäläntien palvelutalon tilojen vuokraus on Karkkilassa mahdollista ja tilan käyttö maksaa pullakahvin verran.

Järjestöyhteistyö

Järjestöyhteistyötä tulisi lisätä. Vammais- ja vanhusjärjestö järjestää yhteistapahtumia siten, että kaupunki toimii aloittavana tahona järjestöjen yhteistyössä. Uhkakuvana on kaupungin heikko talous. Uhkakuvana koetaan mahdollinen järjestötilojen maksullisuus. Joidenkin on mahdollista saada Stea- avustusta liiton kautta, mutta niissä on hyvin erilaisia myöntämisperusteita. Stea-avustuksia voidaan saada hyvin erilaisin perustein. Hyvinvointialueen avustushauissa taas pitäisi olla yhteistyötä järjestöjen kesken ja avustusta saa todennäköisemmin, kun kyseessä on koko hyvinvointialueen laajuinen toiminta.

Byrokratia on uhkakuva pienille yhdistyksille. Kun mukana on ikääntynyttä väkeä, pitäisi kaikki materiaali voida toimittaa paperisena, eikä digitaalisena. Ikäihmisillä ei ole tarvittavia koneita ja välineitä tai taitoja. Kehitettävää olisi tietotekniikassa. Mahdollisimman paljon pitäisi saada nettiopastusta ja käytön opastamista eri asioissa. Järjestöjä voisi avustaa paperien täyttämässä.

Kaupungilla pitäisi olla lisää paikkoja, jossa voisi käyttää tietokoneita ja saisi apua käytössä. Kirjastossa on tällä hetkellä yksi tietokone ja serverin aulassa on yksi, mutta Serverin tietokone on väärällä korkeudella. Tulostaminen onnistuu molemmissa paikoissa.

Esteettömyyteen panostaminen

Esteettömyyskävelyn raportin voisi laittaa myös hyvinvointikertomukseen, kaupunginhallitukselle, tekniselle lautakunnalle, vapaa-aikalautakunnalle ja koko valtuustolle tiedoksi sähköisessä muodossa. Tekniselle puolelle voisi varata käyttövaroja esteettömyyteen jo ennen seuraavia vaaleja. Esim. koulujen remonttien yhteydessä pitäisi kysyä vaikuttajatoimielimiltä lausuntoa. Esteettömyys ei tule sen kalliimmaksi, kun asiat otetaan ajoissa huomioon. Ei maksaisi kovin paljoa yhdistää esim. Yhteiskoulun c-osassa kaksi pientä vessaa voisi yhdistää invavessaksi. Jokaisessa kaupungin tilassa tulisi olla esteetön sisäänkäynti, esteettömät ovet ja WC.

Terveiset uudelle valtuustolle

Muistakaa ottaa vastaan tietoa ja kysyä. Älkää toimiko omien luulojen ja oletusten perusteella. Ottakaa vaikuttajatoimielimet mukaan asioiden suunnitteluun ja huomioikaa ne tosiasiallisesti.

Erityisesti kaupunki- ja rakennussuunnittelussa tulisi panostaa vammaisjärjestöjen kuulemiseen, ottaa vastaan tietoa vammaisneuvostolta, eikä perustaa näkemyksiään vain omaan kokemukseen. Vaikuttajatoimielimiä olisi hyvä kutsua enemmän mukaan lausumaan asioista. Uuden valtuuston tulisi panostaa siihen, että vaikuttajatoimielimet otettaisiin huomioon tosissaan. Esimerkiksi palveluverkkouudistusta tehdessä, tilojen muutosten suunnittelussa pitäisi ottaa vaikuttajatoimielimet huomioon ja ottaa heidät mukaan työryhmiin. Vaikuttajatoimielinten kokouspalkkiot tulisi huomioida jatkossa.

Valtuustokauden vaihtuminen tulee huomioida myös vaikuttajatoimielinten osalta. Edellisen valtuustokauden vaihtuessa vanhusneuvostoa ei ollut 1,5 vuoteen ollenkaan. Vammaisneuvosto taas oli itse aloitteellinen ja keräsi neuvostoon henkilöt. Jo keväällä voisi laittaa pyynnöt järjestöille nimettävistä henkilöistä. Pyyntö tulisi huolehtia myös sellaisille järjestöille, joilla ei ole paikallisyjärjestöä. Kaupungin tulee huolehtia, että vaikuttajatoimielimet ovat selkeästi jonkun vastuulla organisaatiossa, jotta jatkuvuus yli valtuustokausien on turvattu.

Vanhusneuvosto käsitteli kannanottoaan kokouksessaan 9.12.2024 ja kirjasi tuolloin seuraavaa:

Karkkilan kaupungin palveluista

Vanhusneuvosto toivoo liikunnan kehittämistä. Esimerkiksi Sirkanpuiston osalta toivottaisiin laiteopastusta, liikunnanohjausta ja puistoon toivotaan lisää laitteita ja penkkejä. Karkkilasalin läheisyyteen toivotaan invapaikkoja. Torilla invapaikat pitäisi olla merkittyinä tolilla, sillä nyt ne on vain maalattu asvalttiin. Pitäisi huolehtia, että invapaikkoja olisi riittävästi kaikkien palvelujen läheisyydessä.

Vanhusneuvosto toivoo kirjaston ja työväenopiston kehittämistä yleisesti ottaen. Kyseiset palvelut ovat tärkeitä ikäihmisille.

Karkkilaan on varmaan enää turha toivoa uimahallia? Uimahallikuljetukset ovat hyvä asia ja niihin on oltu tyytyväisiä.

Terveiset uudelle valtuustolle

Vanhusneuvosto toivoo, että tiloja ja toimintaa kehitettäessä otetaan huomioon esteettömyyskävelyllä huomioidut asiat.

Vanhusten palvelutaloja rakennettaessa kaupunki hyväksyy niiden piirustukset ja suunnitelmat. Arkkitehtien pitäisi ottaa hyvissä ajoin neuvostot mukaan suunnitteluun. Minkään kohteen suunnittelussa näin ei ole tehty.

*Nyhkäläntien palvelutalon ovi sulkeutuu liian nopeasti. Pyörätuolilla ei ehdi kulkea si-
sälle. Onko sille tehtävissä jotain?*

*Karkkilasta ei löydy lämmintä majoitustilaa asunnottomille. Kriisipäivystys ohjaa soitta-
maan seniori-infoon. Seniori-info ei vastaa puheluihin, kun yrittää saada apua asioihin.
Myöskään seniori-infon chatissa kukaan ei vastaa. Kaupungin ja hyvinvointialueen
vastuuhenkilöille pitäisi olla suorat puhelinnumerot, jotta saisi oikeat henkilöt kiinni.*

*Karkkilassa on paljon muistisairaita. Heille pitäisi olla enemmän sijoituspaikkoja. Hy-
vinvointialueen ja kunnan välistä yhteistyötä pitäisi parantaa. Nyt johtajat sanovat, että
kaikki on hyvin, mutta totuus on toinen. Esimerkiksi syksyn 2024 hyte-neuvottelut ovat
olleet liian lyhyet.*

*Uuden valtuuston ja lautakuntien kokouksiin pitäisi saada vaikuttajatoimielinten edus-
taja mukaan puheoikeudella. Vapaa-aikalautakunta ja tekninen lautakunta olisivat ai-
nakin tärkeitä lautakuntia vammais- ja vanhusneuvostolle olla mukana. Hyvinvointialu-
eella esimerkiksi kaikille vaikuttamistoimielinten puheenjohtajille tulee kutsu hyvinvoin-
tialueen valtuuston kokouksiin.*

Kokouspalkkiot olisivat tärkeä saada myös vaikuttajatoimielimille.

*Länsi-Uudellemaalle toivotaan samantyyppistä käytäntöä kuin on Varsinais-Suomessa eli ikäneu-
volaa. Siellä kaikki yli 75-vuotiaat saavat kutsun terveystarkastukseen ja lisäksi tarjotaan 45 mi-
nuutin fysioterapeutin vastaanottoa.*

Kootusti vaikuttajatoimielinten ehdotuksia valtuustokaudelle 2025–2029:
• Vaikuttajatoimielimille kokouspalkkiot • Vaikuttajatoimielinten edustajat mukaan valtuuston ja lautakuntien kokouksiin puheoikeudella • Huomioidaan esteettömyyskävelyn raportin ehdotukset • Palvelukeskuksen ovi • Invaparkkipaikkoja riittävästi palvelujen ja toimipisteiden läheisyyteen • Sirkkan puistoon lisää laitteita ja penkkejä • Vaikuttajatoimielimiltä pyydettävä lisää lausuntoja asioista

LÄHTEET

[Diakonia-ammattikorkeakoulu](#) (i.a.) 2023. Huono-osaisuus Suomessa. Viitattu 21.2.2025.

Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi – hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin määrittelyä. Hakamäki Pia, Nick Reetta, Valli Nelli, Kuitunen-Kaija Outi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023062861198>

Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila Suomessa. Raportti 8/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-123-8>

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030. Toimintaohjelma 2023–2025. Ympäristöministeriön julkaisu 2023:36. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-969->

Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030. Vorma Helena, Rotko Tuulia, Larivaara Meri, Kosloff Anu. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:6. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4139-7>

Kulttuurihyvinvointi – vaikutusten mittaaminen hyvinvoinnin osoittajana. Työpaperi 10/2022. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-839-2>

Kuntalaki (410/2015). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410>

Kuntaliitto 2023. [Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen](#). Verkkosivusto.

Kuntaliitto 2024a. [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa](#). Sami Niemi (toim.)

Kuntaliitto 2024b. [Kuntien varautuminen ja turvallisuus](#). Verkkosivusto. Sisältö tarkistettu 4.4.2024.

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150523>

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023). <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>

Laki kuntien kulttuuri-toiminnasta (166/2019). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190166>

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986). <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#P6c>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2021/20210612>

Lastensuojelulaki (417/2007). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue 2024. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma.

MDI 2024. Karkkilan lasten ja lapsiperheiden sijoittuminen. Selvitys.

Opetushallitus 2025. Move! <https://www.oph.fi/fi/move>

Osallisuuden edistäjän opas. Ohjaus 10/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-088-0>

Oppilas ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>

Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030. Kotovirta E., Markkula J., Pajula M., Paavola M., Honkanen R., Tuominen I. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:17. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9891-9>

Sisäministeriö 2024. Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn ja torjunnan toimenpideohjelma 2024–2027: Periaatepäätös 11.7.2024. Sisäministeriön julkaisuja 2024:12. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-977-6>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuuri](#). Lohtander, M., Hätönen H., Katainen J., Lundqvist T., Siira T. & Hovi M. Versio 1.0. 11/2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022a. Suomen kestävä kasvun ohjelma. Hankeopas STM:n toiseen valtionavustushakuun vuosille 2023–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2022:13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9888-9>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2022b. Toimintasuunnitelma köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9999-2>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Viitattu 01/2024. Päivitetty 12/2023. <https://stm.fi/hyvinvoinnin-edistaminen>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2024. Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2024:4.

TEAvisari 2024. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022. Väestöryhmät, joiden tilanne heikkeni koronaepidemian aikana. Miten ottaa huomioon haavoittuvassa asemassa olevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä? Majlander, S., Kilpeläinen, K., Tuunainen, S. Työpaperi 61/2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-013-2>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024. [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen](#). Verkkosivusto.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024. [Nuorten syrjäytymisen ehkäisy](#). Verkkosivusto.

Valtioneuvosto 2021a. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030. Periaatepäätös. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:14. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-864-2>

Valtioneuvosto 2021b. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030. Toimeenpanosuunnitelma. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:27. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-670-9>

Warpenius K., Markkula J. (2023). Ehkäisevän päihdetyön rakenteet kunnissa ennen ja jälkeen sote-uudistuksen – vuosien 2020 ja 2023 kuntakyselyiden tuloksia. Tutkimuksesta tiiviisti 35/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki. <http://urn.fi/URN:978-952-408-119-1>

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325>

LIITTEET

LIITE 1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeisiä käsitteitä

Edistäminen	Mahdollisuuksien luominen, esimerkiksi terveyden edistämisessä. Myös promootio .
Ehkäiseminen	Esimerkiksi sairauksien ehkäisy ja niiden seurauksien pienentäminen. Myös preventio .
Ehkäisevä päihdetyö	Pitkäjänteinen ehkäisevä päihdetyö vähentää väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja, inhimillistä kärsimystä ja palvelujen tarvetta. Se lisää työn tuottavuutta ja varmistaa väestön työ- ja toimintakyvyn tulevaisuudessa. Laadukas ehkäisevä päihdetyö on myös taloudellisesti hyödyllistä. Vuosittain alkoholi, tupakka ja huumeet aiheuttavat vähintään 4 miljardin kustannukset yhteiskunnalle. (THL 2020.) Ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskeva laki (523/2015) määrittelee kunnan vastuut ehkäisevässä päihdetyössä. Vuoden 2023 alusta ehkäisevä päihdetyö on kuulunut sekä kunnan että hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. Ehkäisevän päihdetyön perusrakenteita kunnissa ovat kunnan nimeämä vastaava toimielin, työtä ohjaavat suunnitelmat, yhdyshenkilö ja monialaiset työryhmät. Ehkäisevää päihdetyötä tekevät kunnan eri hallinnonalat, hyvinvointialue, eri viranomaiset, järjestöt ja kunnan vastuulla on sovittaa nämä toimet yhteen.
Eriarvoisuus	Eriarvoisuus on vältettävissä oleva ero, joka on epäoikeudenmukainen ja eettisesti väärin. Eriarvoisuus voi liittyä moneen osa-alueeseen elämässä: hyvinvointiin, asumiseen, ikään, syntyperään, sukupuoleen, terveyteen tai talouteen. Eriarvoisuudella on pitkäaikaisvaikutuksia, jotka ovat sekä yksilöille että yhteisöille varsin tuhoisia.
Esteettömyys	Esteettömyys tarkoittaa tilaa, jossa rakennettu ympäristö, tuotteet ja palvelut ovat mahdollisimman toimivia, helpokäyttöisiä, helposti saavutettavia. Esteettömyys toteutuu, kun ympäristöstä poistetaan mahdollisimman monet liikkumisen, toimimisen, näkemisen, kuulemisen, ymmärtämisen ja kommunikaation esteet. Perinteisesti esteettömyys on liitetty rakennettuun ympäristöön, mutta viime aikoina käsite on laajentunut kattamaan myös palvelujen, viestinnän ja ihmisten välisen vuorovaikutuksen esteettömyyttä.
Haavoittuvassa asemassa oleva väestöryhmä	Viittaa väestöryhmiin, joilla ei ole oman vaikutusvaltansa ulkopuolella olevien tekijöiden vuoksi samoja mahdollisuuksia kuin muilla väestöryhmillä. Ryhmällä on tästä syystä suurempi riski joutua eriarvoiseen asemaan. Haavoittuvassa asemassa olevaan väestöryhmään kuuluvilla voi olla yksi tai useampia terveyteen, toimeentuloon, sosiaalisiin suhteisiin tai elinolosuhteisiin liittyviä riskejä, jotka toteutessaan voivat johtaa yhteiskunnallisesti heikkoon asemaan. Haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä voivat yksittäisessä tilanteessa tai palvelussa olla esimerkiksi lapset, vanhukset, työttömät, maahanmuuttajat, vammaiset henkilöt, pitkäaikaissairaat, mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivät ja romanit. Tunnistettuja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisryhmiä (STM 2022a): • pitkäaikaissairaat ja pitkäaikaissairauden riskissä olevat henkilöt • henkilöt, joilla on mielenterveys- ja päihdehäiriöitä tai kohonnut riski sairastua niihin • vammaiset henkilöt • palveluiden piiristä eri syistä merkittävästi syrjäytyneet henkilöt • ikääntyneet, joilla on todettua tai piilossa olevaa fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tuen, hoidon tai kuntoutuksen tarvetta

	• maahan muuttaneet henkilöt, joilla on todettua tai piilevää työ- ja toimintakykyyn liittyvää tai psykososiaalisen tuen tai hoidon tarvetta • lähisuhde- tai perhevälivallan kohteeksi joutuneet • lastensuojelun asiakkaat, mukaan lukien vanhemmat ja perheet • omaishoitajat • muu edellä kuvatulla tavoin haavoittuva ryhmä
Hyvinvointi	Hyvinvointi on kaikille tuttu ja yhteinen ilmiö, jota ei ole helppo kuvata täsmällisesti. Se on käsitteenä monitasoinen ja moniulotteinen. Sillä voidaan viitata sekä yksilön että yhteisötason hyvinvointiin. Hyvinvointi muodostuu ihmisten arjessa ja vuorovaikutuksessa toisiin ihmisiin. Yksilön hyvinvoinnin osa-alueita kuvattaessa voidaan käyttää esim. Stiglitzin komission jaottelua, jonka mukaan hyvinvoinnin osa-alueita ovat terveys, koulutus, henkilökohtainen toiminta ja työ, äänen kuuluminen yhteiskunnassa, sosiaaliset yhteydet ja suhteet, aineellinen elintaso, ympäristö ja turvallisuuden tunne. Hyvinvoinnin osatekijät voidaan myös jakaa kolmeen ulottuvuuteen, jotka ovat terveys, materiaallinen hyvinvointi ja koettu hyvinvointi tai elämänlaatu.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)	Toimintaa, jolla tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen. Mahdollisuuksia luodaan pitämällä huolta olosuhteista, jotka tulevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kuvaamiseen on erilaisia viitekehyksiä ja siihen vaikuttavia tekijöitä voidaan jäsentää eri tavoin näkökulman mukaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen voi kohdistua yksilöön, väestöön, yhteisöihin sekä ympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulma on laaja ja vahvasti poikkitieteellinen Hyvinvointi nousi terveyden edistämisen rinnalle 2000-luvulla. 2010-luvulla mukaan on tullut turvallisuus. Lainsäädännössä tunnetaan kuitenkin edelleen vain hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonsepti	Palvelukonseptin avulla asukkaat ja ammattilaiset löytävät helposti oman alueensa kuntien ja kolmannen sektorin hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä, pärjäävyyttä, terveyttä ja osallisuutta edistävät palvelut ja toiminnot. Kyseessä on THL:n koordinoima kolmevuotinen kansallinen kehittämishanke (2022–2025), joka toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.
HYTE-kerroin	Kunnille otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin (Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021)). Kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosana euromäärä, joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasmäärällä sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella. HYTE-kerroin on kannustin, jonka suuruus määräytyy osaksi kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Kunnat voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa kertoimen suuruuteen ja sen perusteena oleviin indikaattoreihin. HYTE-kertoimen suuruus lasketaan kahdenlaisten indikaattorien perusteella. Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattorit on valittu siten, että kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tuloksiin. Toimintaa kuvaavien prosessi-indikaattorien (15 kpl) avulla pyritään vastaamaan siihen millaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on. Prosessi-indikaattoreista neljä mittaa kunnan toimintaa väestön

	hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi peruskouluissa, viisi liikuntatoimessa, viisi kuntajohdossa ja yksi kulttuuritoimessa.
Hyvinvointikertomus	Kunnassa eri toimialojen yhdessä laatima tietopaketti kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä.
Indikaattori	Tilastollinen tunnusluku, joka kuvaa ilmiön tilaa ja muutoksia tiivistetysti. Kun indikaattorien avulla kuvataan väestön hyvinvointia ja terveyttä, voivat tunnusluvut olla keskiarvoja, osuuksia, määriä suhteessa väestömäärään tai -ryhmään tai palvelujen käyttö henkeä kohti.
Kestävä kehitys	Suomi on YK:n jäsenmaana sitoutunut kestävän kehityksen Agenda 2030-toimintaohjelmaan ja sen tavoitteisiin, joiden pyrkimyksenä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen sekä hyvinvoinnin turvaaminen ympäristöllisesti kestävästi. Toimintaohjelman tavoitteita (<i>Sustainable Development Goals</i>) on 17 ja alatavoitteita on 169. Tavoitteiden toteutumista seurataan yli 200 globaalin ja paikallisen mittarin avulla. Tarkoituksena on kääntää globaali kehitys uralle, jossa ihmisten hyvinvointi ja ihmisoikeudet, taloudellinen vauraus ja yhteiskuntien vakaus turvataan ympäristön kannalta kestävällä tavalla. Kestävän kehityksen tavoitteet astuivat voimaan vuoden 2016 alussa. Agenda 2030 -ohjelman toimeenpanosta ensisijainen vastuu on valtioilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan myös muiden toimijoiden, kuten kuntien, osallistumista. Agenda 2030 pyrkii kestäväan kehitykseen talouden, ihmisten hyvinvoinnin ja ympäristön kannalta ja näiden tekijöiden huomioon ottaminen tasavertaisesti on kestävän kehityksen edellytys.
Kohtaamispaikka-toiminta	Kohtaamispaikkatoiminta viittaa organisoituun toimintaan tai tiloihin, joissa ihmiset voivat kohdata toisensa, jakaa kokemuksiaan, osallistua erilaisiin aktiviteetteihin ja rakentaa sosiaalisia verkostoja. Kohtaamispaikat voivat olla fyysisiä paikkoja tai virtuaalisia alustoja. Tällainen toiminta pyrkii tarjoamaan paikan, jossa ihmiset voivat tulla yhteen, jakaa kiinnostuksen kohteitaan ja tuntea yhteenkuuluvuutta. (Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue 2024.)
Kohtuulliset mukautukset	Viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä tavaroiden ja palvelujen tarjoajan on tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaiselle henkilölle. Mukautuksilla turvataan vammaisen ihmisen yhdenvertaisuutta yksittäisissä tilanteissa. Kohtuullisten mukautusten epääminen on syrjintää. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 15 §.)
Kulttuurihyvinvointi	Kulttuurihyvinvointi on hyvinvointia, joka syntyy kulttuurisessa yhteydessä. Kulttuuri ja taide parantavat elämänlaatua ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, tarjoavat tilaisuuden osallistua ja tehdä itse sekä voivat osaltaan vähentää yksinäisyyttä ja edistää yhteisöllisyyttä. Kulttuuripalvelut vahvistavat hyvinvointia muun muassa lisäämällä sivistystä, henkistä kasvua, elinikäistä oppimista ja kansalaisvalmiuksia. Ne luovat viihtyisyyttä asuinympäristöön, vahvistavat kunnan vetovoimaa ja edistävät osallisuutta. Kulttuuri asemoituu yksilön elämässä samoin kuin terveelliset elintavat, terveellinen ravinto, riittävä liikunta ja hyvä uni. Positiivisten vaikutustensa myötä kulttuuri voidaan tuoda samaan viitekehykseen muiden hyvinvointia kohentavien elämän osa-alueiden ja interventioiden kanssa.
Mielenterveys	Mielenterveys on keskeinen hyvinvoinnin osatekijä. Se on hyvinvoinnin tila, jossa ihminen tunnistaa omat kykynsä, pystyy selviytymään normaaleista elämään kuuluvista paineista, pystyy työskentelemään tuloksia tuottavasti ja ottamaan osaa yhteisönsä toimintaan. Mielenterveys vaikuttaa fyysiseen terveyteen ja on välttämätön yleisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn perusta.

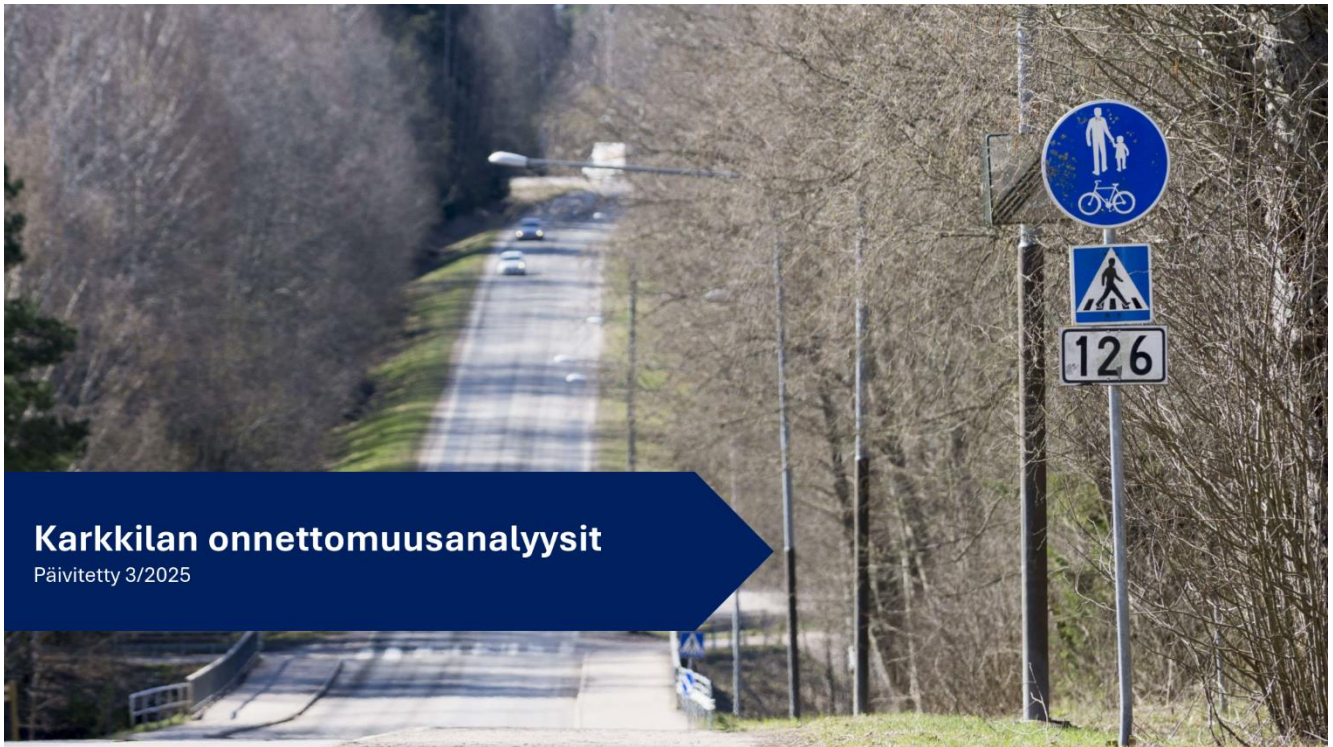
	Mielenterveys ei ole pysyvä ominaisuus. Siihen vaikuttavat monet sosiaaliset, taloudelliset, biologiset ja ympäristötekijät. Suotuisissa olosuhteissa psyykkiset voimavarat lisääntyvät ja epäsuotuisissa ne ovat uhattuna.
Mielen hyvinvointi eli positiivinen mielenterveys	Mielen hyvinvointi tai positiivinen mielenterveys (jossain myös psyykinen hyvinvointi) viittaa ihmisen kokemukseen omasta hyvinvoinnistaan ja mielen tasapainosta. Mielen hyvinvointi liittyy usein hyvään mielenterveyteen ja psyykkiseen toimintakykyyn, mutta mielen hyvinvointia voi kokea myös henkilö, jolla on mielenterveyden häiriö.
NEET-nuoret	NEET-nuorilla tarkoitetaan nuoria, jotka eivät ole työssä tai koulutuksessa eivätkä opiskele tai suorita siviili- tai asepalvelusta (Not in Education, Employment or Training). Työn ja koulutuksen ulkopuolella oleminen voi olla vapaaehtoista. Se voi olla ajanjakso, jolloin esimerkiksi valmistaudutaan pääsykokeisiin, odotetaan työn alkamista tai vietetään välivuotta ennen opiskelujen alkamista. Pitkittyessään NEET-vaihe voi vaikeuttaa opiskeluihin ja työhön pääsemistä ja altistaa syrjäytymiselle.
Osallisuus	Osallisuuden kokemuksella on vahva yhteys koettuun hyvinvointiin ja terveyteen, joten osallisuuden edistäminen on keskeinen osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Osallisuuden edistämällä voidaan vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä ja syrjäytymistä. Osallisuuden edistämässä tulee kiinnittää erityistä huomiota heikommassa asemassa oleviin. Kokemus osallisuudesta lisää hyvinvointia, turvallisuutta, uskoa tulevaisuuteen sekä omiin mahdollisuuksiin. Heikko osallisuuden kokemus viittaa syrjäytymisvaaraan. Osallisuudesta säädetään myös laeissa. Osallisuus on kuulumista ja kuulluksi tulemistä. Osallinen ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi itsenään ja vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Osallisuus merkitsee mukanaoloa, vaikuttamista sekä huolenpitoa ja yhteisesti rakennetusta hyvinvoinnista osalliseksi pääsemistä. Osallisuuden edistäminen ei tarkoita pelkästään osallistamista, osallisuuskanavia tai asiakasosallisuutta. Osallisuus on voimavara, jota voidaan vahvistaa esimerkiksi erilaisilla palveluilla ja toimilla. Yksilön tasolla osallisuus ilmenee kokemuksena, joka syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Yhteisössä osallisuus ilmenee jäsenten keskinäisenä arvostuksena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Yhteiskunnan tasolla osallisuus tarkoittaa mahdollisuuksien ja oikeuksien toteutumista sekä ihmisten keskinäistä vastavuoroisuutta. Poliittikatasolla osallisuudella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ihmisten osallistumista ja osallisuutta yhteiskunnassa.
Palvelutietovaranto (PTV)	Valtakunnallisesti keskitetty tietovaranto, johon kunnat, hyvinvointialueet, valtio ja yksityinen sektori kuvaavat asiakaslähtöisesti palvelunsa ja niiden asiointikanavat. Palvelutietovarannon sisältö on avointa dataa, joten se on avoimen rajapinnan kautta käytettävissä missä tahansa. Jokainen organisaatio vastaa omien palvelukuvaustensa tuottamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä PTV-tietomallin ja käyttöehtojen mukaisesti. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) velvoittaa julkishallinnon organisaatioita kuvaamaan palvelunsa suomi.fi-palvelutietovarantoon.
Positiivinen erityiskohtelu	Sellainen oikeasuhtainen erillinen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 9 §)

	Myös tasa-arvolaisissa (609/1986) mahdollistetaan positiivinen erityiskohtelu, jossa vähemmistöissä olevan sukupuolen edustajat voidaan tietyin edellytyksin asettaa etusijalle. Tasa-arvolaisissa (9§) tämä on ilmaistu syrjintäkiellon rajauksena: syrjintänä ei pidetä väliaikaisia, suunnitelmaan perustuvia erityistoimia tosiasiallisen tasa-arvon edistämiseksi ja lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Kunta voi harjoittaa positiivista erityiskohtelua, eli toimia, joiden avulla tasoitetaan lähtökohtien eroja. Positiivista erityiskohtelua voidaan lapsen edun nimissä tarjota kaikille lapsille ja nuorille, sillä perusteella, että he ovat aikuisiin nähden haavoittuvammasa asemassa. Positiivista erityiskohtelua voi olla erityistarpeisten tai vähemmistöihin kuuluvien nuorten työllistäminen tai oppilaitosten kiintiö heikommassa yhteiskunnallisessa asemassa oleville nuorille.
Resilienssi	Resilienssillä tarkoitetaan selviytymis- ja sopeutumiskykyä, joka ilmenee vastoinkäymisiä kohdattaessa. Resilienssillä viitataan erityisesti myönteiseen selviytymiskykyyn, jonka muodostumiseen vaikuttavat myös henkilön aiemmat kokemukset ja ympäristö.
Syrjintä	Syrjintä on henkilön asettamista eriarvoiseen asemaan muihin nähden yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuuden ja laissa säädetyn syrjintäperusteen perusteella. Syrjintä voi olla välitöntä, välillistä tai esimerkiksi kohtuullisten mukautusten epäämistä vammaisilta henkilöiltä. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään myös häirintä sekä ohje tai käskeytys. Syrjintäkielto pitää sisällään myös niin sanotun olettamaan perustuvan syrjinnän ja läheissyrjinnän. Kiellettyä syrjintää voi siis olla myös henkilön asettaminen muita epäedullisempaan asemaan esimerkiksi siksi, että hänen oletetaan kuuluvan johonkin vähemmistöryhmään tai koska hän on esimerkiksi etniseen vähemmistöön kuuluvan tai vammaisen henkilön läheinen, kuten perheenjäsen, sukulainen tai ystävä. Erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.
Syrjäytyminen	Syrjäytyminen on moniulotteinen käsite. Sillä kuvataan nykyaikaisia yhteiskunnallisen huono-osaisuuden muotoja. Syrjäytyminen voi olla seurausta esimerkiksi työttömyydestä, köyhyydestä, mielenterveysongelmista, alkoholisoitumisesta tai joutumisesta yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle. Se estää ihmistä osallistumasta täysipainoisesti normaaleihin yhteiskunnan toimintoihin. Ihmiset ovat alttiita syrjäytymiselle erityisesti elämän muutosvaiheissa, kuten koulun, opiskelun, työsuhteen tai parisuhteen päättyessä. Syrjäytymisen riski on suuri, kun lapsi joutuu elämään ja kasvamaan ympäristössä, jossa on useita syrjäytymisen tunnusmerkkejä. Lapsuuden olosuhteet eivät kuitenkaan suoraan ennusta myöhempää elämänpolkua. Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria tulee myös perheistä, joissa ei ole suurempia ongelmia. Nuorten syrjäytymisen merkittäviä riskitekijöitä ovat nuoren matala koulutus, pitkäaikainen työttömyys, toimeentulo-ongelmat sekä päihde- ja mielenterveysongelmat.
Tasa-arvo	Tasa-arvolla tarkoitetaan yleisemmin kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolaille ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Tasa-arvolla voidaan myös tarkoittaa tilaa, jossa ihmisten poliittiset ja sosiaaliset oikeudet, mahdollisuudet ja resurssit ovat jakautuneet tasapuolisesti. Tässä suunnitelmassa tasa-arvosta puhuttaessa viitataan kuitenkin sukupuolten väliseen tasa-arvoon kuten Suomen lainsäädännössä.

TEAvisari	TEAvisari on yksi työväline hyvinvointijohtamisen tueksi, jota voidaan hyödyntää myös hyvinvointikertomuksessa. Se on maksuton ja avoin vertailutietojärjestelmä, jota voi hyödyntää kunnan terveydenedistämistyön suunnittelussa ja johtamisessa. TEAvisari kokoaa tietoja säännöllisesti suoraan kunnilta ja tilastoista. TEAvisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämistä aktiivisuutta.
Terveys	Terveys on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin tila. Se on merkitykseltään laajempi kuin pelkkä vaivan tai sairauden puute. Terveys on voimavara, jonka avulla voivat toteutua myös monet muut hyvinvoinnin osatekijät ja hyvä elämä.
Tiedolla johtaminen	Tiedolla johtamisen käsite liittyy toimintatapoihin, joilla tietoa jalostetaan ja hyödynnetään johtamisessa. Se kytkeytyy strategiseen suunnitteluun, päätöksentekoon ja toiminnan kehittämiseen, tietämyksen ja viisauden kasvattamiseen.
Turvallisemman tilan periaatteet	Turvallisemman tilan periaatteilla ja toimintatavoilla pyritään luomaan tila, jossa kaikki omalla toiminnallaan pyrkivät rakentamaan yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa ilmapiriä sekä keskustelua.
Turvallisuuden tunne	Turvallisuuden tunne on hyvinvoinnin näkökulmasta tärkeä kokemus. Se on olotila, jossa omaa elämäntilannetta, ympäristöä tai muita ihmisiä ei koeta uhkaaviksi tai pelkoa aiheuttaviksi tekijöiksi. Turvallisuuden tunteeseen liittyy kokemus tilanteen ennustettavuudesta ja sen jatkuvuudesta hyväksyttävällä tavalla. Turvallisuuden tunnetta lisää tieto siitä, että tukea ja apua on tarvittaessa saatavilla. Turvattomuuden tunne lisää stressiä sekä ahdistuneisuutta ja sitä kautta heikentää psyykkistä terveyttä.
Vähimmäistietosisältö	THL on valmistellut ehdotuksen laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi. Kunnille ja alueille on koottu erilliset vähimmäistietosisällöt. Järjestämislain (612/2021) 29 § mukainen asetus vähimmäistiedoista on sosiaali- ja terveysministeriön käsittelyssä. Asetus saattaa muuttua prosessin myötä. Asetuksen antamisen ajankohta on avoin.
Väkivaltainen ekstremismi	Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan aatemaailmaan perustuvaa väkivallan käyttöä, sillä uhkaamista, siihen kannustamista tai sen tukemista. Väkivaltaisella ekstremistisellä toiminnalla voidaan aiheuttaa myös aineellisia vahinkoja. Väkivaltainen ekstremismi voi liittyä mihin tahansa väkivaltaa oikeuttavaan aatemaailmaan. Väkivaltaiseen ekstremismiin liittyy usein pyrkimys pelon ja turvattomuuden tunteen aiheuttamiseen. Terrorismi on väkivaltaisen ekstremismin äärimmäisin muoto. Viharikokset ovat ekstremistisiä rikoksia silloin, kun teon motiivina on tekijän ekstremistinen aatemaailma.
Väkivaltainen radikalisoituminen	Prosessi, jonka edetessä väkivalta alkaa näyttäytyä henkilölle hyväksyttävänä keinona aatemaailman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Väkivaltainen radikalisoituminen voi johtaa väkivaltaisiin ekstremistisiin tai terroristisiin tekoihin. Väkivaltaiseen radikalisoitumiseen vaikuttaa aina useita tekijöitä, eikä väkivaltaisesti radikalisoituneilla henkilöillä ole yhtä profiilia. Väkivaltaiseen radikalisoitumiseen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu varsin paljon, ja ne liittyvät yleisiin yhteiskunnallisiin, sosiaalisiin ja yksilötason tekijöihin.
Yhdenvertaisuus	Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta iästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertaisuus on Suomessa perusoikeus. Tosiasiallinen yhdenvertaisuus on sitä, että jokainen pääsee samalle lähtöviivalle ja saa tarvittaessa tukea myös siitä eteenpäin. Jo lähtöviivalle päästäkseen moni tarvitsee tukea tai

	esteiden poistamista. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttääkin, että syrjintään perustuvaa eriarvoisuutta pyritään aktiivisesti poistamaan esimerkiksi erilaisilla edistämistoimenpiteillä, mukaan lukien positiivisella erityiskohtelulla. Tosiasiallinen yhdenvertaisuus edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Vaikka kaikkia kohdeltaisiin samalla tavalla, voivat samanlaisen kohtelun vaikutukset olla välillisesti tiettyjä henkilöitä syrjiviä. Kaikkien samanlainen kohtelu ei siis takaa syrjimättömyyttä tai yhdenvertaisuuden toteutumista. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttaminen voi siis edellyttää esimerkiksi positiivista erityiskohtelua tai vammaisten henkilöiden kohdalla kohtuullisten mukautusten toteuttamista.
Yhdyspinta	Yhdyspinta tarkoittaa kahden tai useamman organisaation välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Yhdyspinnalla voidaan jakaa tietoa, tukea ja resursseja. Hyvin toimivat yhdyspinnat ovat keskeisessä roolissa monialaisessa ympäristössä, jossa organisaatiot ovat riippuvaisia toisensa toiminnasta ja toimivat yhdessä saavuttaakseen tavoitteensa.

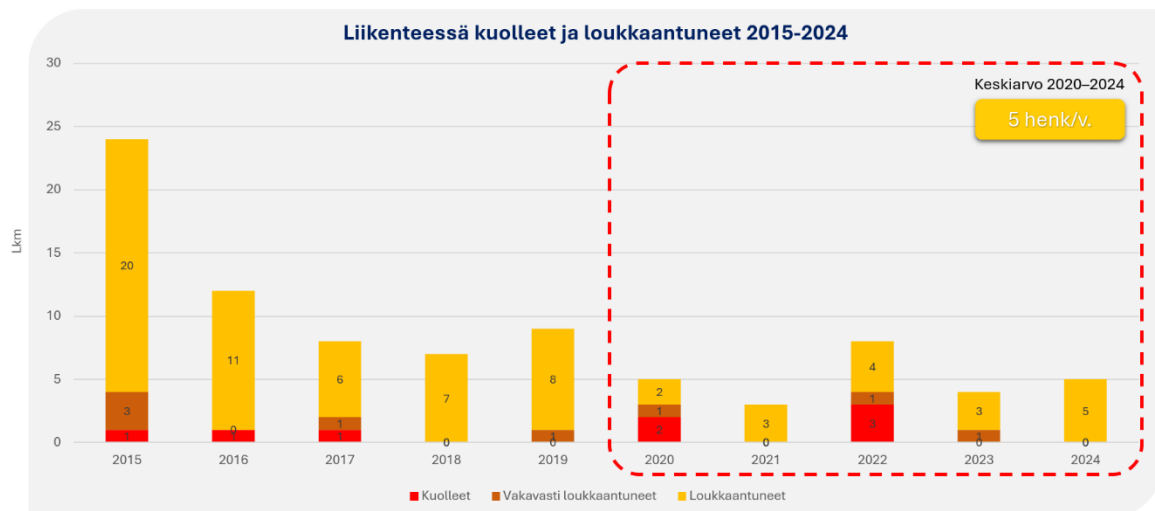
LIITE 2 Karkkilan onnettomuusanalyysit, 3/2025

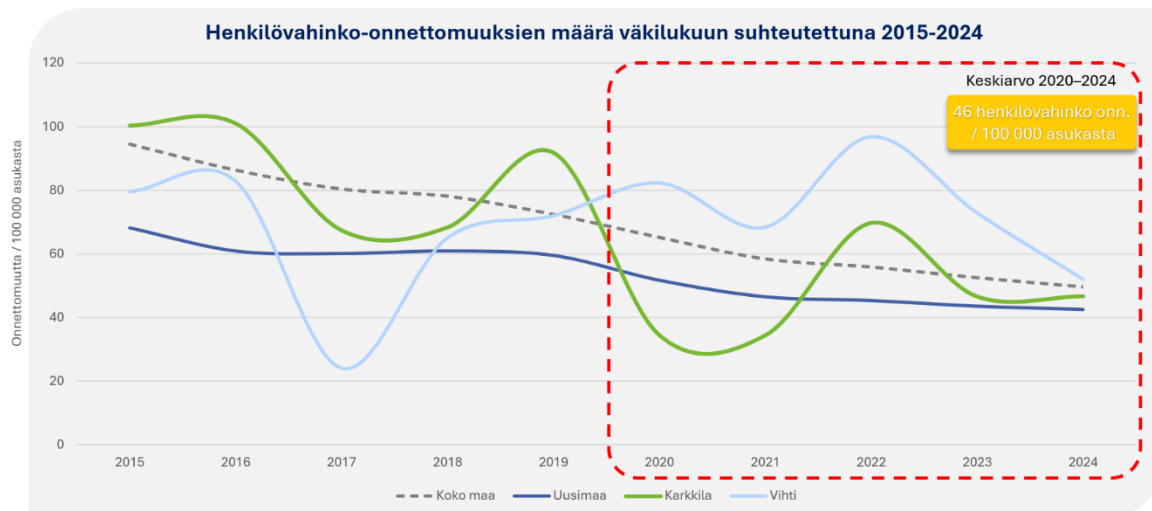
Karkkilan onnettomuusanalyysit

Päivitetty 3/2025

Liikenneonnettomuudet Karkkilassa

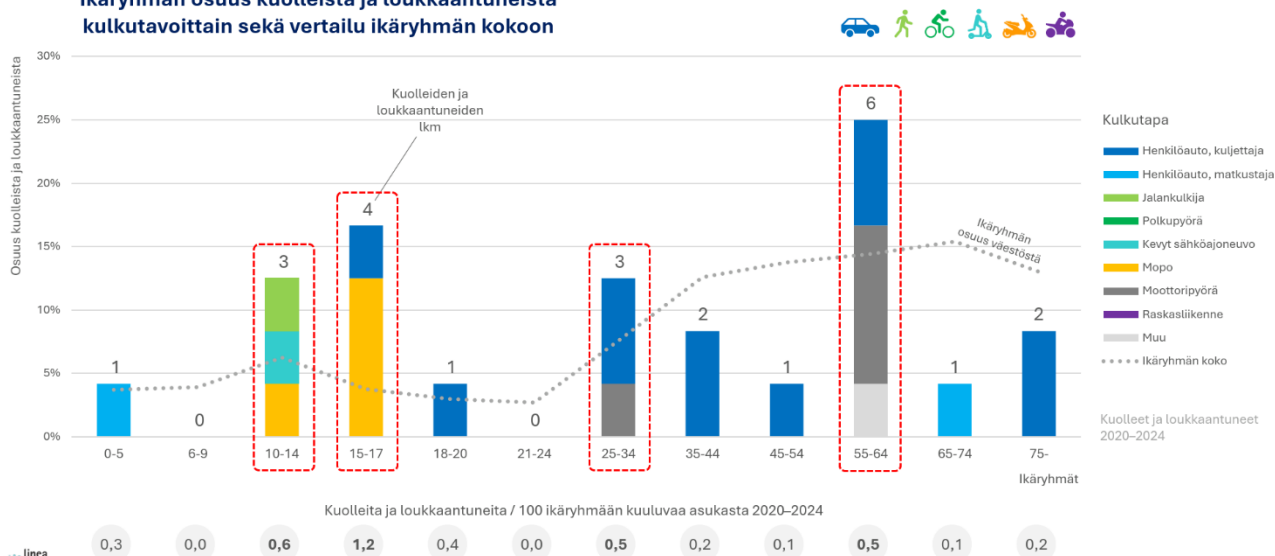

Liikenneonnettomuudet Karkkilassa

Liikenneonnettomuudet Karkkilassa

Ikäryhmän osuus kuolleista ja loukkaantuneista kulkutavoittain sekä vertailu ikäryhmän kokoon

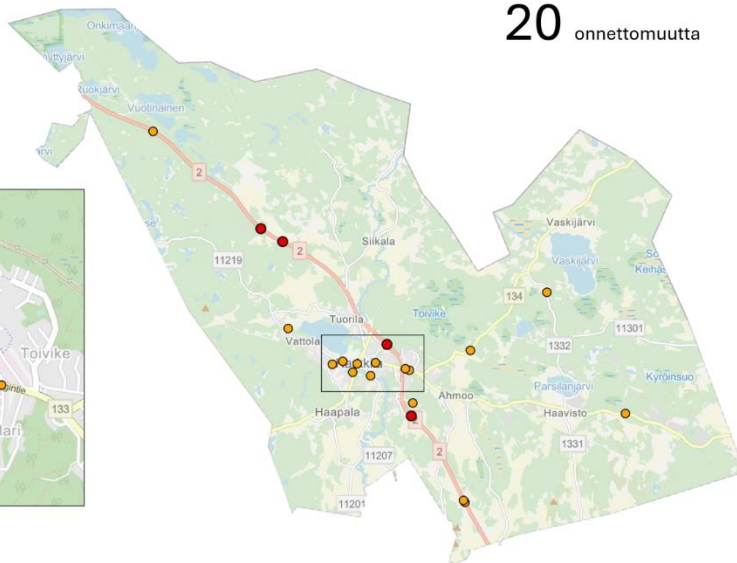
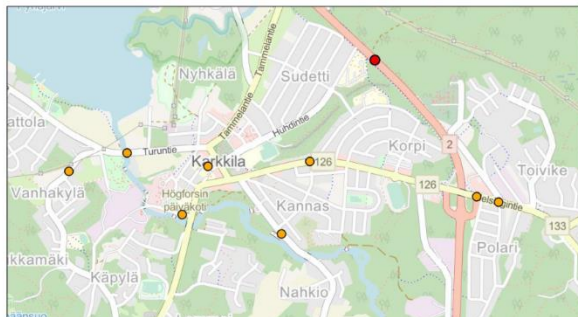
Liikenneonnettomuudet Karkkilassa

Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet 2020-2024* (*ennakkotiedot)

- Kuolemaan johtanut (20 %)
- Loukkaantumiseen johtanut (80 %, josta 19 % vakavia)

20 onnettomuutta

linca

LÄHTEET: Tilastokeskus, Traficom

Map data © OpenStreetMap contributors, Microsoft, Facebook, Google, Esri Community Maps contributors, Map layer by Esri

Liikenneonnettomuudet Karkkilassa

Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet 2020-2024* (*ennakkotiedot)

20 onnettomuutta

Liikenneonnettomuuksista
aiheutuvat kustannukset vuosittain
(keskiarvo 2020-2024)

3,2 M€

Liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa noin 3,1 M€ euroa, loukkaantumiseen johtaneissa onnettomuuksissa noin 128 000 € ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 2 200 euroa (Tielikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016).

linca

LÄHTEET: Tilastokeskus, Traficom

Onnettomuuspaikka

Kadut & yksityistiet

35%

Maantiet

65%

Valtatie 2

35%

Onnettomuusluokka

Yksittäisonnettomuudet ja muut onnettomuudet

36%

Eläinonnettomuudet

17%

Liittymäalueiden onnettomuudet

16%

Kohtaamis- ja ohitusonnettomuudet

15%

Jalankulku-, pyöräily- ja potkulautaannettomuudet

3%

Mopo-onnettomuudet

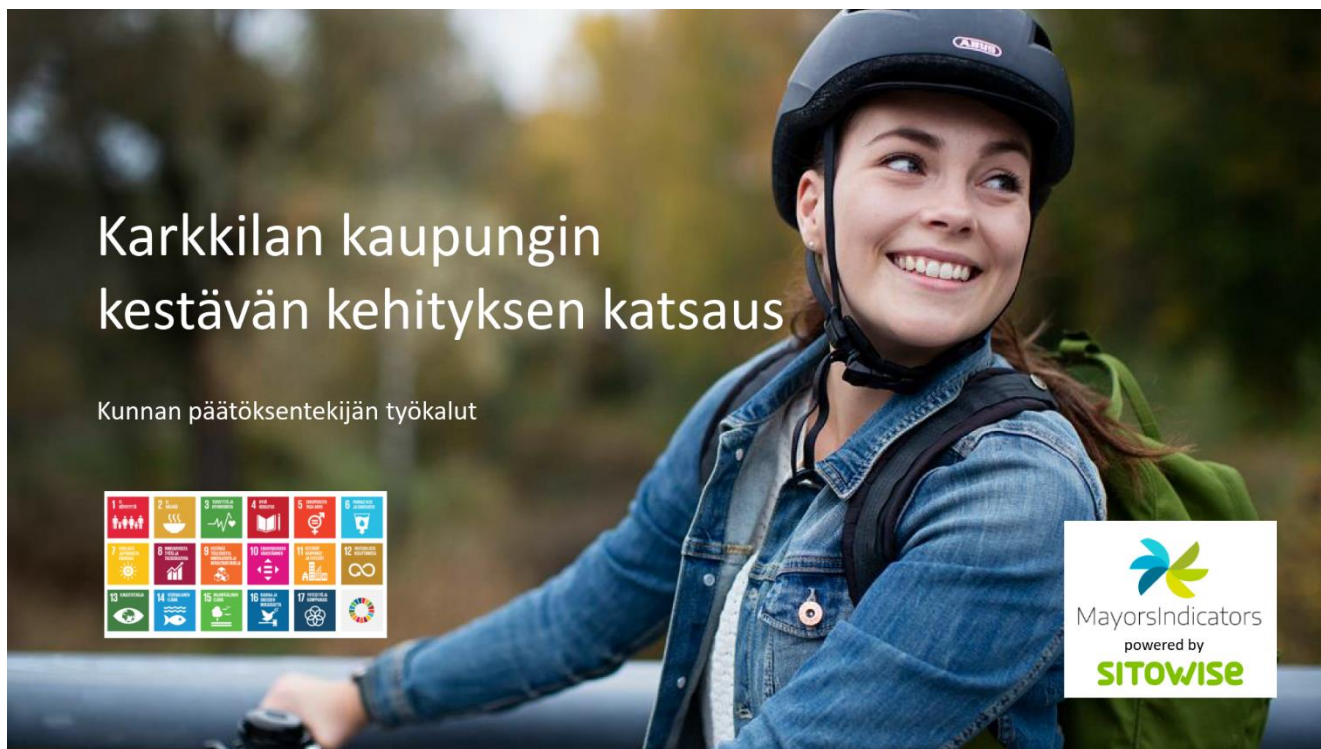
3%

Peräajaja-onnettomuudet

3%

LIITE 3. Kestävän kehityksen katsaus 2024

Kestävän kehityksen katsaus 2024 Indikaattorit

24 kestävän kehityksen avainindikaattoria

Alla on listattu katsauksen 24 kestävän kehityksen avainindikaattoria jaoteltuna YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteeseen alle. Indikaattorit on valittu pohjautuen YK:n maakohtaisiin kestävän kehityksen indikaattoreihin paikalliselle tasolle sovellettuina.

	Lapsiköyhyys
	Kansantauti-indeksi TEAvisari, liikunta Väestöllinen huoltosuhde
	Alakoulujen saavutettavuus Koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret Koulutustasoindeksi
	Asuinrakennusten sähkönkulutus
	Työttömyysaste Työpaikat työvoimaa kohden Taloudellinen huoltosuhde Kuntien vuosikate Pendelöinti-indeksi
	Uudet yritykset Työpaikkojen moninaisuus
	Gini-kerroin Väestönmuutos
	Henkilöautokanta Joukkoliikenteen kannattavuus

	Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin
	Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden (CO2-raportti)
	Natura 2000 -alueet Puuston hiilivarasto
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

Katsauksen täydentävät indikaattorit

Kaikille kunnille ei välttämättä ole saatavilla kaikkien edellämainittujen 24 indikaattorin tietoja. Näitä puutteita on korvattu alla listatuilla täydentävillä indikaattoreilla.

	Virkistys- ja urheilualueet
	Lainakanta
	Ahtaasti asuvat lapsiperheet
	Hiilinielupotentiaali
	Puuston kasvu
	Rikollisuusaste

Katsauksen lukuohje: Indikaattoreiden ja SDG-tavoitteiden ranking ja arvosanat

Indikaattorien infolaatikat

Katsauksessa on esitetty 24 kestävän kehityksen avainindikaattoria. Indikaattorista ilmoitetaan viimeisimmän vuoden arvo, kehityssuunta, sijoitus ja tiedon kattavuus Suomen kunnille. Alla esimerkki infolaatikosta:

www-linkit

Jokainen indikaattorin nimi on myös aktiivinen www-linkki MayorsIndicators-palveluun <https://mayorsindicators.com/>. Kun olet kirjautuneena palveluun, pääset indikaattorin infolaatikkoa klikkaamalla (Ctrl+Click) tarkastelemaan indikaattoria tarkemmin:

<https://mayorsindicators.com/fi/ei-koyhyysta/lapsikoyhyys>
Ctrl+Click to follow link

Indikaattorilistaus, kaikki indikaattorit

Katsauksen lopussa on listattu kaikki MayorsIndicators-palvelun indikaattorit, jaoteltuna YK:n 17:n kestävän kehityksen tavoitteiden alle. Indikaattorien nimet toimivat myös linkkinä MayorsIndicators-palveluun, josta tietoja pääsee katsomaan tarkemmin osoitteessa <https://mayorsindicators.com/>. Vaatii kirjautumisen palveluun.

Indikaattorien arvosanat

Esityksessä on luokiteltu kunkin kunnan indikaattorit arvosanoilla Erinomainen (sijoituksen mukaan paras 10 % kunnista), Hyvä, Välttävä ja Huono (huonoin 20 % kunnista). Lisäksi on esitetty, kuinka monta indikaattoria on kehitetty edellisestä vuodesta parempaan ja huonompaan suuntaan.

Mikäli vertailuvuotta ei ole saatavilla, ei kehityssuuntaa esitetä. Kaikki arvosanat on laskettu suhteessa muihin Suomen kuntiin, eivätkä arvosanat näin ollen kuvaa absoluuttista suoriutumista. Indikaattoritietojen kuntakohtainen kattavuus vaihtelee huomattavasti. Taulukosta näkee oman kunnan indikaattorisetin kattavuuden. Maksimi on tällä hetkellä 215. Alla esimerkit:

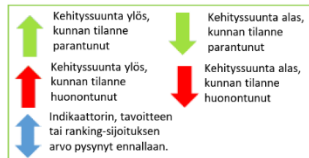
Tavoitteiden arvosanat

Kestävän kehityksen 17 tavoitteelle on laskettu vastaavat arvosanat suhteessa muihin Suomen kuntiin, kuin indikaattoreille. Tavoitekohtaiset arvosanat ovat keskiarvoja tavoitteiden alla olevista indikaattoreista. Tavoitekohtaisen kehityssuunnan vertailuvuosi on edellinen vuosi jolle tietoa on saatavilla. Alla esimerkki tavoitekohtaisista arvosanoista ja kehityssuunnista:

Kehityssuuntanuoleet

Katsauksessa käytetään viittä erilaista nuolta kuvaamaan indikaattorin, tavoitteen tai ranking-sijoituksen kehityssuuntaa. Indikaattoreiden tavoiteltava kehityssuunta voi olla ylös tai alas, ja kehitystä verrataan aina edelliseen vuoteen, josta tietoja on saatavilla. Tavoitekohtaisissa arvosanoissa toivottava kehitys on aina ylöspäin. Ranking-luvuissa tavoiteltava suunta on myös aina ylöspäin; kunnan sijoitus on sitä parempi, mitä pienempi sijoitus on.

Parhaat ja huonoimmat 25 indikaattoria

Katsauksessa on listattu kunnan 25 parasta ja 25 huonointa indikaattoria kuntakohtaisen sijoituksen perusteella. Ranking on laskettu sijoitus/kattavuus, eli sija 1. kuntakohtaisen kattavuuden ollessa 100 on heikempi kuin sija 3. kattavuuden ollessa 310 jne. Listauksesta on jätetty pois indikaattorit, joiden arvo voi olla vain 0, 50 tai 100 pistettä. Indikaattorien nimet toimivat linkkinä MayorsIndicatorsiin. Alla esimerkit listauksista. Kuntaranking-palvelussa voi tarkastella ranking-sijoituksia tarkemmin: <https://app.mayorsindicators.com/kuntaranking> (vaatii kirjautumisen).

Indikaattori	Arvo	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä
Alueellinen kehitys	100	1	1	1	2018
Kotitalouksien määrä	100	1	100	%	2018
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	200	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017
Kotitalouksien määrä kotitalouksissa asuvat	100	10	10,00	%	2017

Kestävän kehityksen avainindikaattorit

Lapsiköyhyys
(Pienituloisissa kotitalouksissa asuvat)
2022 10,8 % ranking 104 / 294

Työttömyysaste
2024 12,5 % ranking 273 / 308

Taloudellinen huoltosuhde
(Työvoiman ulkopuoliset / 100 työllistä)
2022 141,3 ranking 115 / 309

Alakoulujen saavutettavuus
(Koulumatka alle 500m 7-12 vuotiailla)
2023 7,3 % ranking 257 / 309

Työpaikat työvoimaa kohden
(Työpaikat/työvoima)
2022 0,7 ranking 202 / 309

Väestöllinen huoltosuhde
(Alle 15v ja yli 65v määrä 100 15-64v kohden)
2023 73,2 ranking 86 / 308

Koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret
2022 9,7 % ranking 193 / 284

Gini-kerroin
(Tulonjaon mittari, mitä pienempi lukema 0-100 välillä, sitä tasaisempi tulonjako)
2022 23,6 ranking 67 / 308

Kansantauti-indeksi
(Ikkävakioidu kansantautien esiintymisaste. Koko maan ka.100) *ei päivitetä enää, Kansallinen terveysindeksi tulossa
2018 101 ranking 134 / 309

Koulutustasoindeksi
(Koulutuksen laskennallinen kesto vuosissa)
2023 3 ranking 240 / 308

TEAvisari, liikunta
(Kunnan liikunnanedistämistäktiivisuus asteikolla 0-100)
2024 75 ranking 53 / 289

Väestönmuutos
(Väestön suhteellinen muutos edellisvuoteen verrattuna)
2023 -0,3 % ranking 119 / 308

Kestävän kehityksen avainindikaattorit

Natura 2000 -alueet

(Natura 2000 -alueiden osuus kunnan kokonaispinta-alasta, ml. merialueet)

2023
1 %

ranking
220 / 284

Henkilöautokanta

(Henkilöautojen määrä / as.)

2023
0,6

ranking
114 / 308

Joukkoliikenteen kannattavuus

(Vähintään 20 asukasta/ha -alueilla asuvien osuus)

2023
24,2 %

ranking
58 / 309

Puuston hiilivarasto

(Laskennallinen hiilivarasto)

2019
61 t C/ha

ranking
47 / 293

Asuinrakennusten sähkönkulutus

(kWh/asukas)

2023
4428,4

ranking
49 / 308

Kuntien vuosikate

(Investointeihin ja lainojen maksuun käytettävissä raha juoksevien menojen jälkeen)

2023
631,6

ranking
189 / 277

Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin

(Investointimenot puistoihin ja yleisiin alueisiin väestöä kohden)

2023
1,4

ranking
206 / 292

Uudet yritykset

(Uudet yritykset / 1000 as.)

2023
6,8

ranking
75 / 308

Pendelöinti-indeksi

(Muualta töihin tulevien ja asuinkuntansa ulkopuolella työssä käyvien suhde)

2021
51,5

ranking
208 / 308

Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden (CO2-raportti)

(t CO2-ekv/asukas)

2021
6,9

ranking
62 / 88

Työpaikkojen moninaisuus

(Työpaikkojen jakautuminen sektoreille, 100 paras)

2022
66,6

ranking
240 / 308

Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

(Rikokset 1000 asukasta kohden)

2023
10,6

ranking
264 / 278

Indikaattoreiden ja SDG-tavoitteiden arvosanajakauma ja kehityssuunta

Indikaattori- ja SDG –kohtaiset arvosanat:

Erinomainen = paras 10 % kunnista

Hyvä = seuraavat 11 – 45 %

Välttävä = seuraavat 46 – 79 %

Huono = heikoin 20 %

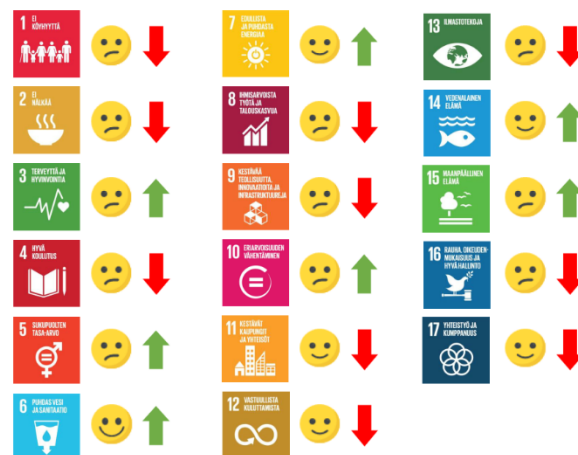
Indikaattorien määrä sijoitusten mukaan

Erinomainen	31
Hyvä	76
Välttävä	79
Huono	39
Yhteensä	225

Indikaattorien määrä kehityssunnittain

	87
	107
Ei vertailuvuotta saatavilla	31

Tavoitekohtaiset sijoitukset ja kehityssuunta

Kestävän kehityksen tila – parhaat 25 indikaattoria ranking-sijoituksen mukaan

SDG	Indikaattori	Kattavuus	Sija	Arvo	Yksikkö	Viimeisin vuosi
11	Tulvariskialueet kunnan pinta-alasta	921	1	0	%	2023
11	Tulvariskialueet kunnan pinta-alasta	921	1	0	%	2023
11	Tulvariskialueet kunnan pinta-alasta	921	1	0	%	2023
3	Kuolemaan johtaneet tieliikenneonnettomuudet	309	1	0	menehtyneet/1000 km	2023
11	Rakennuskanta tulvariskialueille	309	1	0	%	2023
3	Virkistysalueiden saavutettavuus	309	1	100	%	2018
11	Väestön osuus tulvariskialueella	309	1	0	%	2023
16	Korruptioaste	308	1	0	virkarikokset/1000 asukasta	2023
4	Koulun terveellisyys ja turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämisen säännöllinen tarkastus	257	1	100	%	2021
3	Liikaliikenne	293	2	18,1	%	2017
15	Puuston kasvu	309	10	174,57	m3/ha	2019
6	Fosforin määrä käsitellyssä jätevedessä	211	8	0,08	g/m3	2021
6	Biologinen hapenkulutus käsitellyssä jätevedessä	211	9	1,83	g/m3	2021
4	Kouluikäisten tapahtuneet onnettomuudet	240	12	14,7	%	2023
3	Liikunnan neuvonta ja ohjaus	124	7	32,6	%	2022
3	Kotona asuvat ikäihmiset	307	21	95	%	2022
11	Kodittomuus	103	8	0,01	%	2021
3	Nuorten alkoholi- ja nikotiinituotteiden hankinnan yleisyys	150	13	3,4	%	2019
3	TEAvisiiri, perusterveydenhuolto	270	25	75	pistettä	2022
10	Vastaanotetut pakolaiset	279	26	990,9	pakolaiset/100 000 asukasta	2023
4	Kouluuokasuosituksen noudattaminen kunnassa	275	27	38	pistettä	2023
3	Nikotiinituotteiden käyttö nuorten keskuudessa	225	24	7,3	%	2023
4	Terveystieteiden henkilöstömitoitus lastenneuvolassa	267	29	436	lapset / htv	2019
13	Kasvihuonekaasupäästöt (ALas-malli): teollisuus, työkalut, jätteet, maatalous, F-kaasut	308	37	1,54	t CO2-ekv/asukas	2022
13	Teollisuuden ja työkalujen kasvihuonekaasupäästöt (ALas-malli)	308	37	0,56	t CO2-ekv/asukas	2022

Kestävän kehityksen tila – heikoimmat 25 indikaattoria ranking-sijoituksen mukaan

SDG	Indikaattori	Kattavuus	Sija	Arvo	Yksikkö	Viimeisin vuosi
8	Työtapatuomat	303	298	0,08	tapaturmat/työpaikka	2022
13	Asuinrakennusten kasvihuonekaasupäästöt	308	302	67	kg CO2-ekv/m2	2021
13	Lämmityksen kasvihuonekaasupäästöt (CO2-raportti)	88	86	3,6	t CO2-ekv/asukas	2021
3	TEAvisiiri, lukiokoulutus	212	207	40	pistettä	2022
3	Päihdehuollon avopalveluiden asiakkaat	164	160	22,1	asiakkaat/1000 asukasta	2021
4	Kouluruoan väliin jättävät oppilaat	243	233	51,4	%	2023
16	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	278	264	10,6	rikokset/1000 asukasta	2023
3	Nuorten naisten raskaudenkeskeytykset	79	75	21,2	abortteja/1000 nuorta naista	2023
4	Useasti kiusaamisen kohteena olevat oppilaat	217	204	15,3	%	2023
5	Naispuolisten koululaisten kokemus seksuaalinen häirintä	163	153	54,8	%	2023
4	Kirjaston käyttäjät	276	259	4,52	fyysiset käynnit/asukas	2023
4	Arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista osana laajaa terveystarkastusta	266	247	0	%	2021
12	Kierrätysasemat	293	270	0,23	kierrätysasemat/1000 asukasta	2021
15	Luonnonpuistot, erämaat, luontotyyppien suojelualueet	292	268	0,23	%	2022
8	Yhteisövero-osuus	309	282	136,8	€/asukas	2023
10	Ulkopuolisuuden tunne kouluissa	239	216	20,3	%	2023
3	Nuorten huonon terveydentilan yleisyys	246	222	32,8	%	2023
4	Yksinäisyyttä kokevat koululaiset	237	213	20,3	%	2023
8	Työttömyysaste	308	273	12,53	%	2024
5	Vanhempainrahojen saajien sukupuolijakauma	305	270	41,29	%	2023
10	Nuorten tyytyväisyys elämäänsä	244	215	60,2	%	2023
15	Uudistamishakkuuajankohdat	293	258	3,03	%	2023
1	Perustoimeentulon saajat	301	265	7,5	%	2023
8	Lainakanta	291	256	6005,64	€/asukas	2023
1	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat	278	244	2,5	%	2022

Kestävän kehityksen tila - indikaattorit

Alla on listattu kaikki MayorsIndicators-palvelussa saatavilla olevat Kestävän kehityksen indikaattorit jaoteltuna Kestävän kehityksen tavoitteiden alle. Kaikille kunnille ei toistaiseksi ole saatavilla dataa kaikista indikaattoreista. Listan indikaattorit toimivat linkkeinä MayorsIndicators-palveluun, josta pääsee katsomaan kunnan tietoja tarkemmin. Mikäli linkki on sininen, kunnalle löytyy dataa, ja mikäli dataa ei ole, linkki on harmaa.

Lapsiköyhyys
[Perustoimeentulon saajat](#)
[Suhteellinen köyhyys](#)
[Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat](#)
[Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat lapsiperheet](#)

Elintarvikkeiden hinta tuloihin nähden
[Kasvikset ikääntyneiden ruokavaliossa](#)
[Kasvikset lasten ruokavaliossa](#)
[Maa- ja puutarhatalousyritysten määrä](#)
[Peltojen eroosioriski](#)
[Toimenpiteistä päätetty ikäihmisten ravitsemustottumusten lisäämiseksi](#)

Ahdistuneisuuden yleisyys nuorten keskuudessa
[Alkoholijuomien myynti](#)
[Asukastyytyväisyys](#)
[Eläkeikäisten lonkkamurtumat](#)
[Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olevat lapset](#)
[HYTE-kerroin](#)
[Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet](#)
[Kaatumisesta johtuvat eläkeikäisten hoitojaksot](#)
[Kansantauti-indeksi](#)
[Kiireettömän lääkärikäynnin odotusaika](#)
[Koettu elämänlaatu](#)
[Korvausoikeus lääkkeisiin rytmihäiriöiden vuoksi](#)
[Kotona asuvat ikäihmiset](#)
[Kunnan liikunnan edistämisen toimet](#)
[Kunnassa käytetään ennakkoarviointia \(EVA\)](#)
[Kuolemaan johtaneet tieliikenneonnettomuudet](#)

Liikaliikavuus
[Lasten heikko fyysinen toimintakyky \(Move1-mittaus\)](#)
[Lasten liikaliikavuus](#)
[Lasten vanhempien toimesta kokema väkivalta](#)
[Menetetyt elinvuodet](#)
[MPR-rokotuskattavuus](#)
[Nikotiinituotteiden käyttö nuorten keskuudessa](#)
[Nuorten alkoholi- ja nikotiinituotteiden hankinnan yleisyys](#)
[Nuorten heikko fyysinen toimintakyky \(Move1-mittaus\)](#)
[Nuorten huolta herättävä toiminta](#)
[Nuorten liikaliikavuus](#)
[Nuorten huonon terveydentilan yleisyys](#)
[Nuorten liikunta-aktiivisuus](#)
[Nuorten naisten raskaudenkeskeytykset](#)
[Päihdehuollon avopalveluiden asiakkaat](#)
[Perusterveydenhuollon investoinnit](#)
[Rokotuskattavuus](#)
[Sairastavuusindeksi](#)
[TEAvisari, kaikki sektorit](#)
[TEAvisari, kulttuuri](#)
[TEAvisari, kuntajohto](#)
[TEAvisari, liikunta](#)
[TEAvisari, lukiokoulutus](#)
[TEAvisari, perusopetus](#)
[TEAvisari, perusterveydenhuolto](#)
[TEAvisari, ammatillinen koulutus](#)

Kestävän kehityksen tila - indikaattorit

Terveet elinvuodet, miehet
Terveet elinvuodet, naiset
[Väestöllinen huoltosuhde](#)
[Vaikkeitä keskustella vanhempien kanssa](#)
[Virkistys- ja urheilualueet](#)
[Virkistysalueiden saavutettavuus](#)
[Yksinasuvat ikäihmiset](#)

Alakoulujen saavutettavuus
[Kirjastokirjojen laina-aika](#)
[Kirjaston käyttäjät](#)
[Kirjaston tapahtumien osallistumisaste](#)
[Kouluaikana tapahtuneet onnettomuudet](#)
[Kouluruoan väliin jättävät oppilaat](#)
[Kouluruokasuositusten noudattaminen kunnassa](#)
[Koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret](#)
[Koulutustasoindeksi](#)
[Kulttuurialan opetus kansalaisopistoissa](#)
[Kunnallisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste](#)
[Oppilaitoksen häiritsevät fyysiset työolot](#)
[Perusopetuksen investoinnit](#)
[Syrjivää kiusaamista kokevat koululaiset](#)
[Toisen asteen koulutuksen saaneet](#)
[Useasti kiusaamisen kohteena olevat oppilaat](#)
[Yksinäisyyttä kokevat koululaiset](#)

Eurooppalainen tasa-arvon peruskirja
[Kunnanvaltuuston sukupuolijakauma](#)
[Miespuolisten koululaisten kokemus seksuaalinen häirintä](#)
[Naisiin kohdistuneet väkivallanteot](#)
[Naispuolisten koululaisten kokemus seksuaalinen häirintä](#)
[Nuorten aikuisten maksuttoman ehkäisyn saatavuus](#)
[Palkkatasa-arvo](#)
[Työmarkkinoiden sukupuolijakauma](#)
[Vanhempainrahojen saajien sukupuolijakauma](#)

Biologinen hapenkulutus käsitellyssä jätevedessä
[Ennakoimattomien putkikirkkojen määrä](#)
[Fosforin määrä käsitellyssä jätevedessä](#)
[Jäteveden käsittelyaste](#)
[Laskuttamattoman talousveden osuus](#)
[Omakotitalon vesihuollon vertailuhinta](#)
[Talousveden laatuvaatimusten toteutuminen](#)
[Talousveden pesäkeluku](#)
[Typen määrä käsitellyssä jätevedessä](#)
[Veden ominaiskäyttö](#)
[Vesihuollon investoinnit](#)

Asuinrakennusten sähkönkulutus
[Kaukolämmittetyissä taloissa asuvat](#)
[Kaukolämmön hinta](#)
[Sähkönkulutus palveluissa ja rakentamisessa](#)
[Tuulivoimakapasiteetti](#)
[Tuulivoiman tuotanto](#)
[Uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteetti](#)

Kestävän kehityksen tila - indikaattorit

Bruttoarvonlisäys
[Käytettävissä olevat tulot](#)
[Kuntien välinen nettomuutto](#)
[Kuntien vuosikate](#)
[Lainakanta](#)
[Majoitusliikkeiden käyttöaste](#)
[Majoitusliikkeiden tulot huonetta kohden](#)
[Pendelöinti-indeksi](#)
[Rakennetyöttömyys](#)
[Saatujen tulonsiirtojen osuus bruttotuloista](#)
[Taloudellinen huoltosuhte](#)
[Työkyvyttömyyseläkkeen saajat](#)
[Työllisyysaste](#)
[Työpaikat työvoimaa kohden](#)
[Työtapaturmat](#)
[Työttömyysaste](#)
[Veroaste](#)
[Yhteisövero-osuus](#)
[Yrityskanta](#)
[Yritysten konkurssit](#)
[Yritysten toimipaikkojen liikevaihto](#)

Digipalvelujen kehittyneisyys
[Nopean laajakaistan saatavuus](#)
[Panostukset t&k -toimintaan, euroa/asukas](#)
[Panostukset t&k -toimintaan, htv/1000 asukasta](#)
[Työpaikkojen moninaisuus](#)
[Uudet yritykset](#)

Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvat täysikäiset
[Gini-kerroin](#)
[Ikäihmisten omaishoidon tuki](#)
[Kuntajohdon osallisuustoimien kokonaispistemäärä](#)
[Nuorisotyöttömyys](#)
[Nuorten tyytyväisyys elämäänsä](#)
[Pienimpään tulokymmenyksen kuuluvat](#)
[Ulkopuolisuuden tunne kouluissa](#)
[Väestönmuutos](#)
[Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi](#)
[Vastaanotetut pakolaiset](#)

Ahtaasti asuvat lapsiperheet
[Asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä](#)
[Asukkaiden osallistumiskeinot julkaistu verkossa](#)
[Biokaasun tankkausasemat](#)
[Biopolttoaineen tankkausasemat](#)
[Helleriski, ikäihmisten osuus väestöstä](#)
[Henkilöautokanta](#)
[Ilmanlaatu \(NO₂\)](#)
[Ilmanlaatu \(PM₁₀\)](#)
[Ilmanlaatu \(väestöpainotettu PM_{2,5}\)](#)
[Joukkoliikenteen kannattavuus](#)
[Kodittomuus](#)
[Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus](#)
[Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät](#)

Kestävän kehityksen tila - indikaattorit

Pyöräilykuntien verkosto
[Rakennuskanta tulvariskialueille](#)
[Sähköisten ajoneuvojen latauspisteet](#)
[Sisäilman radonpitoisuus](#)
[Taajama-alueiden tiiviys](#)
[Taajama-aste](#)
[Tulvariskialueet kunnan pinta-alasta](#)
[Vaihtoehtojen käyttövoimien autokanta](#)
[Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt](#)
[Väestön osuus tulvariskialueella](#)

Asuinrakennusten energiankulutus
[Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin](#)
[Investoinnit ympäristön huoltoon](#)
[Kaasuautojen tankkausasemien saavutettavuus](#)
[Kierrätysasemat](#)
[Muovin kierrätyspisteiden saavutettavuus](#)
[Oppilaitosten vastuullisuus](#)
[Sähköautojen latausasemien saavutettavuus](#)
[Sähkö- ja elektroniikkajätteen kierrätyspisteiden saavutettavuus](#)
[Tekstiilin kierrätyspisteiden saavutettavuus](#)
[Ympäristömerkityt hotellit](#)

Asuinrakennusten kasvihuonekaasupäästöt
[Hiiliinielupotentiaali](#)
[Ilmastonmuutoksen riskien ja sopeutumisen toimet](#)
[Jätektorin kasvihuonekaasupäästöt \(CO₂-raportti\)](#)
[Kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoite](#)
[Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden \(CO₂-raportti\)](#)
[Kasvihuonekaasupäästöt bruttoarvonlisäystä kohden](#)
[Kuluttajien sähkönkulutuksen kasvihuonekaasupäästöt \(CO₂-raportti\)](#)
[Lämmityksen kasvihuonekaasupäästöt \(CO₂-raportti\)](#)
[Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt \(CO₂-raportti\)](#)
[Päästökauppalaisten kasvihuonekaasupäästöt](#)
[Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt \(CO₂-raportti\)](#)
[F-kaasujen kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Jätteiden käsittelyn kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden \(ALas-malli\)](#)
[Lämmityksen kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Sähkönkulutuksen kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)
[Teollisuuden ja työkalujen kasvihuonekaasupäästöt \(ALas-malli\)](#)

Kestävän kehityksen tila - indikaattorit

Järvien tila
Jokien tila

[Lintudirektiivin mukaiset alueet](#)
[Luomualojen osuus](#)
[Luonnonpuistot, erämaat, luontotyyppien suojelualueet](#)
[Luonnonsuojelualueet](#)
[Luontodirektiivin mukaiset alueet](#)
[Maatalousmaa](#)
[Metsämaan hiilivarasto](#)
[Natura 2000 -alueet](#)
[Ojitetut suot](#)
[Puuston hiilivarasto](#)
[Puuston kasvu](#)
[Uudistamishakkuu-aikomukset](#)
[Vanhan puuston osuus](#)
[Viheralueet](#)

[Äänestysaktiivisuus, eduskuntavaalit](#)
[Äänestysaktiivisuus, kuntavaalit](#)
[Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset](#)
[Katuturvallisuusindeksi](#)
[Korruptioaste](#)
[Kunnassa toimii lapsiparlamentti](#)
[Luottamus paikalliseen päätöksentekoon](#)
[Päihtyneiden säilönnöt](#)
[Paikallisen turvallisuuden toimet](#)
[Rikollisuusaste](#)
[Rikoksista epäiltyjen nuorten osuus](#)

[Yhteistoiminta kestävässä kehityksessä](#)

Kestävän kehityksen tila - tietolähteet

Indikaattorit perustuvat alla listattujen tiedontuottajien tilastoihin ja aineistoihin. Tietoja on kerätty myös MayorsIndicatorsin omilla kyselyillä. Tarkemmat lähdetiedot ja indikaattorien kuvaukset löydät kunkin indikaattorin sivulta [MayorsIndicatorsista](#) kun olet kirjautunut sisään.

mayorsindicators.com
sitowise.com

LIITE 4: Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit

Tähän liitteeseen on kerätty sähköinen hyvinvointikertomustyökalun indikaattoreita niiltä osin kuin niistä oli löydettävissä tuloksia Karkkilan osalta. Indikaattorilistauksessa ei kuitenkaan ole strategian mittareita, sillä niistä on löydettävissä tuoreemmat tiedot tilinpäätöksessä. Indikaattorit on jaoteltu hyvinvointisuunnitelman mittariston jaottelun mukaisesti muilta osin, mutta HYTE-kerroin on nostettu erilliseksi osiokseen.

HYTE-KERROIN

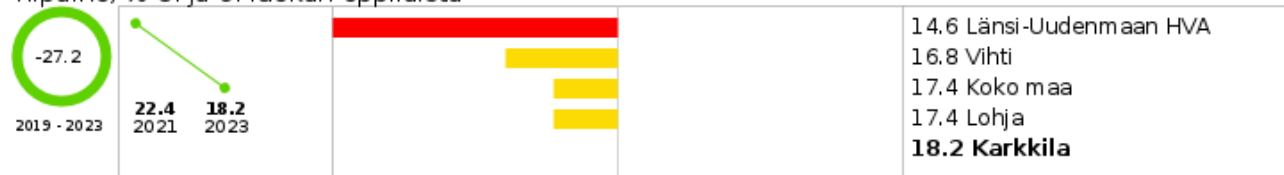
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

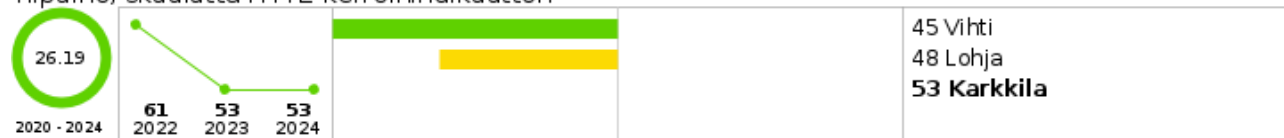
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

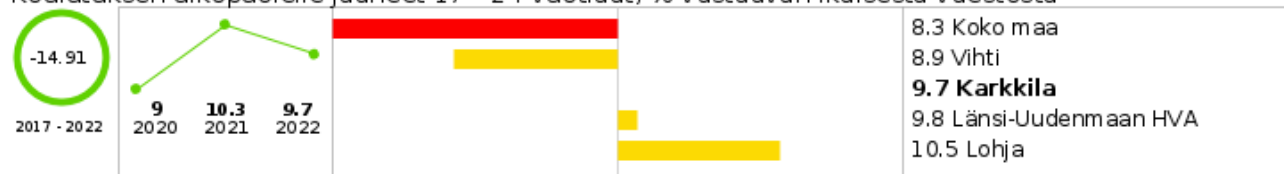
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

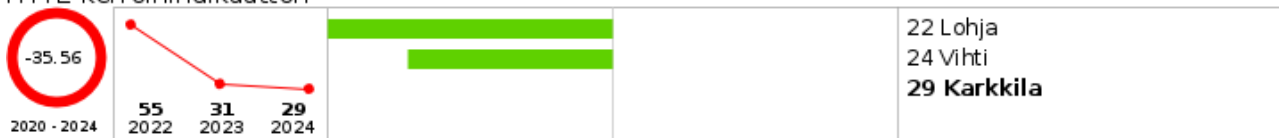
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

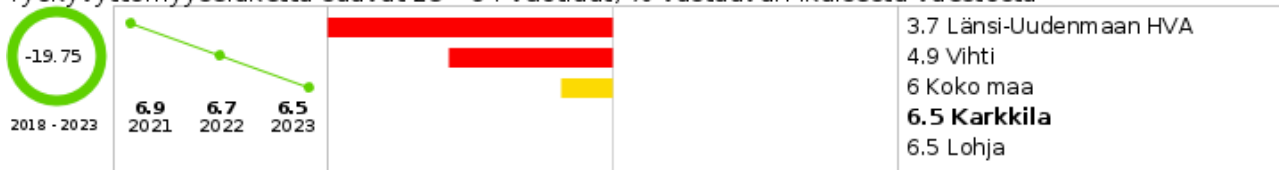
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

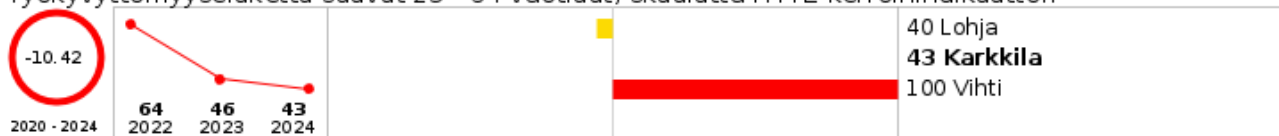
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

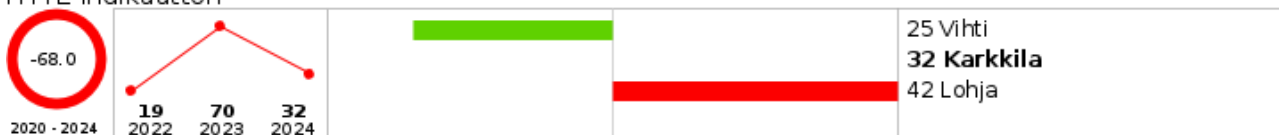
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

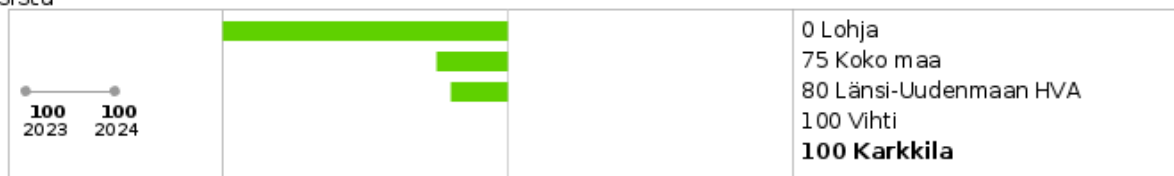
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

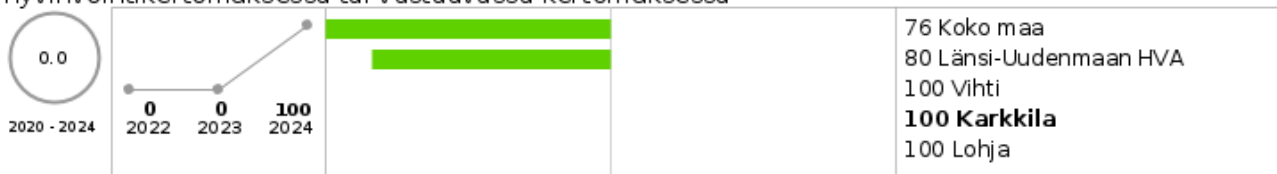
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

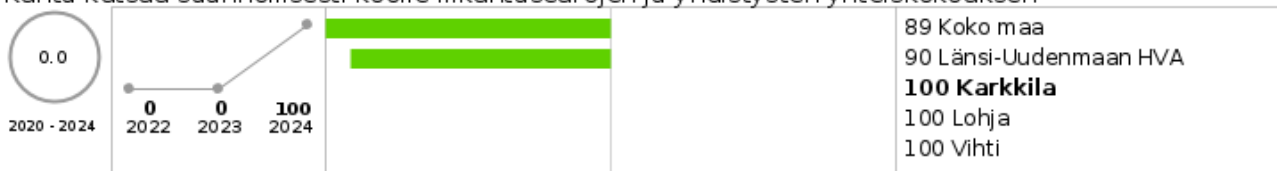
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

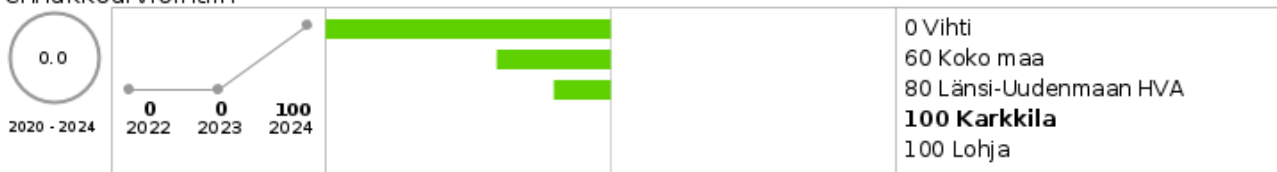
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

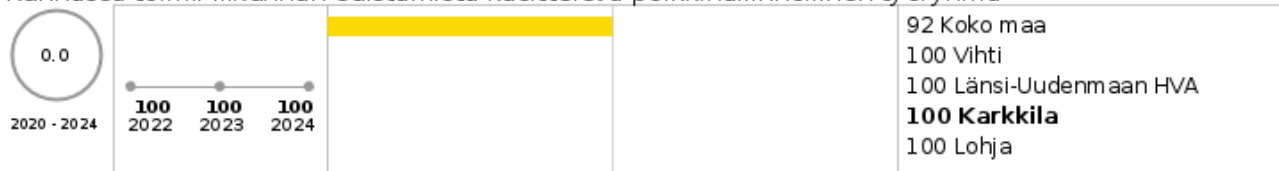
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

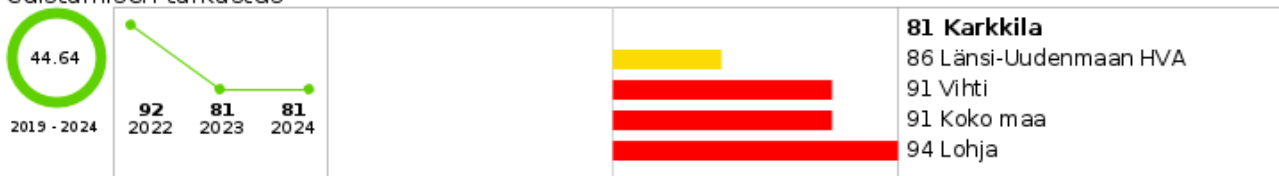
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

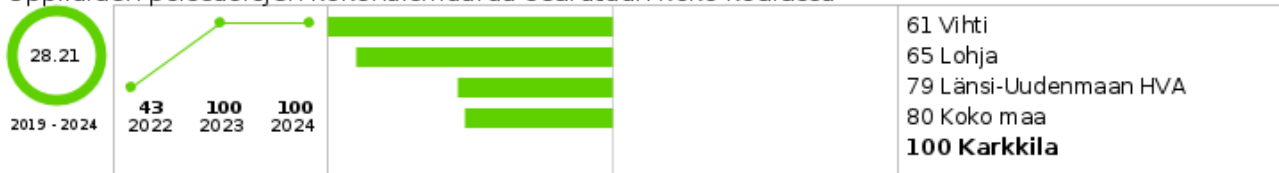
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

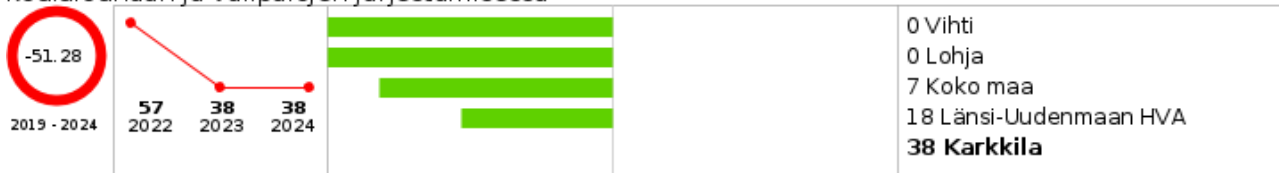
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

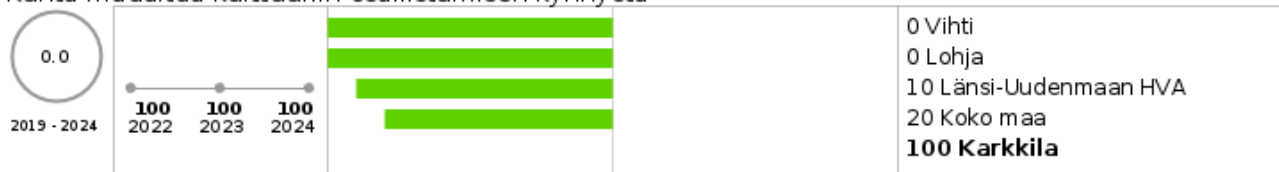
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

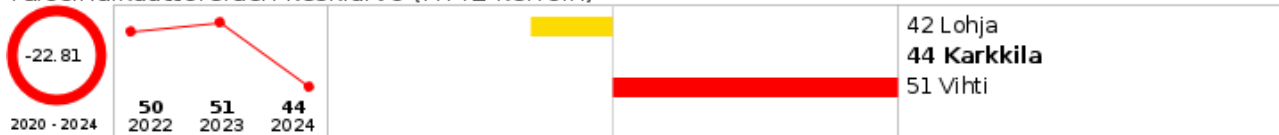
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

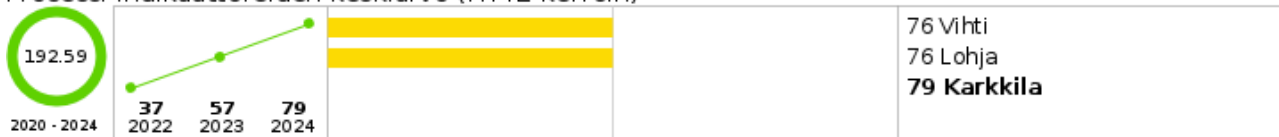
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

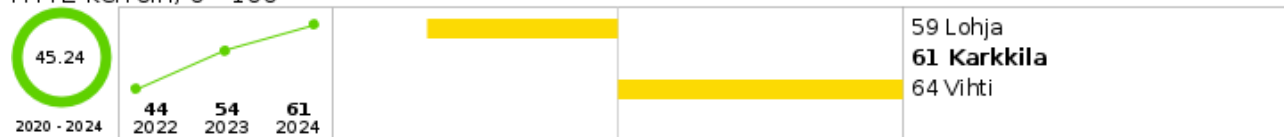
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

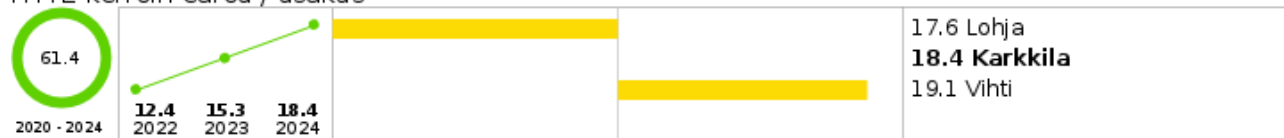
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

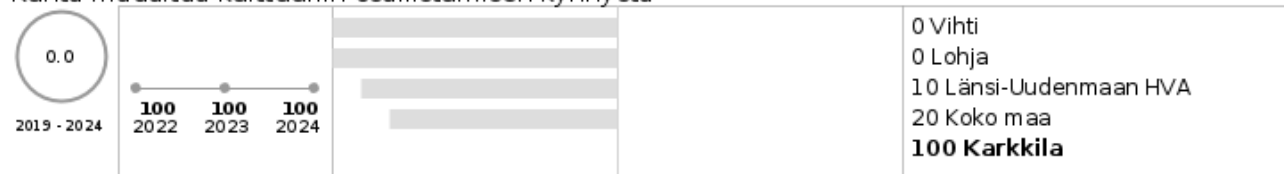

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

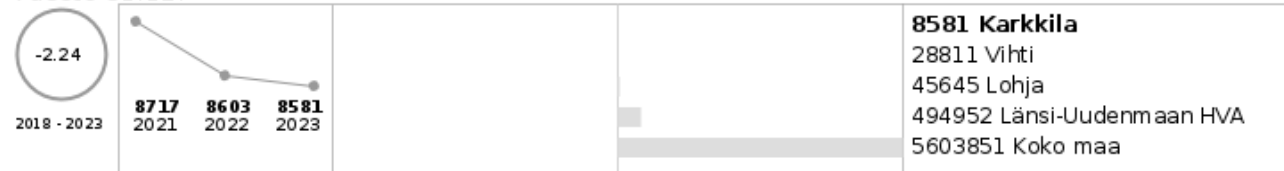

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN

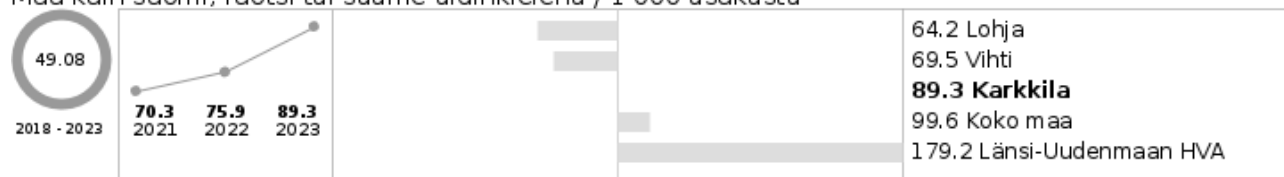
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

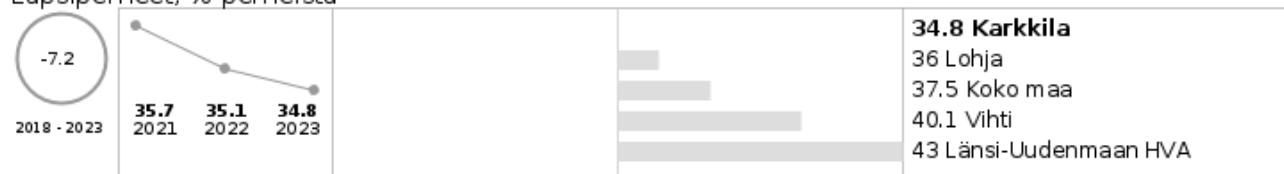
Väestö 31.12.

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

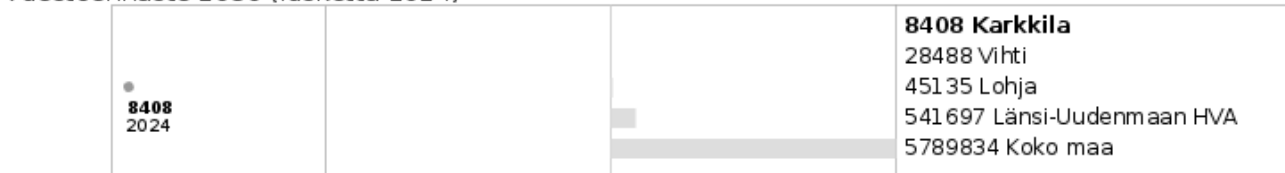
Koulutustasomittain

Huoltosuhte, demografinen

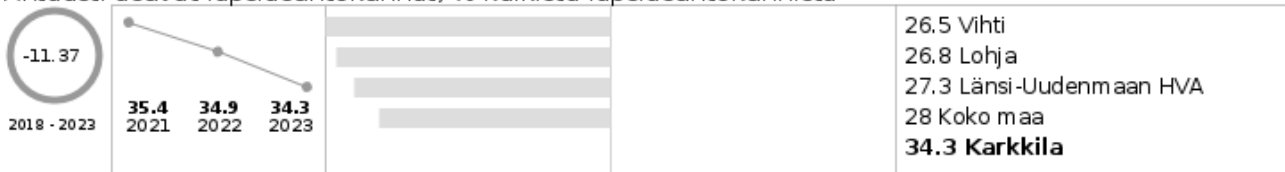
Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Ahtaasti asuvat lapsiasutokunnat, % kaikista lapsiasutokunnista

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

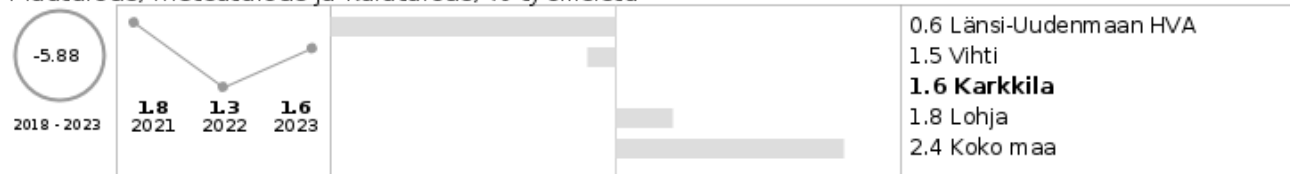
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

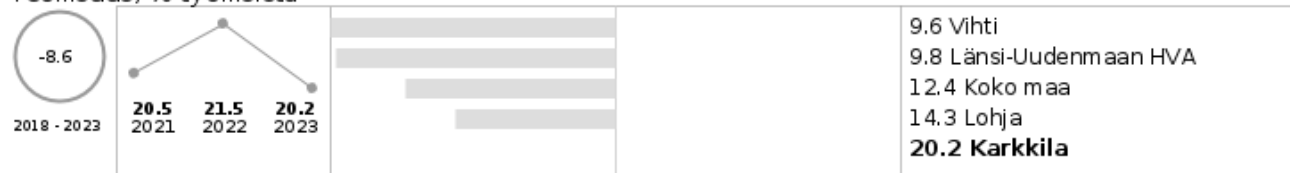
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

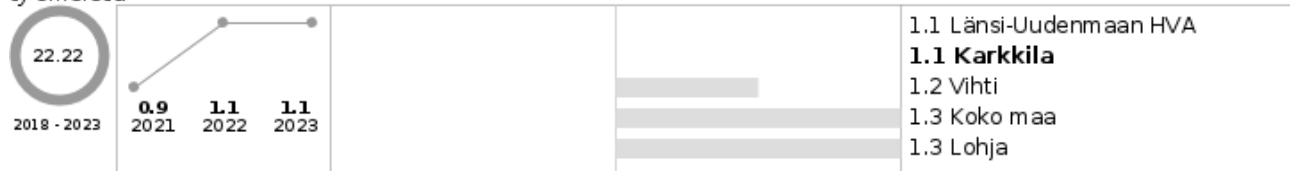
Maatalous, metsätalous ja kalatalous, % työllisistä

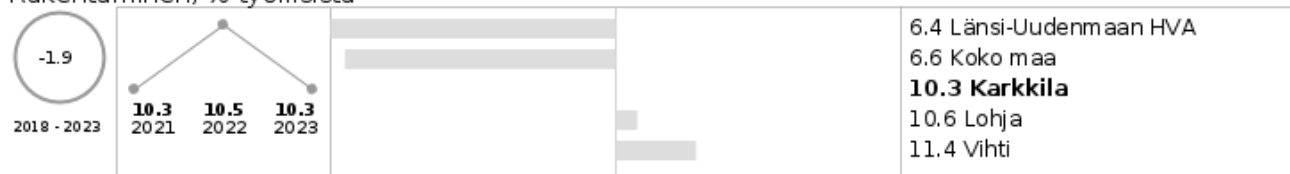
Teollisuus, % työllisistä

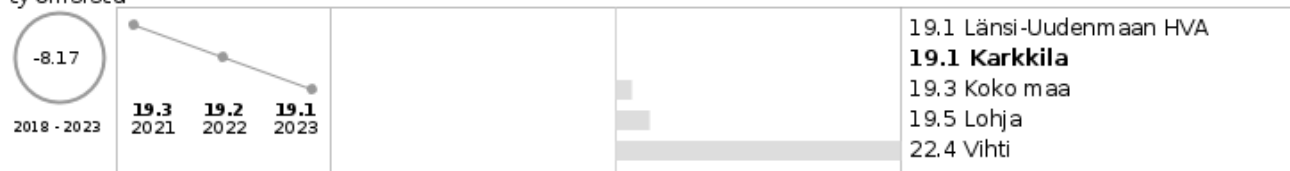
Kaivostoiminta ja louhinta, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, Vesihoito, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, % työllisistä

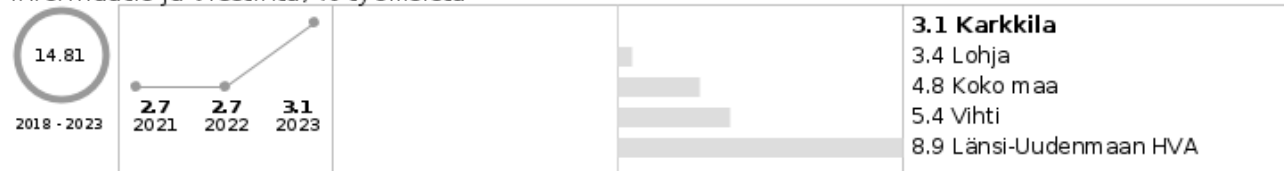
Rakentaminen, % työllisistä

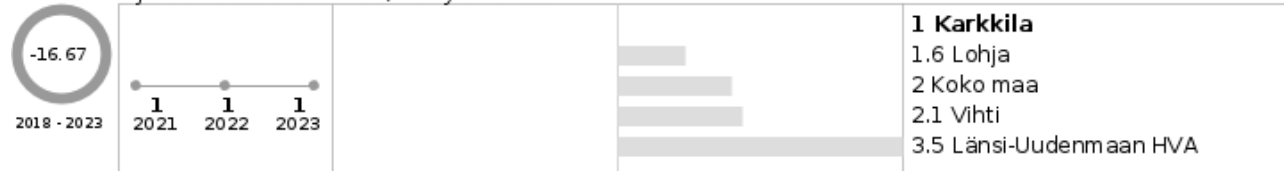
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta, % työllisistä

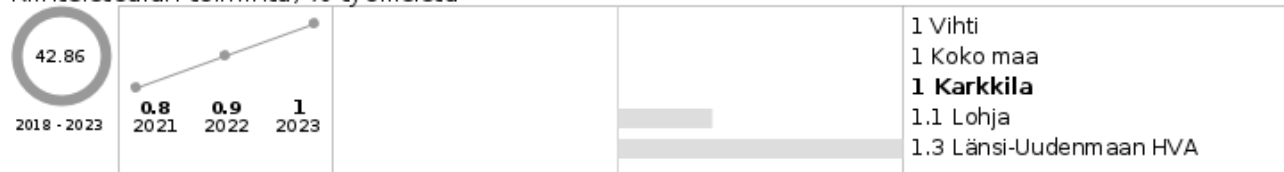
Informaatio ja viestintä, % työllisistä

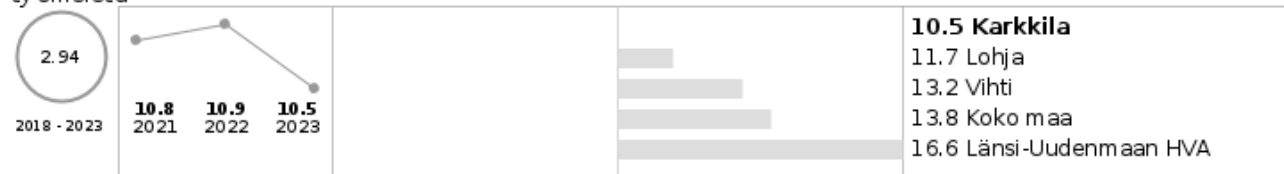
Rahoitus- ja vakuutustoiminta, % työllisistä

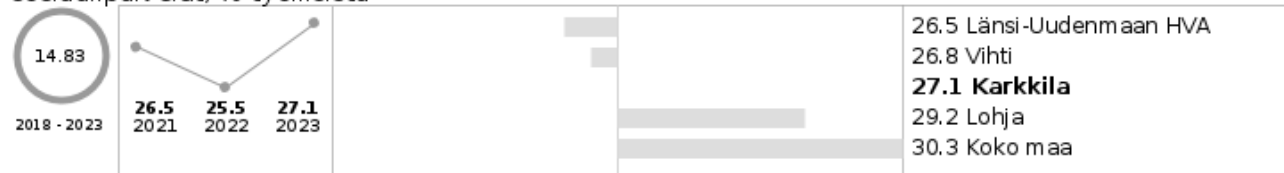
Kiinteistöalan toiminta, % työllisistä

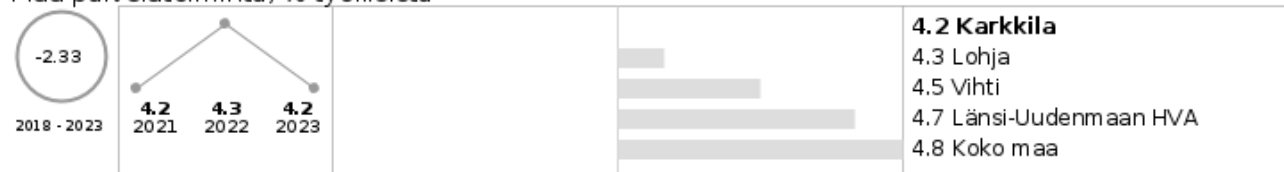
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, % työllisistä

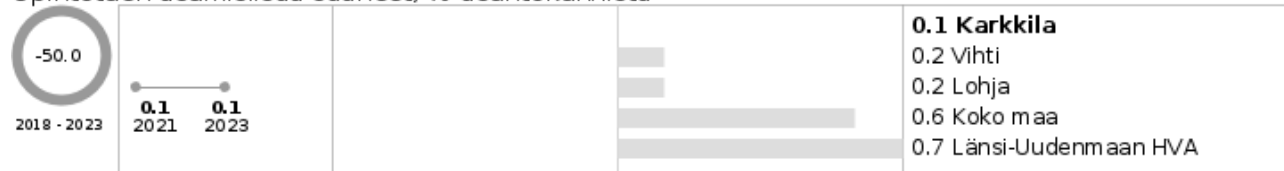
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, Koulutus, Terveys- ja sosiaalipalvelut, % työllisistä

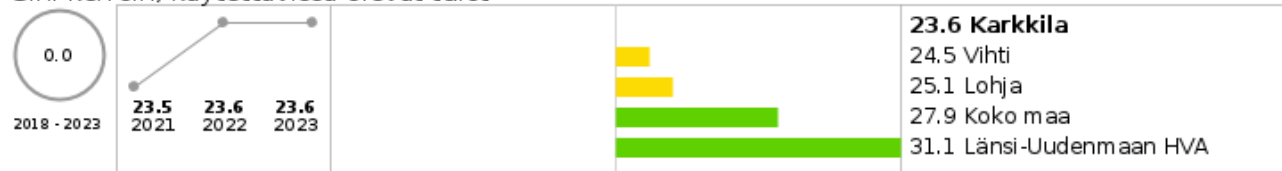
Muu palvelutoiminta, % työllisistä

Opintotuen asumislisää saaneet, % asuntokunnista

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat naiset, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

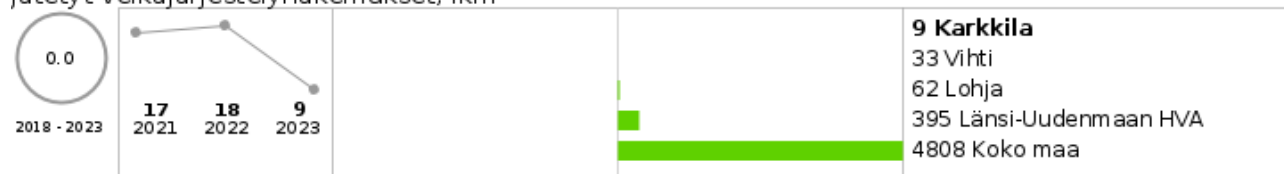
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat miehet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asuntokunnista

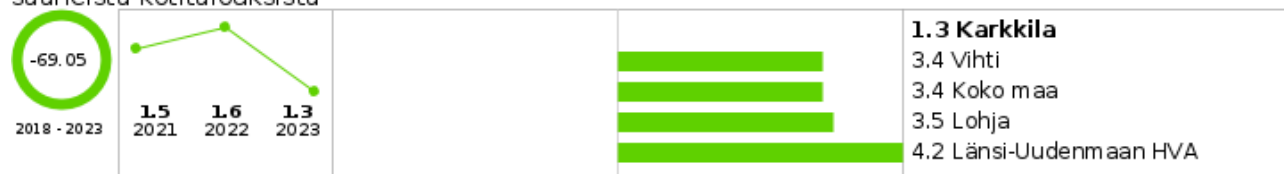
Jätetyt velkajärjestelyhakemukset, lkm

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotitaloudet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

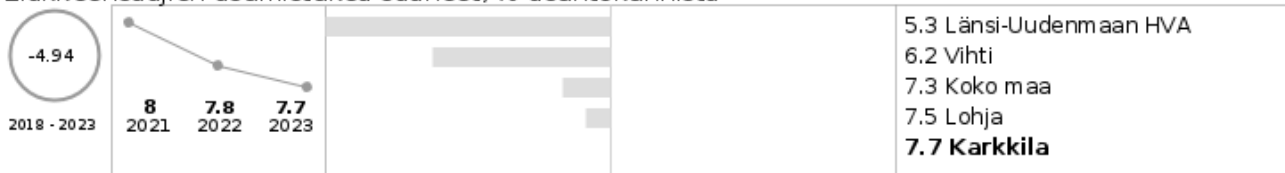
Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

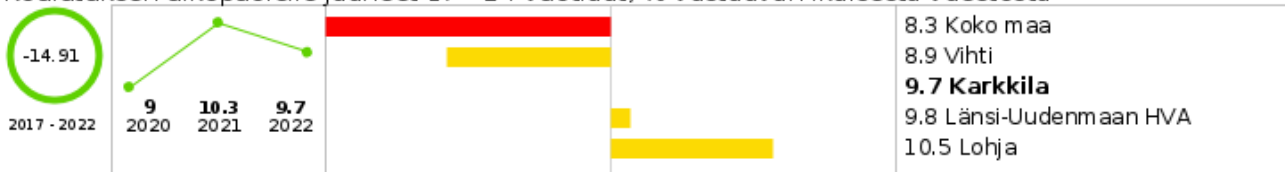
Eläkkeensaajien asumistukea saaneet, % asutokunnista

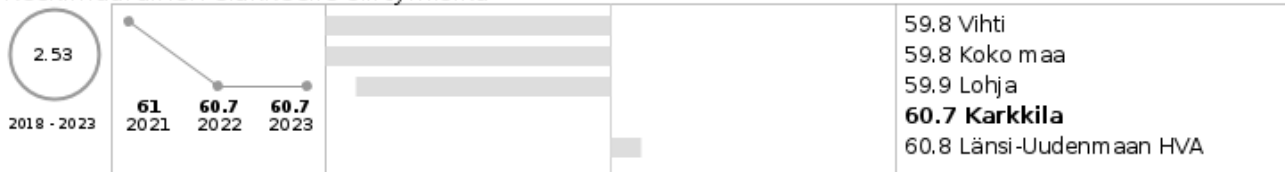
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

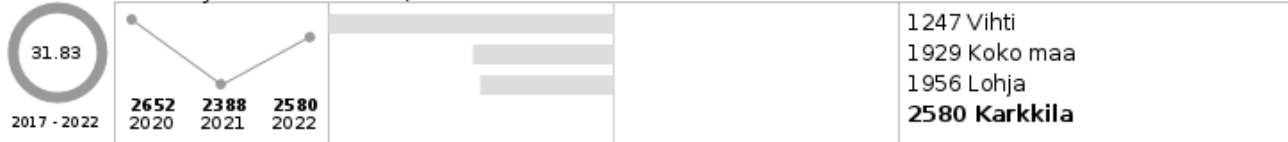
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

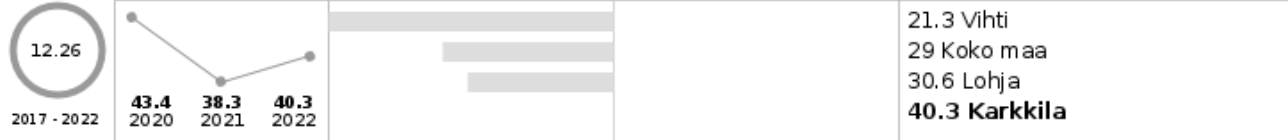
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

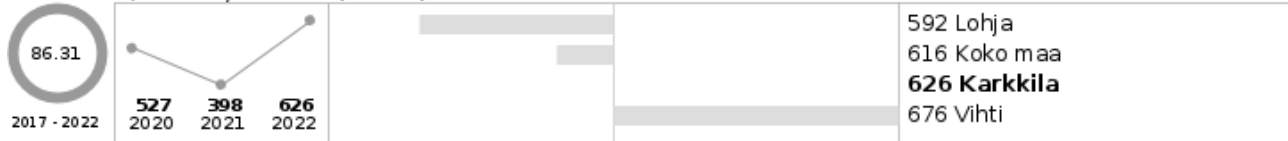
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

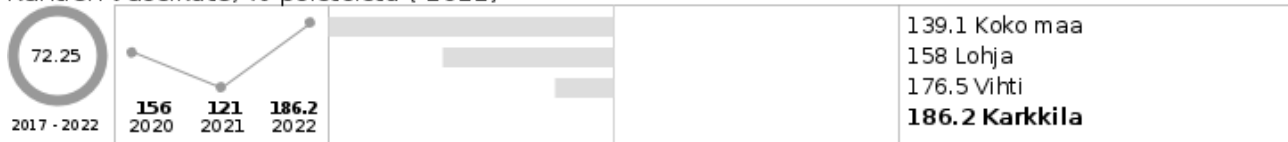
Valtionosuudet, % nettokustannuksista (-2022)

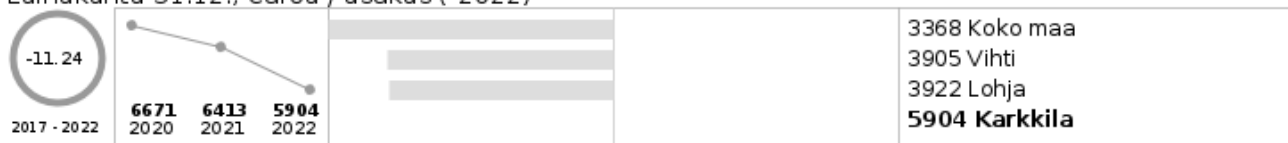
Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

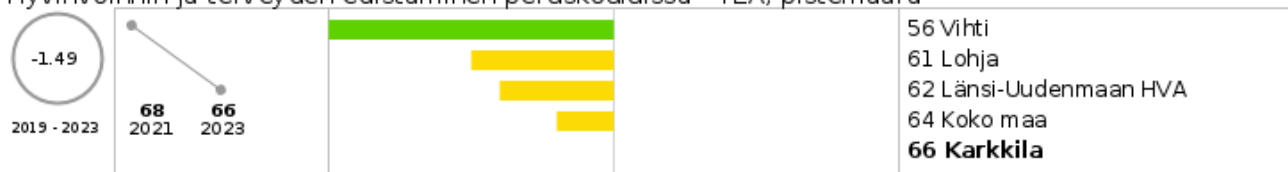

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

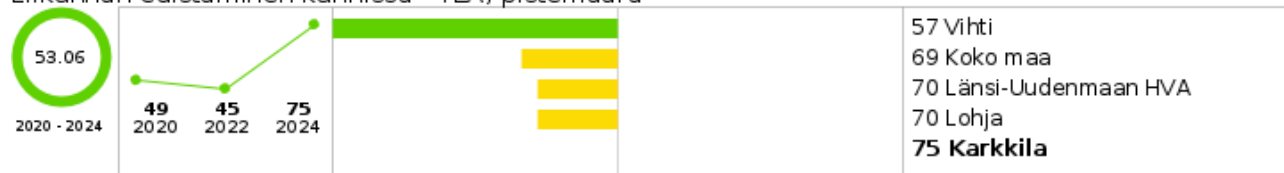

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN

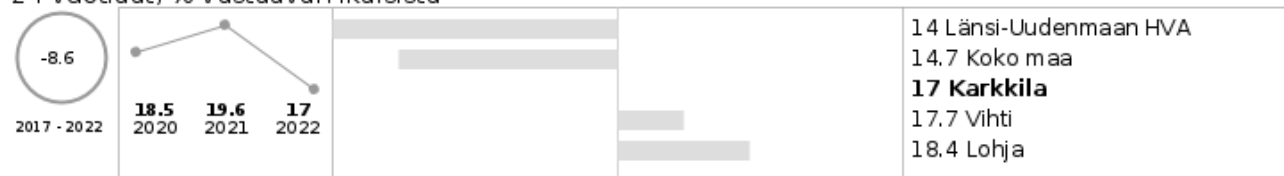
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

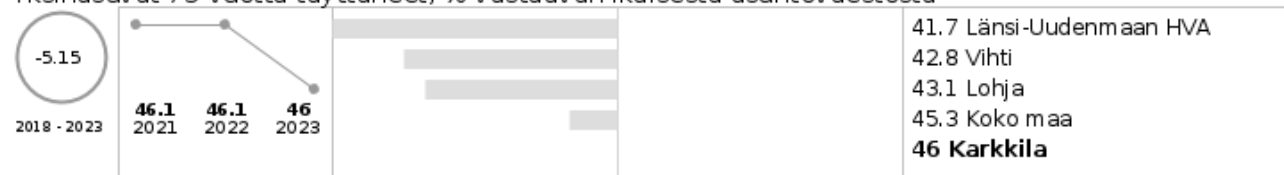
Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

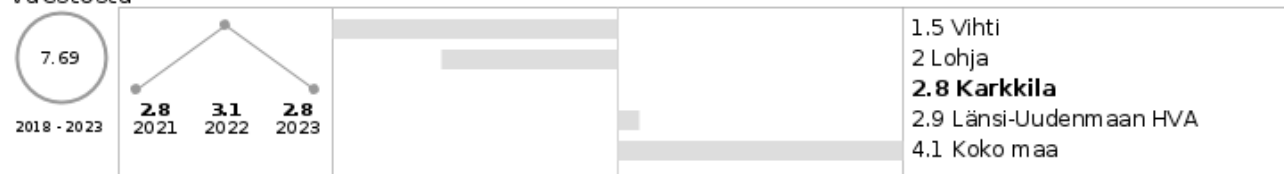
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

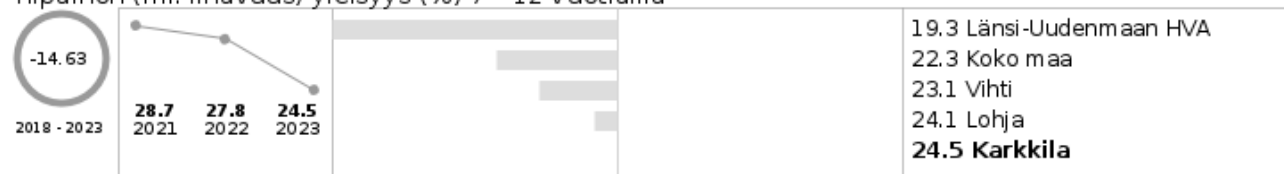
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

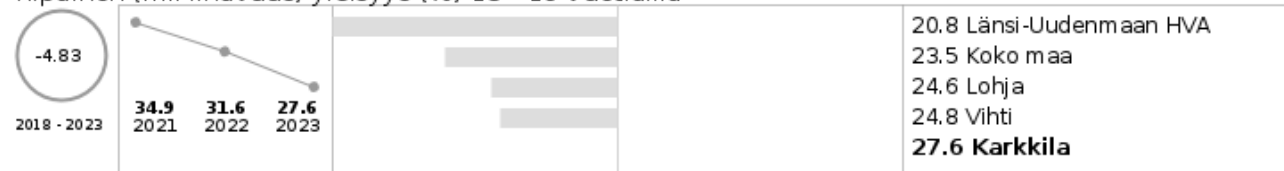
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

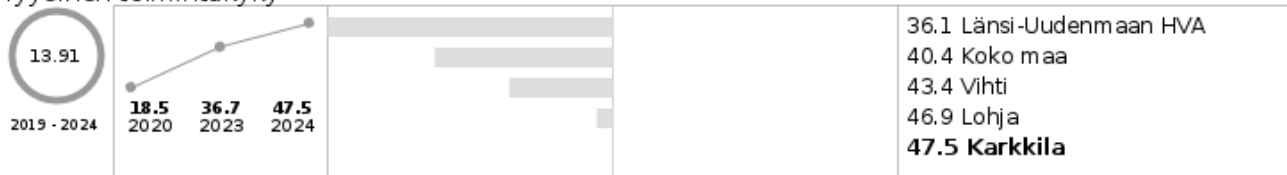
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

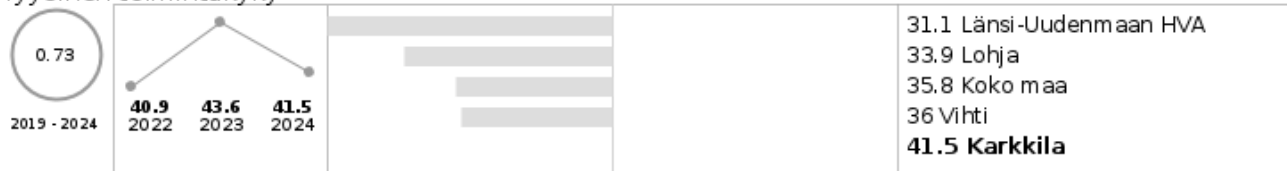
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

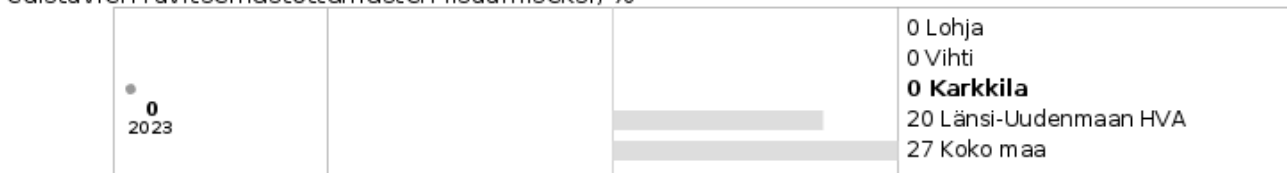
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

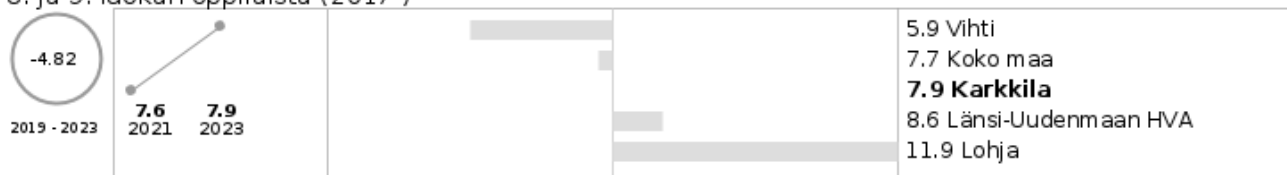
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

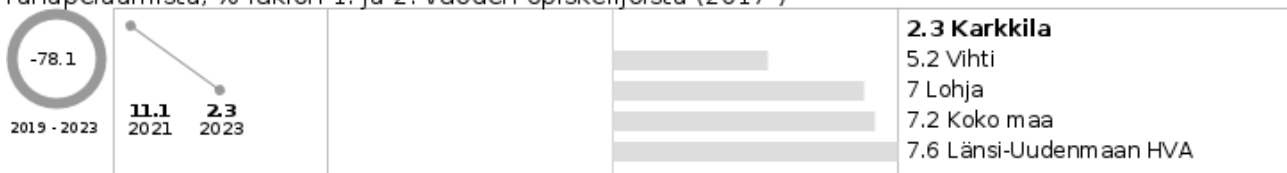
Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %

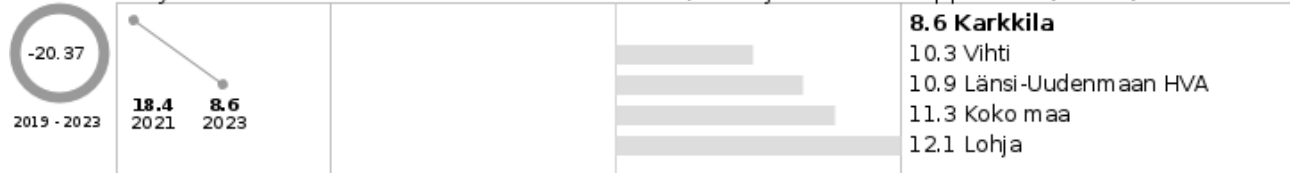
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

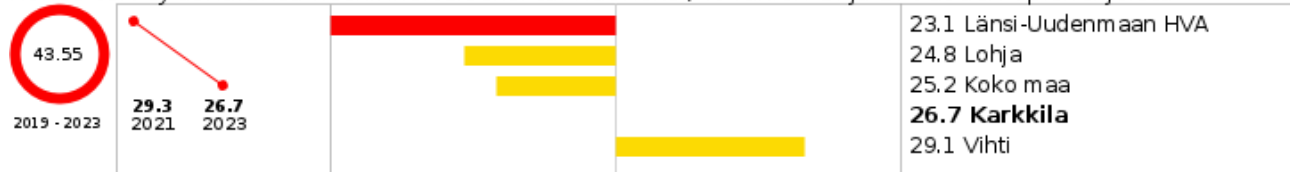
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

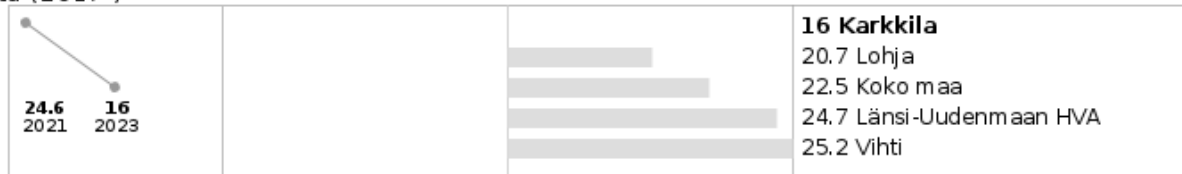
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

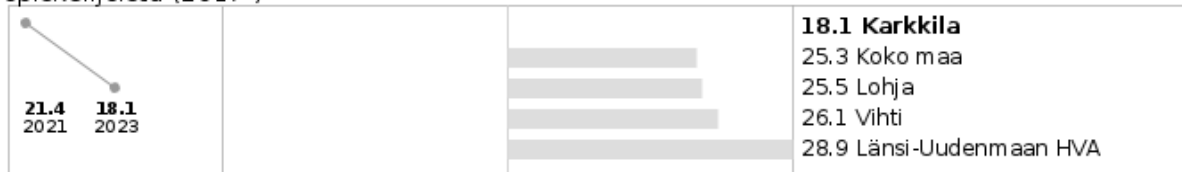
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

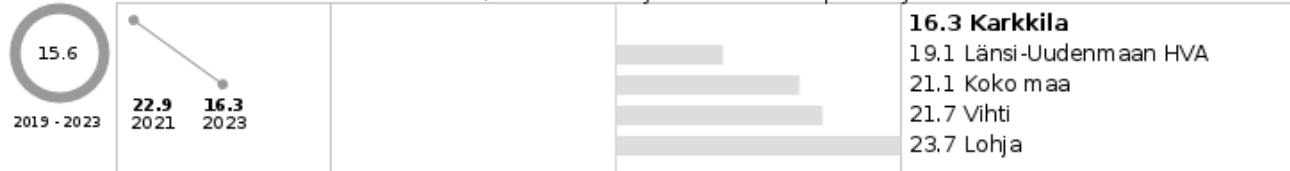
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

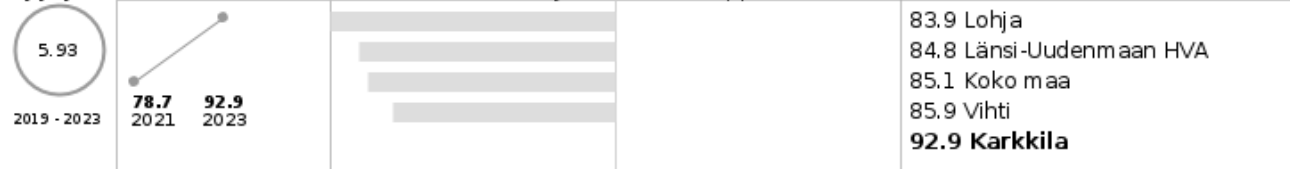
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

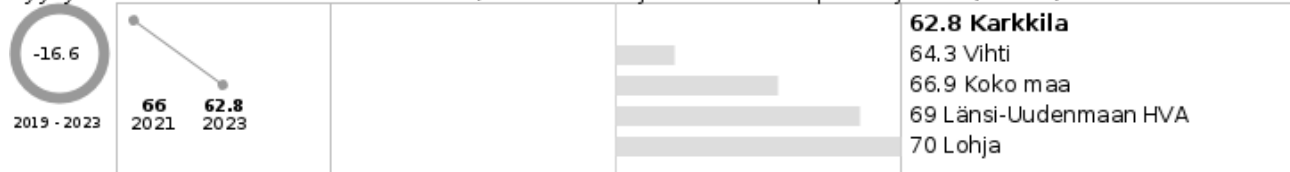
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

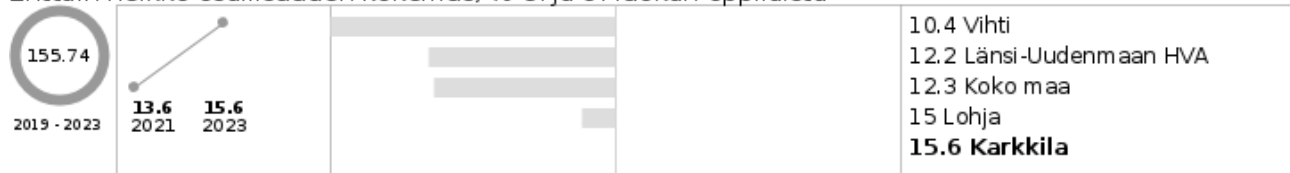
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

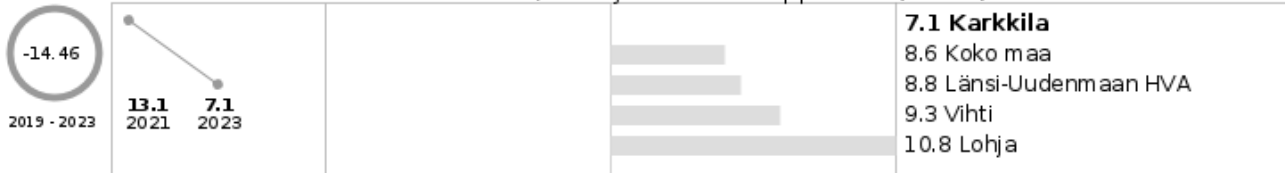
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

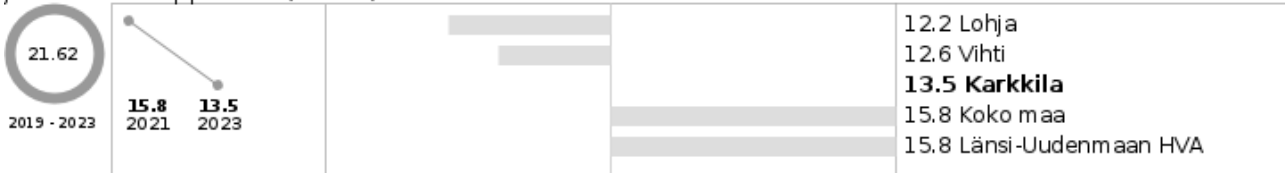
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

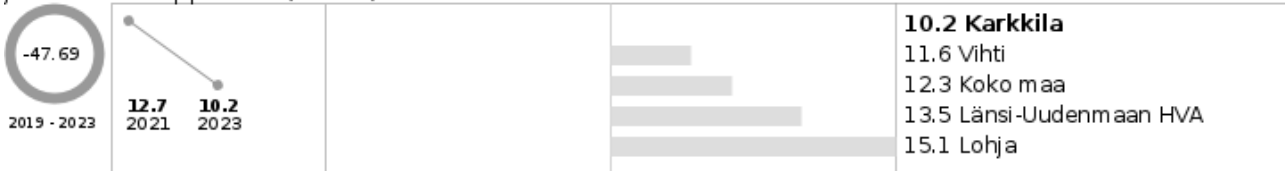
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

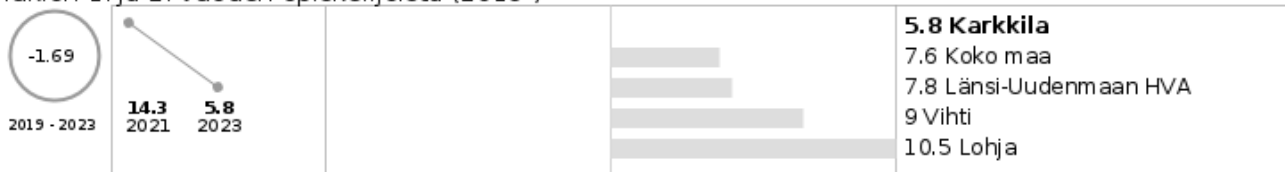
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

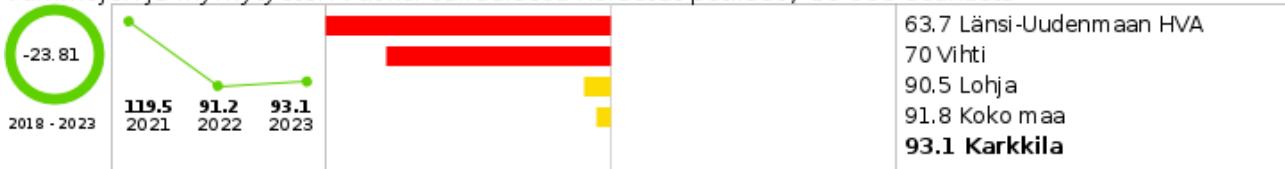
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

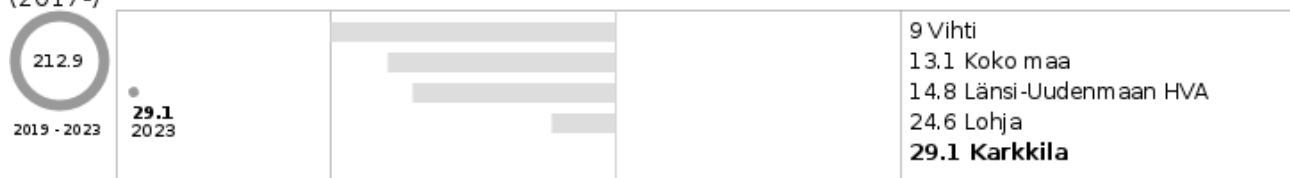
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

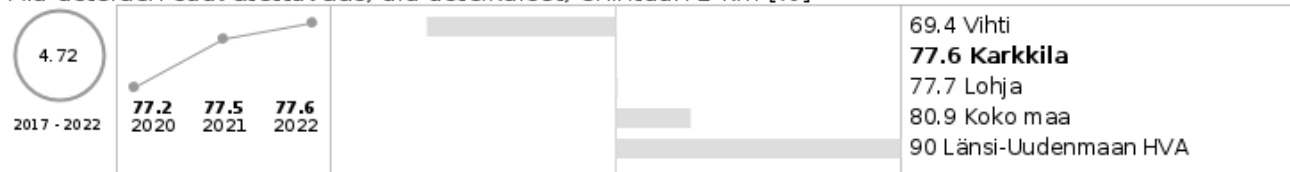
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

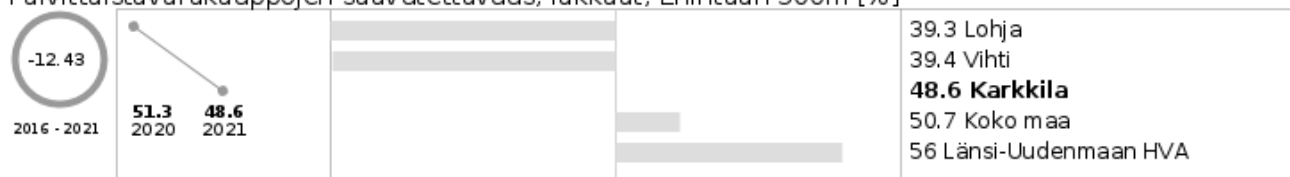
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Ala-asteiden saavutettavuus, ala-asteikäiset, enintään 2 km [%]

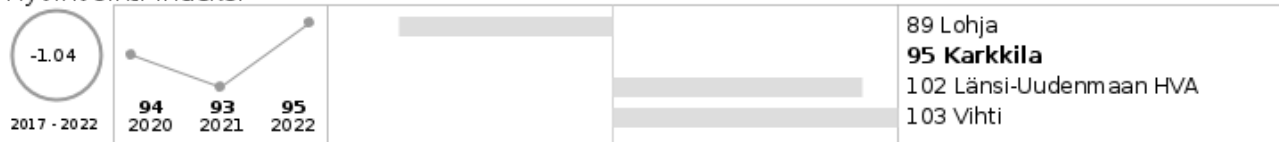
Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % asukkaista

Hyvinvointi-indeksi

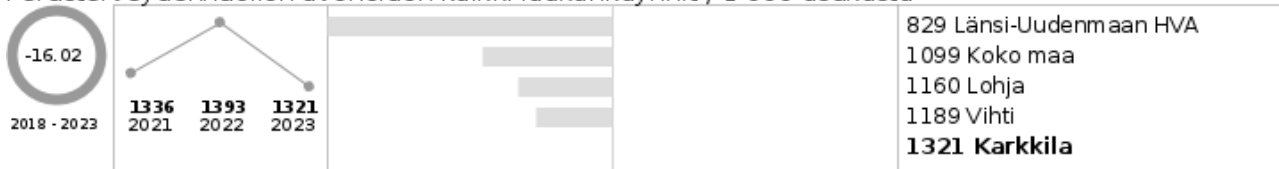
JATKUVUUDEN JA TOIMINTAKYVYN TURVAAMINEN

Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %

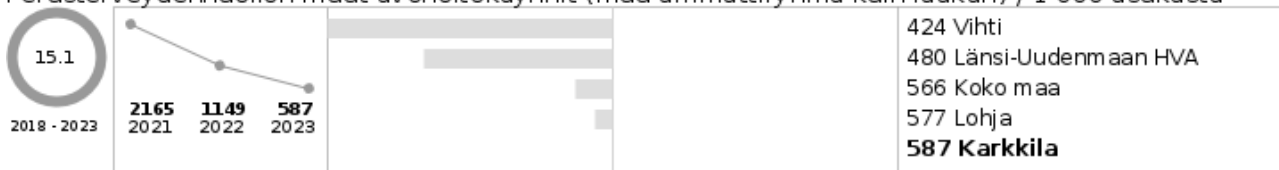

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

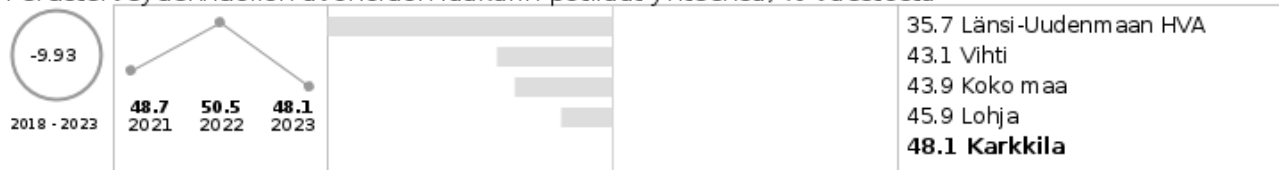
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

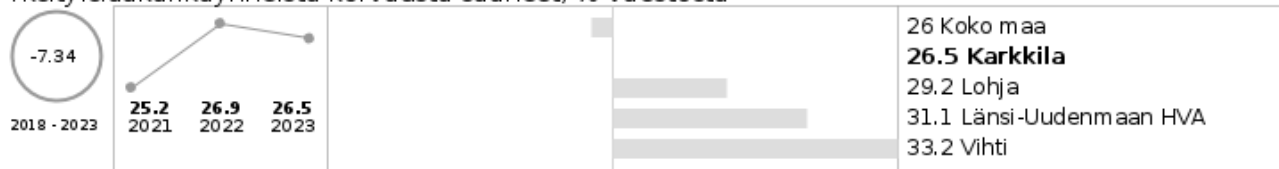
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

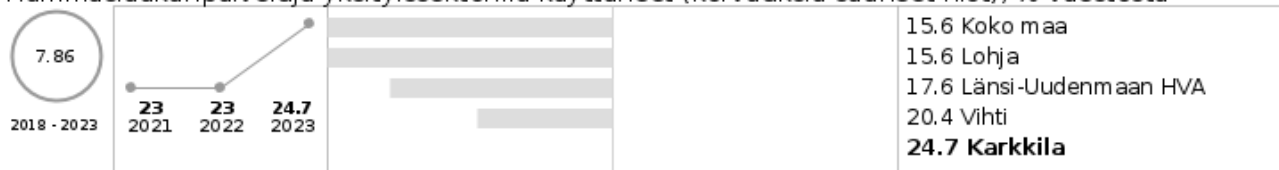
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

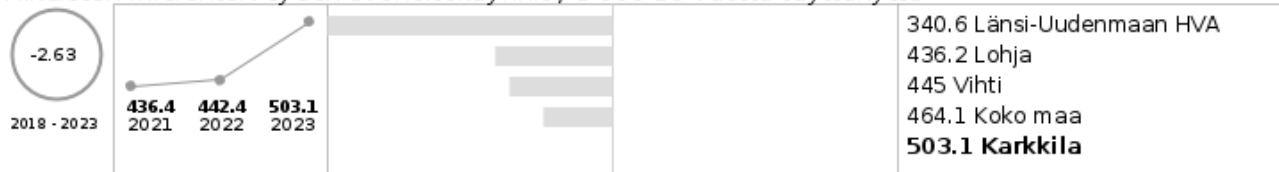
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % väestöstä

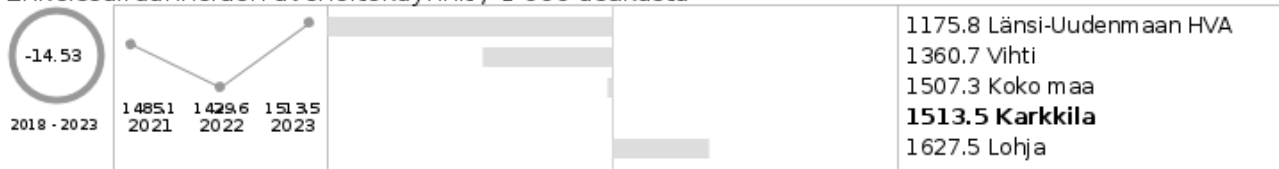
Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneet (korvauksia saaneet hlöt), % väestöstä

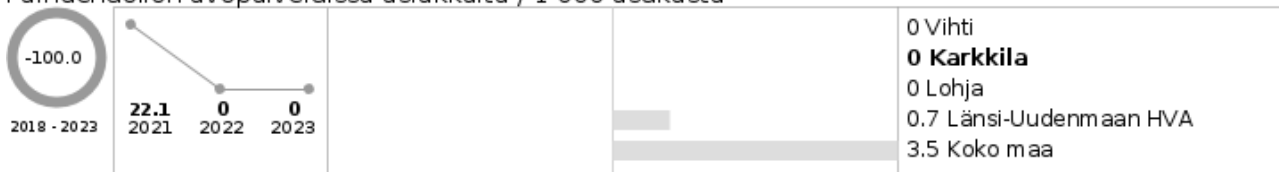
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä

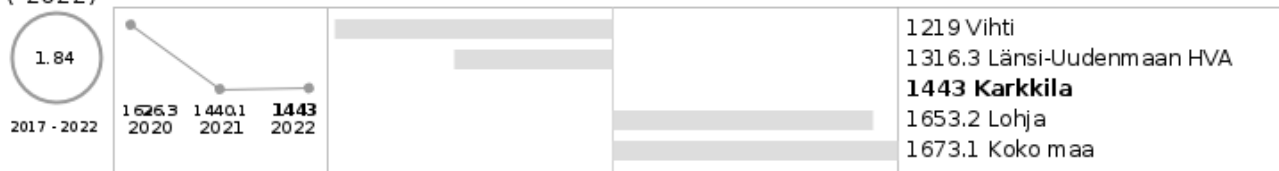
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1 000 asukasta

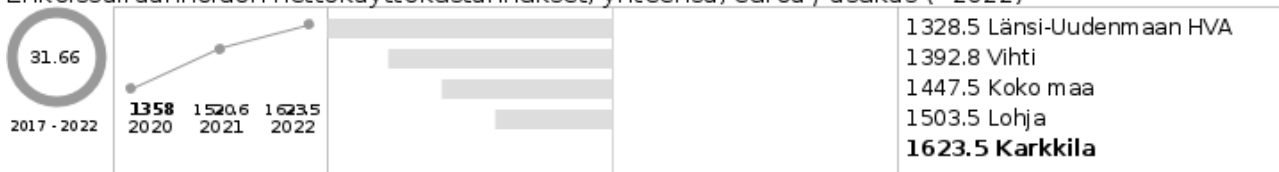
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

Sosiaalitoiminnan nettokäyttökustannukset (pl. varhaiskasvatus 2015-), euroa / asukas (-2022)

Erikoissairaanhoidon nettokäyttökustannukset, yhteensä, euroa / asukas (- 2022)

Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa, pistemäärä

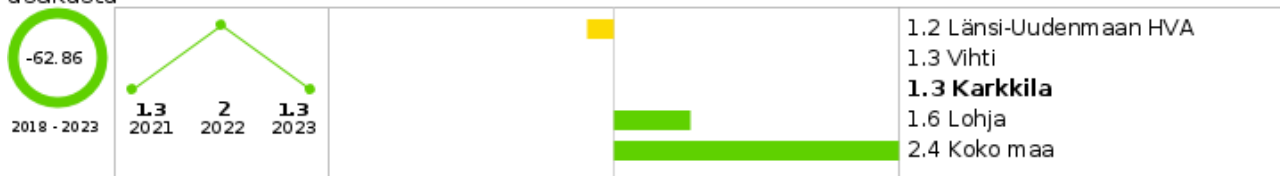
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, keskimääräinen hoitoaika

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

Päihdehuollon asumispalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

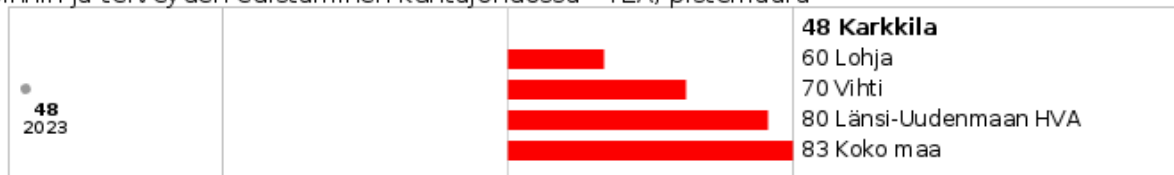
Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset yhteensä, euroa / asukas (-2023)

Toimeentulotuki, euroa / asukas

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

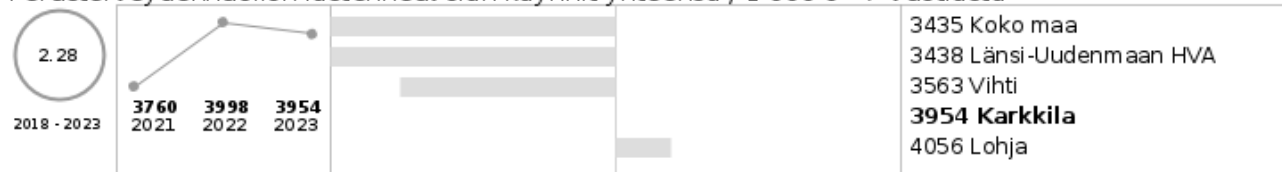

Hyvinvointi- ja terveyseroja kaventavat tavoitteet kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa, pistemäärä

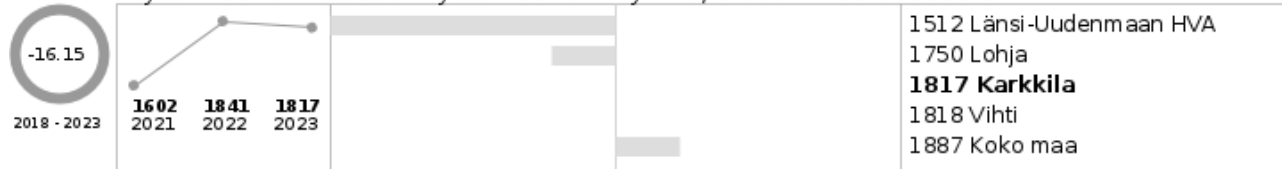

Sosiaali- ja terveydenhuolto/ Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

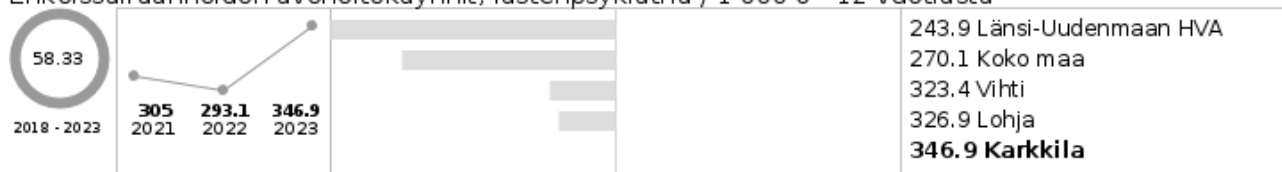
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

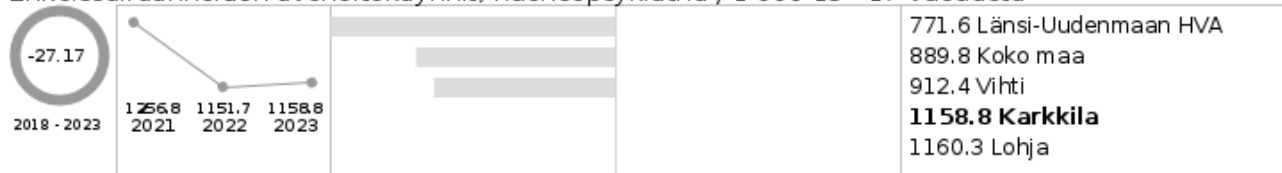
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

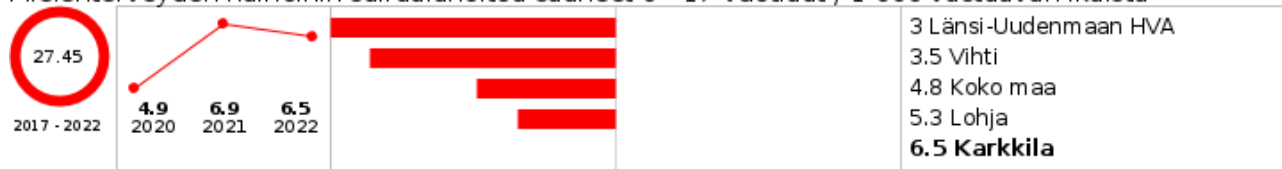
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Ensikodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, nuoret ja perheenjäsenet

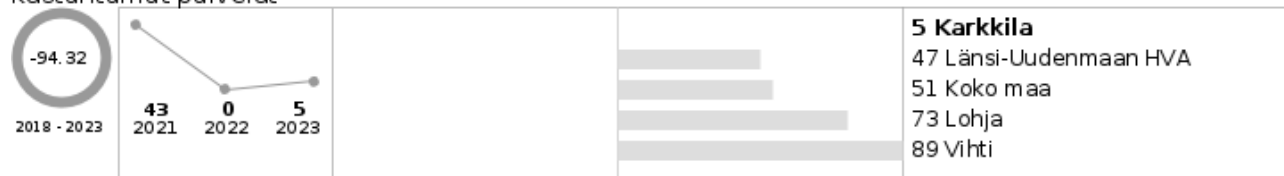
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

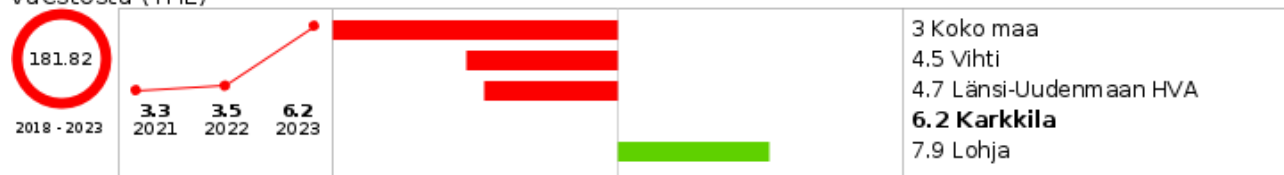

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiaasta, kunnan kustantamat palvelut

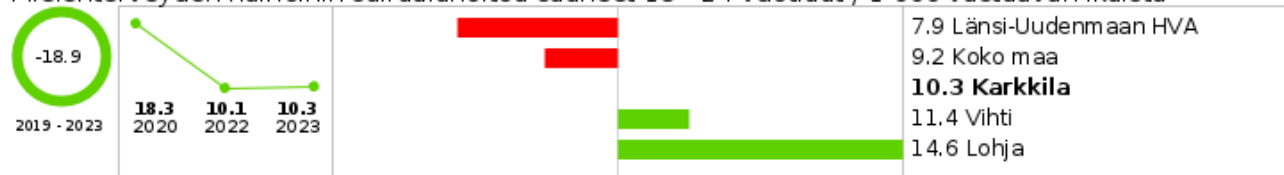

Sosiaali- ja terveydenhuolto/ Nuoret ja nuoret aikuiset

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Sosiaali- ja terveydenhuolto/ Työikäiset

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

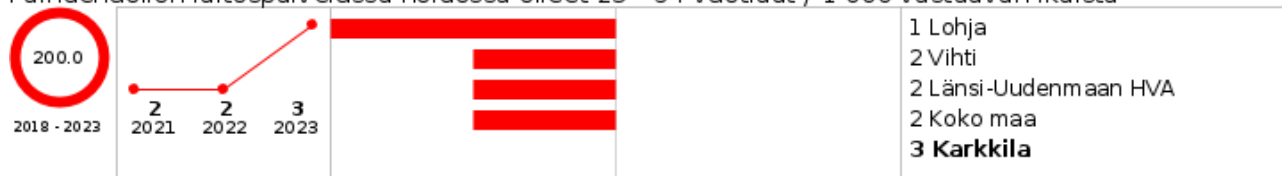
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Päihhteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

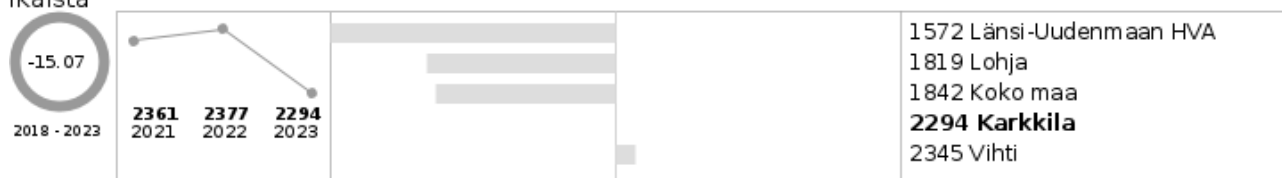

Päihdehuollon laitospalvelussa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Sosiaali- ja terveydenhuolto/ Ikääntyneet

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä

lääkkäiden laitospalvelussa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

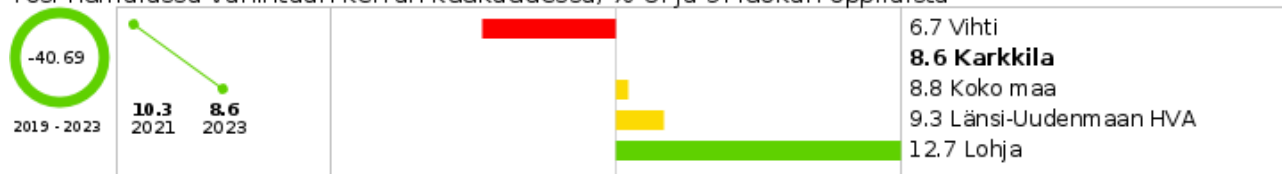
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä

MUUT INDIKAATTORIT

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

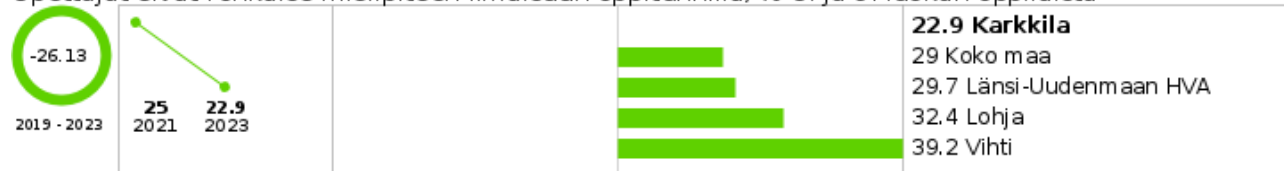
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

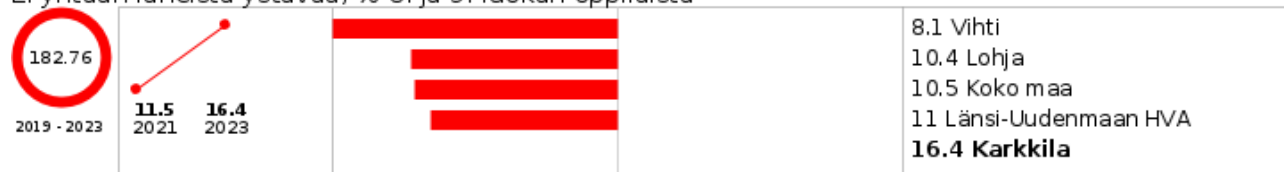
Sukupuoliyhdyntässä olleet, % 8. ja 9. luokan oppilaista

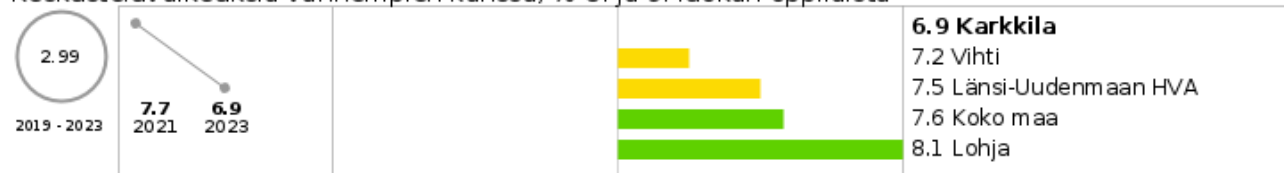
Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

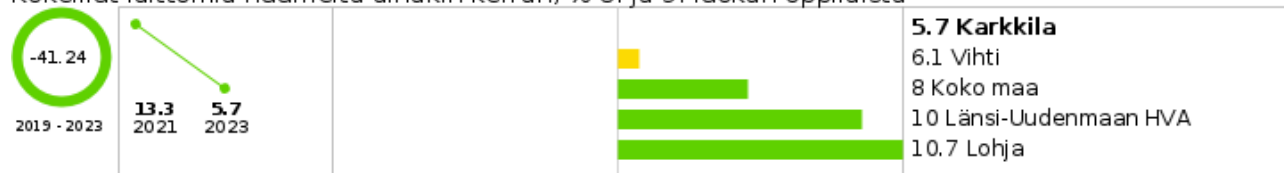
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

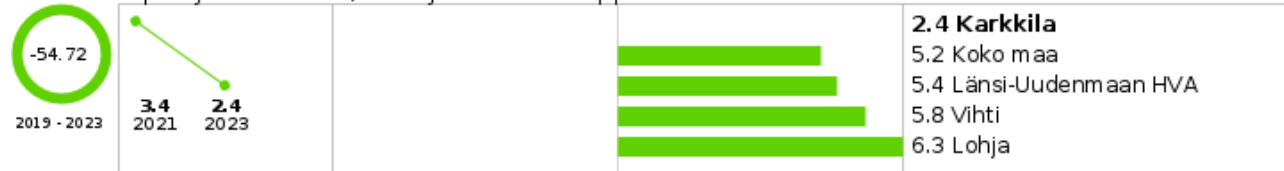
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

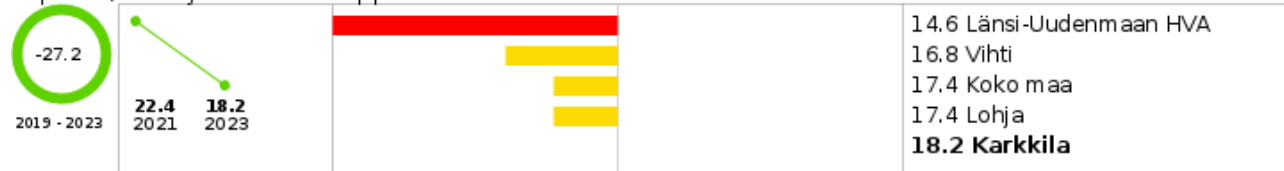
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ei ole käyttänyt ehkäisymenetelmää viimeisimmässä yhdynnässä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

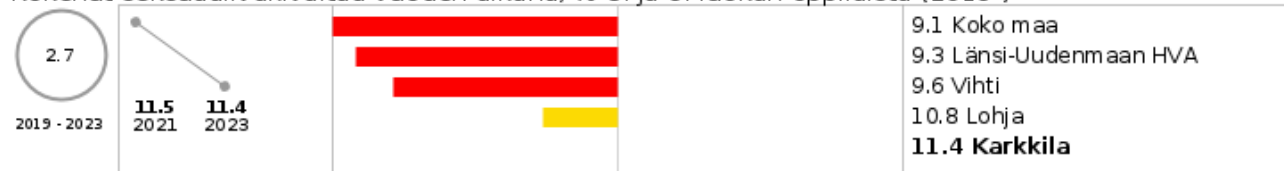
Ongelmia oppimisyhteisön ilmapiirissä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

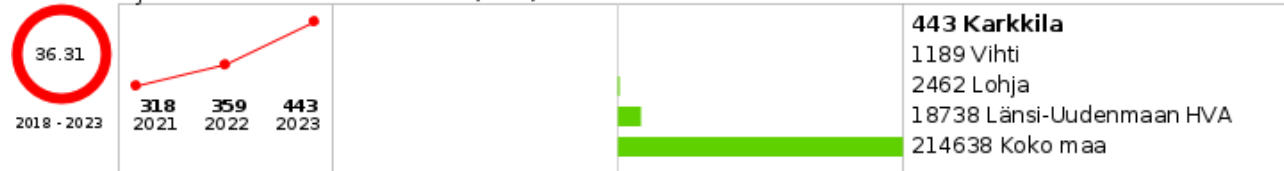
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

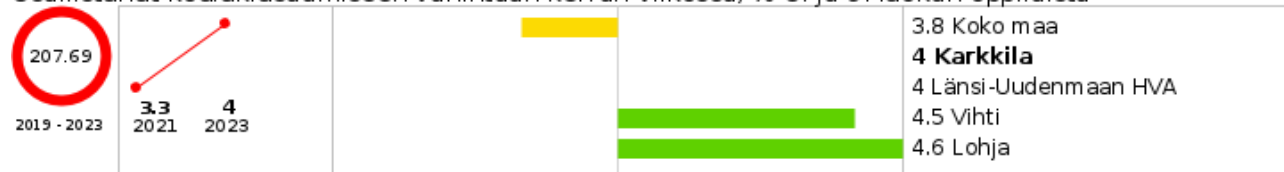
Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

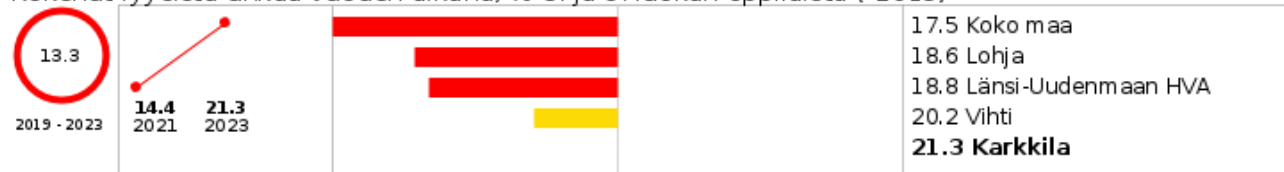
Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2015)

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

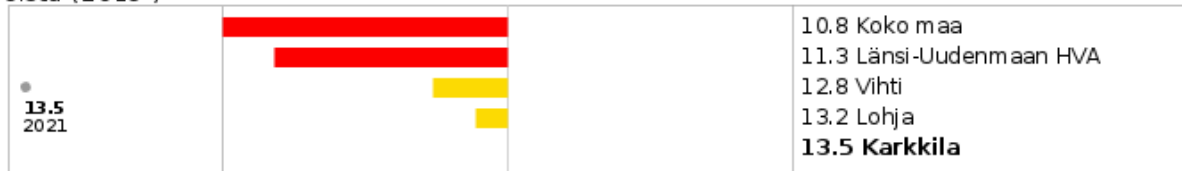

Nuoret ja nuoret aikuiset

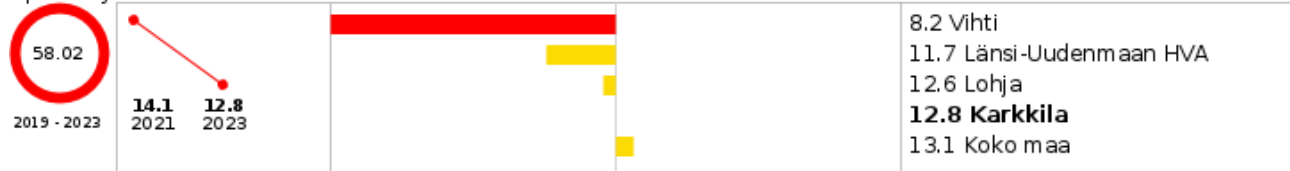
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei ole käyttänyt ehkäisymenetelmää viimeisimmässä yhdynnässä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

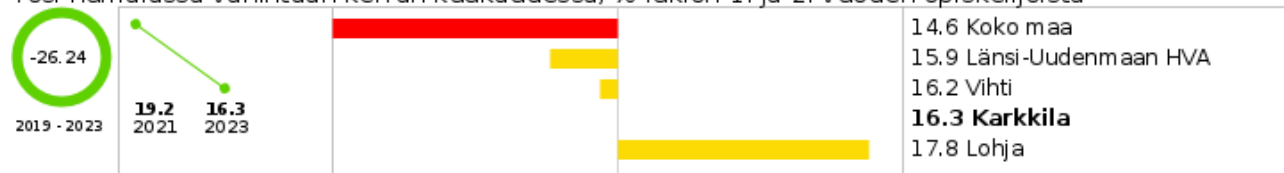
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

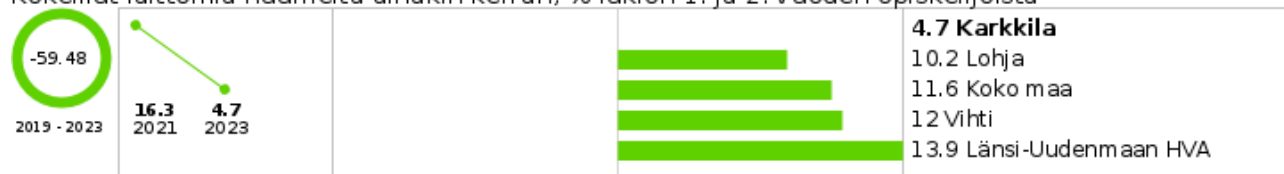
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

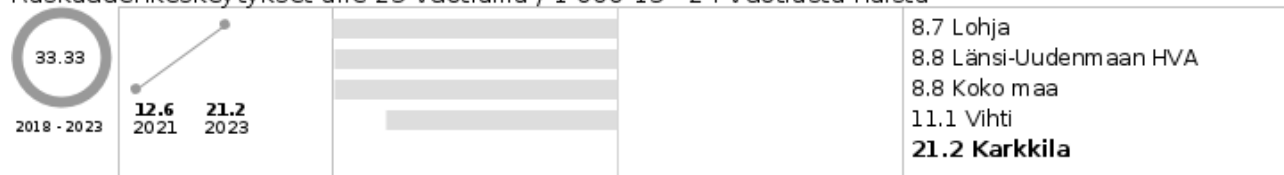
Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

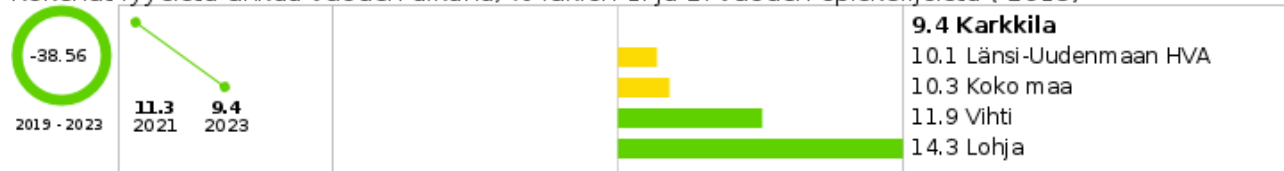
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24-vuotiaista naista

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (-2015)

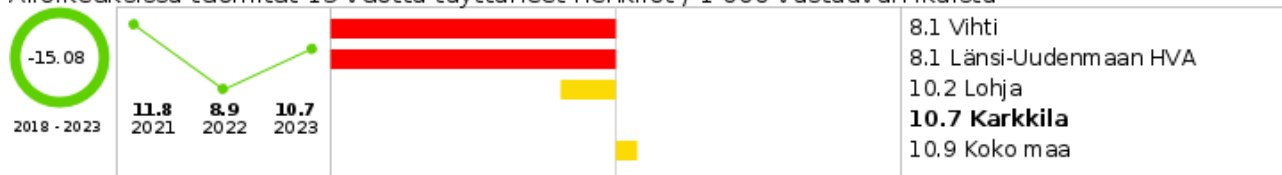
Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

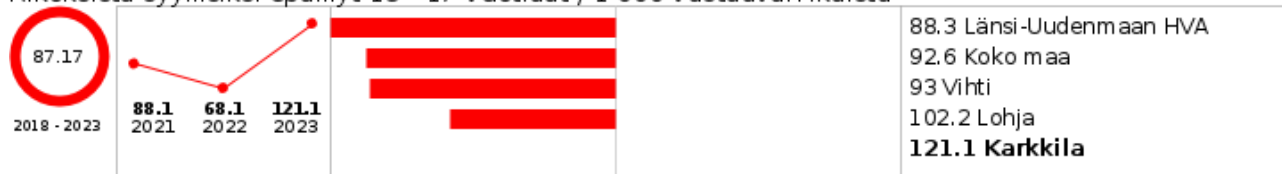
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

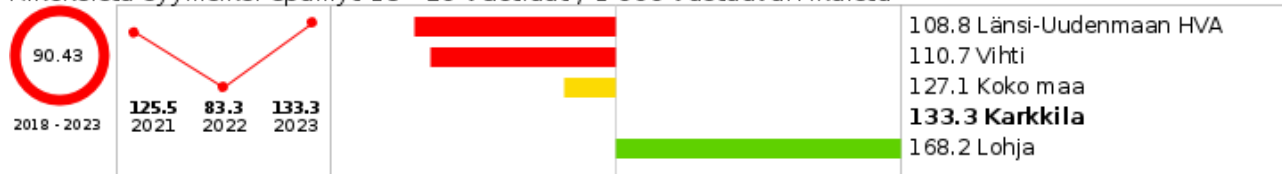
Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavan ikäistä

Rikoksista syylliseksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Rikoksista syylliseksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työikäiset

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

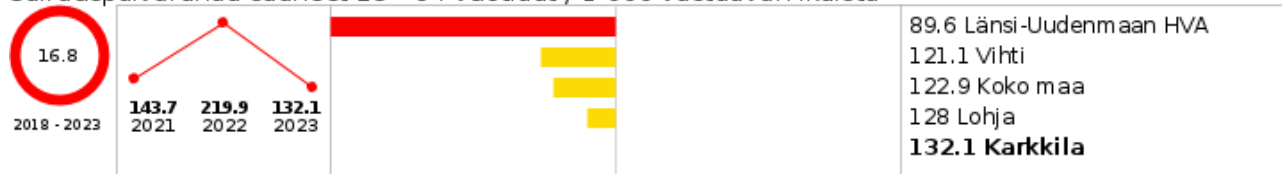
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

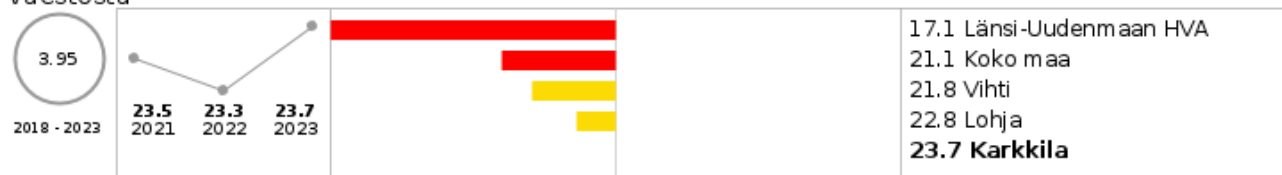
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

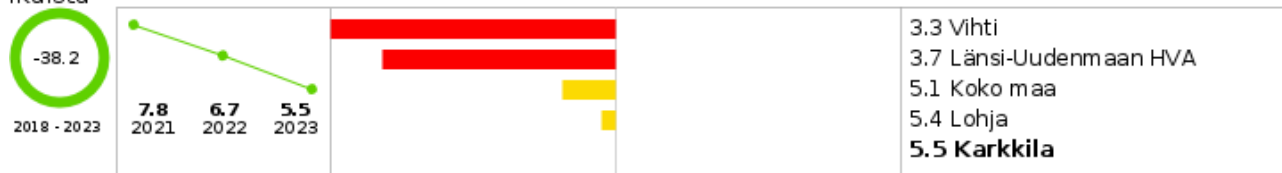
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

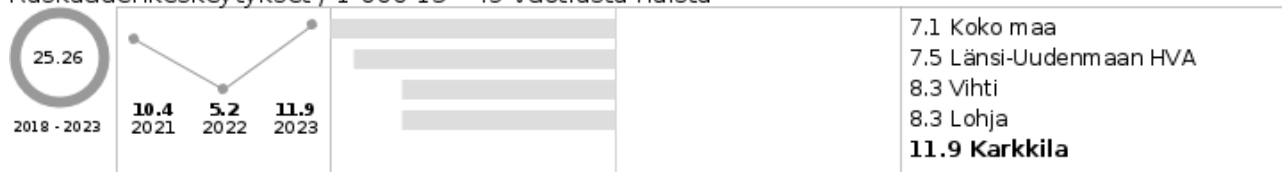
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä

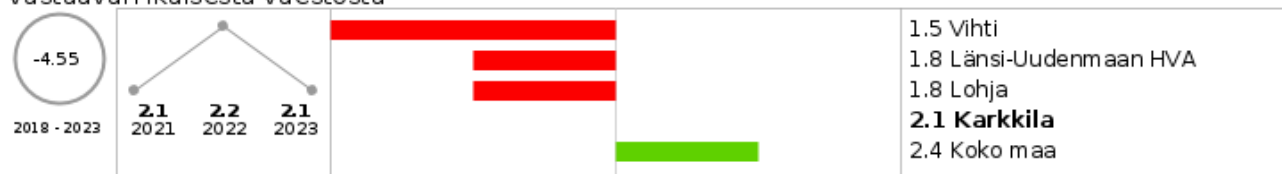

Raskaudenkeskeytykset / 1 000 15 - 49-vuotiaista naista

Ikääntyneet

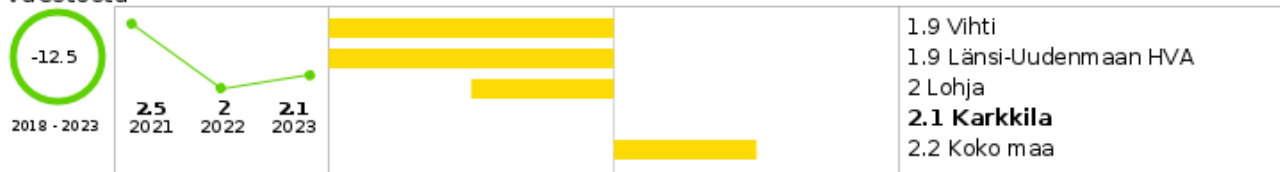
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

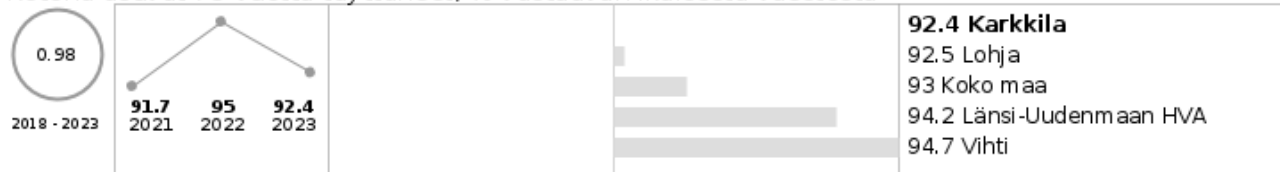
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

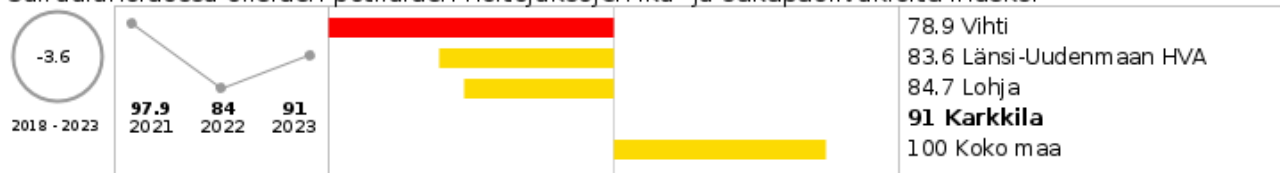

Kaikki ikäryhmät

Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitojaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu

Mielenterveysindeksi, ikävakiomaton

Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

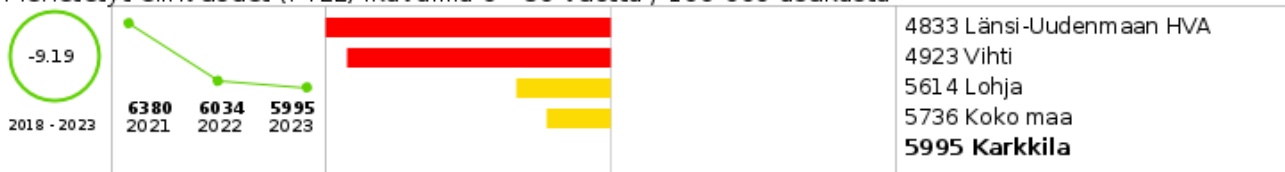
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

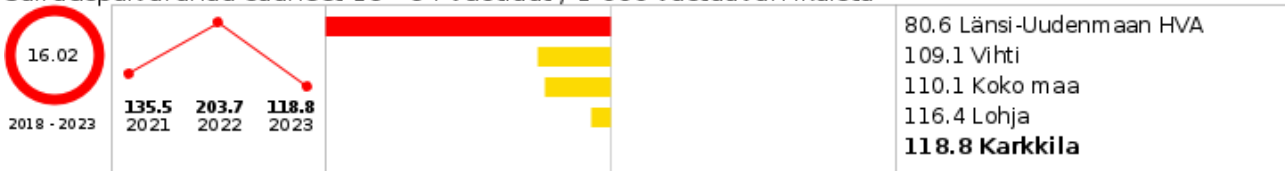
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakiomaton

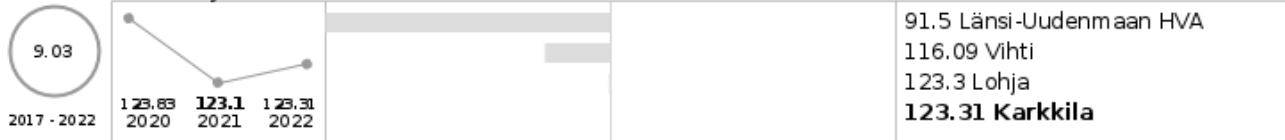
Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Huono-osaisuus yhteensä

Inhimillinen huono-osaisuus

Asutuskunnat yhteensä, lkm

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

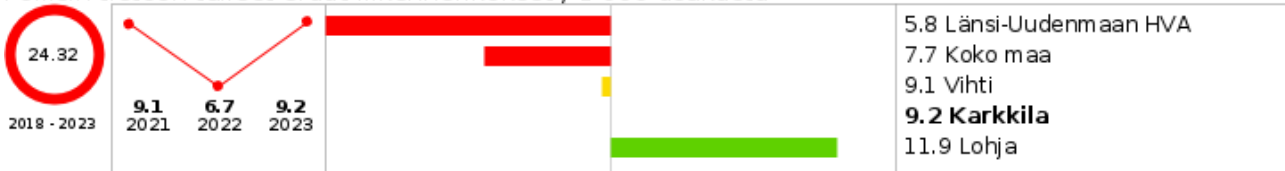
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

Poliisin tietoon tulleet eräät liikennerikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1 000 asukasta

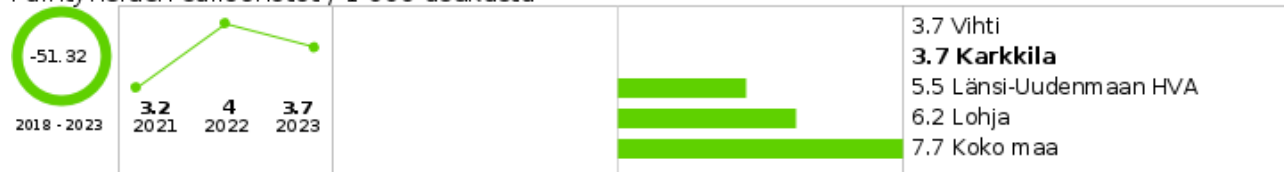
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

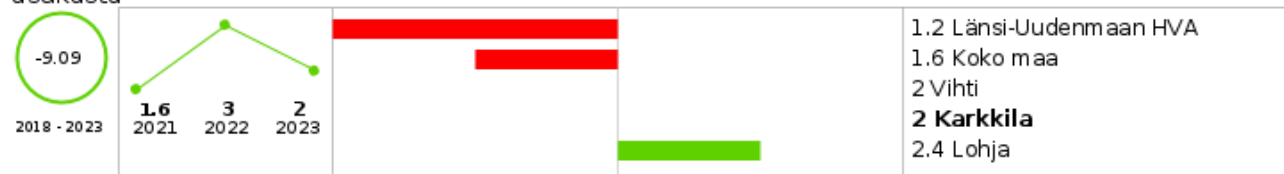
Päihtyneiden säilönnöt / 1 000 asukasta

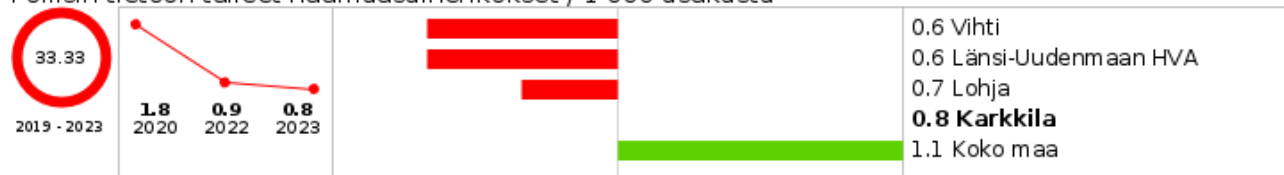
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta

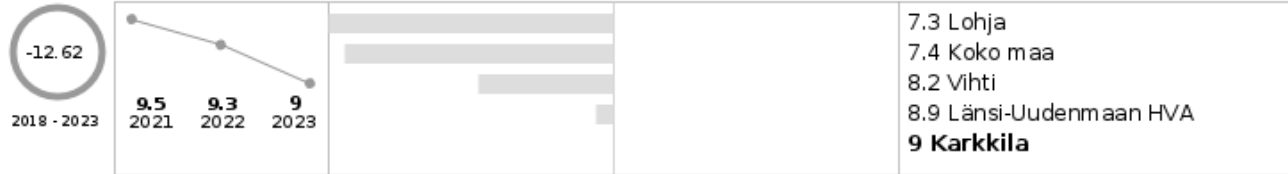
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttörikokset / 1 000 asukasta

Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista

LIITE 5: Diak 2023 Huono-osaisuus Suomessa -karttasivusto

Tämä asiakirja on tuotettu automaattisesti [Diakin karttasovelluksen avulla](#) 2023-02-28 09:50:35. Asiakirjan tiedot perustuvat THL:n Sotkanet-indikaattoripalvelun tietoihin, joihin on yhdistetty Tilastokeskuksen tilasto- ja paikkatietoaineistoja. Tarkempaa tietoa indikaattoreista ja metodologiasta löydät sovelluksen [Lisätietoja](#)-osiosta.

Alueprofiili sisältää aina kaikkien osoittimien tiedot sekä valitulta alueelta että alueen rajanaapureista. Lisäksi alueprofiilissa esitetään kunkin osoittimen korkein ja matalin arvo. Tiedot esitetään taulukkoina, karttakuvioina sekä aikasarjakuvioina, joista näkee kunkin osoittimen kehityksen 2010-luvulla sekä valitulla alueella että sen naapureissa. Raportin lopussa on tiedot pienituloisuudesta ja työttömyydestä kaikilta alueen postinumeroalueilta.

Tässä raportissa tarkastellaan tasolla Kunnat aluetta Karkkila. Lisäksi tarkastelussa ovat rajanaapurit: Karkkila, Loppi, Lohja, Tammela ja Vihti.

SUMMAMUUTTUJAT

Huono-osaisuus yhteensä

Huono-osaisuuden summamuuttuja kuvastaa huono-osaisuuden kaikkia ulottuvuuksia. Summamuuttuja on muodostettu kolmen huono-osaisuusmuuttujan (inhimillinen, sosiaalinen, taloudellinen) keskiarvosta.

aluenimi	arvo	asema
Tuusniemi (korkein arvo)	187.5	1
Karkkila (valittu)	123.1	76
Lohja (naapuri)	120.3	86
Vihti (naapuri)	116.6	94
Tammela (naapuri)	81.9	226
Loppi (naapuri)	75.5	248
Luoto (matalin arvo)	31.7	293

Inhimillinen huono-osaisuus

Inhimillisen huono-osaisuuden summamuuttuja kuvastaa huono-osaisuuden yksilöllistä ulottuvuutta. Summamuuttuja on muodostettu kuuden/yhdentoista osamuuttujan keskiarvosta (hyvinvointialueiden tasolla yhden-toista, alemmilla tasoilla kuuden).

aluenimi	arvo	asema
Lahti (korkein arvo)	189.7	1
Karkkila (valittu)	124.0	65
Lohja (naapuri)	121.3	71
Vihti (naapuri)	110.0	107
Tammela (naapuri)	75.7	241
Loppi (naapuri)	71.8	252
Luoto (matalin arvo)	37.9	293

Huono-osaisuuden sosiaaliset seuraukset

Huono-osaisuuden sosiaalisten seurausten summamuuttuja kuvastaa huono-osaisuuden vaikutuksia yhteisölle eli sosiaalista ulottuvuutta. Summamuuttuja on muodostettu neljän/kuuden osamuuttujan keskiarvosta (hyvinvointialueiden tasolla kuuden, alemmilla tasoilla neljän).

aluenimi	arvo	asema
Tuusniemi (korkein arvo)	217.9	1
Lohja (naapuri)	136.5	36
Vihti (naapuri)	128.9	56
Karkkila (valittu)	127.0	62
Tammela (naapuri)	95.2	160
Loppi (naapuri)	87.7	189
Luoto (matalin arvo)	28.1	293

Huono-osaisuuden taloudelliset yhteydet

Huono-osaisuuden taloudellisten yhteyksien summamuuttuja kuvastaa huono-osaisuuden taloudellisia vaikutuksia kuntataloudelle, eli taloudellista ulottuvuutta. Summamuuttuja on muodostettu viiden osamuuttujan keskiarvosta.

aluenimi	arvo	asema
Merikarvia (korkein arvo)	272.5	1
Karkkila (valittu)	118.3	101
Vihti (naapuri)	111.0	123
Lohja (naapuri)	103.1	150
Tammela (naapuri)	74.9	241
Loppi (naapuri)	66.9	259
Luoto (matalin arvo)	29.0	293

INHIMILLINEN HUONO-OSAISUUS

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat

Muuttuja kuvastaa koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuutta vastaavan ikäisestä väestöstä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta.

aluenimi	arvo	asema
Kivijärvi (korkein arvo)	217.3	1
Karkkila (valittu)	130.3	40
Vihti (naapuri)	116.5	83
Lohja (naapuri)	115.6	86
Loppi (naapuri)	92.2	169
Tammela (naapuri)	45.5	283
Masku (matalin arvo)	40.7	285

Nuorisotyöttömyys

Muuttuja kuvastaa 15–24-vuotiaiden työttömien osuutta 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15 - 24-vuotias työtön.

aluenimi	arvo	asema
Outokumpu (korkein arvo)	205.2	1
Karkkila (valittu)	115.1	82
Lohja (naapuri)	108.5	106
Vihti (naapuri)	99.9	140
Tammela (naapuri)	69.2	245
Loppi (naapuri)	58.4	262
Hailuoto (matalin arvo)	0.0	279

Pitkäaikaistyöttömyys

Muuttuja kuvastaa pitkäaikaistyöttömien osuutta työvoimasta. Pitkäaikaistyötön on työtön työnhakija, jonka työttömyys on kestänyt ilman keskeytystä vähintään yhden vuoden.

aluenimi	arvo	asema
Ilomantsi (korkein arvo)	233.8	1
Karkkila (valittu)	128.4	81
Lohja (naapuri)	127.0	87
Vihti (naapuri)	123.0	100
Tammela (naapuri)	98.6	156
Loppi (naapuri)	47.3	269
Närpiö (matalin arvo)	17.6	293

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat

Muuttuja ilmaisee toimeentulotukea saavissa kotitalouksissa asuvien pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien 18–24-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) osuutta. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet: vuoden aikana vähintään 10 kuukautena toimeentulotukea saaneet. (Lähde Sotkanet.fi)

aluenimi	arvo	asema
Tuusniemi (korkein arvo)	280.5	1
Lohja (naapuri)	151.9	29
Vihti (naapuri)	137.7	41
Karkkila (valittu)	127.3	53
Loppi (naapuri)	70.1	127
Mustasaari (matalin arvo)	25.3	164

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat

Muuttuja ilmaisee toimeentulotukea saavissa kotitalouksissa asuvien pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien 25–64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) osuutta. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet: vuoden aikana vähintään 10 kuukautena toimeentulotukea saaneet.

aluenimi	arvo	asema
Kotka (korkein arvo)	325.6	1
Karkkila (valittu)	155.8	52
Lohja (naapuri)	155.8	53
Vihti (naapuri)	127.9	93

aluenimi	arvo	asema
Tammela (naapuri)	93.0	164
Loppi (naapuri)	86.0	177
Hailuoto (matalin arvo)	0.0	285

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Muuttuja ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuutta kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna.

aluenimi	arvo	asema
Juuka (korkein arvo)	157.0	1
Karkkila (valittu)	87.1	190
Loppi (naapuri)	76.7	225
Tammela (naapuri)	72.1	235
Lohja (naapuri)	69.1	241
Vihti (naapuri)	55.2	274
Rusko (matalin arvo)	33.9	293

HUONO-OSAISUUDEN SOSIAALISET SEURAUKSET

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat

Muuttuja sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, tahdonvastaisesti huostaan otetut ja jälkihuollossa olevat lapset.

aluenimi	arvo	asema
Tuusniemi (korkein arvo)	463.6	1
Tammela (naapuri)	120.5	89
Karkkila (valittu)	113.6	97
Lohja (naapuri)	102.3	125
Loppi (naapuri)	90.9	148
Vihti (naapuri)	86.4	160
Enonkoski (matalin arvo)	0.0	257

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

Muuttuja ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikoksia.

aluenimi	arvo	asema
Puolanka (korkein arvo)	227.3	1
Lohja (naapuri)	148.0	41
Vihti (naapuri)	144.0	46
Karkkila (valittu)	121.3	83
Loppi (naapuri)	72.7	243
Tammela (naapuri)	44.7	282
Hailuoto (matalin arvo)	0.0	287

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäillyt

Muuttuja ilmaisee vuoden aikana poliisin tietoon tulleiden päihteiden vaikutuksen alaisena tehtyjen rikosten, rikkomusten ja liikenteen vaarantamisten syyllisiksi epäiltyjen osuutta. Kuvaa osaltaan alkoholin ja huumeiden käytön aiheuttamia ongelmien määrää ja niiden yleisyyttä.

aluenimi	arvo	asema
Kemi (korkein arvo)	347.6	1
Vihti (naapuri)	163.3	29
Lohja (naapuri)	162.3	30
Karkkila (valittu)	132.6	70
Tammela (naapuri)	127.2	79
Loppi (naapuri)	89.8	181
Luoto (matalin arvo)	17.6	293

0–17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus

Muuttuja kuvastaa lapsia, joista on vuoden aikana tehty lastensuojeluilmoitus. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus

aluenimi	arvo	asema
Vaala (korkein arvo)	189.0	1
Karkkila (valittu)	140.5	25
Lohja (naapuri)	133.5	33
Vihti (naapuri)	122.0	61
Loppi (naapuri)	97.4	160
Tammela (naapuri)	88.5	212
Maalahti (matalin arvo)	33.0	293

HUONO-OSAISUUDEN TALOUDELLISET YHTEYDET

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki

Muuttuja sisältää sen työmarkkinatuen, jota kunnat rahoittavat. Muuttuja ei siis sisällä aktiivitoimenpiteiden ajalta maksettua työmarkkinatukea eikä alle 300-päiväisille maksettua tukea, jotka rahoittaa yksin valtio.

aluenimi	arvo	asema
Lahti (korkein arvo)	300.3	1
Lohja (naapuri)	129.3	83
Vihti (naapuri)	119.7	97
Karkkila (valittu)	112.2	115
Tammela (naapuri)	70.5	224
Loppi (naapuri)	17.2	291
Luoto (matalin arvo)	5.9	293

Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokäyttökustannukset

Muuttuja kuvastaa lastensuojelun laitos- ja perhehoidon kustannuksia

aluenimi	arvo	asema
Tuusniemi (korkein arvo)	304.1	1
Karkkila (valittu)	163.4	26
Lohja (naapuri)	132.3	65
Vihti (naapuri)	123.5	86
Tammela (naapuri)	123.4	87
Loppi (naapuri)	119.0	93
Siikainen (matalin arvo)	-179.0	293

Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit

Muuttuja kuvastaa perusterveydenhuollon avohoidon mielenterveyskäyntien ja psykiatrian erikoisalan avohoitokäyntien määrää. Perusterveydenhuollon käynnit sisältävät terveyskeskusten mielenterveystoimistossa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Psykiatria sisältää erikoissairaanhoidon (aikuis-) psykiatrian erikoisalaan kuuluvat avohoitokäynnit kaikissa kunnallisissa sairaaloissa, sisältäen erikoislääkärijohtoiset terveyskeskussairaalat.

aluenimi	arvo	asema
Lapinlahti (korkein arvo)	559.0	1
Vihti (naapuri)	130.5	81
Karkkila (valittu)	118.4	101
Lohja (naapuri)	118.1	102
Loppi (naapuri)	64.6	248
Tammela (naapuri)	45.6	272
Lempäälä (matalin arvo)	15.9	293

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat

Muuttuja kuvastaa vuoden aikana alkoholi, huumausaine, lääkeaine tai korvikkeet - päädiagnooseilla sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden lukumäärää

aluenimi	arvo	asema
Pelkosenniemi (korkein arvo)	258.6	1
Tammela (naapuri)	89.7	166
Loppi (naapuri)	88.5	171
Karkkila (valittu)	79.3	198
Lohja (naapuri)	72.4	209
Vihti (naapuri)	54.0	247
Enonkoski (matalin arvo)	0.0	273

Täydentävä toimeentulotuki

Muuttuja kuvastaa täydentävää toimeentulotukea, jonka maksaminen on kuntien vastuulla. Täydentävänä osana on toimeentulotukilain 7 c §:ssä annettu mahdollisuus myöntää hakijan tarpeista johtuvia erityismenoja, kun perustoimeentulotuen myöntäminen ei riitä turvaamaan asiakkaan välttämätöntä toimeentulotukea. Täydentävään toimeentulotukeen sisältyvät erityismenot, joita ovat ylimääräiset asumismenot ja erityisistä tarpeista tai olosuhteista aiheutuvat menot (esimerkiksi pitkäaikaisesta toimeentulotuen saamisesta ja pitkäaikaisesta tai vaikeasta sairaudesta aiheutuvat menot sekä lasten harrastusmenot.

aluenimi	arvo	asema
Merikarvia (korkein arvo)	1009.1	1
Vihti (naapuri)	127.3	100
Karkkila (valittu)	118.2	108
Lohja (naapuri)	63.6	222
Loppi (naapuri)	45.5	258
Tammela (naapuri)	45.5	268
Pukkila (matalin arvo)	9.1	293

POSTINUMEROALUEKOHTAISET TIEDOT

Postinumeroalueittainen data näytetään valitun alueen (hyvinvointialue, seutukunta, kunta) mukaisesti. Postinumero-datassa on sama mediaanisuhteutus kuin huono-osaisuusindikaattoreissa: 100 kuvastaa mediaanipostinumeroaluetta, sitä suurempi lukema heikompaa ja pienempi parempaa tilannetta.

aluekoodi	aluenimi	Kokonais- lukema	Alimpaan tuloluok- kaan kuuluvat taloudet	Alimpaan tuloluok- kaan kuuluvat täysi- ikäiset	Työt- tömät	Peruskoulu- tuksen omaa- vat
03620	Polari	107.4	99.3	87.5	118.4	124.2
03600	Karkkila Keskus	102.9	104.8	87.3	95.2	124.2
03710	Uusitalo	82.7	54.5	97.8	82.2	96.2

LIITE 6: Vammaisneuvoston esteettömyyskävelyraportti 2024

Vammaisneuvosto 25.11.2024

1 KUTSU ESTEETTÖMYYSKÄVELYLLE

Vammaisneuvosto kutsui kaupungin päättäjät esteettömyyskävelylle 14.10.2024.

Kutsun sisältö:

Vammaisneuvosto kutsuu Karkkilan kaupungin johdon päättäjiä, sekä kaupungin valtuutettuja esteettömyyskävelylle tiistaina 22.10.24 klo 16.00. Kävelyllä on tarkoitus havainnollistaa, miten liikuntaesteiset pystyvät liikkumaan Karkkilassa eri toimipaikoissa.

Esteettömyyskävely alkaa klo 16.00 Karkkilan kaupungintalon aulasta Formari-kokoustilan edestä ja etenee autoilla, sekä kävellen mm. Yhteiskoululle ja Haukkamäen koululle ja erilaisiin tärkeisiin toimipaikkoihin kaupungilla. Vammaisneuvosto antaa tarkemman infon suunnitellusta reitistä esteettömyyskävelyn alussa.

Kutsu lähetetty: Jokitalo Juha, Rantanen Marja, Lilja Sini, Nikkilä Satu, Tallgren Anna, Hellgren Päivi, Ahjoniemi Satu, Klemola Raine, Korhonen Markku, Jumisko Essi, Salapuro Paula, Riikonen Hannu, Sintonen Risto, Paenius Timo, Ilonen Jarkko

Kopio vammaisneuvoston jäsenille: Ahonen Leena, Boström Marianne, Degestedt Laura, Huotari Eino, Kinnunen Anja, Koivunen Jarmo, Saarni Seija, Salminen Tarja, Snellman Jorma

2 ESTEETTÖMYYSKÄVELYN HUOMIOITA

Esteettömyyskävely tehtiin 22.10.2024 klo 16.00–18.00.

Mukana kävelyssä olivat: Jokitalo Juha, Ahjoniemi Satu, Lilja Sini, Nikkilä Satu, Similä Minna, Korhonen Markku, Huotari Eino, Snellman Jorma, Salminen Tarja.

Esteettömyyskävelyn kulku ja välineet:

Kaupungintalo, yhteiskoulu, Karkkilasali, liikuntahalli, kirjaston väistötila, Kansankulma, Haukkamäen koulu.

Mukana matkassa olivat pyörätuoli, rollaattori ja lastenrattaat.

2.1 Kaupungintalo

- Yleisesti ottaen kaupungintalolla on useissa ovissa korkeita kynnyksiä, jotka on vaikea ylittää
- Kulkuovissa pitäisi olla painonappi oikealla korkeudella ovien avaamiseen
- Formari: Oven avaaminen ja kynnyksen ylittäminen haastavaa
- Serveri: palvelutiski on liian korkealla
- Serverin aula: omatoiminen asiointipöytä on liian korkealla, pöydän olisi hyvä olla säädettävä/sähköinen
- Hissiin pääseminen vaikeakulkuista kynnyksien vuoksi
- Opasteet tulisi uusida aulaan ja oviin niin, että ovat oikealla korkeudella ja oikeilla logoilla
- Portaissa ja aulatiloiissa tulisi olla parempi valaistus näkövammaisia varten
- Ylämäki hissiltä pois tultaessa veturihalliin on liian jyrkkä
- Ulko-ovella/veturihallissa voisi olla painonappi, soittokello tai sisäpuhelin, josta voisi hälyttää apua kulkemisiin
- Häätäpoistumistie ainoastaan veturiaulan kautta
- Kaupungintalolta löytyy kaksi inva-wc:tä

2.2 Yhteiskoulu

- Yhteiskoulun kiinteistön ns. B-osan, jossa sijaitsee myös Karkkilasali, invasisääntö on ensimmäisen kerroksen sivuovesta
- Yhteiskoulun C-osan puolelle 2. kerrokseen mennään kuningattaren aulan kautta jyrkkää pitkää rampia pitkin
- C-osan ensimmäiseen ja 0-kerrokseen mennään eri sisäänkäynneistä ulkokautta
- Kiinteistön ainoa hissi on vanha ja erittäin hidas
- B-osan ensimmäisessä kerroksessa on inva-wc
- Kulku 2- ja 3-kerrokseen tapahtuu hitaan hissien kautta
- Häätäpoistumistietä ei löydy suoraan ulos liikuntaesteisille
- Painonapit tarvittaisiin kulkuoviin oikealle korkeudelle
- Hissi on hidas ja ahdas, hissi pitäisi uusida

Yhteiskoulun sivuoven sisäänkäynti.

2.3 Karkkilasali

- Karkkilasalin alatasanteelle pääsee pitkän käytävän kautta, jossa kaksi ovea avattavana
- Hätäpoistumistietä ei löydy alatasanteelta suoraan ulos liikuntaesteisille
- Yläosaan pääsee hitaan hissin kautta, mutta Karkkilasalin ja kuningattaren aulan välinen seinä on nostettava ylös päästäkseen salin puolelle. Muutoin ovessa on korkea kynnyks, jota ei pysty ylittämään pyörätuolilla
- Ovien avaamispainikkeet ja kynnyksien poistaminen tulisi huomioida jatkossa

Kaduilla katulaatat saattavat olla paikoittain epätasaisia ja koholla, mikä vaikeuttaa kulkua.

2.4 Liikuntahalli

- Liikuntahallin sivuovesta kuljettaessa kynnyks on liian korkea
- Liikuntaesteisille tarkoitettu oikean puoleisen sivuovesta puuttuu rampit, joilla nousta ovelle
- Liikuntahalliin kulkeva ramppi on liian jyrkkä
- Inva-wc puuttuu kokonaan, muihin vessoihin mahdotonta päästä kapeiden ovien vuoksi

2.5 Kirjaston väistötila

- Kulku sisälle ahtaan tuulikaapin kautta, jossa kynnys ulko-ovella
- Oviin olisi hyvä saada avaamispainikkeet
- Inva-wc puuttuu kokonaan
- Kirjoja ei ylety ottamaan alahyllyiltä, eikä ylähyllyiltä (kirjaston väki auttaa tarvittaessa)

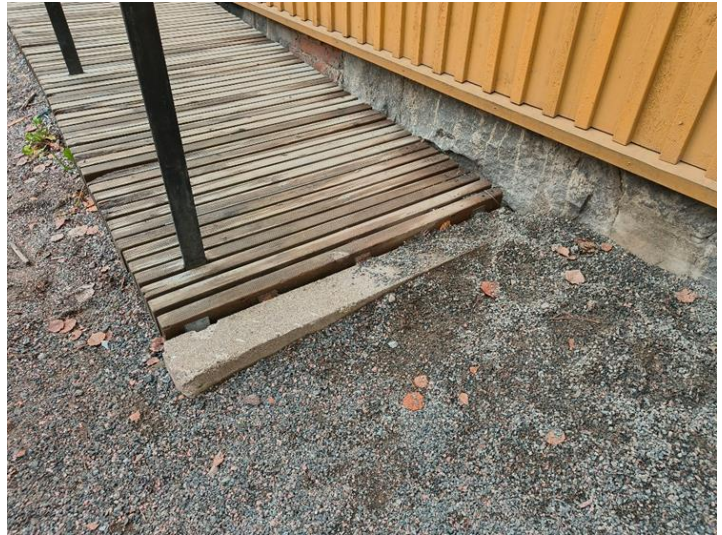
2.6 Kansankulma

- -sisäänkulkuramppi liian lyhyt ja jyrkkä
- -tuulikaappi liian ahdas ja kynnykset hankalat
- -inva-wc puuttuu kokonaan
- -oveen olisi hyvä saada avaamispainike

2.7 Haukkamäen koulu

- Vanhan osan ramppi on huonokuntoinen, lähdössä on korkea kynnyks, kaide on liian korkealla
- Sisääntulossa portaat tulevat liian lähelle ovia, jolloin pyörätuoli ei mahdu kulkemaan ovesta sisälle ovea avattaessa
- Ainoa esteetön sisäänkäynti on liikuntahallin puolelta, mutta sinne pihan poikki on hankala reitti
- Inva-hissi löytyy
- Yksi inva-wc löytyy
- Terveystilojen tila on kellarikerroksessa ja sinne ei pääse lainkaan ulkokautta portaiden vuoksi

Haukkamäen koulun terveydenhoitajalle pääsy on esteellinen. (Kuva alla.)

Haukkamäen koulun liikuntahallille pääsy on esteetön, mutta kulkureitti pihan poikki on hankala. (Kuva alla.)

3 MUITA ESTEETTÖMYYSKESKUSTELUSSA ESIIN TULLEITA PAIKKOJA

- Vuotinaisten sauna vaikeapääsyinen, liuska on liian lyhyt ja jyrkkä.
- Terveyskeskuksen mäki haastava varsinkin talvella.
- Kauppojen edustat: tarvittaisiin kaksi penkkiä kaupan ulkopuolelle, jotta taksia odottaessa liikuntaesteinen voisi istua. Talvella pihat huonokuntoisia.
- Säästöpankki on esteellinen, sisääntulossa portaita
- Kirjaston vakiotila kaupungintalon yhteydessä: jyrkät mäet haastavia, kirjaston edessä oleva asiakas-parkkipaikka on aina täynnä.

LIITE 7: Kirjaston asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset 2024

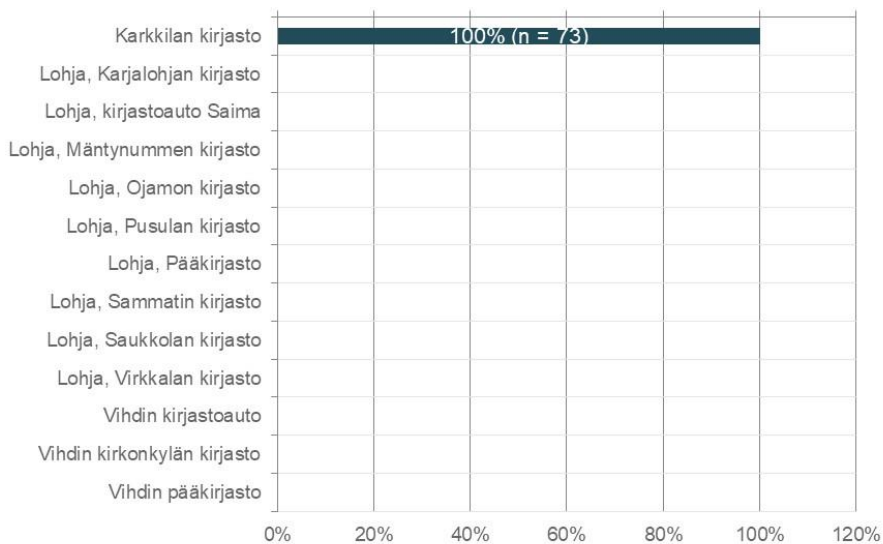
Karkkilan kirjasto

Lukki-kirjastojen asiakastyytyväisyyskysely 2024

Näytetään 73 vastaajaa kyselyn vastaajien kokonaismäärästä 504
Painotettu keskiarvo (arvo 6 = en osaa sanoa pois)

Mitä kirjastoa vastaus koskee? (Jos haluat vastata useamman kirjaston osalta, täytä lomake jokaisesta erikseen.)

Vastaajien määrä: 73

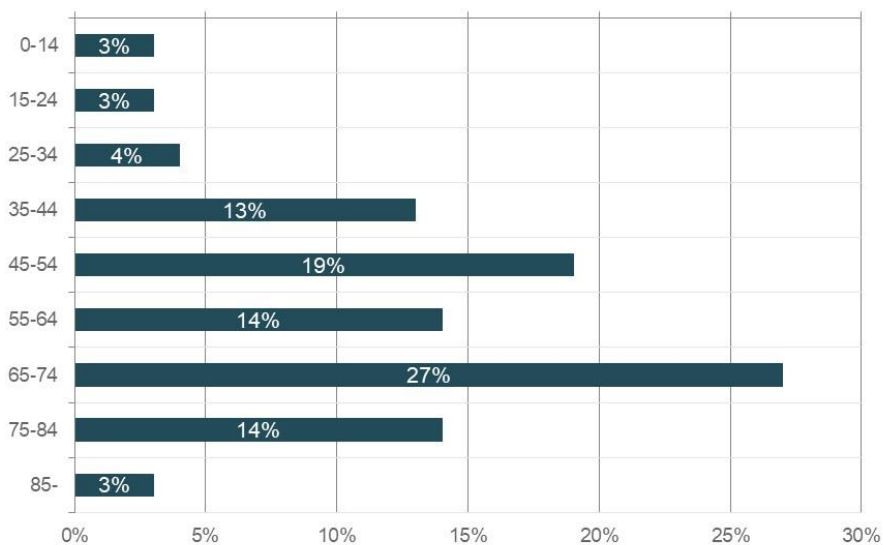
Mitä kirjastoa vastaus koskee? (Jos haluat vastata useamman kirjaston osalta, täytä lomake jokaisesta erikseen.)

Vastaajien määrä: 73

	n	Prosentti
Karkkilan kirjasto	73	100,0%
Lohja, Karjalohjan kirjasto	0	0,0%
Lohja, kirjastoauto Saima	0	0,0%
Lohja, Mäntynummen kirjasto	0	0,0%
Lohja, Ojamon kirjasto	0	0,0%
Lohja, Pusulan kirjasto	0	0,0%
Lohja, Pääkirjasto	0	0,0%
Lohja, Sammatin kirjasto	0	0,0%
Lohja, Saukkolan kirjasto	0	0,0%
Lohja, Virkkalan kirjasto	0	0,0%
Vihdin kirjastoauto	0	0,0%
Vihdin kirkonkylän kirjasto	0	0,0%
Vihdin pääkirjasto	0	0,0%

Minkä ikäinen olet?

Vastaajien määrä: 73

Minkä ikäinen olet?

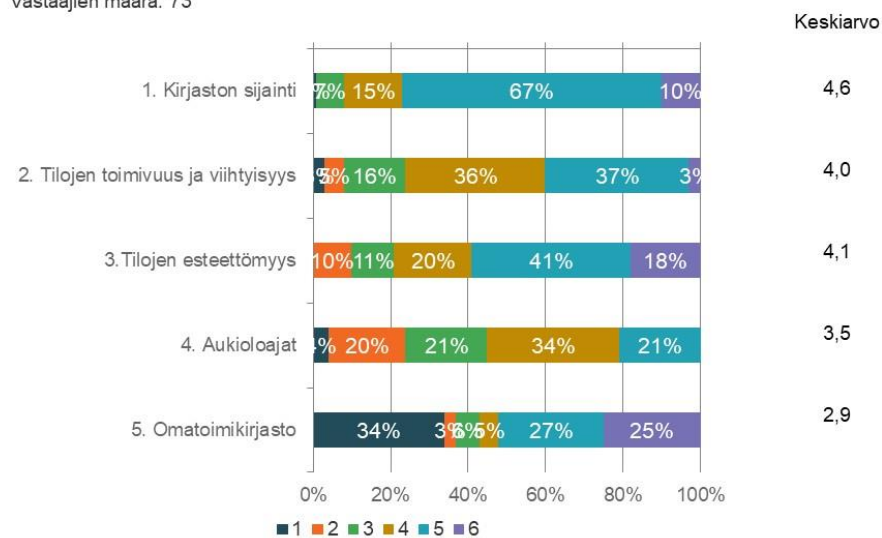
Vastaajien määrä: 73

	n	Prosentti
0-14	2	2,8%
15-24	2	2,7%
25-34	3	4,1%
35-44	10	13,7%
45-54	14	19,2%
55-64	10	13,7%
65-74	20	27,4%
75-84	10	13,7%
85-	2	2,7%

Tilat ja saavutettavuus :

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siinä välillä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

Vastaajien määrä: 73

Tilat ja saavutettavuus :

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

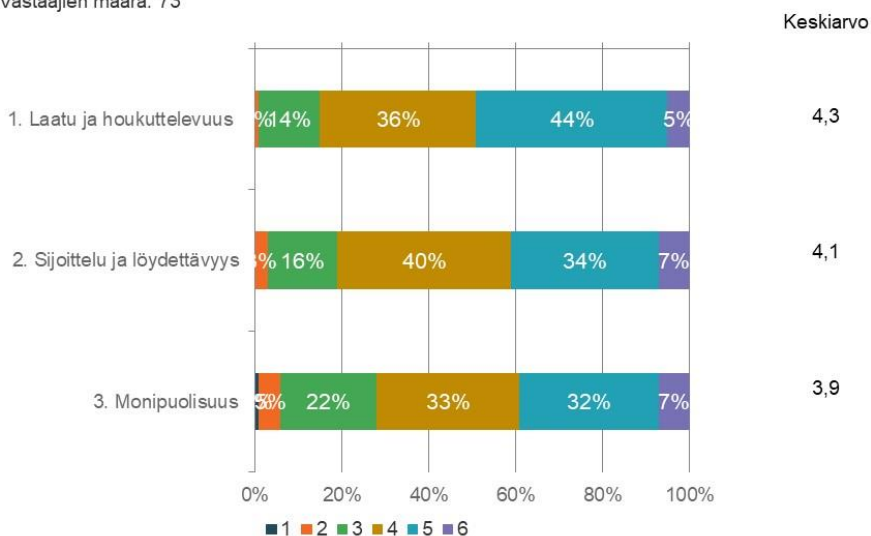
Vastaajien määrä: 73

	1	2	3	4	5	6	Keskiarvo	Mediaani
1. Kirjaston sijainti	1,4%	0,0%	6,8%	15,1%	67,1%	9,6%	4,6	5,0
2. Tilojen toimivuus ja viihtyisyys	2,8%	5,5%	16,4%	35,6%	37,0%	2,7%	4,0	4,0
3. Tilojen esteettömyys	0,0%	9,6%	11,0%	20,5%	41,1%	17,8%	4,1	4,5
4. Aukioloajat	4,1%	20,6%	20,6%	34,2%	20,5%	0,0%	3,5	4,0
5. Omatoimikirjasto	34,2%	2,7%	5,5%	5,5%	27,4%	24,7%	2,9	3,0
Yhteensä	8,5%	7,7%	12,1%	22,2%	38,6%	11,0%	3,8	4,0

Lainattava aineisto (kirjat, elokuvat, pelit jne.):

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

Vastaajien määrä: 73

Lainattava aineisto (kirjat, elokuvat, pelit jne.):

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

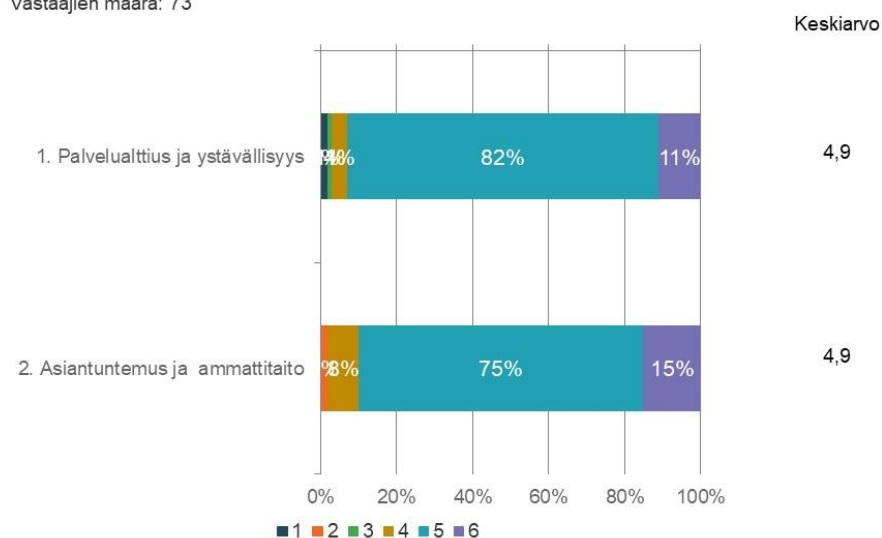
Vastaajien määrä: 73

	1	2	3	4	5	6	Keskiarvo	Mediaani
1. Laatu ja houkuttelevuus	0,0%	1,4%	13,7%	35,6%	43,8%	5,5%	4,3	4,0
2. Sijoittelu ja löydettävyys	0,0%	2,7%	16,4%	39,7%	34,3%	6,9%	4,1	4,0
3. Monipuolisuus	1,4%	5,5%	21,9%	32,9%	31,5%	6,8%	3,9	4,0
Yhteensä	0,5%	3,2%	17,3%	36,1%	36,5%	6,4%	4,1	4,0

Asiakaspalvelu:

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

Vastaajien määrä: 73

Asiakaspalvelu:

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

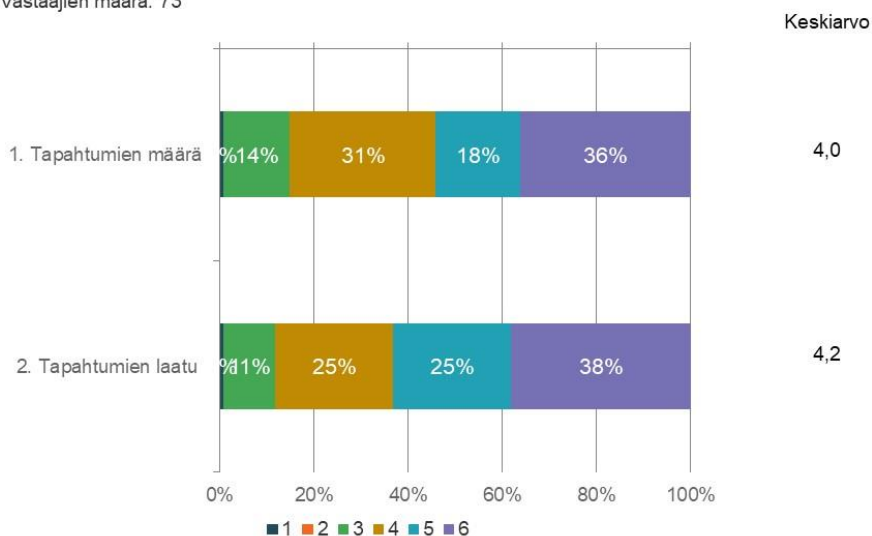
Vastaajien määrä: 73

	1	2	3	4	5	6	Keskiarvo	Mediaani
1. Palvelualttius ja ystävällisyys	1,4%	0,0%	1,4%	4,1%	82,2%	10,9%	4,9	5,0
2. Asiantuntemus ja ammattitaito	0,0%	1,4%	0,0%	8,2%	75,3%	15,1%	4,9	5,0
Yhteensä	0,7%	0,7%	0,7%	6,2%	78,8%	13,0%	4,9	5,0

Tapahtumat :

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

Vastaajien määrä: 73

Tapahtumat :

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin kirjastossa? Asteikko: 1 = erittäin tyytymätön, 2 = melko tyytymätön, 3 = siltä väliltä, 4 = melko tyytyväinen, 5 = erittäin tyytyväinen, 6 = en osaa sanoa.

Vastaajien määrä: 73

	1	2	3	4	5	6	Keskiarvo	Mediaani
1. Tapahtumien määrä	1,4%	0,0%	13,7%	31,5%	17,8%	35,6%	4,0	4,0
2. Tapahtumien laatu	1,4%	0,0%	11,0%	24,6%	24,7%	38,3%	4,2	4,0
Yhteensä	1,4%	0,0%	12,4%	28,1%	21,3%	37,0%	4,1	4,0

